

<http://www.elefant.ro/ebooks/fictiune/literatura-de-divertisment/sf-fantasy/jocul-minciunii-vol-ii-adevar-sau-provocare-195082.html>

Salman Rushdie, The Enchantress of Florence

SALMAN
RUSHDIE

SEDUCĂTOAREA DIN FLORENȚA

Traducere din limba engleză și note de Dana Crăciun

POLIROM 2009

Salman Rushdie s-a născut la Bombay (azi Mumbai) în 1947. La vârsta de treisprezece ani pleacă în Anglia, unde va studia istoria la prestigiosul King's College din Cambridge. După absolvire se mută la Karachi, în Pakistan. Are o scurtă și nefericită experiență în televiziune, după care se întoarce în Anglia, unde își construiește o carieră de scriitor profesionist. Debutează în 1975 cu Grimus (Polirom, 2008), dar romanul care l-a impus în lumea literară a fost Copiii din miez de noapte (1981, Polirom, 2005, 2007, premiat cu Booker Prize în 1981 și The Booker of Bookers în 1993). Au urmat Rușinea (1983, Polirom, 2001, 2008), Versetele satanice (1988, Polirom, 2007), pentru care a fost condamnat la moarte de ayatollahul Khomeini în 1989, Harun și Marea de Povești (1990, Polirom, 2003, 2008), Ultimul suspin al Maurului (1995, Polirom, 2002), Pământul de sub tălpile ei (1999, Polirom, 2003, 2008), Furie (2001) și Shalimar clovnul (2005, Polirom, 2006). Pe lângă operele de ficțiune, i-au mai apărut o culegere de eseuri, interviuri și recenzii intitulată Patrii imaginare (1992, Polirom, 2008), volumul de povestiri Orient, Occident (1994, Polirom, 2005, 2009) și o vastă antologie de texte eseistice și memorialistice cu titlul Dincolo de limite (2002, Polirom, 2006). Lui Salman Rushdie i-a fost decernat recent titlul de Cavaler al Imperiului Britanic. Distincția a stîrnit reacții violente din partea lumii islamice, reactualizînd resentimentele pricinuite de publicarea Versetelor satanice.

Cel mai recent roman al său, Seducătoarea din Florența, publicat în 2008, este o elegie închinată frumuseții și, în același timp, o meditație asupra naturii și a modului în care funcționează puterea. Avînd în centru figura misterioasă și seducătoare a unei femei — prințesă, vrăjitoare și sclavă, visul de dragoste al oricărui bărbat -, povestea îmbină epoci istorice și spații culturale diametral opuse, purtîndu-ne din Florența lui Machiavelli și a familiei de Medici în opulenta Indie a mogulilor din perioada de glorie marcată de domnia lui Akbar. Cu toate că ne lăsăm cuceriți de fermecătoarea eroină a cărții, cu toate că cel ce ține în mînă firele multicolore ale narațiunii pare a fi un ins misterios cu aerul unui nobil, cu măiestria unui scamator și misiunea unui diplomat, adevărata partitură a seducției este interpretată, ca întotdeauna, de Rushdie însuși, care îmbină harul unui povestitor oriental cu talentul plastic și bogăția de nuanțe a unui miniaturist.

Lui Bill Buford

„Nimic n-avea în mers de muritoare. Pășea un înger! Glasu-i de poveste îl întrecea doar lumilor monarcul.

Un duh ceresc, un preaputernic Soare! Iar dacă astăzi ca atunci nu este..."

Francesco Petrarca¹

„De e pe-aici vreun vorbitor de alte limbi, aduceți-1; În oraș a poposit un străin Ce are multe de povestit."

Note:

1. Sonetul italian în Evul Mediu și Renaștere, trad., pref. și note de CD. Zeletin, Minerva, București, 1970, p. 98.

Mirza Ghalib

{1}

{1}

În lumina asfintitului

În lumina asfintitului, lacul scînteietor de la poalele orașului-palat arăta ca o mare de aur topit. Un călător venind spre el la apus - călătorul nostru, care tocmai ce se apropia pe drumul de la malul lacului - și-ar fi putut imagina că se îndreaptă spre tronul unui monarh atît de fantastic de bogat, încît îngăduise ca o parte din vistierie să fie turnată într-o adîncitură imensă din pămînt pentru a-și orbi și ului oaspeții. Și oricît de mare era lacul de aur, probabil că nu era decît o picătură luată din oceanul unei bogății și mai

mari - mintea călătorului nu putea nici măcar purcede a-și închipui mărimea acelu ocean-mamă! Nu era nici urmă de paznic la malul apei aurite; să însemne asta, oare, că regele era atât de generos, încît își lăsa supușii, ba poate chiar și pe străini și pe drumeți precum călătorul nostru, să poftască a-și lua, fără opreliști, mană lichidă din lac? O asemenea persoană ar fi, fără îndoială, un prinț între oameni, un adevărat Prester John¹, în a cărui pierdută împărăție de cîntec și poveste se aflau minuni de neînchipuit. Poate (presupuse călătorul) că în acest oraș se găsea fîntîna tinereții fără bătrînețe - poate chiar poarta legendară a Raiului de pe Pămînt s-o afla undeva pe-aproape? Dar apoi soarele a dispărut sub linia orizontului și aurul s-a scufundat sub suprafața apei, făcîndu-se nevăzut. Sirenele și șerpii aveau să-l păzească pînă la întoarcerea zilei. În răstimpul acesta, apa rămînea singura comoară disponibilă, un dar pe care călătorul însetat l-a primit cu recunoștință.

Străinul călătorea într-un car tra"s de boi, dar în loc să stea așezat pe pernele aspre dinăuntru, stătea în picioare ca un zeu, ținîndu-se cu o mîină indiferentă de drugii grilajului de lemn care împrejmua carul.

Note:

- Personaj legendar, monarh și sacerdot, care apare pentru prima oară în cronica lui Otto, episcop de Freising (1145). Cele mai multe surse îl consideră descendent al regilor magi și localizează regatul său fabulos în Asia Centrală, India sau pe teritoriul Abisiniei. Legenda lui Prester (Presbyter) John a cunoscut o largă răspîndire în secolele XII-XVII.

Călătoria într-un car tras de boi e departe de a fi lină, căci vehiculul pe două roți se leagănă și se smucește în ritmul copitelor animalului, fiind de asemenea la cheremul potecii de dedesubt. Oricine stă în picioare în el poate cu ușurință să cadă și să-și rupă gîtul. Cu toate acestea, călătorul exact asta făcea și arăta mulțumit și fără de griji. Căruțașul renunțase de mult să mai strige la el, la început luîndu-l pe străin drept nebun - dacă vrea să moară pe drum, n-are decît, că nimeni în țara aceea n-o să-i plîngă de milă! Curînd, însă, disprețul căruțașului făcu loc unei admirații pizmașe. Bărbatul se comporta, într-adevăr, nebunește, ba chiar ai fi putut merge pînă-ntr-acolo încît să spui că avea un chip de om nebun, cu trăsături excesiv de frumoase, și era îmbrăcat în vesminte ridicole de bufon - o haină cu romburi colorate, de piele, pe o asemenea căldură! -, dar echilibrul îi era desăvîrșit, să te minunezi, nu alta! Boul se tîra înainte, roțile carului dădeau în gropi și bolovani, însă cu toate acestea bărbatul abia dacă se clătina, ba reușea cumva să se mențină într-o postură grațioasă. Un nebun grațios, se gîndi căruțașul, sau poate că nu e nebun deloc. Poate că trebuia luat în serios. Dacă avea vreun cusur, atunci era acela al ostentației, acela de a căuta să fie nu doar el însuși, ci și un spectacol al lui însuși, iar pe-aici, își zise căruțașul, toată lumea e puțin așa, deci poate că acest om nu ne e, în fond, chiar atât de străin. Cînd călătorul a pomenit că-i e sete, căruțașul s-a trezit că se duce la malul lacului să-i aducă apă, într-o cană făcută dintr-o tigvă golită și lăcuită, și că i-o întinde de parcă ar fi fost nici mai mult, nici mai puțin decît un nobil demn de o asemenea favoare.

— Stai acolo ca un emir, iar eu sar și mă reped să-ți dau ascultare, zise căruțașul încruntîndu-se. Nu-nțeleg de ce te tratez așa de bine. Cine ți-a dat dreptul să-mi poruncești? Ce ești, în fond? Nobil nu ești, asta e sigur, altfel nu te-ai afla în căruța mea. Și totuși îți dai aere. Așa că ești, probabil, un soi de pungaș. Celălalt a băut cu poftă din tigvă. Apa i se scurgea pe la colțurile gurii, rămînîndu-i atîrnată de bărbia rasă, ca o barbă lichidă. În cele din urmă, i-a înapoiat căruțașului tigva, a scos un oftat de mulțumire și și-a șters barba.

— Ce sînt ? a zis el, ca și cînd ar fi vorbit cu sine însuși, dar folosind limba căruțașului. Sînt un om care poartă o taină, asta sînt — o taină pe care numai urechile împă-ratului o pot auzi.

Căruțașul se liniști: individul era, totuși, nebun. Nu era cazul să-l trateze cu respect.

— N-ai decît să-ți păstrezi taina, a zis el. Tainele sînt pentru copii... și pentru spioni.

Străinul s-a dat jos din car în fața caravanseraiului, acolo unde se sfîrșesc și încep toate călătoriile. Era surprin-zător de înalt și ducea cu el o traistă de postav.

— Și pentru vrăjitori, i-a spus el căruțașului, cu carul lui tras de boi. Și pentru amanți. Și regi.

Caravanseraiul era tot o zarvă și o agitație. Se găseau acolo animale de care se îngrijea cineva - cai, cămile, boi, măgari, capre - în timp ce altele, de nedomesticit, alergau libere - maimuțe chiuitoare, cîini care nu aparțineau

nimănu. Papagali țipînd țîșneau ca niște artificii verzi pe cer. Fierarii își vedeau de treabă, la fel și tîmplarii, iar în prăvăliile din toate cele patru colțuri ale pieței imense, bărbații se pregăteau de călătorie, făcîndu-și provizii de bucate, luminări, ulei, săpun și frînghii. Hamali cu creștetele înfășurate în turbane, îmbrăcați în cămăși roșii și dhoti¹ alergau neîncetat încoace și încolo cu pachete de mărimi și greutateți incredibile pe cap. În general, se încărcau și se descărcuau multe bunuri. Se puteau găsi aici paturi ieftine pentru noapte, paturi de frînghii împletite într-o ramă de lemn și acoperite cu saltele țepoase de păr de cal, aranjate în șiruri militare pe acoperișurile clădirilor cu un singur etaj care se aflau de jur împrejurul curții imense a caravanseraiului, paturi în care te puteai întinde și privi la ceruri și îți puteai imagina că ești un zeu. Dincolo de toate acestea, înspre apus, se întindeau taberele fremă-tînd ale oștirilor împărătești, întoarse de curînd de la război. Armata n-avea voie să intre în zona palatelor, ci trebuia să stea aici, la poalele dealului regal. O armată proaspăt întoarsă din bătălie și nefolosită pe moment trebuia tratată cu grijă. Străinul se gîndea la Roma antică, împăratul nu avea încredere în nici un soldat în afară de cei din garda pretoriană. Călătorul știa că încrederea era o întrebare la care va trebui să răspundă convingător. Dacă nu reușea s-o facă, avea să moară cît ai clipi.

Note:

1. Veșmînt tradițional indian purtat de bărbați și constînd dintr-o bucată de material înfășurată și înnodată în jurul taliei.

Nu departe de caravanserai, un turn bătut ca în ținte cu colți de elefant indica drumul spre poarta palatului, împăratul era stăpîn peste toți elefanții, iar prin faptul că împodobește un turn cu colții lor își arăta puterea. Atenție! spunea turnul. Intrați pe tărîmul Regelui Elefant, un suveran atît de bogat în pahiderme, încît își permite să irosească colții a o mie de bestii doar ca să mă împodo-bească pe mine. În această etalare de putere pe care turnul o aducea la cunoștință, călătorul recunoscuse același stil flamboiant care îi ardea și lui pe frunte ca o flacără sau ca un semn al diavolului; dar cel care făcuse turnul trans-formase în avantaj trăsătura aceasta care, în privința călătorului nostru, fusese deseori înțeleasă ca un semn de slăbiciune. Să fie puterea singura justificare a unei personalități extrovertite ? se întrebă drumețul, fără să-și poată răspunde, dar apoi îi încolți speranța că frumusețea ar putea fi un alt asemenea pretext, căci era cu siguranță chipeș și știa că această frumusețe își avea propria putere. Dincolo de turnul cu colți se afla o fîntînă imensă și, deasupra ei, o masă de instalații hidraulice de o comple-xitate fără noimă, care deserveau palatul cu multe cupole de pe deal. Fără apă nu sîntem nimic, se gîndi călătorul. Pînă și de un împărat s-ar alege de îndată praful dacă ar fi lipsit de apă. Apa este adevăratul monarh și noi toți sîntem sclavii săi. Acasă, la Florența, întîlnise odată un om care putea face apa să dispară. Iluzionistul a umplut un urciur pînă la gură, a murmurat niște cuvinte magice, a întors urciurul cu susul în jos și, în loc de lichid, din el au început să curgă pînzeturi, un puhoi de eșarfe de mătase. Era, bineînțeles, o scamatorie și, pînă la sfîrșitul zilei, el, călătorul, îi smulsese individului taina și o ascun-sese printre propriile sale mistere. Era un om cu multe taine, dar numai una demnă de un rege. Drumul spre zidul orașului urca abrupt dealul și, pe măsură ce l-a urcat și el, străinul a văzut dimensiunile locului în care ajunsese. Cu siguranță era unul dintre cele mai mărețe orașe ale lumii, mai mare, din cîte își putea da seama, decît Florența, Veneția sau Roma, mai mare decît oricare oraș pe care îl văzuse călătorul vreodată. Vizitase cîndva Londra; pînă și aceea era o metropolă mai mică decît orașul acesta. În timp ce lumina pălea, orașul părea să se mărească. În afara zidurilor se îngrămădeau cartiere aglomerate, muezinii chemau la rugăciune din minaretele lor și, în depărtare, călătorul putea să vadă luminile unor moșii întinse. În însurarea care se lăsa începuseră să ardă focuri, ca niște avertismente. Dinspre

vasul întunecat al cerului veneau flăcările de răspuns ale stelelor. Ca și cînd pămîntul și cerurile ar fi niște

oștiri pregătindu-se de luptă, își zise el. Ca și când taberele lor ar sta liniștite noaptea, așteptând să înceapă războiul zilei. Și în toate aceste labirinturi de străzi și în toate acele case ale celor puternici aflate mai departe, pe câmpii, nu exista un singur om care să fi auzit de el, un singur om care să fie gata să creadă povestea pe care o avea de spus. Cu toate acestea, trebuia s-o spună. Traversase lumea ca s-o facă și avea s-o facă. -ă

Mergea cu pași mari și atrăgea multe priviri curioase din pricina părului bălai și a înălțimii sale, părul lung și, dacă e să spunem adevărul, murdar căzându-i în jurul feței, precum apele aurii ale lacului. Cărarea urca pe lângă turnul cu colți către o poartă de piatră pe care se aflau, în basoreliev, doi elefanți, față în față. Dincolo de această poartă, care era deschisă, se auzeau zgomotele oamenilor, jucându-se, mîncînd, bînd, petrecînd. Poarta Hatyapul era păzită de soldați, dar aceștia stăteau de voie. Adevăratele bariere se găseau mai încolo. Acesta era un loc public, un loc pentru întâlniri, cumpărături și plăceri. Pe lângă călător treceau în grabă oameni minajați de foame și sete. De ambele părți ale cărării pietruite care se întindea între poarta exterioară și cea interioară se aflau hanuri, cîrciumi, tarabe cu mîncare și negustori ambulanți de tot felul. Aici se desfășura eternul negoț vînzare și cumpărare. Pînzeturi, ustensile, bibelouri, arme rom. Piața principală se găsea dincolo de poarta mai mică dinspre sud, a orașului. Acolo își făceau localnicii cumpă-răturile, evitînd acest loc, care era pentru nou-veniții profani, neștiutori în privința adevăratului preț al lucrurilor. Aceasta era piața escrocilor, piața hoților - învâl mășită, scumpă, demnă de dispreț. Dar călătorii obosiți care nu cunoșteau geografia orașului și care, în orice caz nu erau neapărat dispuși să străbată tot drumul împrejurul zidurilor exterioare pînă la bazarul cel mare și cinstit, nu prea aveau încotro și trebuiau să se descurce cu negustorii de lângă poarta elefanților. Nevoile le erau urgente și simple.

Pui vii, gălăgioși de frică, atîrnau cu capetele în jos, dînd din aripi, cu picioarele legate, așteptîndu-și rîndul să fie aruncați în oală. Pentru vegetarieni existau alte cratițe, mai tăcute; legumele nu țipă. Și oare voci de femei aduse de vînt auzea călătorul - tînguindu-se, tachi-nînd, ispitind, rîzînd de bărbați nevăzuți ? Femei adulmece el oare în briza serii ? Oricum, era prea tîrziu să îl caute pe împărat în seara aceea. Călătorul avea bani în buzunar și făcuse o călătorie lungă și întortocheată. Așa era felul lui: să se îndrepte spre țintă indirect, cu multe înconjururi și ocolșuri. Din momentul în care debarcase la Surat, își alesese drum prin Burhanpur, Handia, Sironj, Narwar, Gwalior și Dholpur pînă la Agra, iar de la Agra, aici, în noua capitală. Acum își dorea cel mai moale pat pe care-l putea găsi și o femeie, de preferat fără mustață, și, în cele din urmă, o porție de uitare, evadarea din sine care nu poate fi niciodată găsită în brațele unei femei, ci doar într-o băătură bună și tare.

Mai tîrziu, după ce și-a satisfăcut toate nevoile, a adormit într-un bordel frumos mirositor, sforăind plin de dorință lângă o tîrfa ce suferea de insomnii, și a visat. Putea visa în șapte limbi: italiană, spaniolă, arabă, persană, rusă, engleză și portugheză. Culesese limbile străine la fel cum majoritatea marinarilor culeg boli; limbile erau gonoreea lui, sifilisul, scorbutul, malaria, ciurma lui. De îndată ce adormea, jumătate de lume începea să-i bolbo-rosească în creier, spunîndu-i povești de călătorie minunate. În această lume pe jumătate descoperită, fiecare zi aducea noi farmece. Poezia onirică vizionară, revelatoare, a coti-dianului nu fusese încă zdrobită de fapte prozaice, înguste. Era el însuși povestitor și fusese scos pe ușă afară și trimis la drum lung de tot felul de povești minunate și de una anume în mod special, o poveste care putea să-l înalțe sau, dacă nu, să-l coste viața.

{2}

La bordul corabiei pirat a milordului scoțian

La bordul corăbiei pirat a milordului scoțian, numită Scăthach, după o legendară zeiță războinică din insula Skye, un vas al cărui echipaj prădase și devastase după pofta inimii în susul și în josul coloniilor spaniole din Caraibe, dar care se îndrepta acum spre India cu treburi de stat, blajinul florentin clandestin scăpase să nu fie azvîrlit fără prea multe discuții în Rîul Alb din sudul Africii scoțînd din urechea căpitanului uluit un șarpe de apă viu și aruncîndu-l peste bord. Fusese găsit sub un pat din castelul de la prova, la șapte zile după ce vaporul trecuse de Capul Agulhas de la extremitatea sudică a continentului african, îmbrăcat într-un pieptar de culoarea muștarului și pantaloni pînă la genunchi și înfășurat într-o mantie lungă, făcută din romburi viu colorate de piele, strîngînd la piept o traistă de postav și dormind adînc, cu sforăituri puternice, fără să facă nici un efort de-a se ascunde. Părea pregătit să fie descoperit și uluitor de încrezător în puterile sale de a fermeca, încînta și convinge. În fond, acestea îl aduseseră deja

cale lungă. S-a dovedit, într-adevăr, a fi un magician pe cinste. A transformat monede de aur în fum și fumul galben înapoi în aur. Un urciur de apă proaspătă întors cu susul în jos a revărsat un puhoi de eșarfe de mătase. A înmulțit peștele și franzelele cu câteva mișcări ale mîinii sale ele-gante, ceea ce era, bineînțeles, o blasfemie, dar marinarii înfometaji l-au iertat cu ușurință. Și-au făcut rapid cruce, ca să se asigure în caz că Iisus Hristos avea să se înfurie că i-a fost uzurpată poziția de către acest făcător de minuni de dată mai recentă, și și-au înfulecat prînzul neașteptat de bogat, chiar dacă dubios din punct de vedere teologic.

Pînă și milordul scoțian, George Louis Hauksbank, acel Lord Hauksbank, de obîrșie omonimă - cu alte cuvinte, Hauksbank de Hauksbank, după moda scoțiană, un nobil care nu trebuie confundat cu alți Hauksbank mai mișei și mai josnici, din ținuturi inferioare - a fost rapid fermecat cînd a dat cu ochii de intrusul arlechin, adus în cabina sa pentru judecată. Pe vremea aceea, tînărul pungaș își spunea Uccello - „Uccello di Firenze, magician și cărturar, la dispoziția dumneavoastră”, a zis el într-o engleză perfectă, făcînd o plecăciune adîncă și largă, de o finețe aproape aristocratică, iar Lord Hauksbank a zîmbit și și-a mirosit batista parfumată.

— Aproape te-aș fi crezut, magicianule, răspuse el, dacă nu aș ști un pictor, Paolo, cu același nume și din același loc, care a pictat în domul din orașul tău o frescă trompe-Voeil în onoarea unuia dintre strămoșii mei, Sir John Hauksbank, cunoscut și sub numele de Giovanni Milano, mercenar, fost general al Florenței, învingător în bătălia de la Polpetto; și dacă acest pictor nu ar fi, din păcate, mort de mulți ani. Tînărul pungaș plesni obraznic și cloncănitor din limbă, în semn de dezaprobare.

— E cît se poate de clar că nu sînt artistul decedat, spuse el, luînd atitudine. Mi-am ales acest pseudonimo di viaggio din cauză că în limba mea înseamnă „pasăre”, iar păsările sînt cei mai grozavi călători.

Acestea fiind spuse, a scos un șoim cu creastă de la piept, o mănușă de șoimar din plin aer și i le-a întins pe amîndouă nobilului uluit.

— Un șoim pentru lordul Hauksbank, zise el, cu o politețe perfectă, iar apoi, după ce Lord Hauksbank și-a pus mănușa pe mîină și a așezat șoimul pe ea, Uccello a pocnit din degete ca o femeie care își retrage avansurile și, spre marea nedumerire a nobilului scoțian, au dispărut atît șoimul de pe mănușă, cît și mănușa de sub șoim.

— De asemenea, continuă magicianul, revenind la ches-tiunea numelui său, din cauză că în orașul meu, acest cuvînt voalat, această pasăre ascunsă e un eufemism delicat pentru organul sexual masculin, iar eu mă mîndresc cu ceea ce posed, fără însă a fi atît de lipsit de rafinament încît s-o și arăt.

— Ha! Ha! strigă Lord Hauksbank de Hauksbank, regăsindu-și stăpînirea de sine cu o iuțea admirabilă. Asta înseamnă că avem ceva în comun.

Era un nobil foarte umblat, acest Hauksbank de Hauksbank, și mai în vîrstă decît părea. Ochii îi erau vii și pielea curată, dar trecuseră șapte ani și mai bine de cînd își luase rămas-bun de la al patruzecilea an. Măiestria sa în mînuirea săbiei era legendară și era puternic ca un taur alb, călătorise cu pluta pînă la gura Rîului Galben în lacul Kar Qu, unde a mîncat penis de tigru înăbușit dintr-un vas aurit, vînașe rinoceri albi în Craterul Ngorongoro și urcase toate cele două sute optzeci și patru de vîrfuri ale munților Munro din Scoția, de la Ben Nevis la Culmea Inaccessibilă a masivului Sgurr Dearg de pe insula Skye, de unde se trăgea Scăthach cea Groaznică. Cu mult timp în urmă, în castelul Hauksbank, se certase cu soția sa, o femeie mărunță și răstită, cu păr roșcat și ondulat și un maxilar ca al unui spărgător de nuci olandez, și o lăsase în Scoția să crească oi negre, iar el plecase să-și caute norocul la fel ca unul dintre strămoșii săi și ajunsese căpitanul unei corăbii sub comanda lui Drake cînd au jefuit aurul Americilor de la spanioli în Marea Caraibelor.

Răspлата pe care o primise de la regina recunoscătoare era această misiune diplomatică în care se afla acum; trebuia să meargă în Hindustan, unde era liber să culeagă și să păstreze orice fel de comori ar fi găsit, fie că erau pietre prețioase, opiu sau aur, atîta vreme cît îi înmîna regelui o scrisoare personală din partea Glorianei și aducea înapoi acasă răspunsul mogulului.

— În Italia noi îi spunem mogor, i-a zis tînărul presti-digitator.

— În limbile de nepronunțat ale țării în sine, a răspuns Lord Hauksbank, cine știe cum mai e sucit, înnodat și întors acest cuvînt.

Apoi, prietenia le-a fost pecetluită de o carte: Canzoniere, de Petrarca, o ediție care se afla, ca întotdeauna, în imediata apropiere a milordului scoțian, pe o măsuță de piatra dura.

— Ah, inegalabilul Petrarca, strigă Uccello. El este adevăratul magician.
Și adoptînd postura oratorică a unui senator roman, a început să declame:

„Benedetto sia 7 giorno, et 7 mese, et l'anno, et la stagione, e 7 tempo, et Vora, e 7 punto, e 7 bel paese, e 7 loco ov'io fui giunto da'duo begli occhi che legato m'anno...”

La care Lord Hauksbank a preluat firul sonetului în traducere:

1. Cantonierul lui messer Francesco Petrarca, ed. a II-a, traducere, note și tabel cronologic de Eta Boeriu, Editura Paralela 45, Pitești, 2004, p. 108.

„Și-n veci slăvită-a lacrimii risipă în care-am plîns cu dragostea-mpreună, și rănilor ce-n sînul meu se-adună, și-n inimă săgeata-fiptă-n pripă.”

— Orice om căruia îi place acest poem la fel de mult ca și mie trebuie să-mi fie stăpîn, zise Uccello făcînd o plecă-ciune.

— Orice om care are aceleași simțăminte față de acest poem ca și mine trebuie să-mi fie tovarăș de pahar, răs-punse scoțianul. Ai găsit cheia care îmi descuie inima. Acum trebuie să-ți împărtășesc un secret pe care nu ai voie să-l spui nimănui. Vino cu mine.

Intr-o cutioară de lemn ascunsă în spatele unui lambriu glisant din dormitor, Lord Hauksbank de Hauksbank păstra o colecție de „obiecte de decor”, piese frumoase fără de care un om care călătorea tot timpul s-ar fi putut simți pierdut, căci prea multe călătorii, după cum Lord Hauksbank știa prea bine, prea multe ciudățenii și noutăți puteau desprinde ancorele sufletului.

— Aceste lucruri nu îmi aparțin, i-a explicat el noului său prieten florentin, dar îmi reamintesc cine sînt. Le țin în custodie pentru o vreme, iar cînd această vreme va lua sfîrsit o să le eliberez.

A scos din cutie niște bijuterii de o mărime și puritate impresionantă, pe care le-a pus deoparte cu o ridicare indiferentă din umeri, apoi un lingou de aur spaniol din care oricine ar fi putut trăi în splendoare tot restul vieții - „asta nu-i nimic, nimic”, mormăia el - și abia apoi a ajuns la adevăratele comori, fiecare învelită cu atenție în pînză și așezată în culcușuri de hîrtie mototolită și zdrențe sfîșiate: batista de mătase a unei zeițe păgîne din Soghdia, pe care aceasta i-o dăduse unui erou, acum uitat, ca semn al iubirii ei; o sculptură desăvîrșită pe un fanon de balenă reprezentînd vînătoarea unui cerb; un medalion cu por-tretul Maiestății Sale, regina; o carte hexagonală, îmbră-cată în piele și adusă din Țara Sfîntă, pe ale cărei pagini micuțe era inscripționat întregul text al Coranului, cu un scris mărunt și înfrumusețat cu anluminuri extraordinare; un cap de piatră cu nasul rupt din Macedonia, despre care se spunea că ar fi chipul lui Alexandru cel Mare;

una dintre „pecețile” criptice ale civilizației din Valea Indului, găsită în Egipt și avînd pe ea imaginea unui taur și o serie de hieroglife pe care nu le descifrase nimeni niciodată, un obiect al cărui rost nici nu-l cunoștea nimeni; o piatră chinezească turtită și netedă pe care se aflau o hexagramă / Ching stacojie și niște dîre întunecate naturale care semănau cu un lanț muntos la apus; un ou de porțelan pictat; un cap scofilcit făcut de locuitorii din pădurile amazoniene; și un dicționar al limbii pierdute din istmul Panama, ai cărei vorbitori dispăruseră toți, cu excepția unei femei bătrîne care nu mai putea pronunța cuvintele cum trebuie din pricină că-i căzuseră dinții.

Lord Hauksbank a deschis o vitrină cu sticlărie de mare preț, care supraviețuise miraculos multor călătorii pe mare, a luat o pereche asortată de pahare opaline de Murano și a turnat cu generozitate coniac în amîndouă. Pasagerul clandestin s-a apropiat și a ridicat unul din pahare. Lord Hauksbank a inspirat adînc, apoi a băut.

— Ești din Florența, a zis el, așa că știi de măreția aceluia suveran suprem care e eul individual, și de nevoile pe care caută să și le satisfacă - frumusețe, prețuire... și iubire.

Cel care își spunea Uccello dădu să răspundă, dar Hauksbank ridică o mîină.

— Am să termin ce am de spus, a continuat el, căci sînt de discutat niște chestiuni despre care eminenții voștri filosofi nu știu nimic. Eul va fi fiind el nobil, dar îi e foame la fel ca oricărui cerșetor. Se poate hrăni pentru o clipă cu priveliștea unor minuni ascunse ca acestea, dar tot sărac, înfometat și însetat rămîne. Și, în plus, e ca un monarh amenințat, un suveran veșnic la bunul-plac al multor răzvrățiți, cum ar fi teama, de exemplu, și neliniștea, izolarea și uluirea, mîndria stranie, inexprimabilă, și ruși-nea sălbatică, mută. Eul e bîntuit de taine, taine care îl devorează încontinuu, taine care îi vor sfîșia împărăția

și îl vor lăsa cu sceptrul frînt în praf... Văd că te nedumeresc, a oftat el, așa că mă voi dezvălui complet. Taina pe care nu o vei spune niciodată nimănui nu stă ascunsă într-o cutie. Stă ascunsă - nu, nu se ascunde, ci se dezvăluie! - aici.

Florentinul, care ghicise de ceva timp adevărul despre dorințele ascunse ale lordului Hauksbank, își exprimă cu seriozitate respectul cuvenit față de masivitatea și circumferința membrului care se afla în fața lui pe masa înălțimii Sale, mirosind vag a chimen dulce, ca un cîrnat finocchiona gata să fie tăiat felii.

— Dacă ati renunța la aventurile pe mare și ati veni să locuiți în orașul meu, zise el, suferințele v-ar fi curînd curmate, căci printre cavalerii tineri din piața San Lorenzo ați găsi cu ușurință multe dintre plăcerile pe care le căutați. Eu, unul, din păcate...

— Dă paharul pe gît, porunci milordul scoțian, colo-rîndu-se la față și îmbrăcîndu-se la loc. Nu vom mai vorbi despre asta.

În ochi avea o sclipire pe care oaspetele său și-ar fi dorit să n-o vadă acolo. Mîna îi era mai aproape de minerul săbiei decît i-ar fi plăcut călătorului. Zîmbetul îi era rictusul unei bestii.

A urmat o tăcere lungă și stingherită, în timpul căreia pasagerul clandestin a înțeles că soarta îi atîrna în balanță. Apoi Hauksbank și-a băut ultima picătură din pahar și a izbucnit într-un hohot de rîs urît, chinuit.

— Ei bine, domnule, strigă el, îmi cunoști secretul, iar acum trebuie să mi-l spui pe al tău, căci cu siguranță ascunzi ceva în tine, un mister pe care l-am crezut prostește a fi ca și al meu, așa că numaidecît trebuie să-l aflu pe de-a-ntregul.

Cel care își spunea Uccello di Firenze încercă să schimbe subiectul.

— Nu îmi veți face onoarea, domnul meu, de a-mi povesti despre capturarea galionului plin de comori Cacafuego ? Și nu ați fost - trebuie să fi fost - cu Drake la Valparaiso și Nombre de Dios, unde și-a căpătat rănilor?

Hauksbank a dat cu paharul de un perete și și-a tras sabia din teacă.

— Ticălosule, a zis el. Răspunde-mi imediat sau mori. Pasagerul clandestin își alege cuvintele cu grijă.

— Domnul meu, spuse el, îmi dau seama că sînt aici ca să mă pun ca un servitor în slujba Domniei Voastre. E adevărat, însă, adăugă el iute, cînd vîrfurile lamei îi atinse gîtul, că am și un țel mai îndepărtat. Sînt, fără îndoială, ceea ce s-ar putea numi un om pornit în căutare — mai mult de-atît, o căutare tainică -, dar trebuie să vă previn că secretul meu e însoțit de un blestem făcut de cea mai puternică vrăjitoare a vremurilor noastre. Un singur om îmi poate afla secretul și trăi după aceea! Și nu aș vrea să fiu răspunzător pentru moartea voastră.

Lord Hauksbank de Hauksbank izbucni din nou în rîs, dar nu un rîs urît de data asta, ci unul de nori împraștiindu-se și soare revenind.

— Mă faci să rîd, păsărico, zise el. Chiar crezi că mi-e teamă de blestemul vrăjitoarei tale cu față verde ? M-am prins în horă cu Baron Samedî1 de Ziua Morților și am supraviețuit urletelor lui voodoo. Am să mă supăr tare rău dacă nu-mi spui totul imediat.

— Fie, a început pasagerul clandestin. A fost odată un prinț hoinar pe numele său Argalia, căruia i se mai spunea și Arcalia, un mare războinic care avea arme fermecate și în a cărui companie se aflau tot timpul patru uriași înspăimîntători, și mai avea cu el și o femeie, Angelica...

— Ajunge, a zis Lord Hauksbank de Hauksbank, apu-cîndu-se cu mîinile de frunte. M-a apucat durerea de cap.

Apoi, după o clipă:

— Continuă.

Note:

1. Spiritul morții în practicile voodoo.

— Angelica, o prințesă căreia îi curgea prin vine sîngele nobil al lui Genghis Han și Timur Lenk...

— Ajunge. Nu, continuă.

— ... cea mai frumoasă...

— Ajunge.

În acest moment, Lord Hauksbank și-a pierdut cunoștința și a căzut la pămînt.

Călătorul, aproape jenat de ușurința cu care îi strecură-rase gazdei sale laudanum în pahar, a pus cu grijă caseta de lemn cu comori înapoi în ascunzătoare, și-a strîns pe el pelerina multicoloră și a urcat grăbit pe punte strigînd după ajutor. Haina o cîștigase la cărți, la o mîna de scarabocion jucată împotriva unui negustor de diamante din Veneția, căruia nu i-a venit să creadă că un biet florentin abia ajuns pe Rialto îi

putea bate pe localnici la propriul lor joc. Negustorul, un evreu cu barbă și zulufi, pe numele său Shalakh Cormorano, comandase haina special la cea mai faimoasă croitorie din Veneția, cunoscută sub numele de Il Moro Invidioso, din pricină că pe olanul de deasupra ușii era pictat un arab cu ochi verzi; era o minunăție de pelerină, demnă de un ocultist, cu căptușeala ca o galerie de buzunare secrete și falduri ascunse în care un negustor de diamante putea să-și pitească marfa prețioasă, iar un aventurier ca Uccello di Firenze putea tăinui tot felul de șmecherii.

— Lute, prieteni, veniți iute, a strigat călătorul părînd sincer îngrijorat. Domnia Sa are nevoie de noi. Dacă în acest echipaj încercat de corsari deveniți diplo-mați existau mulți cinici cu privirile îngustate, ale căror bănuieli fuseseră stîrnite de felul în care conducătorul lor se prăbușise atît de brusc și care au început să se uite la noul-venit într-un fel deloc încurajator pentru binele lui, aceștia au fost măcar în parte liniștiți de îngrijorarea evidentă arătată de Uccello di Firenze pentru starea în care se afla Lord Hauksbank. I-a ajutat să-l care pe bărbatul inconștient în pat, l-a dezbrăcat, s-a luptat cu pijamaua acestuia, i-a pus comprese calde și reci pe frunte și a refuzat să doarmă sau să mănînce pînă ce sănătatea milordului scoțian nu dădea semne de îmbunătățire. Docto-rul de pe corabie l-a decretat pe pasagerul clandestin un ajutor neprețuit și, auzind una ca asta, membrii echi-pajului s-au întors mormăind și ridicînd din umeri înapoi la posturile lor.

Aflîndu-se singuri cu bărbatul inconștient, doctorul i-a mărturisit lui Uccello că era nedumerit de refuzul aristo-cratului de a se trezi din acea comă bruscă.

— Din cîte îmi pot da eu seama, omul ăsta n-are nimic, lăudat fie Domnul, în afară de faptul că nu se trezește, a zis el, iar în această lume lipsită de iubire, s-ar putea să fie mai înțelept să dormi decît să fii treaz.

Doctorul era un individ simplu, călit în luptă, pe nume Lăudat-fie-Domnul Hawkins, un felcer cu inimă bună și cunoștințe medicale limitate, care se pricepea mai bine să îndepărteze gloanțele spaniole din trupurile tovară-șilor săi și să coasă rănile de hanger după înfruntările directe cu spaniolii, decît să lecuiască boli misterioase ale somnului picate din senin, întocmai ca un pasager clan-destin sau o judecată a lui Dumnezeu. Hawkins își lăsase un ochi la Valparaiso și o jumătate de picior la Nombre de Dios și în fiecare seară cînta balade fado portugheze pline de tristețe, în amintirea unei fecioare de pe un balcon din cartierul Ribeira din Oporto, acompaniindu-se cu un soi de vioară țigănească. Lăudat-fie-Domnul plîngea în hohote în timp ce cînta și Uccello și-a dat seama că bunul doctor își imagina propria încornorare, construindu-și în minte, ca să se chinuiască, imagini cu iubita sa băutoare de porto, în pat cu indivizi care erau încă întregi, pescari duhnind a prada lor solzoasă, călugări franciscani libi-dinoși, fantome ale navigatorilor de demult și bărbați în carne și oase de toate felurile și culorile, meridionali și englezi, chinezi și evrei. „Un om aflat în mrejele iubirii, s-a gîndit pasagerul clandestin, e ușor de manipulat și condus.”

În timp ce Scdthach își croia drum pe lîngă Capul Horn din Africa și insula Socotra, oprindu-se pentru aprovi-zionare la Maskat, ca apoi să lase coasta persană la babord și, cu pînzele umflate de muson, să se îndrepte spre sud-est, către portul portughez Diu de pe țărmul de sud al unui loc căruia doctorul Hawkins îi spunea „Guzerat”, Lord Hauksbank de Hauksbank a continuat să doarmă liniștit - „un somn atît de pașnic, lăudat fie Domnul”, după spusele neajutoratului Hawkins, „încît e clar că are conștiința curată și astfel sufletul cel puțin îi e sănătos, gata de a-și întîlni oricînd Creatorul”.

— Doamne ferește, a spus pasagerul clandestin.

— Lăudat fie Domnul, să nu-l ia încă, s-a grăbit celălalt să fie de acord.

În timpul veghii lor îndelungate la căpățiul patului, Uccello l-a întrebat deseori pe doctor despre iubita sa portugheză. Iar Hawkins n-avea nevoie de multe încu-rajări ca să discute subiectul. Pasagerul clandestin a ascultat răbdător imnurile adoratoare înălțate ochilor doamnei, buzelor, sînilor, șoldurilor, pîntecelui, fundului, picioarelor ei. A aflat cuvintele secrete de alint pe care le folosea în timp ce făcea dragoste, cuvinte care nu mai erau acum atît de secrete, și i-a auzit promisiunile de credință și jurămîntul murmurat de veșnică însoțire.

— Ah, dar e mincinoasă, mincinoasă, începu să plîngă doctorul.

— Știi sigur asta ? îl întrebă călătorul. Cînd lacri-mogenul Lăudat-fie-Domnul a dat din cap spunînd „A trecut prea mult timp, iar eu nu sînt decît pe jumătate bărbat, așa că trebuie să-mi imaginez ce-i mai rău”, Uccello a încercat să-l învezelească:

— Ei bine, să-l lăudăm pe Domnul, Lăudat-fie-Domnul, căci plîngi fără motiv! Sînt sigur că îți este credincioasă; și te așteaptă, îți spun, fără de îndoială; iar dacă tu duci lipsă de un picior, foarte bine

atunci, ea cu atît mai mult te va iubi, cãci iubirea pentru acel picior o va împãrtãși negreșit altor pãrți; iar dacã îți lipsește un ochi, celãlalt se va desfatã de douã ori mai mult aruncîndu-și privirea asupra ei, cea care ți-a pãstrat credința și te iubește, întocmai precum o iubești și tu! Ajunge! Lãudat fie Domnul! Cîntã cîntece de bucurie și alungã-ți plînsul.

Astfel reușea sã scape de Lãudat-fie-Domnul Hawkins în fiecare searã, spunîndu-i cã echipajul va fi neconsolat dacã nu îi va auzi cîntecele, și în fiecare searã, cînd rãmînea singur cu milordul în stare de inconștiență, dupã ce aștepta cîteva minute, inspecta în amãnunțime încãperile cãpitanului, cãutîndu-le toate secretele. „Un om care s-a obosit sã-și facã o ascunzãtoare în cabinã, sigur are încã cel pușin douã sau trei”, se gîndea el, iar pînã sã aparã la orizont portul Diu, îl jumulise pe Lord Hauksbank ca pe o gãinã, descoperise cele șapte cãmãruțe secrete din pereții lambrisați și pusese toate bijuteriile din casetele de lemn gãsitate în siguranță în noile lor adãposturi din haina lui Shalakh Cormorano, chiar și cele șapte lingouri de aur, și, cu toate acestea, haina îi era ușoarã ca o panã, cãci maurul cu ochi verzi din Veneția stãpînea secretul de a face ușoare toate bunurile ascunse în veșmîntul fermecat. Cît despre celelalte „obiecte de decor”, acestea nu-l interesau pe hoș. Le-a lãsat acolo unde erau, sã cloceascã ce ouã or putea. Dar nici la finalul formidabilei sale tîlhãrii Uccello n-a fost mulțumit, cãci îi scãpase cea mai mare comoarã dintre toate. Abia dacã reușea sã-și ascundã agitația. Soarta îi dãduse o șansã imensã și nu trebuia s-o lase sã-i scape. Dar unde putea fi lucrul cu pricina? Rãscolise fiecare centimetru al încãperilor cãpitanului și cu toate acestea nu-l gãsise. Blestem! Sã fi fost comoara protejată de o vrajã? Fusese fãcutã invizibilã și astfel îi scãpase?

Dupã o scurtã escalã la Diu, Scãthach a pornit-o grabnic înspre Surat (care fusese de curînd locul unei vizite punitive a însuși împãratului Akbar), oraș din care

Lord Hauksbank intenționase sã-și înceapã cãlãtoria pe uscat cãtre curtea mogulã. Iar în noaptea în care au ajuns la Surat (care era în ruine, arzînd încã mocnit de pe urma furiei împãratului), pe cînd Lãudat-fie-Domnul Hawkins cînta de sã-și dea sufletul și echipajul se îmbãtase cu rom și sãrbãtoarea sfîrșitul lungii cãlãtorii pe mare, cãtãtorul de sub punte a gãsit în sfîrșit ceea ce cãuta: al optulea lambriu secret, cu unul mai mult decît cifra magicã șapte, cu unul mai mult decît s-ar fi așteptat un tîlhar. În spatele acelei ultime uși, se afla lucrul pe care îl cãuta. Apoi, dupã o ultimã ispravã, s-a alãturat chefliilor de pe punte și a cîntat și a bãut mai cu foc decît toți cei aflați la bord. Deoarece avea darul de a rãmîne treaz cînd ochii nimãnuui altcuiva nu mai puteau sta deschiși, a venit și clipa, spre dimineață, cînd a putut sã o șteargã spre țãrm într-una din bãrcile corãbiei și sã disparã, ca o fantomã, în interiorul Indiei. Cu mult înainte ca Lãudat-fie-Domnul Hawkins sã dea alarma, dupã ce îl gãsise pe Lord Hauksbank de Hauksbank zãcînd cu buzele învinețite în ultimul lui pat de pe mare, eliberat pentru totdeauna de chinurile tînjito-rului sãu finocchiona, Uccello di Firenze plecase, lãsîndu-și numai numele în urmã, ca pe o piele de șarpe abandonatã. La pieptul cãlãtorului fãrã nume se afla comoara como-rilor, scrisoarea scrisã chiar de mîna reginei Elisabeta Tudor și purtînd pecetea ei personalã, epistola reginei Angliei cãtre împãratul Indiei, cheia magicã, permisul lui de liberã trecere în lumea curții mogule. El era de-acum ambasadorul Angliei.

{3}

În zori, obsedantele palate de gresie

în zori, obsedantele palate de gresie din noul „oraș al victoriei” al lui Akbar cel Mare arãtau de parcã ar fi fost construite din fum roșu. Majoritatea orașelor încep sã dea impresia cã sînt eterne aproape de îndatã ce se nasc, dar Sikri avea sã arate întotdeauna ca un miraj. Pe mãsura ce soarele se înãlța spre zenit, mãciuca imensã a arșitei zilei tãbãcea lespezile de piatrã, astupînd urechile umane la orice sunet, fãcînd vãzduhul sã tremure ca o antilopã speriatã și șubrezind granița dintre realitate și delir, dintre ceea ce era închipuit și ceea ce era aieva.

Pînã și împãratul cãzuse pradã fanteziilor. Prin palatele sale pluteau regine ca niște fantome, sultane rajput și turcești jucîndu-se de-a baba-oarba. Unul din aceste înalte personaje regale nu exista cu adevãrat. Era o soție imagi-narã, pe care Akbar o plãsmuise la fel cum copiii singuratici își plãsmuiesc prieteni imaginari, și, în ciuda prezenței multor consoarte în carne și oase, fie ele și plutitoare, împãratul era de pãrerã cã reginele adevãrate erau nãlucile și cea mult-iubitã și inexistentã era cea realã. O botezase Jodha și nimeni nu îndrãznea sã-l contrazicã. Astfel, pute-rea și influența ei crescuserã în

intimitatea încăperilor femeilor, pe coridoarele mătăsoase ale palatului. Tansen i-a dedicat cîntece și, în atelierul-scriptoriu, frumusețea îi era preamărită pe pînză și în vers. Maestrul Abdus Samad „Persanul” i-a făcut portretul el însuși, a pictat-o din amintirea unui vis fără să-i privească chipul măcar o dată, iar cînd împăratul i-a văzut opera, a bătut din palme la frumusețea care radia de pe pînză.

— Ai surprins-o întocmai, a exclamat el, iar Abdus Samad s-a liniștit și a încetat să se mai simtă ca și cînd capul nu i-ar fi fost foarte bine prins de gît; iar după ce lucrarea vizionară a maestrului din atelierul împăratului a fost expusă, Jodha a devenit reală pentru întreaga curte și cei mai de seamă curteni, Navratna sau Cele Nouă Stele i-au recunoscut nu numai existența, ci și frumusețea, înțelepciunea, grația mișcărilor și gingășia vocii. Akbar și Jodhabai! Ah, ah! Era povestea de iubire a epocii.

Orașul a fost terminat în cele din urmă, la timp pentru cea de-a patruzecă zi de naștere a împăratului. Construcția sa durase doisprezece ani fierbinți, dar mult timp lui i se dăduse impresia că totul se înălța fără efort, an după an, ca prin minune. Ministrul construcțiilor interzisese lucrările în perioadele în care împăratul se afla în noua capitală imperială. Cînd împăratul era acolo, uneltele zidarilor trebuiau să tacă, tîmplarii nu băteau nici un cui, zugravii, incrustătorii, cei care atîrnau țesături și cei care sculptau paravane, toți dispăreau. În acel moment, se spune, toate erau învăluite în tihnă și plăcere. Nu aveau voie să se audă decît sunete de desfătare. Clopoștii de la gleznelor dansatoarelor răsuna dulce, fîntînile susu-rau și muzica blajină a geniului Tansen plutea în văzduh, împăratului i se șopteau poezii la ureche, iar în curtea pentru jocul de table, joia se jucau alene multe partide, cu sclave în loc de piese așezate pe pardoseala transformată în suprafață de joc. După amiezile petrecute în spatele perdelelor și sub evantaiile uriașe atîrnate de tavan erau răstimpul tăcut pentru dragoste. Tihna senzuală a orașului era provocată în egală măsură de atotputer-nicia monarhului și de arșița zilei.

Nici un oraș nu e făcut doar din palate. Adevăratul oraș, construit din lemn, noroi și bălegar, nu numai din piatră, se îngrămădea dedesubtul zidurilor soclului impresionant de rocă roșie pe care erau așezate reședințele regale. Cartierele îi erau delimitate atît de rasă, cît și de ocupație. Aici era strada argintarilor, mai încolo erau armurăriile zăngănitore cu porți fierbinți, iar mai încolo, în josul celui de-al treilea șanț, era locul veșmintelor și brățărilor. La răsărit se afla colonia hindusă, iar dincolo de ea, încolăcit în jurul zidurilor orașului, cartierul persan, iar dincolo de acesta, zona turanilor și mai încolo, în vecinătatea porții gigantice a Moscheii Zilei de Vineri, se găseau căminele musulmanilor născuți în India. Pe terenul dimprejurul orașului erau împrăștiate vilele nobililor, atelierul de pictură și scriptoriul, a căror faimă se răspîndise deja în țară, un pavilion de muzică și altul pentru dansuri. În majoritatea acestor Sikri-uri mai modeste nu prea era vreme de zăbavă, iar cînd împăratul se întorcea acasă din războaie, porunca de liniște era resimțită în orașul de noroi ca o sufocare. Ciocurile găinilor trebuiau legate în momentul în care erau sacrificate ca nu cumva să deranjeze odihna regelui regilor. Un car care scîrțîia îl putea costa pe căruțaș o biciuire, iar dacă țipa sub bici, pedeapsa putea fi și mai aspră. Femeile care nășteau își înghițeau țipetele, iar pantomima din piață era un soi de demență: „Cînd regele e aici, sîntem cu toții înnebuniți”, spuneau oamenii, adăugînd rapid, căci spionii și trădătorii se găseau peste tot, „de bucurie”. Orașul de noroi își iubea împăratul, îl iubea cu toată stăruința și stăruia fără cuvinte, căci cuvintele erau făcute din acel material interzis, sunetul. Cînd împăratul o pornea din nou într-una din campaniile sale — nesfîrșitele sale lupte (deși întotdeauna victorioase) împotriva armatelor Gujaratului și Rajasthanului, ale Kabulului și Cașmirului — atunci se descuria temnița mușeniei și izbucneau trompete și urale și oamenii puteau în sfîrșit să-și spună toate lucrurile pe care trebuiseră să le treacă sub tăcere luni în șir. Te iubesc. A murit mama. Supa ta e grozavă. Dacă nu-mi dai înapoi banii pe care mi-i datorezi, am să-ți rup brațele de la coate. Dragul meu, și eu te iubesc. Toate.

Din fericire pentru orașul de noroi, îndatoririle militare îl duceau deseori pe Akbar departe, de fapt fusese plecat mai tot timpul, iar în perioada absențelor sale, larma săracilor îngrămădiți, precum și vacarmul constructorilor dezlănțuiți le contrariau pe reginele neputincioase. Acestea se adunau la un loc și se plîngeau, iar ceea ce făceau ca să-și distragă una alta atenția, cum se desfătau una pe alta în încăperile lor învăluite, nu va fi descris aici. Numai regina plăsmuită rămînea pură și ea a fost cea care i-a spus lui Akbar despre neajunsurile pe care le suferea poporul din pricina dorinței demnitarilor săi ultrazeloși de a-i face plăcută șederea acasă. De îndată ce împăratul a auzit una ca asta, a contramandat ordinul, l-a înlocuit pe ministrul construcțiilor cu un individ mai puțin rigid și a insistat să viziteze călare străzile asupriților săi supuși strigînd în gura mare: „Faceți cît zgomot vreți, oameni buni! Zgomotul înseamnă viață și un prisos de zgomot e un semn că viața e bună. Vom avea destul timp să tăcem cînd vom fi morți de-a binelea”. Orașul a izbucnit într-o hărmălaie veselă. Acea a fost ziua în care a devenit

clar că pe tron se afla un nou soi de rege și că nimic nu va mai rămîne la fel în lume.

În sfîrșit domnea pacea în țară, dar spiritul regelui nu-și găsea liniștea niciodată. Tocmai se întorsese din cea mai recentă campanie — îl pusese cu botul pe labe pe un parvenit din Surat -, dar în timpul lungilor zile de mărșăluit și de război, mintea sa se lupta cu dileme filosofice și lingvistice în aceeași măsură în care era preocupată de cele militare. Împăratul Abul-Fath Jalaluddin Muhammad. Rege al Regilor, cunoscut din copilărie sub numele de Akbar, care însemna „cel mare”, și în ultimul timp, în ciuda tautologiei, sub numele de Akbar cel Mare, cel mai mare mare, mare în măreția sa, de două ori măreț, atît de mare, încît repetiția din titulatură nu era doar potrivită, ci și necesară ca să exprime gloria gloriei sale - Marele Mogul, împăratul prăfuit, sătul de război, victorios, gînditor, dînd semne de îngrășare, deziluzionat, cu mustață, poetic, cu o sexualitate exacerbată și absolutist, care părea prea magnific, prea atotcuprinzător și, pe scurt, prea mult pentru o singură persoană -, această revărsare anihila-toare de stăpînire, acest înghițitor de lumi, acest monstru cu multe capete, care se referea la el însuși la persoana întîi plural, începuse, în timpul lungii și plictisitoare călătorii spre casă, în care era însoțit de capetele dușma-nilor săi învinși scuturindu-se în urcioarele de murături sigilate unde se aflau, să mediteze la potențialul tulburător al persoanei întîi singular, al „eului”.

Zilele interminabile ale călătoriei ecvestre, la pas, erau propice meditațiilor molatice, mai ales în cazul unei per-soane cu temperament speculativ, și împăratul se gîndea, în timp ce călărea, la tot felul de chestiuni, cum ar fi mutabilitatea universului, mărimea stelelor, sinii soțiilor sale și natura lui Dumnezeu. De asemenea, azi, problema gramaticală a sinelui și a celor Trei Persoane ale sale -persoana întîi, a doua și a treia, singularele și pluralele sufletului. El, Akbar, nu se referise niciodată la sine cu „eu”, nici măcar în intimitate, nici măcar la furie sau în vise. Era - cum altfel - „noi”. Era definiția, încarnarea lui „noi”. Fusese născut într-o pluralitate. Cînd spunea „noi”, se credea cu adevărat și în mod firesc întruparea tuturor supușilor săi și a tuturor orașelor și pămînturilor, a nurilor, munților și lacurilor pe care le avea în stăpî-nire, precum și a tuturor animalelor, plantelor și copacilor de pe teritoriile sale, și a păsărilor care zburau deasupra capului, și a țințarilor înțepători de la asfințit, și a monștrilor nenumiți din vizuinile lor de sub pămînt, rozînd pe îndelete rădăcinile lucrurilor; se credea suma tuturor victoriilor pe care le repurtase, receptaculul caracterelor, talentelor, istoriilor, poate chiar al sufletelor dușmanilor săi decapitați sau doar împăciuți; și, în plus, se credea apogeul trecutului și prezentului poporului său, precum și forța motrice a viitorului lui.

Acest „noi” era, de fapt, esența a ceea ce însemna să fii rege - dar fără îndoială că oamenii de rînd, își îngădui să reflecteze acum, de dragul corectitudinii și pentru a continua dezbaterea, se gîndeau și ei uneori la ei înșiși la plural.

Greșeau făcînd asta? Sau (oh, ce gînd parșiv!) greșea el? Probabil că această idee a sinelui-ca-si-comunitate însemna, de fapt, să fii o ființă în lume; o astfel de ființă fiind inevitabil, în fond, o ființă printre alte ființe, o parte din ființarea tuturor lucrurilor. Poate că pluralitatea nu era prerogativa exclusivă a regelui, poate că nu era, în fond, dreptul său divin. Se putea chiar susține mai departe că, din moment ce reflecțiile unui monarh se reflectau, fără îndoială, chiar dacă într-o formă mai puțin elevată și rafinată, în gîndurile supușilor săi, era logic inevitabil ca bărbații și femeile asupra cărora domnea să se gîndească la ei înșiși drept „noi”. Se vedeau, probabil, ca niște entități plurale formate din ei plus copiii lor, mamele, mătușile, șefii, cei de aceeași credință, cei alături de care munceau, clanuri și prieteni. Și ei își percepeau șinele drept mul-tiplu - un sine care era tatăl copiilor, altul care era copilul părinților; știau că se comportă într-un fel cu șefii și în alt fel acasă, cu nevestele lor; pe scurt, erau cu toții niște pachete de euri, debordînd de pluralitate, la fel ca și el. Nu exista, atunci, nici o diferență esențială între condu-cător și cei conduși? În acest moment, întrebarea sa inițială reveni într-o formă nouă și surprinzătoare: dacă supușii săi cu multe euri reușeau să se gîndească la ei înșiși la singular și nu la plural, se putea ca și el să fie un „eu”? Se putea să existe un „eu” care era, pur și simplu, persoana respectivă? Existau astfel de euri despu-iate, solitare, îngropate sub ditamai noianul de noi-uri ale pămîntului? Era o întrebare care îl cutremură în timp ce se îndrepta spre casă călare pe calul cel alb, fără teamă, neînfrînt și, trebuie spus, începînd să se îngrașe; iar cînd întrebarea îi reveni în minte în mijlocul nopții, nu mai reuși să adoarmă atît de ușor. Ce-o să spună cînd o va vedea pe Jodha? Dacă îi va spune, pur și simplu: „M-am întors” sau „Eu sînt”, oare va simți și ea că poate să îi răspundă la persoana a doua singular, cu acel tu rezervat copiilor, amantilor și zeilor? Și dacă da, ce să însemne asta? Că era copilul ei, că era asemenea unui zeu sau că pur și simplu era amantul pe care și ea îl visase, pe care îl plăsmuise din vis cu la fel de multă ardoare ca și el? S-ar putea ca acel cuvînt mic, acel tu, să se dovedească a fi cel mai

excitant din limbă? „Eu”, se apucă să exerseze în șoaptă. Iată-„mă”. „Eu” te iubesc. Vino la „mine”.

O ultimă obligație militară i-a întrerupt contemplațiile pe drumul spre casă. Încă un prințisor parvenit care trebuia redus la tăcere. Un ocol prin peninsula Kathiawar pentru a-l potoli pe încăpăținatul Rana din Cooch Naheen, un tânăr cu gură mare și mustață și mai mare (împăratul era foarte mîndru de propria sa mustață și nu aprecia concurența), un domnitor feudal căruia îi plăcea absurd de mult să vorbească despre libertate. Libertate pentru cine și eliberare din ce, s-a ofuscat împăratul în sine sa. Libertatea era o fantezie de copii, o joacă de femei. Omul nu era niciodată liber. Armata lui înainta printre copacii albi ai pădurii Gir ca o molimă care se apropie în tăcere, iar cei din mica și amărîta fortăreață Cooch Naheen, văzînd cum vine moartea printre vîrfurile foșnind ale copacilor, și-au părăsit pozițiile din turnuri și au ridicat steagul capitulării, cerșind penibil milă. Deseori, în loc să-și execute dușmanii învinși, împăratul se însura cu una din fiicele lor și îi dădea socrului înfrînt o slujbă. Un nou membru în familie e de preferat unui cadavru putre-zind. De data aceasta, însă, îi smulsese iritat lui Rana mustața insolentă de pe fața chipeșă și îl ciopîrtise pe visătorul molîu în bucățele hîde - o făcuse personal, cu propria lui sabie, la fel cum ar fi făcut-o bunicul său, iar apoi se retrăsese în încăperile sale ca să se cutremure și să jelească. Ochii împăratului erau oblici, mari și fixați asupra infinitului, ca ai unei tinere visătoare sau ai unui marinar în căutarea țărnelor. Avea buze pline și ieșite în afară într-o îmbufnare femeiască. Dar în ciuda acestor tuse feminine, era un exemplar de mascul zdravăn, uriaș și puternic. Copil fiind, ucisese o tigroaică cu mîinile goale și apoi, înnebunit de ceea ce făcuse, renunțase la carne pentru totdeauna, devenind vegetarian. Un musulman vegetarian, un războinic care-și dorea pace, un rege-filosof: o contradicție în termeni. Acesta era cel mai mare conducător pe care îl avusese țara vreodată. În atmosfera melancolică de după bătălie, pe cînd se lăsa seara peste morții goi, mai jos de fortăreața frîntă care se topea în sînge și în apropierea cîntecului ca de privighetoare al unei cascade - bul-bul, bul-bul, îngîna ea -, împăratul sorbea vin îndoit cu apă în cortul său de brocart și își deplîngea genealogia însîngerată. Nu voia să fie la fel ca strămoșii săi însetați de sînge, chiar dacă acești strămoși erau cei mai mari bărbați din istorie.

Simțea greutatea numelor din acest trecut devastator, nume din care se trăgea și al lui, cum îl ajunge din urmă în cascade de sînge omenesc: bunicul său, Babar, războinicul din Ferghana care cucerise acest nou teritoriu - și pe care îl urîse întotdeauna —, această „Indie” cu prea multe bogății și prea mulți zei; Babar, mașinăria de luptă înzestrată cu darul vorbelor iscusite, și înainte de Babar, prinții ucigași din Transoxiana și Mongolia și, mai presus de toți, puternicul Temujin - Genghis, Changez, Jenghis sau Chinggis Han - din pricina căruia el, Akbar, trebuia să accepte numele de magul, trebuia să fie mongolul care nu era sau care nu se simțea a fi. El, unul, se simțea... hindus. Hoarda lui nu era de Aur, nici Albastră sau Albă. Chiar cuvîntul „hoardă” îi suna urît, porcesc, necioplit în urechile-i fine. El nu-și dorea hoarde. Nu-și dorea să toarne argint topit în ochii dușmanilor săi biruiți sau să îi omoare zdrobindu-i sub podiumul pe care își servea cina. Era sătul de război. Își aminti cum dascălul său din copilărie, un emir persan, îi spunea că, dacă vrea să fie împăcat cu sine însuși, un om trebuie să fie împăcat cu toți ceilalți. Sulh-i-kul, pace deplină. Nici un han nu putea înțelege o astfel de idee. El nu voia un hanat. Voia o țară.

Temujin nu era singurul. Se trăgea, de asemenea, prin descendentă directă, din sămînța unui bărbat al cărui nume însemna „Fier”. În limba strămoșilor săi cuvîntul pentru fier era timur. Timur-e-Lang, bărbatul de fier care șchiopătează. Timur, cel care a distrus Damascul și Bagdadul, care a lăsat orașul Delhi în ruine, bîntuit de cincizeci de mii de strigoi. Akbar s-ar fi bucurat dacă nu l-ar fi avut pe Timur printre strămoși. Încetase să mai vorbească chagatai, limba lui Timur, denumită astfel după unul dintre fiii lui Genghis Han, adoptînd în loc mai întîi persana și mai apoi acel limbaj corcit al armatei în mișcare, urdu, limba de tabără, în care se amestecau și șuierau o jumătate de duzină de limbi pe jumătate înțelese, dînd astfel naștere, spre surpriza tuturor, unui sunet nou și frumos : o limbă de poet creată de gurile soldaților.

Rana din Cooch Naheen, tânăr, zvelt și oacheș, înge-nunchease la picioarele lui Akbar cu fața rămasă fără păr și însîngerată, așteptînd să se abată asupra sa lovitura fatală.

— Istoria se repetă, zise el. Bunicul vostru l-a ucis pe al meu în urmă cu șaptezeci de ani.

— Bunicul nostru, răspunse împăratul, folosind pluralul regesc conform obiceiului - căci acesta nu era momentul potrivit să experimenteze singularul, acest nenorocit nu merita privilegiul de a fi martor la așa ceva -, a fost un barbar cu limbă de poet. Spre deosebire de el, noi sîntem un poet cu un trecut de barbar și cu o îndemînare de barbar în luptă, ceea ce ne displace. Astfel se demonstrează că istoria nu

se repetă, ci înaintează, și că Omul este capabil de schimbare.

— E o afirmație ciudată venind din partea unui călău, a zis tînărul Rana încet, dar ce rost are să te contrazici cu Moartea?

— Ți-a venit ceasul, confirmă împăratul. Așa că spune-ne sincer, înainte de a dispărea, ce fel de paradis te aștepti să descoperi după ce vei fi trecut de partea cealaltă a vălului ?

Rana și-a ridicat fața mutilată și l-a privit pe împărat în ochi.

— În Paradis, cuvintele evlavie și discuție înseamnă același lucru, a spus el. Atotputernicul nu e tiran. În Casa lui Dumnezeu toate vocile sînt libere să vorbească după bunul-plac și acesta este felul în care își practică credința.

Nu încăpea îndoială că era un tînăr iritant și habotnic, dar, în ciuda enervării sale, Akbar a fost emoționat.

— Ți promitem, a zis împăratul, că vom construi acel lăcaș de cult aici pe pămînt.

Apoi, cu un strigăt - Allahu Akbar\ Dumnezeu e mare sau, poate, Akbar e Dumnezeu - i-a retezat mișelului pompos capul cel obraznic, moralist și, ca urmare, devenit brusc inutil.

În ceasurile de după ce l-a ucis pe Rana, împăratul a fost cuprins de obișnuitul demon al singurătății. Ori de cîte ori cineva îi vorbea ca un egal, se înfuria la culme și își dădea seama că aceasta era o slăbiciune, furia unui rege era întotdeauna o slăbiciune, un rege furios era ca un dumnezeu care făcea greșeli. Ceea ce dezvăluia o altă contradicție în privința lui. Nu era doar un filosof barbar și un ucigaș smiorcăit, ci și un egoist dependent de slugăr-nicie și linguşeală care, cu toate acestea, tînjea după o altfel de lume, o lume în care să-l poată găsi tocmai pe cel care să-i fie egal, pe care să-l poată întîmpina ca pe un frate, cu care să poată vorbi liber, împărtaşind și primind învățătură, împărtaşind și primind plăcere, o lume în care să poată renunța la satisfacțiile lacome ale cuceririi în favoarea bucuriilor mai blajine, dar și mai provoca-toare ale conversației. Exista o asemenea lume ? Cum se putea ajunge la ea? Exista un asemenea bărbat undeva în lume sau tocmai îl executase ? Dacă Rana cu mustață fusese singurul? Oare tocmai omorîse singurul om din lume pe care l-ar fi putut iubi? Gîndurile împăratului deveniseră sentimentale și îmbibate de vin și ochii i se umpluseră de lacrimi cherchelite.

Cum putea el să devină omul care își dorea să fie? Akbar, cel mare? Cum?

Nu avea pe nimeni cu care să vorbească. Ii poruncise valetului său surd, Bhakti Ram Jain, să plece din cort, astfel încît să poată bea în liniște. Un valet care nu-și putea auzi stăpînul bătînd cîmpii era o binecuvîntare, dar Bhakti Ram Jain învățase de-acum să citească de pe buze, ceea ce-i anihila o mare parte din valoare, făcîndu-l capabil să tragă cu urechea la fel ca toți ceilalți. Regele e nebun. Asta spuneau: toată lumea spunea asta. Soldații săi, poporul său, soțiile sale. Probabil și Bhakti Ram Jain o spunea. Nu i-o spuneau direct în față, pentru că era un bărbat uriaș și un războinic puternic, ca un erou din basmele de demult, și mai era și regele regilor, iar dacă avea chef să fie puțin dus, cine erau ei să comenteze? Regele însă nu era nebun. Regele nu era mulțumit să ființeze. Încerca să devină.

Foarte bine. Avea să-și țină promisiunea făcută prințiso-rului Kathiawari pe care îl omorîse. În inima orașului victoriei avea să construiască un locaș de cult, un loc pentru dezbateri, în care oricine va avea voie să spună orice, oricui, pe orice temă, să proclame inclusiv inexistența lui Dumnezeu și abolirea regilor. Avea să se învețe să fie smerit în acea casă. Nu, acum nu era corect cu el însuși. Nu „să se învețe”.

Mai degrabă să-și amintească și să regăsească smerenia care era deja adînc înrădăcinată în inima sa. Acest Akbar smerit era probabil cea mai bună fațetă a sinelui său, creată de circumstanțele copilăriei pe care o petrecuse în surghiun, o fațetă înveșmîntată acum în măreție adultă, dar prezentă oricum, născută din înfrîngere, nu din victorie. Acum, era tot timpul victo-rios, dar împăratul știa ce înseamnă înfrîngerea. Înfrîngerea îi fusese tată. Numele său era Humayun.

Nu-i plăcea să se gîndească la tatăl lui. Tatăl lui fuma prea mult opiu, își pierduse imperiul - pe care l-a recuperat numai după ce s-a prefăcut că devine šiit (și după ce, practic, a dat din mîna diamantul Koh-i-noor), astfel încît șahul Persiei să-i pună la dispoziție o armată cu care să lupte - și apoi murise căzînd pe scările din bibliotecă la scurt timp după ce abia reușise să-și recîștige tronul. Akbar nu și-a cunoscut tatăl. Se născuse la Sind, după înfrîngerea lui Humayun la Chausa, cînd Sher Shah Suri a devenit regele care ar fi trebuit să fie Humayun, numai că nu se dovedise capabil să fie, iar apoi împăratul învins a șters-o în Persia, abandonîndu-și fiul. Fiul său de paispre-zece luni. A fost găsit și crescut de fratele și dușmanul tatălui său. Unchiul Askari din Kandahar, unchiul Askari sălbaticul, care l-ar fi ucis cu mîna lui pe Akbar dacă ar fi ajuns destul de aproape de el, ceea ce n-a reușit să facă din pricină că soția sa i-a stat tot timpul în drum.

Akbar a rămas în viață pentru că așa a vrut mătușa lui.

Iar în Kandahar a fost învățat cum să supraviețuiască, să lupte, săucidă și săvîneze - și a învățat multe altele fără să i le spună cineva, altele cum ar fi să se păzească și să-și țină limba în frîu, să nu spună ceva nelalocul lui, ceva ce ar fi putut să-i aducă moartea. A învățat, de asemenea, despre demnitatea celor pierduți, despre a pierde și despre cît de purificator era pentru suflet să îți accepți înfrîngerea, precum și despre renunțare, evitarea capcanei de a te agăța prea tare de ceea ce-ți doreai și despre abandon în general, iar în particular despre a fi mic și fără tată, despre micimea taților, micimea celor fără de tată și despre cele mai bune mijloace de a se apăra ale celor care sînt mici împotriva celor care sînt mari: interiorizare, prevedere, șiretenie, smerenie și vedere periferică bună. Numeroasele lecții ale micimii. Micimea din care poate începe creșterea.

Existau însă și lucruri pe care nimeni nu se gîndise să i le explice și pe care nu avea să le învețe niciodată.

— Sîntem împăratul Indiei, Bhakti Ram Jain, și nu sîntem în stare să ne scriem propriul nume, i-a strigat el în zori valetului, în timp ce bătrînul îl ajuta să-și facă abluțiunile.

— Da, oh, făptura cea mai binecuvîntată între toate, tată multor fii, soț multor soții, monarh al lumii, cuceritor al pămîntului, a zis Bhakti Ram Jain întinzîndu-i un ștergar.

Acest moment al zilei, ora trezirii regelui, era și ora măgulirilor imperiale. Bhakti Ram Jain era mîndrul deți-nător al rangului de Adulator Imperial Clasa întîi și era maestru al stilului încărcat, de școală veche, cunoscut ca linguşire cumulativă. Numai cineva care avea o memorie excelentă pentru formulări baroce excesiv de elogioase putea să linguşească cumulativ, din cauza repetițiilor necesare și a preciziei cu care trebuiau făcute înșiruirile. Memoria lui Bhakti Ram Jain era infailibilă. Era în stare să linguşească ore întregi.

Împăratul și-a văzut propria față încruntîndu-se înapoi la el din ligheanul cu apă caldă, ca un semn rău.

— Noi sîntem Regele Regilor, Bhakti Ram Jain, dar nu ne putem citi propriile legi. Ce ai de spus în privința asta ?

— Da, oh, cel mai drept dintre judecători, tată multor fii, soț multor soții, monarh al lumii, cuceritor al pămîntului, domnitor a tot ce există, unificator al întregii creații, a spus Bhakti Ram Jain, începînd să-și între în mîna.

— Noi sîntem Strălucirea Sublimă, Steaua Indiei și Soarele Gloriei, a zis împăratul, care știa și el cîte ceva despre măgulire, și cu toate acestea am fost crescuți în acea fundătură împuțită de oraș în care bărbații și-o pun cu femeile ca să aibă copii, dar și-o pun cu băieți ca să se simtă bărbați - învățați de mici să se păzească nu numai de dușmanul care atacă pe la spate, ci și de războinicul din fața ochilor.

— Da, oh, lumină orbitoare, tată multor fii, soț multor soții, monarh al lumii, învăluitoare al pămîntului, domnitor a tot ce există, unificator al întregii creații, Strălucire Sublimă, Stea a Indiei și Soare al Gloriei, a spus Bhakti Ram Jain, care o fi fost surd, dar știa cînd i se făcea o aluzie.

— Așa trebuie crescut un rege, Bhakti Ram Jain? a mugit împăratul, răsturnînd ligheanul în mînia sa. Analfa-bet, păzindu-și fundul, sălbatic - așa trebuie să fie un prinț?

— Da, oh, cel mai înțelept între înțelepți, tată multor fii, soț multor soții, monarh al lumii, cuceritor al pămîntului, domnitor a tot ce există, unificator al întregii creații, Strălucire Sublimă, Stea a Indiei, Soare al Gloriei, stăpîn al sufletelor oamenilor, făurar al destinului poporului său, a zis Bhakti Ram Jain.

— Te prefaci că nu poți citi cuvintele de pe buzele noastre, a strigat împăratul.

— Da, oh, cel mai vizionar dintre vizionari, tată multor fii...

— Ești un țap căruia ar trebui să i se taie gîtul ca să-i putem gusta carnea la prinz.

— Da, oh, cel mai milostiv dintre zei, tată...

— Mă-ta și-a pus-o cu un porc ca să te facă pe tine.

— Da, oh, cel mai expresiv dintre toți cei care se expri-mă, cel...

— Las-o baltă, a zis împăratul. Ne simțim mai bine acum. Du-te. Ți-am cruțat viața.

{4}

Si iată din nou capitala Sikri, cu matasuri viu colorate filfiind

Și iată din nou capitala Sikri, cu mătăsuri viu colorate filfiind ca niște stindarde de la ferestrele palatului roșu, strălucind în arșiță ca o vedenie provocată de opiu. Aici era în sfîrșit acasă, orașul cu păunii săi țanțoși și fete dansînd. Dacă lumea sfîsiată de război era un adevăr necruțător, atunci Sikri era o minciună frumoasă. Împăra-tul se întorcea acasă ca un fumător care se întoarce la pipă. El era

Magicianul. Aici putea plăsmui o lume nouă, o lume aflată dincolo de religie, geografie, rang sau trib. Aici se aflau cele mai frumoase femei din lume și toate îi erau soții. Aici se găseau cele mai mari talente din lume, printre ele cele Nouă Stele, cei nouă mai înzestrați decât toți înzestrații, iar cu ajutorul lor nimic nu îi putea sta în cale. Cu ajutorul lor, vrăjitoria lui își va răspîndi magia asupra întregii țări și a viitorului și a eternității. Un împărat era un magician al realului, iar cu astfel de complici, magia lui nu avea cum să dea greș. Cîntecele lui Tansen puteau sfîșia pecetele universului, eliberînd astfel divinul să pătrundă în lumea de fiecare zi. Poeziile lui Faizi deschideau ferestre în inimă și în minte prin care pătrundeau atît lumina, cît și întunericul. Administrația lui Raja Man Singh și talentele financiare ale lui Raja Todar Mal însemnau că treburile imperiului se aflau în cele mai bune mîini. Și apoi mai era Birbal, cel mai bun dintre cei nouă care erau cei mai buni dintre cei mai buni. Prim-ministrul său și primul său prieten.

Prim-ministrul, cea mai mare minte a epocii, l-a întîm-pinat la Hiran Minar, turnul cu colți de elefant. Împă-ratului îi venise cheful de pozne.

— Birbal, a zis Akbar descălecînd, răspunde-ne la o întrebare. Am așteptat mult timp să ți-o punem. Prim-ministrul, de un spirit și o înțelepciune legendare, a făcut o plecăciune umilă.

— Cum doriți, Jahanpanah, Adăpost al Lumii.

— Ei bine, a zis Akbar, ce-a fost mai întîi, oul sau găina?

Birbal a răspuns imediat:

— Găina.

Akbar a fost surprins.

— Cum poți să fii atît de sigur? a vrut el să știe.

— Huzoor1, a răspuns Birbal, n-am promis să răspund decît la o întrebare.

Prim-ministrul și împăratul stăteau pe meterezele ora-șului uitîndu-se la ciorile care li se învîrteau deasupra capului.

— Birbal, a zis Akbar gînditor, cîte ciori crezi că sînt în regatul nostru?

— Jahanpanah, a răspuns Birbal, sînt exact nouă sute nouăzeci și nouă de mii nouă sute nouăzeci și nouă.

Akbar și-a exprimat nedumerirea.

Note:

1. Domnul meu (din urdu, cu largă folosință și în hindi; în original).

— Să presupunem că le numărăm, a zis el, și sînt mai multe de-atît?

— Asta ar însemna, i-a zis Birbal, că le-au venit în vizită prieteni din regatele vecine.

— Și dacă ar fi mai puține ?

— Atunci unele din ale noastre vor fi pornit într-o călătorie în străinătate ca să vadă lumea largă.

Un mare lingvist aștepta la curtea lui Akbar, un oaspete dintr-o țară occidentală îndepărtată: un preot iezuit care putea discuta și argumenta fluent în zeci de limbi, fapt care l-a stîrnit pe împărat să vrea să-i descopere limba maternă. În timp ce împăratul se gîndea cum să-l ghicească, prim-ministrul s-a dus roată în jurul preotului și l-a lovit brusc în spate. Preotul a lăsat să-i scape o serie de înju-rături — nu în portugheză, ci în italiană.

— Vedeți, Jahanpanah, a zis Birbal, cînd vine momentul să arunce cîteva insulte, omul își va alege întotdeauna limba maternă.

— Dacă ai fi ateu, Birbal, l-a provocat împăratul pe prim-ministrul său, ce le-ai spune credincioșilor adevărați din toate marile religii ale lumii?

Birbal era un brahman practicant din Trivikrampur, dar a răspuns fără ezitare.

— Le-aș spune că, după părerea mea, și ei sînt atei; eu nu fac decît să cred într-un dumnezeu mai

puțin decît ei.

— Cum vine asta ? a întreat împăratul.

— Toți credincioșii au motive bine întemeiate pentru a nu crede în nici un alt dumnezeu decît al lor, a zis Birbal, așa că ei între ei sînt cei care îmi dau toate motivele să nu cred în nici unul.

Prim-ministrul și împăratul stăteau în Khwabgah, Pala-tul Viselor, privind suprafața încremenită a lui Anup Talao, bazinul particular, geometric al monarhului, Bazinul Fără Egal, cel mai bun dintre toate bazinele posibile, despre ale cărui ape se spunea că trimiteau avertismente cînd împărăția se afla în primejdie.

— Birbal, a zis Akbar, după cum știi, regina noastră preferată are ghinionul de a nu exista aieva. Chiar dacă o iubim cel mai mult dintre toate, o admirăm mai presus de toate celelalte și o prețuim mai mult chiar decît pe pierdutul Koh-i-noor, ea nu poate fi consolată. „Pînă și scorpia cea mai urîță și mai acră dintre nevestele tale e făcută din carne și oase”, îmi spune ea. „In cele din urmă, nu am cum să concurez cu ea.”

Prim-ministrul l-a sfătuit pe împărat:

— Jahanpanah, trebuie să-i spuneți că, dimpotrivă, în cele din urmă victoria ei va deveni limpede pentru toată lumea, căci în cele din urmă nici una dintre regine nu va exista mai mult decît ea, iar ea se va fi bucurat de o viață întregă de iubire din partea voastră și faima ei va fi transmisă din generație în generație. Astfel, în realitate, chiar dacă e adevărat că nu există, e de asemenea adevărat că ea e singura care trăiește. Dacă nu ar fi așa, atunci acolo, în spatele acelei ferestre înalte, nu v-ar aștepta nimeni întoarcerea.

Surorile Jodhei, celelalte neveste, îi purtau pică. Cum se putea ca mărețul împărat să prefere compania unei femei care nu exista? Măcar atunci cînd el era plecat, ar fi trebuit și ea să fie absentă; n-avea ce căuta alături de cele care existau cu adevărat. Ar fi trebuit să se facă nevăzută, ca orice arătare, să se strecoare într-o oglindă, să alunece ca o umbră și să dispară. Faptul că nu o făcea, au tras concluzia reginele în carne și oase, era tocmai genul de necuviință la care trebuia să te aștepti de la o ființă imaginară. Cum să fi fost crescută în așa fel încît să învețe bunele maniere, cînd nu fusese crescută deloc? Era o plăsmuire needucată și nu merita decît să fie igno-rată.

Împăratul o plăsmuise, spumegau ele, furînd părți din ele, din toate. Și spunea că e fiica prințului din Jodhpur. Ei bine, nu era! Acea era o altă regină și nu era fiica, era sora prințului. Împăratul credea, de asemenea, că iubita lui fictivă era mama primului său fiu, mult așteptatul său fiu, conceput ca urmare a binecuvîntării unui sfînt, același sfînt lîngă al cărui bordei din vîrfurile dealului fusese construit acest oraș al victoriei. Dar nu ea era mama prințului Salim, după cum mama adevărată a prințului Salim, Rajkumari Hira Kunwari, cunoscută sub numele de Mariam-uz-Zamani, fiica lui Raja Biliar Mal din Amer, din Clanul Kachhwaha, spunea îndurerată oricui era inte-resat. Și tot așa: frumusețea incomensurabilă a reginei imagine venea de la o consoartă, religia hindusă de la alta, iar bogăția neînchipuită de la o a treia. Tempera-mentul, însă, era în întregime creația lui Akbar. Nici o femeie reală nu fusese vreodată așa, atît de nepretențioasă, de o atenție perfectă, infinit de disponibilă. Era o imposi-bilitate, o fantezie a perfecțiunii. Le era teamă de ea, știind că, imposibilă fiind, era irezistibilă și de aceea o iubea regele cel mai mult. O urau pentru că le furase trecutul. Dacă ar fi putut-o ucide, ar fi făcut-o, dar, pînă nu se plictisea împăratul de ea sau pînă ce nu murea el însuși, era nemuritoare. Ideea morții împăratului nu era de neconceput, dar pînă acum reginele nu se gîndiseră la ea. Pînă acum își suportaseră nemulțumirile în tăcere, „împăratul e nebun”, bolboroseau ele în sinele lor, însă evitau, înțelept, să rostească vorbe. Iar cînd el era plecat, galopînd de ici colo și omorînd oameni, ele o lăsau pe consoarta imaginară în plata Domnului. Nu îi rosteau niciodată numele. Jodha, Jodhabai. Cuvintele acestea nu le ieșeau niciodată din gură. Ea hoinărea prin încăperile palatului de una singură. Era o umbră însingurată, ce putea fi zărită prin paravanele zăbrele de piatră. Era o pînză umflată de briză. Noaptea, stătea sub cupola mică de la ultimul etaj al pavilionului Panch Mahal și scruta depărtările în așteptarea regelui care o făcea să fie reală. A regelui care se întorcea acasă din războaie.

Cu mult înainte de tulburătoarea sosire în Fatehpur Sikri a mincinosului blond din țări străine cu poveștile sale despre femei seducătoare și farmece, Jodha știuse că ilustrul său soț avea, probabil, vrăjitoria în sînge. Toată lumea știa de necromanția lui Genghis Han, de faptul că recurgea la sacrificii omenești și folosea ierburi oculte și că reușise, cu ajutorul magiei negre, să zămislească opt sute de mii de urmași. Toată lumea auzise că Timur cel Șchiop arsese Coranul și, după ce a cucerit pămîntul, a încercat să se înalțe pînă la stele și să cucerească și cerurile. Toată lumea știa că împăratul Babar îi salvase viața

muribundului Humayun încercuind patul în care zăcea și ademenind Moartea de lângă băiat asupra tatălui, sacrificându-se pe el ca fiul său să poată trăi. Aceste pacte întunecate cu Moartea și cu Diavolul făceau parte din moștenirea soțului ei, iar propria ei existență era însăși dovada puterii magiei din el. A crea viață dintr-un vis era un act supraomenesc, care uzurpa prerogativele zeilor. Pe vremea aceea, Sikri roia de poeți și artiști, egoiști dichisiți care pretindeau că au puterea limbii și a imaginației de a crea lucruri frumoase din nimicuri goale, și, cu toate acestea, nici un poet sau pictor, nici un muzician sau sculptor nu se apropiase de ceea ce împăratul, Omul Perfect, reușise să înfăptuiască. La curte era, de asemenea, plin de străini, indivizi exotici pomădați, negustori tăbăciți de vreme, preoți cu fețe alun-gite venind din Occident și laudând în limbi urite, respin-gătoare, măreția tărimurilor lor, a dumnezeilor lor, a regilor lor. Printr-un paravan de piatră care acoperea o fereastră înaltă de la ultimul etaj al apartamentelor ei, ea se uita în jos la întinderea împrejmuțată de ziduri a Curții Audiențelor Publice și urmărirea această mulțime de străini umbli și umflindu-se în pene. Când împăratul i-a arătat tablourile pe care aceștia le aduseseră cu ei, reprezentând văile și munții de unde veneau, ea s-a gândit la Himalaia și la Cașmir și a râs de acele aproximări demne de dispreț ale străinilor, de vaaile și aalpii lor, jumătăți de cuvinte pentru a descrie jumătăți de lucruri. Regii lor erau niște sălbatici și își țintuiseră dumnezeul în cuie de un copac. La ce se putea aștepta de la niște oameni atât de ridicoli? Nici poveștile lor nu o impresionau prea mult. Auzise de la împărat povestea unui călător despre un sculptor al grecilor antici care dăduse viață unei femei și se îndră-gostise de ea. Istoria aceea nu se sfârșea bine și, oricum, nu era decât un basm pentru copii. Nu putea fi comparată cu existența ei. În fond, iat-o, ea era acolo. Pur și simplu era. Un singur om în toată lumea reușise vreodată să înfăptuiască o asemenea creație printr-un simplu act de voință.

Pe ea n-o interesau acești călători străini, desi stia că îl fascinau pe împărat. Veniseră în căutare de... ce anume? Nimic ce le-ar fi fost de folos. Dacă ar fi avut o urmă de înțelepciune, și-ar fi dat seama de inutilitatea peregrina-jelor lor. N-avea nici o noimă să călătorești. Te îndepărta de locul în care aveai un rost și căruia îi dădeai, la rîndul tău, rost, dăruindu-i viața ta, și te aducea în ținuturi de basm unde erai și arătai, cinstit vorbind, absurd.

Da: acest loc, Sikri, era un ținut de basm pentru ei, la fel cum Anglia și Portugalia, Olanda și Franța lor erau dincolo de puterea ei de înțelegere. Lumea nu era unitară. „Noi sîntem visul lor”, îi spusese ea împăratului, „iar ei sînt al nostru”. Il iubea pentru că nu îi disprețuia părerile, nu le zdrobea cu un gest al mîinii sale maiestuoase. „Dar gîndește-te, Jodha”, i-a spus el în timp ce puneau jos cărțile într-o partidă de ganjifa într-o seară, „cum ar fi să ne trezim în visele altor oameni și să le schimbăm și cum ar fi să avem curajul să îi invităm în ale noastre. Cum ar fi dacă întreaga lume ar deveni un singur vis în stare de trezie? - Ea nu avea cum să-i spună că se lasă prins în mrejele fanteziei, atunci cînd vorbea de vise în stare de trezie: căci oare ce altceva era ea însăși?

Nu părăsise niciodată palatele în care se născuse cu zece ani în urmă, se născuse adultă, pentru bărbatul care era nu numai creatorul, ci și iubitul ei. Era adevărat: îi era atât soție, cît și copil. Dacă părăsea palatele - sau cel puțin așa bănuise întotdeauna - vraja avea să se destrame, iar ea va înceta să existe. Poate că ar fi reușit dacă el, împăratul, ar fi fost acolo să o susțină cu puterea credinței lui, dar de una singură nu avea nici o șansă. Din fericire, nu o încerca nici cea mai mică dorință să plece. Labirintul de coridoare de piatră acoperite cu draperii care lega diferitele clădiri ale palatului îi oferea toate posibilitățile de a călători de care avea nevoie. Acesta era micul ei univers. Îi lipsea interesul pe care un cuceritor îl avea pentru alte teritorii. Să le rămînă celorlalți restul lumii. Ei îi ajungea acest pătrat de piatră fortificată.

Era o femeie fără trecut, ruptă de istorie, sau, mai degrabă, avînd numai istoria pe care el binevoise să i-o dea și pe care celelalte regine o contestau vehement. Chestiunea existenței sale independente - dacă avea sau nu așa ceva - se cerea în mod insistent elucidată, fie că o voia, fie că nu. Dacă Dumnezeu își întorcea fața de la creația sa, Omul, oare Omul va înceta pur și simplu să existe? Aceasta era versiunea la scară mare a întrebării, dar pe ea o interesau versiunile egoiste, la scară mică. Era voința ei independentă de bărbatul a cărui voință o adusesese la viață? Exista oare numai din cauză că el își suspendase neîncrederea în ceea ce privea posibilitatea existenței ei? Dacă el ar fi murit, oare ea ar fi putut continua să trăiască?

Simți cum i se accelerează pulsul. Urma să se întîmple ceva. Simțea cum se întărește, se solidifică. Îndoielile o părăsiseră. Venea împăratul.

Împăratul intrase în palat și ea simțea cum se apropia puterea nevoii lui. Da. Urma să se întîmple ceva. Îi

simțea pasul în sânge, îl putea vedea în ea însăși, din ce în ce mai mare pe măsură ce se îndrepta înspre ea. Era oglinda lui pentru că o crease astfel, dar era și ea însăși. Da. Acum că actul creației se terminase, era liberă să fie persoana pe care el o crease, liberă, la fel ca toată lumea, în limitele a ceea ce le permitea propria natură să fie și să facă. Cît de puternică era dintr-odată, cît de plină de energie și patimă. Puterea lui asupra ei era departe de a fi absolută. Nu trebuia decît să fie coerentă. Niciodată nu se simțise mai coerentă. Era năpădită de propria-i natură ca de un torent. Nu era supusă. Lui nu-i plăceau femeile supuse.

Avea să-l certe prima dată. Cum putuse să stea departe atît de mult ? In absența lui, fusese nevoită să se lupte cu o groază de comploturi. Nimic nu era de încredere aici. Pînă și pereții erau plini de șoapte. S-a luptat cu toate și a păstrat palatul în siguranță pentru ziua întoarcerii lui, învingînd trădările mărunte, meschine ale servitorilor, nedumerind șopîrlele spion de pe pereți, potolind alergă-turile șoarecilor uneltitori. Tbate acestea în timp ce simțea cum se împuținează, în timp ce simpla luptă pentru supra-viețuire îi cerea să-și exercite voința aproape la maxim. Celelalte regine... nu, nu avea să le menționeze pe celelalte regine. Celelalte regine nu existau. Numai ea exista. Și ea era vrăjitoare. Era propria ei vrăjitoare. Nu exista decît un singur bărbat pe care trebuia să-l farmece și acesta era aici. Nu se ducea la celelalte regine. Venea acolo unde exista plăcerea. Ea era plină de el, de dorința lui pentru ea, de acel ceva care urma să se întîmple. Ea era cărturarul nevoii lui. Știa totul.

Ușa s-a deschis. Ea exista. Era nemuritoare, pentru că fusese creată din iubire.

El purta un turban auriu și o mantie de brocart aurit, își purta praful tărîmului cucerit la fel cum un soldat își poartă medalia de onoare. Pe față îi era întipărit un zîmbet viclean.

— „Eu” am vrut să mă întorc acasă mai repede, a spus el. „Eu” am fost reținut.

Se simțea o notă stîngace și experimentală în felul în care vorbea. Ce se întîmpla cu el? Ea hotărî să ignore această ezitare atipică și să continue conform planului.

— Oh, ai „vrut”, a zis ea, stînd dreaptă în fața lui, îmbrăcată în haine obișnuite, de fiecare zi, acoperindu-și partea de jos a feței cu un văl de mătase. Bărbații nu știu ce vor. Bărbații nu vor ceea ce spun că vor. Bărbații nu vor decît ceea ce au nevoie.

El era nedumerit de refuzul ei de a-i recunoaște coborîrea la persoana întîi singular, care era în cinstea ei, care ar fi trebuit să o facă să leșine de bucurie, care era cea mai recentă descoperire a sa și declarația sa de iubire. Nedumerit și puțin iritat.

— Cîți bărbați cunoști de știi atît de multe ? a zis el încruntat, apropiindu-se de ea. Ți-ai imaginat bărbați cît „eu” am fost plecat sau ți-ai găsit bărbați care să te satisfacă, bărbați în carne și oase? Sînt bărbați pe care „eu” trebuie să-iucid?

Fără îndoială că de data asta va observa noutatea revoluționară, erotică a pronumelui. Fără îndoială că acum va înțelege ce încerca să spună.

Și totuși n-a făcut-o. Își imaginase că știe cum să-l stîrnească și nu se putea gîndi decît la vorbele pe care trebuia să i le spună pentru a-l face să fie al ei.

— Femeile se gîndesc mai puțin la bărbați, în general, decît își pot închipui bărbații în general. Femeile se gîndesc la bărbații lor mai rar decît le place bărbaților lor să creadă. Femeile au nevoie de bărbați mai puțin decît au nevoie bărbații de ele. De aceea e atît de important să ții o femeie bună la locul ei. Dacă nu o ții la locul ei, sigur va scăpa.

Nu se gătise să-l primească.

— Dacă vrei păpuși, i-a zis ea, du-te alături, în casa păpușilor, unde te așteaptă înfrumusețîndu-se, chițcîind și trăgîndu-se de păr.

Era o greșeală. Le menționase pe celelalte regine. El se încruntă și ochii i se întunecară. Ea călcase alături. Vraja era aproape destrămată. Regina își fixă toată puterea ochilor într-ai lui și el reveni la ea. Farmecul ținuse. Și-a ridicat vocea și a continuat. Fără să-l fleteze.

— Deja arăți ca un om bătrîn, i-a spus. Fiii tăi își vor închipui că le ești bunic.

Nu l-a felicitat pentru victoriile pe care le obținuse.

— Dacă istoria ar fi urmat un alt drum, a zis ea, ne-ar călăuzi încă foștii zei de aur, zeii pe care tu i-ai înfrînt, zeii cu multe mădulare și multe capete, plini de povești și fapte în loc de pedepse și legi, zeii ființării stînd alături de zeițele făptuirii, zei dansînd, zei rîzînd, zei de tunete și fluier, atît de mulți, mulți zei, și poate că asta ar fi fost mai bine.

Știa că este frumoasă, iar acum, dîndu-și la o parte vălul subțire de mătase, și-a dezlănțuit frumusețea pe

care o ținuse ascunsă, iar el s-a pierdut.

— Când un băiețuș își imaginează o femeie, îi dă sîni mari și creier mic, a murmurat ea. Când un rege își plăsmuiește o soție, mă visează pe mine.

Era maestră la șapte feluri de unghilații, adică arta de a-ți folosi unghiile pentru a face actul iubirii mai plăcut, înainte să pornească în lunga călătorie din care tocmai se întorsese, îl marcase cu Trei Semne Adînci, care erau zgîrieturi făcute de primele trei degete al mîinii drepte pe spate, pe piept și pe testicule: ceva care să-i aducă aminte de ea. Acum că era acasă, îl putea face să se cutremure, putea chiar să-i facă părul să se ridice măciucă, fără să lase nici o urmă. Sau putea să-i lase urme, o semilună pe gît. Își putea înfige unghiile în obrajii lui încet și îndelung. Ii putea lăsa semne lungi pe cap și coapse și, din nou, pe pieptul întotdeauna sensibil. Știa să-i facă Săritura

Iepurelui, însemnîndu-i areolele din jurul sfîrcurilor fără să-i atingă nici o altă parte a corpului. Și nici o altă femeie din lume nu se pricepea mai bine decît ea la acea manevră delicată numită Talpa Păunului: își pune degetul mare pe sfîrcul stîng și cu celelalte patru degete i se „plimba” în jurul sinului, înfigîndu-și unghiile lungi, unghiile îndoite, ca niște gheare, de care avusese grijă și pe care și le ascuțise tocmai în așteptarea acestui moment; și le adîncea în pielea împăratului pînă ce lăsa urme care semănau cu cele lăsate de un păun care calcă prin noroi. Știa ce avea să-i spună în timp ce îi făcea toate astea. Avea să-i spună cum, în singurătatea cortului său cazon, își închisese ochii și își imaginase mișcărilor ei, își imaginase că unghiile care i se mișcau pe trup erau ale ei, nu ale lui, și asta îl stîrnise.

A așteptat să-i spună toate astea, dar el n-a făcut-o. Ceva se schimbase. Se simțea un soi de nerăbdare în el, o iritare chiar, o enervare pe care ea n-o înțelegea. Era ca și cînd multele rafinamente ale artei iubitei își pierduseră farmecul și nu-și dorea decît s-o posede și să termine cu asta. Și-a dat seama că împăratul se schimbase. Iar acum toate celelalte aveau să se schimbe și ele.

În ceea ce-l privește pe împărat, nu s-a mai referit niciodată la el însuși la singular în prezența unei alte persoane. În ochii lumii, era plural, plural pînă și în mintea femeii care îl iubea, și plural avea să rămînă. Își învățase lecția.

{5}

Fiii săi călărind în goană

Fiii săi călărind în goană, azvîrlindu-și lăncile înspre țăruii de corturi înfipti în pămînt; fiii lui, tot călare, excelenți la jocul de chaugan, fluturînd bețe lungi cu capete îndoite și trimițînd mingea cu ele într-o poartă cu plasă; fiii săi jucînd polo noaptea cu o minge strălucitoare; fiii săi la vînătoare, unde erau inițiați în tainele doborîrii de leopardi de către maestrul vînător; fiii săi luînd parte la Joaca iubirii", ishqbazi, o cursă de porumbei... cît de frumoși erau ei, fiii săi! Cît de puternici erau în joacă! Uitați-vă la prințul moștenitor Salim, nu are decît paisprezece ani și e deja un arcaș atît de iscusit, încît regulile sportului erau rescrise pentru a-i cuprinde talentele. Ah, Murad, Daniyal, călăreții mei, se gîndi împăratul! Cît de mult îi iubea și totuși ce nechibzuiți erau! Priviți-le ochii: erau deja beți. Nu aveau decît unsprezece, respectiv zece ani și deja erau beti, beti și călare, nesăbuiții. Dăduse porunci clare servitorilor, dar era vorba de prinți de sînge și nici o slugă nu îndrăznea să li se opună.

Bineînțeles că îi spiona, așa că știa totul despre dependența de opiu a lui Salim și despre isprăvile sale nocturne de-o perversă desfrînare. Poate că era de înțeles ca un tînăr în primul avînt al puterii să dezvolte o preferință

pentru sodomizarea fatucilor, dar în curînd va trebui să i se șoptească la ureche cîteva vorbe, pentru că dansatoarele se plîngeau - fundurile învinețite, bobocii de rodie vandalizați le îngreunau dansul, tîrfușoarele.

Ah, vai, vai pentru copiii săi desfrînați, carne din carnea sa, care îi moșteniseră toate slăbiciunile și nici o calitate! Epilepsia prințului Murad fusese ascunsă de ochii lumii largi pînă acum, dar oare pentru cît timp? Iar Daniyal nu părea să fie bun de nimic, nu părea să aibă nici urmă de personalitate, deși moștenise frumusețea familiei, o reali-zare cu care el, cinstit vorbind, nu se putea mîndri, dar o făcea totuși, mînat de orgoliul său țanțoș. Era prea sever să judece un băiat de zece ani în acest fel? Da, bineînțeles că era,

dar aceștia nu erau băieți obișnuiți. Erau niște mici zei, despoții viitorului: născuți, din păcate, pentru a conduce. El îi iubea. Ei aveau să-l trădeze. Erau luminile ochilor lui. Aveau să-l atace în timp ce dormea. Poponarii! Aștepta să-i vadă acționând.

Astăzi, la fel ca în fiecare zi, regele își dorea să poată avea încredere în fiii săi. Avea încredere în Birbal și Jodha, Abul Fazi și Todar Mal, dar își ținea băieții sub supraveghere atentă. Tînjea să poată avea încredere în ei, astfel ca ei să-i devină sprijin puternic la bătrînețe. Visa să se poată baza pe cei șase ochi frumoși ai lor, atunci cînd ai lui își vor pierde vederea, și pe cele șase brațe puternice ale lor, atunci cînd ale lui își vor pierde tăria, să aibă încredere în ei că vor acționa la unison la îndemnul lui, astfel încît să poată cu adevărat deveni un zeu cu multe mădulare, cu multe capete. Voia să aibă încredere în ei pentru că în mintea lui încrederea era o virtute pe care ar fi vrut s-o cultive, dar cunoștea istoria neamului său, știa că încrederea nu le stătea alor săi în fire. Fiii săi aveau să se transforme în eroi strălucitori cu mustăți nemaipomenite și aveau să se întoarcă împotriva lui, deja vedea toate astea în ochii lor. Printre cei din stirpea sa, printre chaghataii din Ferghana, era ceva obișnuit ca odraslele să uneltească împotriva părinților încoronați, să încerce să-i detroneze, să îi întemnițeze în propriile fortărețe sau pe insulele din mijlocul lacurilor, dacă nu să-i execute cu propriile săbii.

Salim, Doamne ajută-i, nenorocitul însetat de sînge, începuse deja să-și imagineze metode ingenioase de-a omorî oameni. Dacă mă trădează cineva, tată, am să omor un asin și am să pun să-l coasă pe trădător în pielea udă, proaspăt jupuită. Apoi am să-l așez călare cu spatele pe un măgar și am să-l plimb pe străzi ziua în amiaza mare și am să las soarele fierbinte să-și facă treaba. Soarele nemilos avea să usuce învelișul, făcîndu-l să se contracte încetul cu încetul, astfel încît dușmanul dinăuntru urma să moară încet, sufocîndu-se. De unde ți-a venit o idee atît de plină de cruzime? și-a întrebât împăratul fiul. Eu am inventat-o, a mințit băiatul. Și cum poți tu să vorbești de cruzime, tată ? Te-am văzut cu ochii mei cum ți-ai scos sabia și i-ai retezat picioarele aceluia om care a furat o pereche de pantofi. Împăratul recunoștea adevărul atunci cînd îl auzea. Dacă exista o latură întunecată în prințul Salim, aceasta fusese moște-nită de la regele regilor însuși.

Salim era fiul său preferat și asasinul său cel mai probabil. Cînd el n-avea să mai fie, acești trei frați se vor lupta ca niște cîini de pe stradă pentru osul cărnos al puterii lui. Cînd își închidea ochii și asculta copitele în galop ale copiilor săi la joacă, îl vedea pe Salim în fruntea unei răscoale împotriva lui, eșuînd ca un nenorocit piper-nicit ce era. Il vom ierta, bineînțeles, îl vom cruța pe fiul nostru, un călăreț atît de desăvîrșit, atît de strălucitor, cu un rîs atît de regesc. Împăratul oftă. Nu avea încredere în fiii săi.

Toate acestea făceau chestiunea iubirii și mai enigma-tică. Regele îi iubea pe cei trei băieți care galopau prin fața lui pe maidan. Dacă va muri de mîna lor, avea să iubească brațul care-i va da lovitura fatală. Cu toate acestea, n-avea nici cea mai mică intenție să îi lase pe ticăloșii aceia tineri să-i facă de petrecanie, nu atîta timp cît mai avea o suflare în el. Sub nici o formă. El era Akbar, împăratul. Să facă bine să nu glumească nimeni cu el.

Avusese încredere în misticul Chishti, al cărui mormînt se afla în curtea Moscheii Zilei de Vineri, dar Chishti era mort. Avea încredere în cîini, muzică, poezie, într-un cur-tean hîtru și o soție pe care o plăsmuise din nimic. Avea încredere în frumusețe, pictură și înțelepciunea strămoșilor săi. În altele, însă, își pierduse încrederea; în religie, de exemplu. Știa că nu poți avea încredere în viață, că nu te poți baza pe lume. Pe poarta mării sale moscheii își gravase mottoul, care nu era al lui, ci îi aparținea - sau cel puțin așa i se spusese - lui Iisus din Nazaret. Lumea e un pod. Trece-l, dar nu-ți zidi casă pe el. Nici măcar în propriul său motto nu credea, se certă el singur, căci își construise nu numai o casă, ci un oraș întreg. Cine își dorește o oră, își dorește eternitatea. Lumea e o oră. Ce urmează e nevăzut.

E adevărat, recunosc în tăcere, am dorințe mult prea mari. Îmi doresc eternitatea. O oră nu îmi ajunge. Îmi doresc măreție, ceea ce e mai mult decît ar trebui oamenii să-și dorească. („Eul" era în regulă cînd și-l spunea lui însuși, îl făcea să se simtă mai apropiat de sine însuși, dar avea să rămîna o chestiune intimă, una care fusese rezolvată.) Îmi doresc o viață lungă, își zise el, și pace și înțelegere și o masă bună după-amiaza. Dincolo de toate acestea, îmi doresc un tînăr în care să pot avea încredere. Acest tînăr nu va fi fiul meu, dar voi face din el mai mult decît un fiu. Voi face din el ciocanul și nicovala mea. Voi face din el frumusețea și adevărul meu. Îmi va sta în palmă și va umple văzduhul.

Chiar în acea zi i-a fost adus un tînăr bălai îmbrăcat într-o haină ridicolă și lungă făcută din romburi de piele multicolore și avînd în mîna o scrisoare de la regina Angliei.

În zorii zilei. Mohini, curva insomniacă din bordelul Hatyapul, și-a trezit oaspetele străin. El s-a deșteptat

repede și a răsucit-o brusc în brațe, apucînd un cuțit din aer și punîndu-i-l la beregată.

— Nu fi prost, i-a zis ea. Te-ai fi putut omorî de o sută de ori azi-noapte și nu-ți imagina că nu mi-a trecut prin cap, sforăiai atît de tare, că l-ai fi putut trezi pe împărat în palatul lui.

li oferise două tarife, unul pentru o singură tură, celălalt, numai cu puțin mai mare, pentru toată noaptea.

— Care e tîrgul cel mai bun ? a întreat-o el.

— Lumea zice întotdeauna că e tariful de toată noaptea, a răspuns ea serioasă, dar majoritatea clienților sînt atît de bătrîni sau beți, năuciți de opiu sau incompetenți, că și o dată e peste puterile multora dintre ei, așa că tariful pentru o singură tură aproape sigur îți va economisi niște bani.

— Îți dau dublu banii pentru toată noaptea, a zis el, dacă îmi promiți să stai lîngă mine pînă în zori. A trecut mult timp de cînd n-am mai petrecut o noapte întregă cu o femeie lîngă mine și un trup femeiesc alături îmi îndulcește visele.

— N-ai decît să-ți irosești banii dacă vrei. n-ara să te opresc, a zis ea rece, dar nu mai este urmă de dulceață în mine de mulți ani.

Era atît de slabă, că era cunoscută printre celelalte curve drept „Scheletul”, iar acei clienți care-și puteau permite o angajau deseori împreună cu antiteza ei, curva obeză poreclită „Salteaua”, ca să se poată bucura de cele două extreme pe care le avea de oferit conformația feme-îască. mai întii dominația de neînfrînt a oaselor și apoi carnea în care să te scufunzi. Scheletul minca precum un lup, cu lăcomie și iute, și cu cît minca ea mai mult, cu atît mai tare se îngrașă Salteaua, pînă ce s-a bănuț că prosti-tuatele ar fi făcut un pact cu Diavolul și, în lad, Scheletul avea să fie grotesc de obeză pe vecie, în timp ce Salteaua își va zdrăngăni oasele încă și încolo, cu sfîrcurile de pe pieptul plat arătînd ca niște cepuri mici de lemn.

Era o prostituată doli-arthi a bordelului Hatyapul, adică termenii contractului ei stipulau că era efectiv mări-tată cu slujba, pe care nu avea să o părăsească decît urcată pe arthi, carul mortuar. Trebuie să treacă printr-un soi de parodie a ceremoniei de nuntă, făcîndu-și apariția, spre amuzamentul gloatei de pe stradă, într-o căruță trasă de măgar în loc de obișnuitul doli sau lectică.

— Bucură-te de ziua nunții, Scheletule, că alta n-o să mai ai, a strigat o pușlama, dar celelalte curve i-au turnat în cap o oală de noapte plină cu urină caldă de la unul din balcoanele de la etaj, ceea ce l-a redus complet la tăcere.

„Mirele” era bordelul însuși, reprezentat simbolic de matroană, Rangili Bibi, o curvă atît de bătrînă, de știrbă și de sașie, că devenise demnă de respect, și atît de aprigă, că toată lumea se temea de ea, inclusiv ofițerii de poliție a căror treabă era, teoretic, să-i închidă șandramaua, dar care nu îndrăzneau să schițeze nici un gest împotriva ei de frică să nu îi osîndească la o viață de ghinion dacă îi fixa cu privirea ei dătătoare de deochi. Cealaltă explicație, mai rațională, pentru supraviețuirea bordelului era că patronul ar fi fost un nobil cu influență de la curte - sau, conform bîrfelor din oraș, nu un nobil, ci un preot, poate chiar unul din acei mistici care se rugau non-stop la mormîntul lui Chishti. Dar nobilii azi sînt în grații, mîine nu, și preoții la fel. Ghinionul, însă, e pentru totdeauna: așa că teama de ochii încrucișați ai lui Rangili Bibi era cel puțin la fel de mare ca și aceea de un sfînt nevăzut sau un protector aristocrat. Acreala lui Mohini Scheletul nu se datora faptului că era prostituată, fiindcă era o slujbă la fel ca oricare alta și îi dădea un acoperiș deasupra capului, de-ale gurii și haine, fără de care, spunea ea, n-ar fi fost cu nimic mai presus de un cîine vagabond și, foarte probabil, ar fi sfîrșit, la fel ca un cîine, în vreun sant. Acreala îi era direcționată spre o singură femeie, fosta sa stăpînă, domnița Man Bai din Amer, de paisprezece ani, care momentan locuia în Sikri, o tîrîtură tînără care se bucura deja, în secret, de atențiile asidue ale vărului ei, prințul moște-nitor Salim. Domnița Man Bai avea o sută de sclave și Mohini Scheletul fusese una dintre favorite. Cînd prințul sosea transpirat de la munca grea presupusă de galopatul încă și încolo omorînd animale în arsita zilei, Mohini era în fruntea suitei a cărei sarcină era să îi dea jos hainele și să îi maseze pielea palidă cu uleiuri aromate, răcoritoare. Mohini era cea care alegea parfumul, santal sau mosc, paciuli sau trandafir, și Mohini era cea care îndeplinea privilegiata sarcină de a-i masa bărbăția, pre-gătindu-l pentru iubita sa. Celelalte sclave îi făceau vînt și îi frecau mîinile și picioarele, dar numai Scheletul avea voie să se atingă de penisul regal. Asta din pricină că era expertă la prepararea alifiilor care amplificau dorința și prelungeau actul sexual. Făcea creme din tamarin și cina-bru sau ghimber uscat și piper, care, amestecate cu mierea de la o albină mare, îi dădeau femeii o plăcere intensă, fără să necesite un efort prea mare din partea bărbatului, și îi permiteau și acestuia să simtă o senzație de căldură și un soi de strîngere convulsivă care erau extrem de plăcute. Uneori

aplicacremele în vaginul stăpînei sale, uneori pe membrul prințului, de obicei în ambele locuri. Conform ambelor părți, rezultatele erau excelente.

Ce i-a venit de hac pînă la urmă a fost faptul că se pricepea atît de bine la substanțele pentru bărbați cunos-cute sub numele de „cele care transformă bărbații în armăsari”. Intr-o zi, a poruncit să se castreze un țap și i-a fiert testiculele în lapte, după care le-a sărat și piperat, le-a prăjit în unt și în cele din urmă le-a mărunțit într-o tocătură cu gust delicios. Acest preparat urma să fie mîncat, nu uns pe trup, și i l-a servit prințului pe o tipsie

de argint, explicîndu-i că era un elixir care îi va permite să facă dragoste ca un armăsar, de cinci, zece sau chiar douăzeci de ori fără să-și piardă potența. În cazul tinerilor deosebit de virili, putea înlesni o sută de ejaculări conse-cutive.

— Delicios, a spus prințul și a mîncat cu poftă.

A doua zi dimineată a ieșit din budoarul iubitei sale, lăsînd-o pe aceasta mai mult moartă decît vie.

— Ha! Ha! i-a strigat lui Mohini în timp ce se înde-părta. Ce m-am distrat!

A fost nevoie de patruzeci și șapte de zile și nopți pînă ce domnița Man Bai să se poată măcar gîndi din nou la sex și, în acest răstimp, de cîte ori o vizita, prințul se arăta pe deplin conștient de prăpădul pe care îl provocase, era cuprins de remușcări și, totodată, se purta nespun de îndatoritor, alegînd să și-o pună cu sclavele în loc și cerînd cel mai adesea favorurile creaturii slăbănoage care îl înzestrase cu asemenea puteri sexuale supranaturale. Domnița Man Bai nu-l putea refuza, dar în sinea ei turba de gelozie. Cînd, după faimoasa noapte a celor o sută și una de copulații, a devenit clar că toleranța lui Mohini Scheletul la sex era infinită și că prințul nu o putea înfrînge, așa cum aproape că-și omorîse iubita, soarta fetei a fost pecetluită. Gelozia domniței Man Bai a devenit de neînduplecat și Mohini a fost alungată, neluînd nimic cu ea decît știința de a prepara poțiuni care să-i înnebu-nească pe bărbați de dorință. A fost o cădere dramatică, de la palat la bordel, dar farmecele pe care le știa i-au prins bine și au făcut-o să devină cea mai populară dintre femeile din casa desfrînată de la Hatyapul. Visa însă la răzbunare.

— Dacă soarta mi-o scoate vreodată pe cățeaua aia în drum, o s-o mînjesc cu o pastă atît de puternică, încît pînă și șacalii or să vină s-o fută. Or să i-o tragă și ciorile, și șerpii, și leproșii, și bivolii de apă, pînă ce nu vor mai rămîne din ea decît niște șuvițe îmbîcsite de păr, pe care am să le ard și cu asta, basta. Dar ea se va mărita cu prințul Salim, așa că nu mă băga în seamă. Pentru o femeie ca mine răzbunarea e un lux la fel de imposibil precum grăsimea... sau copilăria.

Nu-si dădea seama de ce, dar îi vorbea nou-venitului bălai așa cum nu vorbise niciodată cu nici unul dintre clienții ei, poate din pricina înfățișării lui exotice, a părului blond, a străinătății sale purificatoare.

— Probabil mi-ai făcut un farmec, a zis ea cu o voce tulburată, pentru că nu mi-am lăsat niciodată vizitatorii nici măcar să mă vadă la lumina zilei, darămite să le spun povestea vieții mele.

Virginitatea și-o pierduse la vîrsta de unsprezece ani din cauza fratelui tatălui ei, iar copilul care s-a născut a fost un monstru pe care mama ei l-a luat și l-a înecat fără să i-l arate de teamă că, dacă l-ar fi văzut, ar fi început să urască viitorul.

Note:

1. Monedă de aur care valorează aproximativ 15 rupii.

— N-ar fi trebuit să-și facă griji, a zis Mohini, pentru că întîmplarea face că am fost înzestrată cu un tempe-rament calm și o plăcere pentru actul sexual pe care nici măcar boul ăla de violator cu penisul cît un degetar n-a putut-o strica. Dar n-am fost niciodată o persoană plină de căldură și, de cînd cu nedreptatea pe care am suferit-o din partea domniței Man Bai, temperatura din jurul meu a scăzut și mai mult. Vara, bărbaților le place efectul răcoritor pe care îl are apropierea mea, dar iarna nu prea capăt mult de lucru.

— Pregătește-mă, i-a zis bărbatul bălai. Căci azi trebuie să mă duc la curte într-o chestiune importantă și trebuie fie să fac cea mai bună impresie, fie să mor.

— Dacă-ți poți permite, a răspuns ea, te voi face să miroși la fel de atrăgător ca un rege.

Și s-a apucat să-i transforme trupul într-o simfonie olfactivă, pentru care i-a spus că prețul va fi un mohur¹ de aur.

— Te suprataxez, evident, l-a prevenit ea, dar el și-a scuturat pur și simplu încheietura stingă și ea a rămas cu gura căscată să vadă trei monede de aur ținute între cele patru degete de la mînă.

— Fă o treabă bună, a zis el și i le-a dat pe toate trei.

— Pentru trei mohuri de aur, a zis ea, lumea va crede că ești un înger trimis din rai, dacă asta vrei

să-i faci să creadă, iar când îți vei fi terminat treburile la palat, mă poți avea și pe mine, și Salteaua și împreună îți vom satisface cele mai trăsnite dorințe timp de o săptămână fără să mai trebuiască să plătești nimic.

Apoi a trimis după o vană de metal pe care a umplut-o ea însăși, amestecând apă fierbinte și rece în proporție de o găleată la trei. L-a săpunit peste tot cu săpun făcut din aloe, santal și camfor, „ca să-ți înprospăteze și deschidă pielea înainte să îți pun miremele regești”. După care și-a scos de sub pat cutia magică cu arome, atent învelită într-o pânză.

— Înainte să ajungi în fața împăratului, va trebui să-i împaci pe mulți alții, a zis ea. Așa că parfumul desti-nat împăratului va fi ascuns la început sub mirosurile menite să fie pe placul personajelor mai puțin importante, care vor dispărea pînă cînd vei ajunge în proximitatea imperială.

După aceea s-a pus pe treabă, ungîndu-l cu parfum de zibetă și violete, magnolii și crini, narcise și calembec, cu picături din alte lichide oculte de ale căror nume străinul nici n-a îndrăznit să întrebe, lichide extrase din seva unor copaci turci, ciprioți, chinezești, precum și cu spermanțet din craniul unei balene. Cînd a terminat, el era convins că duhnea ca un bordel de doi bani, unde și era, de fapt, și regretă că-i ceruse Scheletului ajutorul. Dar, din curtoazie, și-a păstrat regretele pentru sine. Din traista de postav a scos niște haine de o finețe care i-a tăiat Scheletului răsuflarea.

— Ai omorît pe cineva pentru alea sau chiar e ceva de capul tău? s-a mirat ea.

El nu i-a răspuns. Să arăți ca o persoană importantă cînd ești pe drum înseamnă să atragi atenția unor indivizi violenți; să arăți ca un vagabond la curte era o idioțenie de altă natură.

— Trebuie să plec, i-a zis el.

— Intoarce-te mai tîrziu, l-a îndemnat ea. Nu uita de oferta pe care ți-am făcut-o.

În ciuda căldurii incipiente a dimineții, și-a pus inevitabilă mantie și a plecat să înfăptuiască ce avea de înfăptuit. În mod miraculos, parfumurile Scheletului i-au luat-o înainte, netezindu-i calea. În loc să-l dea la o parte și să-i spună să se ducă la poarta din celălalt capăt al orașului, unde să stea la coadă ca să primească permisiunea de a intra în Curtea Audiențelor Publice, gărzile s-au dat peste cap să-l servească, adulmecînd aerul ca și cînd ar fi adus vesti bune, cu fețele întinse într-un zîmbet neobișnuit de primitor. Comandantul garnizoanei de pază a trimis un curier să aducă un aghiotant imperial, care și-a făcut apariția arătînd iritat de faptul că fusese chemat. Pe măsură ce se apropia de vizitator, briza își schimbă direcția și o mireasmă cu totul nouă umplu văzduhul, o mireasmă a cărei finețe era prea delicată pentru nasurile necioplite ale gărzilor, dar care l-a făcut pe aghiotant să se gîndească din senin la prima fată de care se îndrăgostise vreodată. S-a oferit să se ducă personal la reședința lui Birbal să aranjeze lucrurile și s-a întors spunînd că toate aprobările necesare fuseseră date și era acum în măsură să-l invite pe vizitator să pătrundă în interiorul palatului. Inevitabil, vizitatorul a fost la un moment dat întrebat cum se numește, la care acesta a răspuns fără ezitare:

— Îmi puteți spune Mogor, a zis el într-o persană imacu-lată. Mogor dell'Amore, la dispoziția dumneavoastră. Un gentilom din Florența, aflat în momentul de față într-o misiune în slujba reginei Angliei.

Avea pe cap o palane de catifea cu o pană albă prinși cu o bijuterie de culoarea mușterului și». scoțindu-și această pălărie, a Acut o plecăciune adincă, un gest care ie-a arătat tuturor «lor de față icăa atrăsass o mulțime sei .-. de oameni ale căror expresii visătoare și limbitoare i dovedit Inca o data puterea atotștiutoare a operei Sche-letului) că avea indemînarea, politețea si gratia unui curtean.

— Domnule ambasador, a xis aghiotantul, Acind, la rindul lui. o plecăciune. Pe aici, vi rog.

O a treia aromă se Acea acum simțiți pe măsură ce mirosurile dinainte se estompau, iar aceasta umplea văzduhul cu tot felul de plăceri imaginare, tnaintind prin lumea roșie a palatelor, cel care se presanta acum sub numele de Mogor dell'Amore observi mișcări filflitoare tu spatele ferestrelor cu draperiile trase și al paravanelor zăbrelite. În întunericul ferestrelor și-a imaginat că xărește o mulțime de ochi migdal strălucitori La un moment dat, a văsuț chiar o mină tncircati de bijuterii Acind un gest ambiguu, care ar fi putut si fie o invitație. O subestimase pe Schelet. În felul ei, era un artist care putea rivaliaa cu oricare altul din acest oraș legendar de pieton, poeți și clntireți. J3ă vedem ce i-a pregătit Împăratuluiiă, se gtndi el. JDa< l e la fel de seducător ca aceste miroaturi de Început, atunci slut tn afară de orice pericolM Ținea strins sulul purttnd pecetea casei Pudor și pasul i se lungi pe măsură ce-i creștea Încrederea fn sine.

tn mijlocul încăperii principale a Casei Audiențelor Private se afla un copac de gresie roșie din ca re attrnau ceea ce ochiului neinstruit al visita torul ui i-au părut a fi ciorchini de banane de piatră rtilixate.

.Crengi- mari de piatră roșie se întindeau din vtrful trunchiului copacului înspre cele patru colțuri ale camerei. Intre aceste crengi se legănau baldachine de mătase, brodate cu argint și aur; iar sub baldachine și banane, cu spatele la trunchiul gros al copacului de piatră, stătea cel mai de temut om din lume (cu o singură excepție): un bărbat mic și simpatic, cu intelect și talie enorme, iubit de împărat, urît de rivalii invidioși, un lingușitor, un adulator, un mîncător de cinci-sprezece kilograme de mîncare în fiecare zi, un om care era în stare să le poruncească bucătarilor să pregătească o mie de feluri diferite pentru masa de seară, un om pentru care în viață atotcunoașterea nu era o plăsmuire, ci o minimă cerință.

Acesta era Abul Fazi, omul care le știa pe toate (mai puțin limbi străine și multele limbi necizelate ale Indiei, pe care le ignora cu desăvîrșire, astfel că era un personaj neobișnuit de monoglot în acel Babei multilingv care era curtea mogulă). Istorice, șef al spionajului, cea mai stră-lucitoare dintre cele Nouă Stele și al doilea confident al

Note:

1. Mîncare de orez (cu carne sau legume) condimentată cu curcuma sau sofran.

celui mai de temut om din lume (fără excepție), Abul Fazi știa povestea adevărată a facerii lumii, pe care o auzise, conform propriilor spuse, chiar de la îngerii, și mai știa și cît nutreț aveau voie să mănînce cail din grajdurile impe-riale în fiecare zi și care era rețeta acceptată pentru biryani¹ și de ce sclavele fuseseră redenumite discipole și istoria evreilor și ordinea sferelor cerești și cele Șapte Trepte ale Păcatului, cele Nouă Școli, cele Șaisprezece Suferințe, cele Optsprezece Științe și cele Patruzeci și Două de Lucruri Necurate. Era, de asemenea, la curent, prin rețeaua sa de informatori, cu fiecare lucru care se întîmpla în fiecare limbă în Fatehpur Sikri, cu toate secretele șoptite, toate trădările, toate iertările, toate faptele promiscue, astfel că toată lumea din interiorul zidurilor orașului era la mila lui - sau la mila penei sale, despre care regele Abdullah de Bokhara spusese că era mai de temut chiar decît sabia lui Akbar; toată lumea, în afară de cel mai de temut om din lume (fără excepție), căruia nu îi era frică de nimeni și care era, bineînțeles, împăratul, stăpînul său.

Abul Fazi stătea în profil, ca un rege, și nu s-a întors să se uite la nou-venit. N-a scos nici un cuvînt multă vreme și era clar că intențiile sale se voiau insultătoare. Ambasadorul reginei Elisabeta a înțeles că aceasta era prima încercare de care trebuia să treacă. A rămas și el tăcut și în acea liniște teribilă fiecare a aflat o grămadă despre celălalt. „Crezi că nu-mi spui nimic, s-a gîndit călătorul, dar vād din mărăția și obrăznicia ta, din corpo-lență și din expresia severă de pe chip că ești exemplarul tipic al unei lumi în care hedonismul coexistă cu suspi-ciunea, violența - căci această tăcere e o formă de atac violent - pășește alături de contemplarea frumosului, iar slăbiciunea acestui univers de îngăduință exagerată și spirit răzbunător este vanitatea. Vanitatea este farmecul căruia i-ați căzut toți pradă și cunoașterea acestei vanități mă va ajuta să-mi îndeplinesc scopul.”

Apoi, ca și cînd i-ar fi răspuns gîndurilor celuilalt, cel mai de temut om din lume (cu o singură excepție) a vorbit în cele din urmă.

— Excelență, a spus el sardonice, observ că v-ați parfumat cu parfumul merit să seducă regi și deduc că nu sînteți chiar neștiutor al obiceiurilor noastre - de fapt, nu sînteți deloc neștiutor. Nu mi-ați inspirat încredere cînd am auzit de dumneavoastră prima dată, cu cîteva minute în urmă, iar acum că v-am mirosit îmi inspirați și mai puțină.

Bălaiul Mogor dell'Amore a bănuit că Abul Fazi era autorul cărții de alifii fermecate ale cărei formule Mohini Scheletul învățase să le folosească atît de bine, astfel că aceste vrăji olfactive nu aveau nici o putere asupra lui și, ca urmare, își pierdeau influența și asupra celorlalți. Gărzile cu rînjete prostești de la cele patru intrări ale Casei Audiențelor Private și-au venit brusc în fire, sclavele acoperite de văluri așteptînd să servească augusta asistență și-au pierdut aerul de erotism visător, iar nou-venitul a înțeles că era întocmai ca un om despuiat pînă la piele în fața privirii pătrunzătoare a favoritului regelui și că numai adevărul - sau ceva la fel de convingător ca adevărul - îl mai putea salva acum.

— Cînd a venit să ne viziteze ambasadorul regelui Filip al Spaniei, reflectă Abul Fazi, a adus cu sine o întregă suită, elefanți încărcăți cu cadouri, douăzeci și unu de cai arabi în dar și bijuterii. În nici un caz nu și-a făcut apariția într-un car cu boi și nu și-a petrecut noaptea într-un bordel cu o femeie atît de slabă, încît te întrebă dacă e de fapt femeie.

— Stăpînul meu, Lord Hauksbank de Hauksbank, a fost din păcate chemat la Dumnezeu și îngerii

săi, chiar cînd acostam la Surat, a răspuns nou-venitul. Pe patul de moarte m-a legat să duc la îndeplinire îndatorirea cu care l-a însărcinat Maiestatea Sa. Echipajul corăbiei, însă, era plin de ticăloși și, înainte să apuce trupul să se răcească, au început să scotocească și să jefuiască încăperile bunului meu stăpîn în căutarea lucrurilor de valoare pe care acesta le-ar fi putut avea. Mărturisesc că numai norocul m-a ajutat să scap cu viață și cu scrisoarea reginei, căci, știindu-mă a fi servitorul cinstit al stăpînului meu, mi-ar fi tăiat gîtul dacă aș fi rămas să apăr ceea ce îi aparținea lui Lord Hauksbank. Acum mi-e teamă că rămășițele-l s-ar putea să nu capete o înmormîntare creștinească, dar sînt mîndru că am reușit să ajung în marele vostru oraș și să îi duc la îndeplinire misiunea care a devenit astfel a mea.

— Regina Angliei, a reflectat Abul Fazi, nu este, din cîte știu, prietenă cu prietenul nostru, ilustrul rege al Spaniei.

— Spania este o brută meschină, se apucă să impro-vizeze celălalt rapid, în timp ce Anglia este un locaș al artei și frumuseții și al Glorianei însăși. Nu vă lăsați orbit de lingușirile lui Filip cel Anost. Cei de-o seamă trebuie să-și vorbească și Elisabeta a Angliei este adevărata reflectare a măreției și rafinamentului împăratului.

Însuflețindu-se pe măsură ce vorbea, încercă să-i explice cum îndepărtata regină roșcată este nici mai mult, nici mai puțin decît oglinda occidentală a împăratului însuși, ea era Akbar sub formă femeiască, iar el, șahinșahul, regele regilor, era o Elisabeta orientală, cu mustață, ne-vir-ginal, dar, în esență, măreția lor era aceeași.

Abul Fazi deveni rigid.

— Îndrăzniți să spuneți că stăpînul meu nu e mai presus de o femeie, a zis el molcom. Aveți mare noroc, într-adevăr, că țineți în mîna acel sul care poartă, după cum văd, pecetea autentică a coroanei Angliei și care, în consecință, ne obligă să veghem asupra dumneavoastră. Altfel, aș fi tentat să răsplătesc asemenea obrăznicie aruncîndu-vă nenorocitului de elefant pe care îl ținem legat pe un cîmp din apropiere tocmai cu scopul de a ne scăpa de porcimea nedorită.

— Împăratul e renumit peste tot în lume pentru genero-zitatea cu care apreciază femeile, a zis Mogor dell'Amore. Sînt sigur că nu va fi jignit, ca podoabă a Orientului, să fie asemănat cu o altă mare bijuterie, oricare i-ar fi sexul.

— Înțelepții nazareeni trimiși la curte de către portu-ghezii din Goa nu prea au cuvinte bune la adresa bijuteriei tale, a dat Abul din umeri. Spun că i se împotrivesc lui Dumnezeu și că e un conducător neajutorat care va fi în curînd zdrobit. După părerea lor, poporul ei e un popor de hoți, iar tu ești, cel mai probabil, spion.

— Portughezii sînt pirați, a spus Mogor dell'Amore. Sînt tîlhari și ticăloși. Nici un om înțelept nu trebuie să plece urechea la ceea ce spun.

— Părintele Acquaviva de la Societatea lui Iisus e italian, ca și tine, a răspuns Abul Fazi, iar părintele Monserrate, tovarășul său, e spaniol.

— Dacă vin aici sub stindardul spurcaților de portu-ghezi, a insistat celălalt, atunci s-au transformat în niște cîini corsari portughezi.

Un hohot de rîs izbucni de undeva de deasupra cape-telor lor, ca și cînd un zeu și-ar fi bătut joc de el.

— Fie-ți milă, mare munshi, tună o voce puternică. Cruță-l pe tînr, cel puțin pînă ce citim mesajul pe care îl aduce.

Baldachinele de mătase s-au retras în colțurile încăperii și deasupra lor, așezat în vîrfurile plin de perne al copacului de gresie în Poziția Relaxării Regale și scoțînd asemenea hohote pline de veselie încît nu mult i-ar fi luat să se dezintegreze, se afla Abul-Fath Jalaluddin Muhammad Akbar, Marele Mogul însuși, dezvelit privirii și arătînd ca un papagal uriaș pe o stinghie supradimensionată.

Se trezise într-o dispoziție ciudat de tulburată și nici măcar mîngîierile cele mai îndemînatice ale iubitei sale nu reușiseră să-l calmeze. O cioară dezorientată intrase cumva în dormitorul reginei Jodha în toiul nopții și cuplul regal fusese trezit de croncăniturile ei îngrozite, pe care împăratul hăbăuc de somn le-a interpretat ca pe un semn al sfîrșitului lumii. Preț de o secundă înspăimîntătoare, o aripă neagră i-a atins obrazul. Pînă să gonească servitorii cioara afară din cameră, nervii împăratului erau întinși la maxim.

După aceea, somnul i-a fost plin de prevestiri. La un moment dat, a avut senzația că vede ciocul negru al acelei ciori apocaliptice înfigîndu-i-se în piept și smul-gîndu-i inima ca să i-o mîncine, la fel cum Hind din Mecca îi mîncase inima răpusului Hamza, unchiul Profetului, pe cîmpul de bătălie de la Uhud. Dacă acel erou puternic căzuse pradă unei sulite lașe, atunci și el putea fi doborît în orice moment de o săgeată din întuneric, zburînd la fel ca o cioară — urît, ucigaș și negru. Dacă o cioară putea să treacă de scutul

gărzilor sale și să-și filfii aripile în fața lui, atunci de ce n-ar fi putut și un criminal să facă același lucru ? Astfel, plin de presimțiri funeste, împăratul a fost luat pe nepregătite de apariția iubirii. Sosirea pușlamalei care se dădea drept ambasadorul Angliei îi stîrnise curiozitatea și după ce i-a poruncit lui Abul Fazi să se joace puțin cu individul, gîndurile au început să i se mai însenineze. Deși în realitate era cel mai prietenos dintre oameni, Abul Fazi se pricepea mai bine decît oricine în Sikri să facă pe ferocele, iar în timp ce împăratul asculta schimbul distractiv de sub el, ascuns deasupra capetelor celor doi bărbați - interogatorul și cel interogat - umbrele nopții s-au împrăștiat în cele din urmă și au fost uitate. „Șarlatanul s-a descurcat bine”, se gîndi el. Cînd a tras de frînghiile cu franjuri care au îndepărtat baldachinele de mătase și i-au dezvăluit prezența bărbaților de dedesubt, împăratul era într-o dispoziție cu totul cordială, dar oarecum nepregătit pentru emoțiile care l-au năpădit brusc cînd ochii săi i-au întîlnit pe cei ai oaspetelui bălai.

Era dragoste - sau cel puțin dădea aceeași senzație, împăratului i s-a accelerat pulsul de parcă ar fi fost o fătucă înamorată, respirația i s-a îngreunat și a simțit cum i se colorează obrazii. Cît de chipeș era acest tînăr, cît de sigur pe el, cît de mîndru. Și mai era ceva în el, ceva ce nu putea fi văzut: un secret care îl făcea mai interesant decît o sută de curteni. Cîți ani avea? Împăratul nu se pricepea la analizatul fețelor de farangi. Putea avea doar douăzeci și cinci de ani sau treizeci deja, „mai în vîrstă decît fiii noștri”, și-a zis împăratul, „și prea în vîrstă ca să ne fie fiu”, iar apoi s-a minunat că îi trecuse prin minte un asemenea gînd. Să fi fost străinul vreun soi de vrăjitoare ? s-a întrebat el. Era fermecat de vreun descîntec ocult? Ei bine, avea să se lase dus de val, nu era nimic rău în asta, era prea viclean ca să se lase surprins de vreun pumnal ascuns sau să bea otravă dintr-un pocal înveninat. Avea să-și urmeze sentimen-tele, să vadă ce le stîrnise.

Note:

1. Străini (în persană).

Lipsa oricăror surprize este pedeapsa necesară a celor care trăiesc în preajma puterii, iar împăratul pusese la punct sisteme și mecanisme elaborate ca să se asigure că nu e niciodată surprins de nimic și, cu toate acestea, Mogor dell'Amore îl prinsese cu garda jos, fie din întîmplare, fie că așa voise. Chiar și numai din acel motiv, si tot merita să fie cunoscut mai îndeaproape.

— Citește-ne scrisoarea reginei, a poruncit Akbar, iar „ambasadorul” a făcut o plecăciune ridicol de adîncă, însoțită de filfii teatrale din încheietură, si cînd s-a ridicat din nou sulul atîrna deschis, desi nici Akbar si nici Abul Fazi nu observaseră cînd fusese ruptă pecetea.

„Un prestidigitator”, se gîndi împăratul. „Ne place asta.” Șarlatanul a citit scrisoarea în engleză și apoi a tradus-o fluent în persană. „Prințe invincibil și preaputernic”, scria regina Elisabeta, „Lord Zelabdim Echebar, Rege al Cambayei, vă salutăm.” Abul Fazi pufni într-un rîs nechezat.

— „Zelabdim”? icni el batjocoritor. Și acest „Echebar” cine să fie?

Deasupra lui, împăratul se plesnea peste coapsă de plăcere.

— Noi sîntem, a chicotit el. Noi sîntem padișahul Echebar, stăpîn peste Cambaya, tărîmul de basm. Oh, biată Anglie ignorantă. Ne e milă de poporul tău, căci regina ta e o nătîngă neștiutoare. Cititorul epistolei s-a oprit pentru a permite rîsului să se potolească.

— Continuă, continuă, l-a îndemnat împăratul flutu-rînd din mînă. Regele „Zelabdim” ți-o poruncește.

Au urmat alte rîsete si căutarea unei batiste cu care să-și șteargă lacrimile.

„Ambasadorul” a făcut din nou o plecăciune, și mai sofisticată decît cea dinainte, și a continuat; și pînă să termine, se țesuse o a doua vrajă. „Vă cerem să ne înfrățim în chestiuni Comerciale, precum și în alte scopuri ce ne-ar putea fi reciproc avantajoase”, a citit el. „Ni s-a adus la cunoștință că Maiestatea Voastră s-a declarat Infailibilă și vă asigurăm că nu punem la îndoială respectivele auctoritas care au făcut această Afirmație. Există însă și Altcineva care pretinde asta pentru El însuși, dar fiți sigur că nu avem nici o îndoială că acest Altcineva este Impostorul. Ne referim, mare Monarh, la acel netrebnic Preot, Episcop al Romei, al treisprezecelea Grigore din acea Serie dezono-rantă, ale cărui intrigi la adresa Orientului ar fi înțelept să nu le subestimați. Atunci cînd trimite preoți în Cambaya, China și Japonia, vă asigurăm că nu e doar din motive religioase. Acest Episcop pregătește acum un Război împo-triva noastră, iar slugile sale catolice de la Curtea voastră sînt niște perfizi, căci uneltesc pentru viitoarele lui cuceriri.

Feriți-vă de lacheii Rivalului vostru! Aliați-vă cu noi și împreună vom învinge toți dușmanii. Căci știu că am trupul unei femei slabe și fragile, dar am inima și răunchii unui rege, unui rege al Angliei chiar, și îmi

pare demn de dispreț că un Papă de la Roma îndrăznește să mă dezonoareze, pe mine sau pe aliații mei. Căci am nu numai propriile mele auctoritas, ci și potestas, și aceste puteri mă vor face să biruiesc în luptă. Iar când vor fi toți nimicivi și împrăștiați în cele patru vânturi, atunci vă veți bucura că v-ați alăturat cauzei Angliei."

După ce „ambasadorul" a terminat de citit, împăratul și-a dat seama că se îndrăgostise pentru a doua oară în decurs de câteva minute, deoarece acum era cuprins de o mare dorință pentru autoarea scrisorii, regina Angliei.

— Abul Fazi, a strigat el, n-ar trebui să ne însurăm cu această mare doamnă de îndată ? Această regină virgină, Rani Zelebat Giloriana Pehlavi? Credem că trebuie să o avem imediat.

— O idee excelentă, a zis „ambasadorul" Mogor dell'Amore. Iată aici, în acest medalion, portretul ei, pe care vi-l trimit cu respect plin de afecțiune și care vă va vrăji cu frumusețea sa, ce depășește chiar și frumusețea cuvintelor ei.

Cu un gest extravagant al dantelei de la încheietură, a scos la iveală giuvaierul de aur, pe care Abul Fazi l-a luat cu o privire profund suspicioasă. Abul Fazi era copleșit de convingerea că se afundau în niște ape tulburi și că urmările prezenței acestui Mogor printre ei aveau să fie imense și nu neapărat spre binele lor; dar când încercă să-și avertizeze stăpînul împotriva acestui nou atașament, cel mai de temut om din lume (fără excepție) i-a luat temerile în rîs.

— Scrisoarea este fermecătoare, la fel și cel care a adus-o, a zis Akbar. Adu-l în încăperile noastre personale mîine ca să putem vorbi mai mult.

Audienta luase sfîrșit.

Pasiunea bruscă a împăratului Zelabdin Echebar pentru dublul său feminin, regina Zelebat Giloriana întîi, a dat naștere unei serii de scrisori de dragoste care au fost duse în Anglia de mesageri regali acreditați, dar au rămas fără răspuns. Poeticele epistole purtau sigiliul personal al împăratului și erau de o intensitate emoțională și o directe sexuală neobișnuite pentru Europa (și Asia) acelei perioade. Multe dintre misive nu și-au atins destinația pentru că purtătorii lor au fost atacați și jefuiți pe drum și, de la Kabul la Calais, aceste revărsări interceptate au constituit deliciul nobililor și prințeselor, care s-au desfătat cu declarațiile nebunești de afecțiune eternă ale împăratului Indiei pentru o femeie pe care nu o cunoscuse niciodată, precum și cu fanteziile sale megalomane de a crea împreună un imperiu global care să unească emisferele estică și vestică. Scrisorile care au reușit să ajungă la palatul Whitehall au fost luate drept falsuri sau drept opera vreunui psihopat anonim, iar purtătorii lor au fost expediați urgent, mulți dintre ei sfîrșind în închisoare pe post de răsplată pentru călătoria lungă și plină de pericole pe care o făcuseră. După o vreme, li s-a refuzat pur și simplu intrarea, iar cei care au reușit să traverseze șchio-pătînd lumea înapoi la Fatehpur Sikri, s-au întors cu cuvinte amare. „Regina aia e virgină pentru că nici un bărbat nu și-ar dori să se culce cu un pește atît de rece", au povestit ei, iar după un an și o zi, dragostea lui Akbar a dispărut la fel de rapid și de misterios pe cît apăruse, poate din cauza revoltei reginelor lui, care de data asta au făcut front comun cu iubita lui inexistentă amenințînd să-și refuze toate favorurile dacă nu înceta să trimită scrisori fanteziste acelei englezoaice a cărei tăcere, care venea după ce propriile ei lingușiri inițiale stîrniseră interesul împăratului, dovedea lipsa de sinceritate a caracterului ei, precum și ce nebunie era să încerci să înțelegi un personaj atît de străin și neatractiv, mai ales cînd atît de multe doamne iubitoare și atrăgătoare erau mult mai aproape.

Aproape de sfîrșitul lungii sale domnii, mulți ani după vremea șarlatanului Mogor dell'Amore, împăratul bătrîn și-a amintit cu nostalgie acea chestiune ciudată a scrisorii de la regina Angliei și a cerut să o vadă din nou. Cînd i-a fost adusă și tradusă de un alt interpret, o mare parte din textul original dispăruse. S-a dovedit că documentai nu făcea nici o referire la infailibilitatea lui sau a Papei; și nici nu cerea o alianță împotriva dușmanilor comuni. Era, de fapt, o epistolă în care se solicita, pur și simplu, condiții comerciale avantajoase pentru negustorii englezi și în care erau presărate câteva expresii obișnuite de respect. Cînd a aflat adevărul, împăratul a înțeles, încă o dată, cu ce vrăjitor îndrăzneț avusese de-a face în dimi-neapăta aceea de demult, de după visul cu cioara. În acel moment însă, o atare înțelegere nu îi mai servea la nimic, în afară de a-i aminti ceea ce nu ar fi trebuit niciodată să uite, și anume că magia nu are nevoie de poțiuni, spirite supuse sau baghete magice. Limba dulce aduce multe farmece.

{6}

Cînd este scoasă din teaca sabiei limbii

Cînd este scoasă din teacă sabia limbii, Mîndritul împărătesc, rănit în urma sin mai ei mai ascutite hun. Deci mai avea nevoi de dovezi, le găsisse în războiul filosofilor oara avea loc în Fiecare zi chiar în acest loc — Cortul Noii Credențe, brodat și împodobit cu oglinzi. Era un vacuum continuu aici, o larmă făcută de cei mai de seamă gînditori ei regatului sfîrtîndu-se unii pe alții firi raili cu vorbele lor. Akbar își ținu promisiunea făcută în ziua ta cere îl ciopîrtise pe obraznicul Rana din Cooch Naheen și crease o cerneră pentru dezbateri în care adorarea divinului era regîndită ce o partidă de lupte intelectuale tu cum nu erau interzise nici un fel de păreri li invitase pe Mogor de U Amore și-l însoțească în Cort, astfel încît și se poezi liuda cu noua sa invenție, și ti arate nou venit ui ui splendida origina-litate și caracterul progresiei el eurțu mogule și, no te ultimul nmi. și le demonstraes uezuiților trimiși de Portu-galia ci nu erau singurii occidentali care eveau acces la urechea imperială în interiorul cortului, participanții erau întinși pe co-voare ei perne irru pa ti ta doui tabere Biutorii de Apă și lubitorii de Vin - așezate față în față, despărțite de un naos, care era gol, cu excepția jețului împăratului și al oaspetelui său. Gruparea manqul, din care făceau parte gînditorii religioși și misticii, nu bea decît apă, în timp ce oponenții lor, gruparea ma'qul, preamăreau filosofia pură și științele și dădeau vin pe gît cît era ziua de lungă. Abul Fazi și Raja Birbal erau prezenți azi, amîndoi așezați, ca de obicei, printre băutorii de vin. Prințul Salim era și el în vizită, o prezență adolescentină ursuză alături de Badauni, conducătorul puritan al băutorilor de apă, o scîndură de om - unul din acei tineri ce par să se fi născut bătrîni -care îl detesta pe mai vîrstnicul Abul Fazi și era, la rîndul lui, disprețuit din toată inima de somitatea sferică. Dispu-tele erau dezlănțuite între ei în termeni atît de tumul-tuoși („Lingău gras!" - „Termită enervantă!"), încît împăratul se trezi întrebîndu-se cum putea o asemenea vrajbă să ducă vreodată la armonia pe care o căuta; era libertatea într-adevăr drumul spre unitate sau rezultatul ei inevitabil se dovedea a fi haosul?

Akbar hotărîse că acest templu revoluționar nu avea să fie într-o clădire permanentă. Numai argumentația -nici o altă zeităte, oricîte mădulare ar fi avut și oricît de puternică ar fi fost - avea să fie zeu aici. Dar rațiunea era o divinitate muritoare, un zeu care murea și, chiar dacă renăștea apoi, inevitabil murea din nou. Ideile erau ca marea unei mări sau ca fazele lunii - se treceau la viață, se ridicau și creșteau cînd le venea vremea, apoi se retrăgeau, se întunecau și dispăreau cînd se întorcea marea roată. Erau niște sălașe temporare, ca și corturile, astfel că un cort era cel mai potrivit cămin pentru ele. Constructorii mogulilor de corturi erau niște genii, creînd case dezmembrabile de o mare complexitate și frumusețe. Cînd o porneau la drum, armata era însoțită de o a doua armată de două mii cinci sute de oameni (ca să nu mai vorbim de elefanți și cămile) care ridicau și desfăceau micul oraș de corturi în care locuiau regele și oamenii săi.

Aceste pagode, pavilioane și palate portabile îi inspiraseră chiar și pe constructorii din Sikri - dar un cort nu era, totuși, decît un cort, un obiect de canava, pînă și lemn care simboliza cum nu se poate mai bine efemeritatea construcțiilor minții. Într-o bună zi, la o sută de ani depărtare, cînd nici măcar marea său imperiu nu va mai exista - da! în acest loc era dispus să profețească pînă și distrugerea propriei sale creații! - urmașii săi vor vedea cortul distrus și gloria-i dispărută.

— Numai dacă acceptăm adevărurile morții, a declarat împăratul, putem începe să învățăm adevărurile a ceea ce înseamnă să trăim.

— Paradoxul, sire, a răspuns Mogor dell'Amore obraznic, e un nod care îi permite omului să pară inteligent chiar în timp ce îi leagă creierul, întocmai precum picioarele și aripile unei găini pregătite pentru frigare. „înțeleșul vieții se află în moarte!" „Bogăția duce la sărăcia sufletului!" Și așa violența se poate transforma în tandrețe, urîțenia în frumusețe și orice de pe lumea asta în opusul său. Acesta este, într-adevăr, un hol al oglinzilor, plin de iluzii și inversiuni. Un om poate foarte bine să se bălăcească în mlaștinile paradoxului toată viața, fără ca mintea să-i producă măcar un gînd clar care să merite acest nume.

Împăratul simți cum îl cuprinde aceeași furie oarbă care îl făcuse să-i smulgă mustața insultătoare lui Rana din Cooch Naheen. Oare nu auzise bine? Ce drept avea această pușlama străină... ? Cum îndrăzne... ? Împăratul își dădu seama că și se învinețise fața și că bolborosea și scuipa de furie. Adunarea a tăcut îngrozită, căci la furie Akbar era în stare de orice, să sfîșie cerul cu mîinile goale sau să smulgă limbile din gurile tuturor celor care ar fi putut auzi ce s-a întîmplat, ca să se asigure că nu vor vorbi niciodată despre scena la care fuseseră martori, sau să scoată sufletul din tine și să țî-l vîre într-o oală plină de propriul tău sînge clocotind.

Prințul Salim a fost cel care, la îndemnul lui Badauni, a rupt tăcerea scandalizată.

— Iți dai seama, i-a zis el intrusului învesmântat în haina aceea ciudată și călduroasă, că vorbele pe care tocmai i le-ai spus regelui îți pot aduce moartea?

Mogor dell'Amore părea (deși probabil nu era într-un totul) netulburat.

— Dacă pot muri pentru așa ceva în acest oraș, răspunse el, atunci nu este un oraș în care să merite să trăiești. În plus, din câte am înțeles, în acest cort domnește rațiunea, nu regele.

Tăcerea s-a îngroșat ca laptele pus la încheagat. Fața lui Akbar s-a înnegrit. Apoi, dintr-odată, furtuna a trecut și împăratul a început să rîdă. L-a plesnit pe Mogor dell'Amore peste spate și a dat puternic din cap.

— Domnilor, am primit o lecție de seamă de la un străin, a zis el. Trebuie să ieși din cerc ca să vezi că e rotund.

A fost rîndul prințului moștenitor să simtă furia mus-trării publice, dar s-a așezat fără să spună nimic. Iar expresia de pe chipul lui Badauni i-a făcut atîta plăcere lui Abul Fazi, că deja se simțea mai îngăduitor față de străinul bălai care îl fermecase atît de brusc pe rege. Cît despre nou-venit, aceasta a înțeles că riscase și cîștigase, dar că reușise prin asta să-și facă un dușman puternic, care era cu atît mai periculos, cu cît era un adolescent imatur și clar irascibil. Doamna prințului o urăște pe Schelet, iar acum prințul mă urăște pe mine, s-a gîndit el. E o luptă pe care nu prea avem nici o șansă să o cîștigăm. Cu toate acestea, nu a lăsat nici una din aceste îndoieli să iasă la iveală și a acceptat, cu cele mai extravagante plecăciuni și fluturări din mîină, paharul de vin roșu bun oferit de Raja Birbal.

Împăratul se gîndea și el la fiul său. Ce bucurie fusese nașterea lui! Dar poate că fusese totuși o greșeală să-l lase în grija misticilor, adepții și urmașii șeicului Salim

Chishti, după care prințul fusese botezat. Băiatul crescuse și se transformase într-o masă încîlcită de contradicții -pasionat de grădînit, cu laturile sale de delicatețe și ocrotire, dar și de indolența opiului, un iubitor de sex printre puritani, un căutător de plăceri care cita din gînditorii cei mai conservatori și îi lua în derîdere pe favoriții lui Akbar, spunînd nu căutați lumina din ochii orbilor. Evident, citatul nu îi aparținea. Băiatul era un papagal care imita, o marionetă care putea fi folosită împotriva lui de oricine punea mina pe sfori.

În schimb, prin contrast și pe de cealaltă parte, iată-l pe acest străin atît de îndrăgostit de argumentație, încît îndrăznise să îi arunce împăratului uluit în față o provocare de raționalist, ba chiar o făcuse în public, ceea ce era și mai rău. Acesta era, probabil, un om cu care regele ar putea să vorbească în feluri pe care propriii lui copii nu le-ar înțelege sau le-ar găsi plictisitoare. Cînd l-a ororit pe Rana din Cooch Naheen, se întrebese dacă îl ucisese pe singurul om care l-ar fi putut înțelege și pe care ar fi putut să-l iubească. Ca și cînd i-ar fi răspuns durerii care îl încerca, soarta îi oferise poate un al doilea astfel de confident, poate chiar mai bun decît primul, căci acesta nu vorbea doar, ci era și un aventurier. Un om rațional care, în numele rațiunii, își lua riscuri iraționale. Un individ paradoxal, care disprețuia paradoxul. Pușlamaua nu era cu nimic mai puțin contradictorie decît prințul Salim - nu mai puțin contradictorie, probabil, decît orice alt om -, dar erau genul de contradicții care îi puteau face plăcere împăratului. Ar fi putut, oare, să-și deschidă inima în fața acestui Mogor și să-i spună lucruri pe care nu le spusese niciodată, nici măcar lui Bhakri Ram Jain, lingușitorul surd, sau lui Birbal cel deștept sau atotștiu-torului Abul Fazi? Să fi fost acesta cel căruia să i se poată confesa în cele din urmă?

Căci erau atît de multe lucruri despre care voia să vorbească, lucruri pe care nici măcar Abul Fazi sau Birbal nu le-ar fi putut înțelege pe deplin, lucruri cărora nu era încă gata să le dea glas în Cortul Noii Credințe. Voia, de exemplu, să afle de ce țineau oamenii de o religie nu pentru că era adevărată, ci pentru că era credința strămoșilor lor. Era credința doar o tradiție de familie, nu eredința? Poate că nu exista nici o religie autentică, numai această eternă moștenire. Iar greșelile pot fi lăsate moște-nire la fel de ușor precum virtuțile. Să nu fi fost credința altceva decît o greșeală a străbunilor noștri?

Poate nu exista nici o religie autentică. Da, își dăduse voie să gîndească așa ceva. Voia să poată spune cuiva despre bănuiala pe care o avea că oamenii își creaseră zeei și nu invers. Voia să poată spune că omul era în centrul tuturor lucrurilor, nu Dumnezeu. Omul era la mijloc și jos și sus, omul era în față și în spate și pe margine, omul era și înger, și demon, și miracol, și păcat, omul și numai omul, așa că de-acum înainte să nu se mai construiască decît temple închinat umanității. Aceasta era ambiția sa cea mai tainică: să pună bazele religiei omului. În Cortul Noii Credințe, iubitorii de vin și băutorii de apă se făceau unii pe alții eretici și nebuni. Împăratul voia să-și mărturisească dezamăgirea tainică pe care i-o provocaseră misticii și filosofii. Voia să dea la o parte toată această discuție, să ștergă secolele de

moștenire și gândire și să-i permită omului să stea despuiat ca un prunc pe tronul raiului. (Dacă omul l-a creat pe zeu, atunci tot omul putea să-l și de-creeze. Sau era posibil ca creația să scape de sub puterea creatorului? Era posibil ca un zeu, odată creat, să nu mai poată fi distrus? Dobân-deau astfel de ficțiuni o autonomie a voinței care le făcea nemuritoare? Împăratul nu avea răspunsul, dar între-bările în sine păreau să fie un soi de răspuns.) Puteau străinii să perceapă ceea ce compatrioții săi nu puteau? Dacă el, Akbar, ar fi pășit în afara cercului, ar fi putut trăi fără circularitatea sa liniștitoare, în straniețea înspăimântătoare a unui gând nou?

— Să mergem acum, i-a spus el oaspetelui său. Am auzit destule gânduri mărețe pe ziua de azi. Deoarece asupra complexului imperial strălucind în arșița zilei se răspîndise o iluzie bizară de calm, a devenit necesar să se caute în semne și prevestiri cum stau de fapt lucrurile. Când transportul zilnic de gheață întârzia, însemna că erau tulburări în provincii. Când apele limpezi ale Celui Mai Bun Dintre Toate Bazinele Posibile, Anup Talao, erau întunecate de alge verzi, însemna că la curte se puneau la cale trădări. Iar când împăratul părăsea palatul și cobora în lectică pînă pe malul lacului Sikri, era un semn că spiritul îi era zbuciumat. Acestea erau toate semne de apă. Mai erau prevestiri și de aer, foc și pămînt, dar profețiile lichide erau cele mai de încredere. Apa îl informa pe împărat, îi aducea adevărul pe valurile ei și, de asemenea, îl liniștea. Curgea în canale înguste și albiu largi de-a lungul și de-a latul curților palatului și răcorea clădirile de piatră de la bază. E adevărat că era simbolul abstenențelor puritani de genul celor din gruparea manqul a lui Badauni, dar relația împăratului cu lichidul dător de viață era mai profundă decît a oricărui habotnic religios.

Bhakti Ram Jain îi aducea regelui un vas cu apă aburind în fiecare dimineață pentru abluțiuni și Akbar scruta atent aburul, iar acesta îi dezvăluia cele mai bune moda-lități de a acționa pe ziua respectivă. Când se îmbăia în baia regală, își lăsa capul pe spate și plutea o vreme ca un pește. Apa din baie îi șoptea în urechile cufundate și îi dezvăluia gândurile cele mai ascunse ale tuturor celor care făcuseră baie pe o rază de cinci kilometri. Puterile de informare ale apei stătătoare erau limitate; pentru știri de la distanță, trebuia să te scufunzi într-un rîu. Puterile băii nu trebuiau însă subestimate. Baia i-a spus, de exemplu, despre jurnalul ascuns al obtuzului Badauni, un text care era atît de critic la adresa ideilor și obiceiurilor împăratului, încît, dacă ar fi recunoscut că e la curent cu existența sa, Akbar ar fi trebuit să-l execute pe Badauni de îndată. În schimb, păstra secretul criticului său îngropat în suflet de parcă ar fi fost al său și, în fiecare noapte, cînd Badauni dormea, împăratul își trimitea spionul cel mai de încredere, pe Umar Războinicul, în biroul nemulțumitului autor ca să găsească și să învețe pe dinafară ultimele pagini din această istorie secretă a domniei împăratului.

Umar Războinicul era la fel de important pentru Akbar ca și apa - atît de important, încît nimeni, în afară de împăratul însuși, nu avea cunoștința de existența lui. Nici măcar Birbal nu știa de el și nici Abul Fazi, stăpînul spionilor. Umar era un eunuc tînăr, atît de zvelt și de lipsit de păr pe față și pe trup, încît putea trece drept femeie, așa că, la porunca lui Akbar, trăia anonim în harem și se prefăcea a fi o slugă umilă a concubinelor cu care semăna atît de mult. În dimineața aceea, înainte ca Akbar să-l ducă pe Mogor dell'Amore în Cortul Noii Cre-dințe, Umar intrase în încăperile lui Akbar pe ușa secretă de care nu stia nici măcar Bhakti Ram Jain și își informase stăpînul despre o șoptă pe care o auzise în aer, o dîră vagă a unei bîrfe provenind din bordelul Hatyapul. Se spunea că nou-venitul cel bălai avea o taină de spus, o taină atît de uluitoare, încît ar fi putut zgudui întreaga dinastie. Umar nu reușise însă să afle care era taina și arăta atît de rușinat de el însuși, atît de spăsit, ca o fată, încît împăratul a trebuit să-l consoleze preț de cîteva minute ca să fie sigur că spionul nu avea să se facă și mai mult de rîs izbucnind în plîns. Akbar era atît de interesat de această taină neîmpăr-tășită, încît se comporta ca și cînd n-ar fi avut nici o importanță și găsea multe modalități de a întârzia mo-mentul în care avea să-i fie spusă. Îl ținea pe străin aproape, dar tn așa fel încit nâ nu fie niciodată singuri. Se plimbau împreună pînă la hulubă hi ea să inspecteze porumbeii regali de concurs și ti îngăduia să meargă pe Ungă lectica imperială ctnd se îndrepta spre malul lacului luminos. într-adevăr, spiritul li era zbuciumat Pe Ungă coastă taină nespusă care traversase lumea ea să-l gă-sească» mai era și faptul că. În noaptea precedentă, tocind dragoste cu iubita sa Jodha, s-a tresit mai puțin excitat ca de obicei de soția care nu tl dezamăgise niciodată pînă atunci, ba s-a trezit chiar fntrebindu-se dacă nu cumva, pentru varietate, ar de preferat compania unora din concubinele mai frumoase. Și apoi mai era fi chestiunea decepției sale din ea te ce mai mari fa ceea ce-l privea pe Dumnezeu. îbate acestea erau mai mult dectt suficiente. Ers timpul să plutească puțin.

Din nostalgie, păstrase și nenovaele patru dintre vasele preferate ale bunicului său, Babar, și le pusese la dispoziție Gheața din Cașmir venea pe apă în cel mai mare dintre vase, vehiculul de transport denumit „Capa-citate”, Gunjayiâk, și își încheia ultima etapă a călătoriei sale cotidiene dinspre culmile Himalaiei până în paharele curții pe ambarcațiunea care fusese dndva darul făcut de tatal său, sultanul Jalajuddin, primul rege stogulă cel plin de cruzime și iubitor de natură. Akbar prefera al călătorească pe „Confarf sau Aăayuh, cu schiful-curier Formayuh sau „Porunca” urmindu-l îndeaproape, cu scopul de a transpăru ordine și viiita tori înspre și dinspre țărâm. Al patrulea vas, ornamentatul Aravtaă sau JDscorațiunea, era o ambarcațiune pentru plăceri romantice, care nu era folosită dectt noaptea. Akbar B dna pe Mogor dell'Amore în cabina principală de pe A»ayîh și a scos un suspin adine, de plăcere, așa cum Acea întotdeauna ctnd subti-litățile apei mim mau banalitatea terenului solid de sub tălpi. Străinul arăta la fel de plin de copilul nenăscut tacă și secretului său ca o femeie gata să dea naștere, și la fel de înspăimîntat de pericolele pe care le presupunea acest act. Akbar și-a mai chinuit puțin oaspetele poruncindu-le membrilor echipajului să ducă la îndeplinire o serie de acțiuni cerute de protocolul curții, acțiuni referitoare la perne, vin și cărți. Orice băutură trebuia gustată de trei ori ca să fie siguri că nu e otrăvită înainte de a ajunge pe buzele împăratului și, cu toate că rutina îl plectisea, acesta nu renunța la ea. În ceea ce privește cărțile, însă, Akbar schimbase protocolul. Conform vechilor obiceiuri, orice carte care ajungea pe mîna împăratului trebuia citită de trei comentatori diferiți, care s-o declare lipsită de ele-mente de răzvrătire, obscenități și minciuni. „Cu alte cuvinte”, a spus tînărul rege cînd s-a urcat pe tron, „tre-buie să citim numai cele mai plectisitoare cărți care au fost scrise vreodată. Ei bine, nu va fi deloc așa.” Acum erau permise tot felul de cărți, dar cele trei recenzii ale comentatorilor îi erau transmise împăratului înainte ca acesta să deschidă volumele, din pricina protocolului su-prem, atotcuprinzător, conform căruia a-l surprinde pe rege era o necuviință. Cît despre perne, fiecare trebuia testată în caz că vreun răuvoitor ar fi ascuns în ele vreo lamă. Împăratul a așteptat ca toate acestea să fie duse la îndeplinire. Apoi, în cele din urmă, și-a îngăduit să rămînă singur cu străinul unde nu puteau fi auziți de nici un aghiotant.

— Sire, a spus Mogor dell'Amore și vocea părea să-i tremure o idee, există o chestiune pe care vă cer permi-siunea să mă lăsați să o dezvălui numai Domniei Voastre și nimănui altcuiva.

Akbar izbucni într-un hohot puternic de rîs.

— Probabil că dacă te mai lăsam să aștepti, ai fi crăpat din pricina asta, chicoti el. De o oră deja arăți ca un abces care trebuie să plesnească.

Străinul a roșit puternic.

— Maiestatea Voastră le știe pe toate, a zis el făcînd o plecăciune. (Împăratul nu îl invitase să se așeze.) Cu toate acestea, îndrăznesc să cred că natura informației mele nu vă este cunoscută, chiar dacă e clar că existența ei, da.

Akbar s-a controlat, așternîndu-și o expresie serioasă pe chip.

— Ei bine, atunci dă-i drumul, omule, zise el. Să vedem ce ai de oferit.

— Prea bine, sire, începu străinul. A fost odată, în Turcia, un prinț hoinar, pe numele său Argalia sau Arcalia, un mare războinic care avea arme fermecate și în a cărui suită se aflau patru uriași înfricoșători și care avea și o femeie cu el, pe Angelica...

Dinspre schi ful Farmayish, care se îndrepta cu viteză înspre Asayish cu Abul Fazi și un mic grup de bărbați la bord, s-a auzit un strigăt puternic - „Atenție \ Salvați-l pe împărat! Atenție!” - și, ca la un semn, echipajul de pe vasul regelui s-a repezit în cabina regală și l-a înșfăcat pe Mogor dell'Amore fără prea multe menajamente. S-a trezit cu un braț muscular în jurul gîtului și trei săbii ațintite înspre inimă.

Împăratul se ridicase în picioare și, la rîndul lui, a fost înconjurat iute de bărbați înarmați care să-l apere.

— ... Angelica, prințesă a Indiei și Chinei... s-a opintit străinul încercînd să continue.

Brațul muscular și-a întezit strînsoarea în jurul traheii.

— ... Cea mai frumoasă... a adăugat el, cu multă greu-tate, și brațul a strîns și mai tare ; moment în care Mogor dell'Amore și-a pierdut cunoștința și nu a mai zis nimic.

{7}

În bezna din temniță

În bezna din temniță, lanțurile îl apăsau la fel ca și povestea sa neterminată. Erau atîtea șiruri de lanțuri înfășurate în jurul lui, încît își imagina, în întuneric, că fusese cumva prins în interiorul unui trup mai

mare, trupul unui om de fier. Mișcarea era imposibilă. Lumina era o himeră. Închisoarea fusese scobită în stînca vie a dealului de dedesubtul palatelor imperiale și aerul din celulă avea o mie de ani; la fel, probabil, și creaturile care i se țirau pe picioare, prin păr și pe sub pîntece, goangele albinoase, șerpilor orbi, șobolanii transparentți, scorpionii spectrali, păduchii. Avea să moară fără să-și fi spus povestea. Gîndul i se părea insuportabil și nu reușea să scape de el, i se vîra în urechi, i se strecura în colțurile ochilor și i se lipea de cerul gurii și de țesutul moale de sub limbă. Orice om avea nevoie să-și audă povestea spusă. Era și el om, dar, dacă murea fără să-și fi spus povestea, nu va fi nici atît, nu va fi decît o goangă albinoasă, un păduche. Temnița nu înțelegea ideea de poveste. Temnița era statică, eternă, neagră, pe cînd o poveste avea nevoie de mișcare, de timp și de lumină. Simțea cum povestea îi scapă, cum devine irelevantă, cum încetează să mai existe. Nu mai avea nici o poveste. Nu mai exista nici o poveste.

Întunericul lunecos.

Cînd au venit să-l ia, nu știa dacă trecuse o zi sau un secol. N-a putut vedea miinile repezite care i-au desfăcut lanțurile. Un timp i-au fost afectate și auzul, și capacitatea de a vorbi. L-au legat la ochi și l-au dus gol într-alt loc unde a fost spălat și frecat zdravăn. Ca și cînd ar fi fost un cadavru care era pregătit pentru înmormîntare, s-a gîndit el, un cadavru mut care nu-și putea spune povestea. În țara aceasta necreștină nu existau sicrie. Avea să fie cusut într-un giulgiu și aruncat anonim într-o groapă. Sau incinerat. Fără să se odihnească în pace. În moarte, la fel ca și în viață, avea să fie plin de cuvinte nerostite și ele aveau să-i fie Infernul, chinuindu-l pe vecie. Auzi un zgomot. A fost odată. Era propria lui voce. A fost odată un prinț. Simți cum începe să-i bată din nou inima, să-i curgă sîngele prin vine. Limba îi era umflată, dar se putea mișca. Inima îi bubuia ca un tun în piept. Care avea arme fermecate. Avea un trup din nou și cuvinte. I-au scos legătura de la ochi. Patru uriași înfricoșători și o femeie. Era în altă celulă, dar aici ardea o luminare și într-un colț se găsea un paznic. Cea mai frumoasă femeie. Povestea îi salva viața.

— Păstrează-ți forțele, i-a zis paznicul. Mîine vei fi judecat pentru crimă.

Încercă să pună o întrebare. Dar cuvintele refuzau să se formeze. Paznicului i s-a făcut milă de el și i-a răspuns oricum.

— Nu știi numele celui care te acuză, a zis el. Dar e un străin ticălos ca și tine și îi lipsesc un ochi și jumătate de picior.

Primul proces al lui Mogor dell'Amore a avut loc în casa cu bananierul de piatră și judecători au fost cei mai mari nobili de la curte, toate cele Nouă Stele, a căror prezență fusese ordonată printr-un decret imperial excepțional : Abul Fazi, cel înțelept și obez, Raja Birbal, cel de o inteligență iute ca fulgerul, ministrul de finanțe Raja Todar Mal, Raja Man Singh, comandantul-șef al armatei, misticul nepămîntean Fakir Aziauddin și preotul ceva mai pămîntean Do Piazza, care prefera să gătească în loc să se roage și era, în consecință, un preferat de-al lui Abul Fazi, mării poeți Faizi și Abdul Rahim și muzicianul Tansen. Împăratul stătea în vîrfurile copacului, ca de obicei, dar dispoziția îi era cu totul neobișnuită. Capul îi era plecat, dîndu-i o înfățișare cu totul neimperială, de muritor de rînd care a fost lovit de o tragedie personală teribilă. Mult timp nu a scos nici o vorbă, lăsînd procesul să își urmeze cursul.

Echipajul vasului pirat Scăthach stătea de o parte într-un mănunchi strîns și mormăitor, îngrămădit în spatele figurii macabre a doctorului cu un picior și petic pe un ochi, care era purtătorul lor de cuvînt desemnat. Acesta nu era Lăudat-fie-Domnul Hawkins așa cum si-l amintea inculpatul — încornoratul înlăcrimat pe care îl manipulasă cu atîta ușurință. Acest Hawkins era îmbrăcat elegant și avea o atitudine scorțoasă, iar atunci cînd l-a văzut pe prizonier intrînd în sala de judecată, a arătat cu degetul înspre el și a strigat cu o voce răsunătoare:

— Iată-l, el e mîrșavul Uccello, care l-a ucis pe amba-sador pentru aurul său!

— Dreptate, au strigat marinarii și, mai puțin nobil: Vrem banii înapoi!

Inculpatul, îmbrăcat doar într-o cămașă albă lungă și cu mîinile legate la spate, a privit cu atenție scena de rău augur - împăratul, cei nouă judecători, acuzatorii, mica galerie de curteni mai puțin importanți care se înghesuieră în clădirea nu foarte mare ca să fie martori la proces, printre care, ieșind în evidență în veșmîntul lor negru de iezuiți, se aflau cei doi preoți creștini, părintele Rodolfo Acquaviva și părintele Antonio Monserrate, veniți să se asigure că occidentalii aveau să-și primească dreptatea și, probabil, și banii pentru care străbătuseră atîta cale.

Inculpatul a înțeles imensitatea greșelii de calcul pe care o făcuse. Nu îi trecuse prin minte că această gloată o va porni după el odată ce stăpînul lor era mort și nu încercase să-și șteargă urmele. Un bărbat

înalt și blond călătorind în picioare într-un car tras de boi și îmbrăcat într-o haină de piele multicoloră nu era o privescătoare obișnuită pe drumurile Indiei. Iar ei erau mulți și el imul singur, iar cașul său era sortit pierzaniei.

— Pe aici, a spus Abul Fazi, trece sub alt nume. Părintelui Acquaviva i s-a permis să vorbească prin intermediul interpretului său persan.

— Acest Mogor dell'Amore nici măcar nu e un nume, a zis el acuzator. Înseamnă „mogul din flori”. E un nume care își ia multe libertăți și va jigni pe mulți. Cel care l-a adoptat vrea să sugereze prin asta că dorește să fie consi-derat un prinț ilegal.

Declarația stîrni consternare în sală. Capul împăratului coborîse și mai mult, pînă ce bărbia ajunsese să i se odih-nească pe piept. Abul Fazi s-a întors cu fața către inculpat.

— Cum te cheamă ? a vrut el să afle. Căci sînt sigur că acest Uccello nu e decît un alt pseudonim. Prizonierul n-a scos o vorbă. Apoi, dintr-odată, împăratul a urlat de sus.

— Numele, a strigat el, semănînd cu o variantă mai tunătoare a lui Lăudat-fie-Domnul Hawkins deplîngînd nestatornicia iubitei sale portugheze. La naiba cu toate! Numele, farangi, sau viața. Prizonierul vorbi.

— Mă cheamă Vespucci, zise el încet. Vespucci, Niccolo.

— Altă minciună, a intervenit părintele Acquaviva prin intermediul interpretului. Vespucci, ce să spun.

Și rîse în gura mare, un rîs vulgar, occidental, risul unui popor care își imagina că este păstrătorul risului universal.

— Acesta este, într-adevăr, un hoț mincinos și fără rușine și de data asta a furat un mare nume florentin.

În acest moment, a intervenit Raja Birbal.

— Domnul meu, i-a zis el iezuitului, vă sîntem recu-noscători pentru observația precedentă, dar vă rugăm scutiți-ne de aceste exclamații. Avem în fata noastră un caz ciudat. Un nobil scoțian a murit, măcar acest lucru e sigur și deplîns profund de toată lumea. Scrisoarea pe care o aducea pentru Maiestatea Sa a fost înmînată de către inculpat; aceasta este o altă certitudine, dar poștașul nu se transformă în ucigaș prin simplul fapt că duce la destinație corespondența unui mort. Echipajul vasului a declarat că, după multe căutări, a găsit șapte cămăruțe ascunse în cabina căpitanului și că toate șapte erau goale. Dar cine le-a golit? Nu putem ști. Poate au conținut aur sau bijuterii, dar, cine știe, poate au fost goale de la început. Doctorul de pe corabie, Hawkins, a dat o depozitie sub jurămînt, conform căreia acum crede că răposatul milord a suferit consecințele fatale ale otrăvirii cu laudanum, dar cum el însuși l-a îngrijit pe bolnav zi și noapte, pînă în clipa morții, s-ar putea foarte bine să acuze pe altcineva doar ca să-și acopere propria vină. Acuzatorii pretind că prizonierul e vinovat de furt, dar cu toate acestea a adus conștiincios la destinație singurul lucru pe care știm cu siguranță că și l-a însușit, pergamentul de la regina Angliei; cît despre aur, n-am găsit nici urmă de așa ceva - sau de laudanum - printre lucrurile sale. Bătu din palme și un servitor aduse hainele prizo-nierului, inclusiv mantaua de piele cu romburi.

— I-am căutat prin haine, precum și în traista pe care a lăsat-o la casa rău famată de la Hatyapul și am găsit o comoară de magician - cărți de joc, zaruri, înșelătorii de tot felul, chiar și o pasăre vie —, dar nici urmă de vreo mare avere în bijuterii sau în aur. Ce să credem atunci? Că e un hoț iscusit care și-a ascuns bunurile furate; că nu e hoț, căci nu era nimic de furat; sau că hoții stau aici, de fapt, acuzînd un om nevinovat. Acestea sînt opțiunile pe care le avem. Ponderea numerică e împotriva lui, dar, deși mulți îl acuză, mulți pot fi ticăloși. Regele vorbi grav de sus.

— Un om care minte cînd e vorba de numele său va minți despre multe altele pe lîngă, zise el. Vom lăsa elefant-tul să hotărască.

Din nou s-a iscat un murmur puternic în sală: o zum-zăială contrariată, anticipatoare. Raja Birbal părea zguduit.

— Jahanpanah, a zis el, Adăpost al Lumii, gîndiți-vă la asta: vă aduceți aminte de faimoasa poveste cu păstorul de capre și tigru?

— Cum ne-o aducem noi aminte, a răspuns Akbar, păstorul mincinos a strigat tigrul fără motiv, doar ca să-i enerveze pe săteni, de atîtea ori, că atunci cînd tigru chiar l-a atacat, n-a sărit nimeni să-l apere.

— Jahanpanah, a zis Birbal, aceasta e povestea unui grup de săteni ignoranți. Sînt convinși că Regele Regilor nu dorește ca un băiat să fie devorat de tigrul chiar dacă a fost o pușlama nesinceră și ilegală.

— Poate că nu, a răspuns împăratul nerăbdător, dar de data asta ne-am bucura să-l vedem zdrobit sub tălpile elefantului nostru.

Birbal, care își dădea seama că împăratul se comporta ca un om a cărui iubită se dovedise nedemnă de dragostea sa, aducea de zor alte argumente în favoarea clemenței, când dintr-odată inculpatul făcu o declarație care îi anula orice șansă de salvare.

— Înainte de a mă ucide, înălțimea Voastră, a spus străinul plin de îndrăzneală, trebuie să vă previn că, dacă o faceți, veți fi blestemat și capitala aceasta se va nărui, căci un vrăjitor puternic m-a binecuvântat, o binecuvântare care aduce bunăstare celor ce mă ocrotesc, dar revarsă pustiire asupra celor care-mi fac rău.

Regele s-a uitat la el așa cum se uită un om la o insectă pe care e pe punctul de a o strivi.

— Foarte interesant, a răspuns el, căci, domnule Uccello sau Mogor sau Vespucci, noi am construit acest oraș puternic în jurul mormântului șeicului Salim Chishti, cel mai mare sfânt din întreaga Indie, și binecuvântarea lui ne protejează pe noi și revarsă pustiire asupra dușmanilor noștri. Ne întrebăm a cui putere e mai mare, a vrăjitorului tău sau a sfântului nostru?

— A mea a fost cea mai puternică vrăjitoare din toată lumea pe care o cunoaștem, a zis străinul și cei prezenți nu s-au putut abține să nu izbucnească în râs.

— Ah, o femeie, a zis împăratul. Înfricoșător, într-adevăr. Destul cu toate astea! Aruncați-l pe ticălos elefantului nebun și să vedem ce pot face farmecele femeii lui.

Al doilea proces al bărbatului cu trei nume a avut loc în Grădina Hiran. Dintr-un capriciu, împăratul își numise elefantul preferat după o hiran, o căprioară, și poate acesta e motivul pentru care, după mulți ani de slujire nobilă, bietul animal și-a pierdut mințile și a trebuit să fie închis, căci un nume e o chestiune puternică și atunci când nu se potrivește cu lucrul denumit, dobândește o forță malefică. Chiar și după ce elefantul a înnebunit (și apoi a orbit), împăratul a refuzat să permită să fie ucis. Era ținut și îngrijit într-un loc de onoare, un staul special cu pereți capitonați ca să-l împiedice să-și facă rău când îl apucau crizele de furie, iar uneori era scos, tot din capriciul împăratului, pentru a servi în dublă capacitate — de judecător și călău.

Era cum nu se poate mai potrivit ca un om care își falsificase numele să fie judecat de un elefant care înnebu-nise din pricina propriului său nume bizar. Hiran, elefantul nebun și orb, era legat în grădina judecății, împiedicat să o ia razna de o frînghie zdravănă care era trecută printr-o gaură dintr-o piatră îngropată în iarbă. Trîmbița și răgea și dădea din picioare și colții îi scăpărau ca niște săbii. Curtea s-a adunat să vadă ce avea să se întîmple cu omul cu trei nume și publicul a fost și el admis, așa că au fost mulți martori ai minunii. Mîinile bărbatului nu mai erau legate la spate, dar această libertate regăsită nu era menită să-l salveze, ci doar să-i permită să moară cu mai multă demnitate decît un simplu pachet. Dar el și-a întins mîna către elefant și toți cei de față au văzut cum animalul devine complet tăcut și calm și îl lasă pe bărbat să-l mîngîie; toți cei de față, oameni nobili și de rînd, au slobozit un strigăt de mirare când elefantul și-a înfășurat delicat trompa în jurul prizonierului și l-a ridicat. Toată lumea l-a văzut pe străinul bălai cum este așezat ca un prinț pe spinarea masivă a lui Hiran.

Împăratul Akbar a urmărit miracolul din pavilionul cu cinci etaje numit Panch Mahal, cu Raja Birbal alături, și amîndoi au fost profund emoționați de ceea ce se întîm-plase.

— Noi am fost nebuni și orbi și nu bietul nostru elefant, i-a spus Akbar ministrului său. Arestează imediat echipajul acela de ticăloși și adu-o pe victima lor inocentă în camerele noastre de îndată ce e spălat și îmbrăcat cum se cuvine.

— E adevărat că elefantul nu l-a omorît, a zis Birbal, dar înseamnă asta că e nevinovat, Jahanpanah? Ar fi bătut marinarii drumul de la țărnul mării pînă aici dacă ei ar fi fost cei vinovați? Nu ar fi fost mai bine pentru ei să ridice pur și simplu ancora și să plece?

— Întotdeauna vîslești împotriva curentului, nu-i așa, Birbal? a răspuns Akbar. Pînă acum o clipă erai apărătorul de frunte al individului nostru. Acum că a fost reabilitat, îndoielile ți se îndreaptă împotriva lui. Iată, atunci, un argument pe care nu vei putea să-l respingi. Puterea judecății elefantului crește dacă împăratul o susține. Dacă Akbar e de acord cu Hiran, atunci înțelepciunea ele-fantului sporește pînă o depășește și pe a ta.

Umar Războinicul i-a vizitat pe membrii echipajului de pe Scăthach în celulele lor îmbrăcat în haine de femeie. Avea fața acoperită de un văl și trupul i se mișca molcom, ca acela al unei femei, iar marinarii au fost uluiți de apariția unei femei în acel loc de piatră și umbre. „Ea” nu le-a spus cum „o” cheamă și nici nu le-a dat vreo explicație a prezenței „ei” acolo, le-a făcut doar o propunere simplă, împăratul nu era

convins de vinovăția lor, a spus Război-nicul, și, ca urmare, era dispus să-l țină pe signor Vespucci sub o supraveghere atentă pînă ce avea să se trădeze, după cum o fac criminalii în cele din urmă. Dacă voiau cu adevărat să cinstească amintirea stăpînului lor mort, trebuiau să accepte perspectiva nepăcută de a aștepta în temniță ziua incriminării lui Vespucci. Dacă erau dispuși să se supună acestei sorti neplăcute, le-a spus Umar, nevinovăția le va fi demonstrată dincolo de orice îndoială, iar împăratul avea să îl urmărească pe Vespucci cu tot cerul și pămîntul și cu siguranță că avea să-l prindă în cele din urmă. Dar nu se putea ști dacă așteptarea va fi scurtă sau lungă și nu se putea nega faptul că temnița era temniță; nu aveau cum să-și îndulcească zilele amare.

„Cu toate acestea”, a spus Umar, „singura variantă onorabilă e să rămîneți.” Dacă nu, el („ea”) fusese autorizat să le aranjeze „evadarea”. Dacă alegeau această cale, urma să fie escortați înapoi la corabia lor și eliberați, dar atunci ar fi devenit imposibil să mai redeschidă cazul Vespucci, deoarece fuga va constitui dovada vinovăției lor; și dacă se mai întorceau vreodată în împărăție, vor fi executați sumar pentru uciderea lui Lord Hauksbank. „Aceasta e alegerea pe care v-o pune la dispoziție împăratul în înțelep-ciunea sa”, a intonat eunucul solemn și feminin.

Echipajul de pe Scăthach a dovedit imediat că îi lipsește onoarea. „N-aveți decît să vi-l țineți pe acest ucigaș mîrșav”, a zis Lăudat-fie-Domnul Hawkins, „noi vrem să mergem acasă”. Umar Războinicul a trebuit să-și reprime o izbucnire de dispreț. Englezii n-aveau nici un viitor pe lumea asta, și-a spus el. O rasă care respingea ideea sacrificiului de sine va fi cu siguranță ștearsă de pe fața pămîntului cît de curînd.

Cînd a fost adus în încăperile împăratului, îmbrăcat în propriile-i veșminte și cu haina de piele multicoloră aruncată neglijent pe umeri ca o capă, proaspăt rebotezatul Niccold Vespucci se regăsise întru totul și rînjea poznaș, ca un magician căruia îi reușise un număr imposibil, cum ar fi să facă un palat să dispară sau să treacă printr-un zid de flăcări nevătămat sau să facă un elefant nebun să se îndrăgostească de el. Birbal și împăratul au fost surprinși să vadă cît era de țațoș.

— Cum ai reușit? I-a întreat împăratul. De ce nu te-a omorît Hiran?

Vespucci a rînjit și mai tare.

— Sire, a fost dragoste la prima vedere, a zis el. Elefantul a slujit-o bine pe Maiestatea Voastră și fără îndoială că a simțit la mine, care am fost pînă de curînd prietenul și însoțitorul vostru, urma unui miros cunoscut.

La asta recurgem cu toții? s-a întreat împăratul. Acest obicei de a minți fermecător, această continuă înfrumusețare a realității, această pomadă aplicată realității. Să nu fie pungășia acestui om cu trei nume nimic altceva decît propria noastră nerozie scrisă cu litere mari? Să fie adevărul prea nevoieș pentru noi? A scăpat cineva de păcatul de a-l înfrumuseța din cînd în cînd sau de a-l da chiar cu totul la o parte? Să nu fiu „eu” cu nimic mai bun decît el?

între timp, Vespucci se gindea la încredere. El, care nu avea încredere în nimeni, se încrezuse într-o femeie și ea îl salvase. Izbăvit de un Schelet, s-a gîndit el. O minune, într-adevăr. Și-a scos comorile din ascunzători - aurul recîștigîndu-și greutatea odată scos din haina fermecată, bijuteriile atîrnîndu-i grele în palmă - și i le-a dat pe toate ei.

— Astfel mă las cu totul în voia ta, i-a spus el. Dacă mă jefuiești, asta e, n-am ce-i face.

— Nu înțelegi, i-a răspuns ea. Ai dobîndit asupra mea o putere pe care nu o pot îndepărta.

Și adevărul e că el n-a înțeles imediat, iar ea nu știa cum să rostească cuvîntul „iubire” sau cum să explice apariția neașteptată a sentimentului. Astfel că un mister l-a salvat de la a fi dovedit hoț, iar cînd îl pregăteau pentru elefant și i se dezlegaseră mîinile, i-a fost dat un moment să se roage ca să fie în grațiile Creatorului său cînd avea să-l întîlnească și el și-a dat seama că ea pre-văzuse și această posibilitate și a scos din acea ascunză-toare în care nici un căutător nu se deranjase să se uite o fiolă mică de parfum care sintetiza perfect mirosul personal al împăratului, înșelîndu-l pe elefantul bătrîn și orb și salvîndu-si viata.

împăratul i se adresa. Sosise momentul la care sperase.

— Ascultă aici, amice, oricare ți-ar fi numele, a zis Akbar. Toate aluziile și înțepăturile astea trebuie să înce-teze și povestea ta trebuie în cele din urmă spusă. Dă-i drumul repede, pînă nu ne pierdem buna dispoziție.

Cînd Hiran, elefantul, îl urcase pe străin pe spinarea sa de parcă ar fi fost un prinț mogul, călărețul a înțeles imediat cum trebuia să înceapă. Cel care întotdeauna își spune povestea cu aceleași cuvinte se dă de gol ca fiind un mincinos ce și-a exersat minciuna prea bine, s-a gîndit el. Era important să înceapă din

altă parte.

— Maiestatea Voastră, a zis el, Rege al Regilor, Adăpost al Lumii. Am onoarea de a vă informa că eu...

Cuvintele i-au murit pe buze și a rămas în fața regelui ca un om redus brusc de zei la tăcere. Akbar era iritat.

— Nu te opri aici, omule, spuse el. Scui-pă tărășenia asta nenorocită o dată pentru totdeauna.

Străinul tuși și începu din nou.

— Că eu, stăpîne, sînt nici mai mult, nici mai puțin decît...

— Ce?

— Stăpîne, nu pot să spun.

— Dar trebuie.

— Prea bine - deși mi-e teamă de cum veți reacționa.

— Chiar și așa.

— Atunci, stăpîne, aflați că eu sînt, de fapt...

— Da?

(O gură de aer adîncă. După care, saltul.)

— Ruda voastră de sînge. Mai precis: unchiul vostru.

{8}

Cînd viața devenea prea complicată pentru ei

Cînd viața devenea prea complicată pentru ei, bărbații de la curtea mogulă apelau la femeile mai în vîrstă pentru răspunsuri. Abia ce făcuse „Niccold Vespucci”, care își spunea „Mogor dell'Amore”, remarcabila afirmație referi-toare la legătura sa de rudenie cu împăratul, că acesta a și trimis mesageri înspre apartamentele mamei sale, Hamida Bano, și ale mătușii sale, Gulbadan Begum.

— Din cîte știm noi, i-a spus el lui Birbal, nu avem nici un unchi pierdut, ca să nu mai vorbim de faptul că acest pretendent la titlu e cu zece ani mai tînăr decît noi, blond și fără vreo urmă vizibilă de chaghatai în el — dar înainte de a face următorul pas, le vom întreba pe doamne, Păstră-toarele Istoriilor, care ne vor spune sigur.

Akbar și ministrul său s-au adîncit în conversație într-un colț al încăperii, ignorîndu-l pe probabilul impostor atît de temeinic, încît acesta simți cum propria percepție a existenței sale începe să fie îndoielnică. Chiar era acolo, în prezența marelui mogul, pretinzînd o legătură de rude-nie — sau era aceasta un soi de halucinație indusă de opiu din care ar face bine să se trezească ? Scăpase de moartea elefantină numai ca să se sinucidă cîteva clipe mai tîrziu ?

Birbal i-a spus lui Akbar:

— Războinicul Argalia sau Arcalia pe care l-a menționat individul nu îmi spune nimic, iar Angelica e un nume de-al străinilor, nu de-al nostru. Dar nu știm care e rolul lor în această povestire fantastică, acest „basm de aură. Să nu nesocotim însă aceste persoane din pricina numelor lor, căci, după cum știm, un nume poate fi schimbat.

Raja Birbal fusese la începutul vieții sale un biet băiat brahman pe numele său Mahesh Das și Akbar a fost cel care l-a adus la curte și l-a făcut prinț. În timp ce le așteptau pe doamne, cei doi prieteni au început să depene amintiri; erau din nou tineri și Akbar era la vînătoare și se rătăcise. „Hei! Băiete! Care din aceste drumuri merge la Agra?” a strigat împăratul, iar Birbal, avînd din nou șase sau șapte ani, a răspuns serios: „Nici unul din aceste drumuri nu merge nicăieri, domnule”. „Imposibil”, l-a certat Akbar și micul Birbal a rînjit. „Drumurile nu se mișcă, deci nu merg nicăieri”, a zis el. „Dar oamenii care călătoresc spre Agra merg de obicei pe acesta.” Această glumă l-a adus pe băiat la curte și i-a dat un nume nou, o nouă viață.

— Un unchi, a zis Akbar gînditor. Fratele tatălui nostru ? Fratele mamei noastre? Soțul mătușii noastre?

— Sau, a zis Birbal în spiritul corectitudinii, dacă e să exagerăm puțin, fiul fratelui sau surorii bunicului vostru.

Dedesubtul aparentei seriozități se simțea veselia și străinul a înțeles că se jucau cu el. Imperiul se amuza în timp ce îi hotăra soarta. Lucrurile nu păreau foarte pro-mițătoare.

De-a lungul și de-a latul mării întinderi a reședințelor imperiale se aflau pasaje cu draperii pe unde doamnele de la curte puteau trece ascunse de orice privire nedorită. De-a lungul unui asemenea pasaj alunecau ca două corăbii vajnice trecând printr-un canal îngust regina mamă, Hamida Bano, și doamna cea mai în vîrstă de la curte, prințesa Gulbadan, urmate îndeaproape de confidenta reginei, Bibi Fatima.

— Jiu, a zis regina (așa o alinta pe cumnata sa mai în vîrstă), ce nebunie a mai pus acum la cale micul Akbar? La ce îi trebuie mai multe rude decît are deja?

— Are deja, a repetat Bibi Fatima, care dobîndise obi-ceiul de a deveni ecoul stăpînei sale. Prințesa Gulbadan a dat din cap.

— Akbar știe că lumea e încă plină de mister și că pînă și cele mai ciudate povești se pot dovedi adevărate.

A fost o remarcă atît de neașteptată, încît regina a tăcut și cele două femei însoțite de servitoare, au plutit mai departe înspre încăperile împăratului fără să mai rostească o vorbă.

Era o zi cu vînt și draperiile sofisticat lucrate care le protejau de privirile bărbaților filfîiau ca niște pînze de vapor agitate. Propriile lor veșminte împodobite - fustele largi, cămășile lungi, vălurile modestiei înfășurate în jurul capului și al feței — erau la fel de hărțuite de vînt. Cu cît se apropiau mai mult de Akbar, cu atît devenea vîntul mai puternic. Poate e un semn, se gîndi regina. Toate certitudinile ne sînt spulberate și trebuie să trăim în universul de mister și îndoială al lui Gulbadan. Hamida Bano, o femeie puternică, dominatoare, nu se simțea deloc atrasă de conceptul de îndoială. Își închipuia că știe cum stau lucrurile, că fusese crescută ca să stie și că era de datoria ei să transmită informația tuturor cît se poate de clar. Dacă împăratul pierduse din vedere cum stau de fapt lucrurile, atunci mama sa era pe punctul de a-i aduce aminte. Dar Gulbadan părea - ciudat - să fie de o altă părere.

De la întoarcerea din pelerinajul de la Mecca, Gulbadan părea să aibă mai puține certitudini decît înainte. Era ca și cînd credința în adevărurile statornice, imuabile ale cosmosului divin îi fusese zdruncinată, mai degrabă decît întărită de marea călătorie. După părerea Hamidei Bano, hagiălicul femeilor, organizat de Gulbadan și format aproape în întregime din doamnele mai în vîrstă de la curte, era un indiciu al naturii nedorit de revoluționare a stilului monarhic pe care îl agreea fiul ei. Un hagiălic al femeilor? I-a întreat ea pe fiul ei cînd Gulbadan a deschis pentru prima dată subiectul. Cum putea permite una ca asta? Nu, i-a spus regina, ea nu avea să ia parte la așa ceva sub nici o formă, categoric nu. Dar co-regina ei, Salima, s-a dus, la fel și Sultanam Begum, soția lui Askari Han, care îi salvase viața lui Akbar cînd părinții săi l-au abandonat și au plecat în exil - Sultanam, care îi fusese mai mamă lui Akbar decît Hamida însăși; și soția cercheză a lui Babar, și verișoarele vitrege ale lui Akbar, și nepoata lui Gulbadan și tot felul de servitoare și alte asemenea. Trei ani și jumătate au tot umblat prin locurile sfinte! Lungul exil persan al reginei îi satisfusesse acesteia pe deplin dorințele la capitolul călătorii, și numai gîndul unei plecări de trei ani și jumătate era îngrozitor. Să se ducă Gulbadan la Mecca dacă voia! Regina mamă va domni mai departe acasă.

E dincolo de orice îndoială că în timpul acelor trei ani și jumătate de liniște și pace, în care nu a trebuit să suporte flecăreala continuă a lui Gulbadan, influența Hamidei Bano asupra regelui n-a cunoscut nici un rival și nici o piedică. Cînd femeilor li se cerea să aranjeze o căsătorie sau o pace, ea era singura doamnă de rang înalt la îndemînă. Reginele lui Akbar nu erau decît niște fetiș-cane, cu excepția Fantomei, bineînțeles, acea căldare de sex care învățase pe de rost toate cărțile deocheate și la care nu merita să te gîndești prea mult. Dar apoi se întorsese Gulbadan, care era acum Gulbadan Hagia, și avusese loc o schimbare în echilibrul de putere. Din care pricină era cu atît mai iritant că bătrîna prințesă nu mai vorbea decît foarte puțin despre Dumnezeu și mult mai mult despre femei, despre puterile lor neexploatate, despre capacitatea lor de a face orice doresc și despre cum nu ar trebui să mai accepte limitările pe care bărbații le-au impus asupra lor, ci să-și aranjeze viețile așa cum cred de cuviință. Dacă puteau merge în hagiălic, puteau și să escaladeze munți și să publice poezie și să conducă lumea singure. Era, fără îndoială, scandalos, dar împăratului îi plăcea, orice noutate era un deliciu pentru el, ca și cînd n-ar fi încetat niciodată să fie copil și astfel se îndrăgostea de orice idee nouă de parcă ar fi fost o zdrăngănitoare de argint din camera copiilor și nu chestiuni serioase care țineau de o viață normală de adult.

Cu toate acestea, prințesa Gulbadan era mai în vîrstă decît ea, așa că regina mamă avea să-i acorde întot-deauna respectul care i se cuvenea. Și adevărul e că era imposibil să o antipatizezi pe Gulbadan - veșnic zîmbea și spunea povești amuzante despre vreun văr nebun și avea o inimă bună și iubitoare, chiar dacă acum îi era plin capul de toate noutățile astea liberale. Fiiințele umane nu sînt creaturi

singulare, îi spunea Hamida Bano lui Gulbadan, erau plurale, viețile le erau formate din forțe care se întrepătrundeau, iar dacă scuturai voit una din ramurile aceluiași copac, cine știe ce fruct putea să-ți cadă în cap. Dar Gulbadan zâmbea doar și își vedea de treburile ei. Și toată lumea o plăcea. Inclusiv regina mamă. Acesta era cel mai enervant lucru. Acesta și trupul de femeie tânără al lui Gulbadan, la fel de subțire și zvelt la bătrînețe

cum fusese la tinerețe. Trupul reginei mame se lăsase confortabil și tradițional pradă anilor, mărindu-se ca să țină pasul cu imperiul fiului său, și acum era, la rîndul lui, un soi de continent, un tărîm cu munți și păduri și, mai presus de toate, cu capitala care era mintea ei și care nu decăzuse deloc, chiar deloc.

Trupul meu e așa cum trebuie să fie trupul unei femei bătrîne, se gîndea Hamida Bano. Este obișnuit. Încăpățînarea lui Gulbadan de a arăta în continuare tînără era încă o dovadă a periculoasei sale lipse de respect față de tradiție.

Au intrat în încăperile împăratului pe ușa femeilor și s-au așezat, ca de obicei, în spatele paravanului de nuc sculptat în filigran cu incrustații de marmură, iar bătrîna Gulbadan, inevitabil, a pus lucrurile pe un fâgaș cu totul greșit. Nu ar fi trebuit să i se adreseze direct străinului, dar cum auzise că le vorbea limba, a insistat să treacă direct la subiect.

— Hei, străine! a strigat ea cu o voce înaltă, ascuțită. Spune-ne, deci! Ce-i cu basmul acesta pentru care ai traversat jumătate de lume?

Aceasta era povestea, așa cum îi fusese spusă, s-ajurat străinul. Mama sa era prințesă de sînge chaghatai, o descendentă directă a lui Genghis Han, membră a dinastiei lui Timur și soră a primului împărat mogul al Indiei, căruia îi spunea „Castorul”. (Cînd a spus asta, Gulbadan Begum s-a îndreptat brusc în spatele paravanului.) Habar n-avea de locuri și date, nu știa decît povestea, așa cum îi fusese spusă și pe care o repeta cu precizie. Pe mama sa o chema Angelica și era, a insistat el, o prințesă mogulă, precum și cea mai frumoasă femeie care existase vreodată și o vrăjitoare și seducătoare fără pereche, maestră a unor poțiuni și descîntece de a căror putere se teme toată lumea. Pe cînd era tînără, fratele ei, regele Castor, a fost asediat în Samarkand de un războinic uzbek cunoscut sub numele de Domnul Pelin, care ceruse ca prințesa să îi fie dată în schimbul plecării nevătămate a Castorului din orașul pe care acesta îl predase. Apoi, ca să o insulte. Domnul Pelin a dat-o pentru o scurtă perioadă în dar tînărului său sacagiu, Bacha Saqaw, care era liber să se folosească de ea cum voia. La două zile, trupul lui Bacha Saqaw a început să se umple de furuncule peste tot, abcese de ciumă bubonică atîrnîndu-i la subțiori și sub pîntece, iar cînd acestea s-au spart, a murit. După aceea nu a mai îndrăznit nimeni să se atingă de vrăjitoare -pînă ce, în cele din urmă, a cedat avansurilor stângace ale lui Pelin însuși. Au trecut astfel zece ani. Domnul Pelin a fost învins de Ismail, regele Persiei, în bătălia de la Marv, pe malul Mării Caspice. Prințesa Angelica s-a trezit din nou pradă de război.

(În acest moment, Hamida Bano a simțit și ea cum i se accelerează pulsul. Gulbadan Begum s-a aplecat înspre ea și i-a șoptit ceva la ureche. Regina mamă a dat din cap și ochii i s-au umplut de lacrimi.)

Servitoarea ei, Bibi Fatima, a început să plîngă și ea, din solidaritate.)

Regele Persiei a fost, la rîndul lui, învins de sultanul osmanliu sau otoman...

Femeile din spatele paravanului nu s-au mai putut abține. Regina Hamida Bano era la fel de surescitată ca și cumnata sa mult mai ușor de stîrnit.

— Fiul meu, vino aici, a poruncit ea cu voce tare... —... aici, s-a auzit ecoul lui Bibi Fatima...

Și regele regilor s-a executat. Apoi Gulbadan i-a șoptit ceva la ureche și el a înlemnit. S-a întors spre Birbal, părăind sincer surprins.

— Doamnele confirmă, i-a spus el, că o parte din poveste este deja cunoscută. Baboor, adică „Babar”, e un cuvînt arhaic din limba chagatai pentru „castor”, iar Pelin se traduce prin Shiban sau Shaibani Han, iar sora bunicului meu, Babar, pe care toată lumea o știe drept cea mai mare frumusețe a timpurilor ei, a fost capturată după ce Babar a fost înfrînt de acel războinic la Samarkand; iar Shaibani a fost învins zece ani mai tîrziu de șahul Ismail al Persiei lîngă orașul Marv, iar sora lui Babar a căzut pe mîini persane.

— Mă scuzați, Jahanpanah, a zis Birbal, dar, dacă nu mă înșel, aceea a fost prințesa Khanzada. Și bineînțeles că povestea prințesei Khanzada e bine-cunoscută. După cum chiar eu am învățat, șahul Ismail i-a dat-o înapoi lui Babar în semn de prietenie și a trăit apoi pe deplin respectată în sînul familiei pînă la moartea ei, care a îndurerat pe toată lumea. E, fără îndoială, uluitor că acest străin îi știe povestea, dar nu are cum să fie urmașul ei. E adevărat că i-a dăruit un fiu lui Shaibani, dar copilul a pierit în aceeași zi ca și tatăl său, ucis amîndoi de șahul Persiei. Ceea ce contrazice povestea acestui individ.

În acest moment, ambele doamne au strigat la unison:

— A existat și o a doua prințesă.

Și s-a auzit din nou ecoul servitoarei: — ... țesă...

Gulbadan și-a regăsit stăpînirea de sine.

— Oh, rege strălucitor, a zis ea, în istoria familiei noastre există un capitol ascuns.

Cel care se autobotezase „Mogor dell'Amore” stătea tăcut în inima imperiului mogul în timp ce femeile cele mai slăvite ale acestuia reconstituiau descendența neamului lor.

— Dați-mi voie să vă amintesc, oh, atotștiutor rege, că au existat varii prințese născute de varii neveste și alte consoarte, a zis Gulbadan.

Împăratul a oftat ușor; cînd Gulbadan începea să se cațere pe arborele genealogic ca un papagal agitat, nu se putea ști pe cîte ramuri va trebui să se așeze temporar înainte de a se hotărî să se oprească. Dar, de data aceasta, mătușa sa a fost aproape șocant de concisă.

— Au fost odată Mihr Banu și Shahr Banu și sultanul Yadgar.

— Dar Agha, mama lui Yadgar, nu a fost regină, a intervenit trufaș regina Hamida. Nu a fost decît concubină.

— ... cubină..., a spus Bibi Fatima, consecventă.

— Cu toate acestea, a adăugat regina, trebuie să recu-noaștem că, deși Khanzada era prima ca vîrstă, nu era nici pe departe prima ca înfățișare, cu toate că oficial așa s-a declarat. Unele dintre concubine erau de departe mai frumoase.

— O, rege luminos, a continuat Gulbadan, trebuie să vă spun că, din păcate, Khanzada a fost întotdeauna geloasă din fire.

Aceasta era povestea pe care Gulbadan o ținuase secretă atît de mult timp:

— Lumea a susținut că prințesa Khanzada era cea frumoasă pentru că era cea mai mare și nu era cazul să fie călcată pe coadă în nici un fel. Dar adevărul e că prințesa cea mai tînără era marea frumusețe și mai avea și o sclavă tînără, tovarășă de joacă și servitoare, care era la fel de frumoasă și semăna atît de mult cu stăpîna ei, că a început să i se spună „oglanda prințesei”. Iar cînd Khanzada a fost prinsă de Shaibani, mica prințesă și Oglinda au fost și ele luate prizoniere, și cînd Khanzada a fost eliberată de șahul Ismail și trimisă acasă la curtea lui Babar, prințesa ascunsă și Oglinda au rămas în Persia. De aceea a fost ștearsă din istoria familiei: a preferat să trăiască printre străini în loc să se întoarcă la locul de onoare pe care l-ar fi avut în propria ei casă.

— La Specchia, a zis străinul dintr-odată. Cuvîntul pentru „oglandă” e de genul masculin, dar au făcut un feminin pentru ea. La Specchia, fetița oglindă.

Povestirea se depăna atît de repede, încît toată lumea uitase de protocol și străinul nu a fost muștrat pentru intervenția sa. Gulbadan era cea care povestea, cu vocea ei ascuțită și iute. Istoria prințesei ascunse și a Oglinzii ei insista să fie spusă.

Dar Hamida Bano se pierduse în amintiri. Regina era tînără din nou; cu un băietei în brațe și alături de soțul ei, Humayun, în ceasul înfrîngerii lui, fugea de cei mai de temut bărbați din lume: frații lui. Era atît de frig în pustietățile din Kandahar, încît atunci cînd turnai supă din oală în strachină îngheța imediat și nu putea fi mîncată. Într-o zi au fost așa de flămînzi, că au omorît un cal și au trebuit să-l tranșeze în așa fel încît bucățile de carne să poată fi gătite în coiful unui soldat, care era singura lor oală. Iar apoi au fost atacați și ea a trebuit să fugă și să-și abandoneze copilul, băiețelul ei, să-l lase în voia sorții într-o zonă de război, băiețelul ei, să fie crescut de o altă femeie, Sultanam Begum, soția lui Askari, fratele și dușmanul soțului ei, care a făcut ceea ce Hamida Bano nu a putut face pentru fiul ei, împăratul, fiul ei.

— Iertare, a șoptit ea („...tare”, a zis Bibi Fatima), dar împăratul nu asculta, iureșul prințesei Gulbadan îl purta înspre ape dintre cele mai tulburi. Prințesa ascunsă nu s-a întors cu Khanzada pentru că - ei bine, da! - era îndrăgostită.

Îndrăgostită de un străin, atît de amoretată, încît a fost gata să-și sfiideze regele, care era fratele ei, și să atragă disprețul curții sale, unde spiritul datoriei și al iubirii mai presus de toate ar fi trebuit să-i readucă aminte că aparținea. În furia lui, Babar Castorul și-a azvîrlit sora din istorie, poruncind ca numele să-i fie șters din toate anele și să nu mai fie rostit niciodată de nici un bărbat sau femeie din împărăția lui.

Khanzada Begum însăși s-a supus cu strășnicie, în ciuda mării sale iubiri pentru sora ei, și, încetul cu încetul, prințesa ascunsă și Oglinda ei au dispărut din amintire. Astfel că s-au trans-format într-un zvon, o povestire care îți trece pe la urechi în mijlocul unei mulțimi, o șoaptă purtată de vînt, și din ziua aceea pînă în cea de acum nu s-a mai știut nimic despre ea.

— Regele Persiei, la rîndul lui, a fost învins de sultanul osmanliu sau otoman, a continuat străinul. Iar în cele din urmă, prințesa a ajuns în Italia în compania unui mare războinic. Îi chema Argalia și Angelica. Argalia avea arme fermecate și avea în suită patru uriași înspăimîntători, iar alături de el călărea Angelica, prințesa de China și India, cea mai frumoasă femeie din lume și o seducătoare fără pereche.

— Cum o chema ? a întrebat împăratul, ignorîndu-l. Regina mamă a dat din cap.

— N-am știut niciodată, a zis ea.

Iar prințesa Gulbadan a zis:

— A avut o poreclă care îmi stă pe limbă, dar numele adevărat mi-a dispărut din amintire cu totul.

— Angelica, a zis străinul, Angelica o chema.

Apoi a auzit-o pe prințesa Gulbadan spunînd din spatele paravanului:

— E o poveste bună și trebuie să aflăm de unde o știe acest individ, dar există și o problemă, pe care nu cred că o poate rezolva spre satisfacția noastră.

Birbal, bineînțeles, își dăduse seama.

— E o chestiune de date, a zis el. De date și de vîrstele celor implicați.

— Dacă ar fi în viață acum, Khanzada Begum ar avea o sută șapte ani, a zis prințesa Gulbadan. Sora ei cea mai tînără, care a fost cu opt ani mai mică decît Babar, ar avea probabil nouăzeci și cinci. Acest străin care stă în fața noastră spunîndu-ne povestea trecutului nostru îngro-pat nu are mai mult de treizeci sau treizeci și unu. Așa că, dacă prințesa a ajuns într-adevăr în Italia, după cum susține mai departe, și dacă el este fiul ei, după cum susține mai departe, atunci ea trebuie să fi avut în jur de șaiszeci și patru de ani cînd l-a adus pe lume. Dacă această naștere miraculoasă ar fi avut cu adevărat loc, atunci ar fi, fără îndoială, unchiul Maiestății Voastre, fiul surorii bunicului vostru, și ar merita să fie recunoscut ca prinț al casei regale. Dar e clar că așa ceva e imposibil.

Străinul a simțit cum i se cască mormîntul sub picioare și și-a dat seama că nu aveau să-l mai asculte mult.

— V-am prevenit că habar n-am de date și locuri, a strigat el. Dar mama mea a fost frumoasă și tînără. Nici vorbă să fie o babă sexagenară.

Femeile din spatele paravanului tăceau. În acea tăcere i se hotăra soarta. În cele din urmă, Gulbadan Begum a vorbit din nou.

— Nu poate fi tăgăduit că ne-a spus lucruri care au fost îngropate foarte adînc. Dacă el nu și-ar fi deschis gura, noi, bătrînele, am fi dus povestea cu noi în mormînt. Așa că merită să-i dăm o șansă.

— Dar după cum ai arătat chiar tu, a protestat împă-ratul, nu prea mai avem de ce să-i dăm o șansă.

— Dimpotrivă, a spus prințesa Gulbadan. Există două posibile explicații.

— Prima, s-a trezit regina mamă, Hamida Bano, spunînd, e că prințesa ascunsă a fost într-adevăr o vrăjitoare desăvîr-sită și a învățat secretele oculte ale tinereții eterne, astfel încît atunci cînd a avut copilul a fost încă tînără la trup și minte, deși avea aproape șaptezeci de ani. Împăratul a dat cu pumnul în perete.

— Sau poate v-ați pierdut cu toții mințile și de aceea vă da prin minte o asemenea aberație desăvîrșită, a urlat el.

Prințesa Gulbadan l-a liniștit cum se liniștesc copiii mici.

— Nu ați auzit încă a doua explicație, a zis ea.

— Foarte bine, a mîrîit împăratul. Vorbește, mătușo. Gulbadan Begum a spus, accentuînd pedant cuvintele:

— Să presupunem că povestirea acestui individ este adevărată și că prințesa ascunsă și războinicul ei au mers în Italia acum mult timp. Se poate foarte bine ca mama acestui individ să nu fie amanta de sînge nobil a război-nicului...

— ... ci fiica prințesei, a înțele Akbar. Dar atunci cine e tatăl?

— De asta, a răspuns Birbal, atîrnă, cred, toată povestea.

Împăratul s-a întors către străin cu un oftat de curio-zitate resemnată. Afecțiunea neașteptată pe care o simțea pentru el era acrită de antipatia pe care împărații o resimt față de intrușii care știu prea multe.

— Un povestitor hindus știe întotdeauna cînd și-a pier-dut publicul, a zis el. Și asta pentru că publicul se ridică pur și simplu și pleacă sau aruncă cu legume sau, dacă publicul este regele, se întîmplă cîteodată să îl azvîrle pe povestitor cu capul înainte de pe meterezele orașului. Iar în acest caz, dragă

Mogor-unchiule, publicul e într-adevăr regele.

{9}

În Andizhan fazanii erau atît de grași

În Andizhan fazanii erau atît de grași, încît patru bărbați nu erau în stare să termine o pasăre la o masă. Pe malurile rîului Andizhan, un afluent al fluviului Jaxartes sau Sîr-Daria, creșteau violete, iar primăvara înfloreau acolo lalele și trandafiri. Andizhan, locul de baștină al mogulilor, se găsea în provincia Ferghana, „care se întin-dea66, scrisese bunicul său în autobiografia lui, „în a cincea climă, la marginea lumii civilizate”. Împăratul nu vizitase niciodată locurile de unde i se trăgeau strămoșii, dar le știa din cartea lui Babar. Ferghana se afla pe marele Drum al Mătăsii, în Asia Centrală, la est de Samarkand și la nord de vîrfurile semețe ale muntelui Hindu Kush.

Creșteau acolo pepeni gustoși și viță-de-vie și te puteai desfăta cu căprioare albe și rodii umplute cu pastă de migdale. Peste tot erau ape curgătoare, pășuni bogate în munții din apropiere, arbuști de tăvalgă cu scoarță roșie, din al căror lemn se făceau mînere de bici și săgeți exce-lente, și minele erau pline de turcoaz și fier. Despre femei se spunea că erau frumoase, dar împăratul știa că astfel de chestiuni erau întotdeauna subiective. Acolo se născuse Babar, cuceritorul Hindustanului, de asemenea Khanzada Begum, precum și prințesa fără nume (deși toate mențiunile nașterii ei fuseseră șterse).

După ce a auzit pentru prima dată povestea prințesei ascunse, Akbar i-a trimis vorbă lui Dashwanth, pictorul său preferat, să-l înttlească în Sălașul Viselor de lîngă Cel Mai Bun Dintre Toate Bazinele Posibile. Cînd Akbar a urcat pe tron, la vîrsta de aproape paisprezece ani, Dashwanth era un băiat cam de vîrsta sa, aparent ignorant și surprinzător de ursuz, al cărui tată era unul din purtă-torii baldachinului împăratului. În taină însă, băiatul era un desenator fără pereche, al cărui geniu stătea să răbuf-nească. Noaptea, cînd era sigur că nu-l vede nimeni, acoperea zidurile din Fatehpur Sikri cu desene - nu cuvinte sau imagini obscene, ci caricaturi ale nobililor de la curte atît de neîndurător de fidele, încît toți erau chitiți să îl găsească urgent și să-i rezeze mîinile satirice. Akbar i-a chemat pe Abul Fazi și pe persanul Mir Sayyid Aii, prim-maestru al atelierului imperial de pictură, să vină să-l vadă la Sălașul Viselor.

— Oricine ar fi acest individ, ați face bine să-l găsiți înainte s-o facă dușmanii săi, le-a spus el, pentru că nu vrem ca un asemenea talent să fie căsăpit de sabia vreunui nobil furios.

Abul Fazi s-a întos după o săptămînă, trăgînd după el de ureche un tînăr scund, oacheș și sfrijit.

Dashwanth se smucea și protesta în gura mare, dar Abul Fazi l-a tîrît pînă în fața lui Akbar, care juca table cu piese umane. Mir Sayyid Aii îi urma și el îndeaproape pe pușlama și pe cel care îl prinsese, reușind să pară, în același timp, încîntat și amenințător. Împăratul și-a ridicat scurt privirea de la piesele lui umane, frumoasele slave negre care stăteau pe tabla de joc, i-a poruncit lui Dashwanth să se alătore imediat atelierului imperial de pictură și a interzis tuturor celor de la curte să îi facă vreun rău.

Nici măcar Maham Anaga, mătușa dușmănoasă a împă-ratului și doică-șefa, nu a îndrăznit să uneltească împotriva lui Dashwanth după o asemenea poruncă, deși portretul pe care acesta i-l făcuse ei și fiului ei, Adham, fusese nu numai cea mai nemiloasă, ci și cea mai profetică dintre toate operele sale. Caricatura lui Maham Anaga a apărut pe zidul exterior al bordelului din Hatyapul. Spre aprobarea generală a oamenilor de rînd, era reprezentată ca o babor-niță vînată la față și cu rîs de vrăjitoare, înconjurată de poțiuni bulbucind, în timp ce smiorcăitul și criminalul Adham era desenat ca o reflexie într-o retortă mare de sticlă, căzînd în cap de pe meterezele castelului. Șase ani mai tîrziu, cînd, într-o încercare dementă de a pune mîna pe putere, Adham s-a năpustit asupra lui Akbar și a fost osîndit de împărat să fie azvîrlit cu capul înainte de pe zidurile orașului, monarhul și-a amintit cu uimire de profeția lui Dashwanth. Dar acesta a spus că nu-și amintea să fi făcut așa ceva, iar desenul fusese șters de pe zidul bordelului de mult timp, așa că împăratul a rămas punîndu-și la îndoială memoria și întrebîndu-se în ce măsură viața sa conștientă îi fusese infectată de vise.

Dashwanth a devenit rapid una din vedetele atelierului lui Mir Sayyid Aii și și-a construit renumele pictînd uriași bărboși zburînd prin aer pe urne fermecate și spiriduși păroși și pătați cunoscuți sub numele de dev-i și furtuni sălbatic pe mare și dragoni de culoare albastru-auriu și vrăjitori divini întinzîndu-și mîinile în jos din nori pentru a-i salva pe eroi din primejdie, toate pentru a-i satisface tînărului rege khayal-\ - imaginația sălbatică, fabuloasă. L-a pictat la nesfîrșit pe Hamza, eroul de legendă, călare pe calul său fermecat cu trei ochi și biruind monștri neverosimili de tot felul, și a înțeleș mai bine decît oricare altul dintre artiștii care au contribuit la cei paisprezece ani ai ciclului Hamza, care

era mândria atelierului, că dădea prin pictură naștere autobiografiei de vis a împăratului, că, deși pensula se afla în mîna sa, pe pînză apărea, de fapt, viziunea împăratului.

Note:

1. Înțelept hindus.

Orice împărat este suma faptelor sale, iar măreția lui Akbar, ca și aceea a alter ego-ului său, Hamza, era nu numai demonstrată de triumfurile sale asupra unor obstacole enorme - prinți recalci-tranți, dragoni adevărați, deu-i și așa mai departe -, ci era, în fond, creată de aceste triumfuri. Eroul din tablourile lui Dashwanth a devenit oglinda împăratului și toți cei o sută și unu artiști reuniți în cadrul atelierului au avut de învățat de la el, chiar și maeștrii persani Mir Sayyid Aii și Abdus Samad. Lucrările lor comune despre Hamza și tovarășii săi inventau, la propriu, Hindustanul mogul; uniunea artiștilor a prefigurat - și, probabil, a creat - unitatea imperiului.

— Laolaltă, pictăm sufletul împăratului, le-a spus Dashwanth trist colaboratorilor săi. Iar cînd spiritul îi va părăsi trupul, va veni să se odihnească în aceste tablouri, prin care va fi nemuritor.

În ciuda tuturor realizărilor sale artistice, temperamentul depresiv al lui Dashwanth nu s-a îmbunătățit niciodată. Nu s-a însurat, a dus viața celibatară a unui rishi¹, iar odată cu trecerea anilor, dispoziția i s-a întunecat și mai mult, astfel că avea perioade lungi în care nu era în stare să lucreze deloc, stînd doar în cămăruța sa din pavilionul pictorilor și holbîndu-se ore în șir într-un colț, ca și cînd ar fi văzut acolo vreunul din acei monștri pe care îi pictase cu atîta măiestrie ani în șir. Inșă în ciuda comportamentului din ce în ce mai ciudat, a continuat să fie aclamat drept cel mai mare dintre pictorii indieni care își învățase meșteșugul sub îndrumarea celor doi maeștri persani, veniți împreună cu Humayun, tatăl lui Akbar, cînd acesta se întorsese acasă din anii de exil. Așa că pe Dashwanth l-a chemat Akbar cînd i-a venit ideea să repare fapta crudă a bunicului său și să îi redea în cele din urmă prințesei locul cuvenit în istoria familiei.

— Readu-o în lume prin pictură, l-a îndemnat el pe Dashwanth, căci există atîta magie în pensulele tale, încît s-ar putea chiar să revină la viață, să se dea jos de pe pînze și să ni se alăture la masa cu bucate și vin.

Puterile împăratului de a da viață fuseseră momentan epuizate de imensul efort de a o crea și apoi de a o menține în viață pe Jodha, soția sa imaginară, așa că, în această clipă, nu putea să acționeze direct și trebuia să se bazeze pe artă.

Dashwanth s-a apucat de îndată să picteze viața stră-mătușii pierdute a lui Akbar într-o serie de foliouri extraordinare care au pus în umbră pînă și tablourile cu Hamza. Întreaga Ferghana s-a trezit la viață: fortăreața Andizhan, cu trei porți și înghițitoare de apă - nouă rîuri curgeau în ea, dar nici unul nu mai ieșea înapoi - și muntele cu douăsprezece vîrfuri de deasupra orașului Osh aflat în vecinătate și sălbăticia desertului în care cei doisprezece derviși s-au pierdut unii de alții într-o furtună și bogăția de șerpi, cerbi și iepuri a regiunii. În prima pictură pe care a terminat-o, Dashwanth a arătat-o pe prințesa ascunsă pe cînd era o fetiță frumoasă de patru ani cutreierînd cu un coșuleț în mînă prin pădurile superbe ale munților Yeti Kent, culegînd frunze și rădăcini de mătrăgună ca să-și adauge strălucire în ochi și, poate, și ca să-și otrăvească dușmanii, descoperind, de asemenea, întinderi mari în care creștea legendara plantă cunoscută printre localnici sub numele de ayiq oii sau, altfel, sub numele de rădăcină de mandragoră. Mandragora -sau „omul-balaur” - era înrudită cu zîna ucigașă și semăna mult cu ea în partea de deasupra pămîntului; dar în pămînt, rădăcinile îi luau forme umane și urlau cînd le smulgeai și le ridicai în aer, la fel cum ar fi urlat niște oameni dacă ar fi fost îngropați de vii. Puterile sale magice nu aveau nevoie de nici un fel de explicații și toți cei care au văzut acea primă pictură au înțeles că intuiția extraordinară a lui Dashwanth o dezvăluia pe prințesa ascunsă drept o Iluminată înăscută, care știa instinctiv ce să facă pentru a se proteja și, de asemenea, pentru a cuceri inimile bărbaților, două aspecte care deseori se vedeau a fi unul și același.

Pictura în sine exercita un soi de farmec, căci în momen-tul în care s-a uitat la ea în încăperile private ale lui Akbar, bătrina prințesă Gulbadan și-a amintit numele fetei, care îi stătuse pe limbă zile întregi, nelăsînd-o să m anin ce cum trebuie.

— Mama ei a fost Makhdum Sultan Begum, a zis Gulbadan cînd s-a aplecat peste pagina iluminată, vorbind atît de încet, încît împăratul a trebuit să se aplece și el ca să o audă. Makhdum, da, așa a chemat-o pe mama ei, ultima iubire adevărată a lui Umar Sheikh Mirza. Iar pe fată o chema Qara Koz! - Qara Koz, asta era! - și Khanzada a urît-o din tot sufletul pînă ce, bineînțeles, s-a hotărît să o iubească. Gulbadan Begum și-a amintit povestea trufiei Khanzadei Begum. În fiecare dimineață cînd Khanzada se trezea (i-a spus Gulbadan împăratului), principala sa doamnă de onoare avea poruncă să spună: „Priviți,

se trezește Khanzada Begum; cea mai frumoasă femeie din lume își deschide ochii și și-i îndreaptă spre ținutul frumuseții ei". Iar când se ducea să îl salute pe tatăl ei, Umar Sheikh Mirza, vestitorii strigau: „Priviți-o cum vine, fiica voastră, cea mai frumoasă femeie din lume, cea care domnește prin frumusețe la fel cum înălțimea Voastră stăpânește prin putere", iar când intra în budoarul mamei sale, Khanzada auzea ceva asemănător chiar de la regina-b al aur; Qutlugh Nigar Khanum, scăpărînd foc pe ochi și scoțînd fum pe nas, trîmbița sosirea primei sale născute. „Khanzada, cea mai frumoasă fiică din lume, apropie-te și lasă-mă să-mi desfăt bieții ochi pe ducă cu frumusețea ta".

Dar apoi Makhdum Sultan Begum a născut-o pe prințesa cea mai mică. Din ziua în care s-a născut a fost poreclită Qara Koz, care însemna Ochi Negri, din pricina puterii extraordinare a acelei priviri de a-i vrăji pe toți cei asupra cărora se oprea. Din ziua aceea, Khanzada a observat o schimbare în timbrul adorărilor zilnice, care au început să conțină o doză mai mare de nesinceritate decît era acceptabil. În anii care au urmat, au avut loc o serie de încercări de a o ucide pe fetiță, dar nici una dintre ele nu a putut fi legată de Khanzada. Un pahar cu lapte pe care domnița Ochi Negri l-a băut conținea otravă; ea n-a fost vătămată, dar cîinele ei, căruia îi dăduse ultimele picături, a murit imediat, zvîrcolindu-se de durere. Mai apoi, cineva a pus într-altă băutură diamante fărâmițate menite să o osîndească pe frumoasa copilă la groaznica moarte cunoscută sub numele de „foc lichid", dar diamantele au trecut prin ea fără să-i facă vreun rău și încercarea de asasinat a ieșit la iveală numai atunci cînd o sclavă a descoperit pietrele strălucind în scaunul prințesei pe cînd curăța toaleta regală.

Cînd a devenit clar că domnița Ochi Negri era posesoarea unor puteri supranaturale, încercările de asasinat au încetat, iar Khanzada Begum, înghițindu-și mîndria, a hotărît să-și schimbe tactica și să înceapă să o cocoloșească și să o dezmierde pe copila rivală. Nu după mult timp, sora vitregă mai în vîrsta a fost cu totul vrăjită de farmecul fetei. La curtea lui Umar a început să se spună că fiica sa cea mai mică ar putea fi reîncarnarea legendarei Alanquwa, zeița-soare mongolă care era strămoașa lui Temujin sau Chingiz sau Genghis Han și care, din cauză că avea în stăpînire toată lumina, putea să facă pînă și spiritele întunericului să i se supună amenințînd să ilu-mineze — și astfel să distrugă — umbrele în care se ascun-deau. Alanquwa era stăpîna vieții și a morții. În jurul copilei care creștea a început să se formeze un cult religios de adoratori ai soarelui.

N-a durat mult. Iubitul ei tată, padișahul sau regele, a avut parte de o soartă cruntă. S-a dus la fortăreața Akhsi de lîngă Andizhan - ah, Akhsi, locul în care creșteau delicioșii pepeni mirtimurti! - Akhsi, pictată de Dashwanth pe marginea unei prăpăștii adînci -, și în timp ce își vizita porumbeii din hulubărie, i s-a surpat pămîntul sub picioare și padișahul, porumbeii și hulubăria s-au prăbușit laolaltă în prăpastie și duși au fost. Babar, fratele vitreg al lui Ochi Negri, a devenit rege la vîrsta de doisprezece ani. Ea însăși nu avea decît patru ani. În mijlocul acestei tragedii de familie și a haosului care i-a urmat, lumea a uitat de subiectul iluminării oculte al prințesei Qara Koz. Alanquwa, zeița-soare, și-a reluat locul cuvenit pe cer. Căderea lui Umar Sheikh Mirza, stră-străbunicul regelui regilor, era descrisă cu lux de amănunte într-una din lucrările cele mai reușite ale lui Dashwanth. Padișahul era prezentat cu capul în jos pe fondul întunericului prăpas-tiei, căzînd în viteză între pereții de stîncă, cu amănuntele vieții și personalității inserate în marginile sofisticat de abstracte ale imaginii: un bărbat scund și gras, plin de bunăvoință și vorbăreț, un jucător de table, un om drept, dar și un om care căuta nod în papură, un paladin cu cicatrice care știa cum să lovească și care, ca toți urmașii săi, ca Babar, Humayun, Akbar și fiii lui Akbar, Salim, Daniyal și Mur an, avea o slăbiciune excesivă pentru vin și băuturi tari și pentru bomboanele sau dulciurile numite majun, care erau făcute din planta de canabis și care au condus la moartea sa subită. Într-un abur de majun fiind, a urmărit un porumbel mult prea aproape de marginea prăpastiei și apoi s-a prăbușit în acea lume de dincolo, în care nu contează dacă ești scund sau gras, plin de bună-voință, vorbăreț sau drept, în care nu existau parteneri pentru jocul de table sau dușmani cu care să lupți și în care aburul oniric al mq/un-ului te învăluiește pe vecie.

Desenul lui Dashwanth privea în adîncurile abisului și dezvăluia demonii care așteptau să-l întîmpine pe rege în împărăția lor. Imaginea era clar o crimă de lezmajestate, căci a insinua numai că se putea ca strămoșul împăratului

să fi căzut în infern era un act ce se pedepsea cu moartea, avînd în vedere că includea în sine sugestia că Majestatea Sa se îndrepta, probabil, în aceeași direcție, dar Akbar a rîs pur și simplu cînd a văzut desenul și a zis:

— Iadul îmi pare un loc mult mai plăcut decît plictiseala aceea de îngeri din jurul lui Dumnezeu.

Cînd i s-a raportat ce spusese împăratul, Baudani cel Băutor de Apă a tras concluzia că imperiul mogul

era condamnat, căci Dumnezeu nu avea cum să tolereze un monarh care se transforma într-un satanist chiar sub ochii lor. Imperiul a supraviețuit, însă, nu pentru vecie, dar destul de mult; și același lucru l-a făcut și Dashwanth, însă pentru o perioadă mult mai scurtă de timp.

Următorii cinci ani din viața micuței domnite Ochi Negri au constituit o perioadă tulbure, rătăcitoare, în care Babar, fratele și protectorul ei, a alergat înapoi și încolo, câștigând bătălii, pierzând bătălii, cucerind teritorii, pierzându-le din nou, atacat de unchiul său, atacându-l și verii, împresurat de verii săi, atacându-l și unchiul din nou, iar dincolo de aceste chestiuni obișnuite de familie, aștepta cel mai mare dușman al său, sălbaticul orfan uzbek, mercenar și blestem al dinastiei lui Timur, Pelin - adică „Shaibani” — Han.

Dashwanth a pictat-o pe Qara Koz la cinci, șase și șapte ani ca pe o ființă supranaturală învăluită într-un ou mic de lumină în timp ce în jurul ei bătăliile erau în toi. Babar a cucerit Samarkandul, dar a pierdut Andizhanul, apoi a pierdut Samarkandul, l-a mai recucerit o dată și l-a pierdut din nou, și pe surorile lui împreună cu el. Pelin Han l-a asediat pe Babar, în acel oraș mareț și s-au dus lupte grele în jurul Porții Făurarilor de Ace, al Porții Albitorilor și Porții de Turcoaz. Dar, în cele din urmă, asediul l-a înfometat pe Babar, silindu-l să se predea. Pelin Han auzise legenda frumuseții surorii mai mari a lui Babar, Khanzada Begum, și a trimis un mesaj spunând că dacă îi era predată Khanzada, Babar și familia sa puteau pleca nevătămați. Babar nu a avut încotro și a trebuit să accepte, iar Khanzada nu a avut încotro și a trebuit să accepte alegerea făcută de Babar.

Astfel a devenit un sacrificiu, o pradă de război umană, un pion viu la fel ca și sclavele de pe tabla de joc a lui Akbar. Însă la ultima întâlnire de familie din încăperile regale din Samarkand, a făcut și ea o alegere proprie. Mina dreaptă i-a căzut asupra încheieturii stângi a surorii sale, ca gheara unei păsări Roc.

— Dacă plec, a zis ea, o iau pe domnița Ochi Negri să-mi țină companie.

Cei de față nu au putut să-și dea seama dacă vorbele din rătăcite sau din dragoste, căci aceste două sentimente erau întotdeauna prezente în felul în care Khanzada se purta cu Qara Koz. În desenul în care Dashwanth reprezenta această scenă, Khanzada era o prezență impunătoare, cu gura larg deschisă în timp ce-și striga sfidarea, iar domnița Ochi Negri apărea la început ca un copil înspăimântat. Dar apoi te lăsa absorbit de acei ochi negri și vedeai puterea care se ascundea în adâncurile lor. Qara Koz avea și ea gura deschisă - și ea striga, deplângându-și nenorocirea și anunțându-și tăria. Iar brațul ei era la rîndul său întins; și ea avea mîna dreaptă încheștată în jurul unei încheieturi. Dacă prințesa Khanzada avea să fie prizoniera lui Pelin Han, iar ea, Qara Koz, avea să fie prizoniera Khanzadei, atunci micuța sclavă, Oglinda, avea să fie a ei.

Pictura era o alegorie a nedreptăților puterii, a felului în care se transmit în josul scării, de la cel mai mare la cel mai mic. Ființele umane sînt înșfăcate și îi înșfacă pe alții la rîndul lor. Dacă puterea e un țipăt, atunci viețile oamenilor sînt trăite în ecoul țipetelor altora. Ecoul celor puternici îi asurzeste pe cei neajutorați. Dar exista un ultim detaliu care trebuia observat: Dashwanth închisese lanțul de mîini.

Oglinda, micuța sclavă a cărei încheietură stîngă era strîns apucată de stăpîna ei, o prinsese pe Khanzada Begum de încheietura stîngă cu mîna dreaptă pe care o avea liberă. Cele trei făpturi pierdute stăteau în cerc și prin faptul că închisese acel cerc, pictorul sugera că încătușarea sau ecoul puterii erau reversibile. Fetița sclavă putea, într-o bună zi, să ajungă s-o întemnițeze pe doamna de sînge nobil. Istoria se putea tîrî în sus, dar și în jos. Cei puternici puteau fi asurziți de strigătele săracilor.

Pe măsură ce Dashwanth a ajuns s-o picteze pe Qara Koz în deplinătatea frumuseții ei tinerești din timpul captivității sale, a devenit clar că pensula îi fusese cuprinsă de un soi de putere superioară. Pînzele erau de o splendoare atît de intensă, încît Birbal, uitîndu-se la ele pentru prima dată, a zis profetic:

— Sînt îngrijorat de soarta acestui artist, căci e atît de îndrăgostit de această femeie de mult plecată dintre noi, încît îi va fi greu să se întoarcă în prezent.

Cînd a analizat lucrările cu atenție, Akbar și-a dat seama brusc că fata, adolescenta, tînră strălucitor de frumoasă pe care Dashwanth a adus-o - readus-o, mai bine zis — la viață în aceste capodopere era, fără îndoială, qara ko'zum, frumusețea cu ochi negri preaslăvită de „Prințul Poeților”, versificatorul suprem din limba chaghatai, Ali-Shir Nava'i din Herat. Impletește-ți un cuib în adâncurile ochilor mei. Oh, trupul tău zvelt se aseamănă unui copac tînr ce crește în grădina inimii mele. De-ar fi să văd o boabă de sudoare pe fața ta, probabil aș muri brusc. Dashwanth pictase, de fapt, o parte din ultimul vers în ornamentele materialului din care era făcut veșmîntul prințesei Qara Koz. Probabil aș muri brusc. Herat, așa-numita „Florența a Orientului”, a căzut în mîinile lui Shaibani sau Pelin Han la scurt timp după ce acesta cucerise Samarkandul, și aici și-au petrecut cea mai mare parte a anilor de captivitate Khanzada, Qara Koz și Oglinda. Lumea era ca un ocean, se spunea, și în ocean exista o perlă, și această

perlă era Herat. „Dacă îți întinzi picioarele, în Herat sigur lovești un poet”, a spus Nava'i. Oh, legendar Herat al moscheilor, palatelor și bazarurilor cu covoare zburătoare! Da, fără îndoială că era un loc minunat, s-a gândit împăratul, dar Heratul pe care îl picta Dashwanth, un oraș pătruns de frumusețea prințesei ascunse, era un Herat pe care nici un Herat din realitate nu îl putea egala, un Herat de vis pentru o femeie de vis, de care, după cum ghicise Birbal, pictorul era îndrăgostit fără speranță. Dashwanth picta zi și noapte, săptămână după săptămână, nevrînd și neaccep-tînd nici o zi de odihnă. Devenise mai sfrijit ca de obicei și ochii îi ieșeau din orbite. Tovarășii erau îngrijorați de sănătatea lui. — Arată atît de tras, i-a murmurat Abdus Samad lui Mir Sayyid Aii. E ca și cînd ar vrea să renunțe la a treia dimensiune a vieții reale și să se turtească într-o imagine.

Ca și remarca lui Birbal, aceasta a fost o observație pătrunzătoare, al cărei adevăr s-a dovedit în curînd. Colegii lui Dashwanth au început să-l spioneze de teamă că s-ar putea vătăma în vreun fel, atît de mult se adîncise în melancolie. îl vegheau cu schimbul și nu întîmpinau nici o piedică, pentru că el nu avea ochi decît pentru ceea ce făcea. L-au văzut căzînd pradă ultimei nebunii a artis-tului, l-au auzit cum își ia în brațe picturile și le șoptește: Respiră. Muncea la ce s-a dovedit a fi ultima lucrare din așa-numitul ciclu Qara-Koz-Nama, „Aventurile domniței Ochi Negri”. În această involburată compoziție transcon-tinentală, Pelin Han era mort într-un colț, sîngerînd în Marea Caspică, ale cărei ape fojgăiau de monștri cu aripi de pește. Restul picturii îl reprezenta pe cuceritorul lui Pelin, șahul Ismail al Persiei, salutîndu-le pe doamnele mogule în Herat. Fața regelui persan avea o expresie de melancolie rănită care i-a amintit împăratului de înfăți-șarea tipică a lui Dashwanth însuși și a bănuit că acest chip îndurerat se poate să fi fost felul în care artistul se introdusese pe sine în povestea prințesei ascunse. Dar Dashwanth mersese mai departe de-atîta.

Simplul adevăr era că, în ciuda supravegherii aproape continue a tovarășilor săi, Dashwanth reușise cumva să dispară. N-a mai fost văzut niciodată, nici la curtea mogulă, nici în Sikri, și nici altundeva în Hindustan. Trupul nu i-a fost purtat la mal de apele lacului și nici n-a fost găsit atîrnînd de vreo grindă. Pur și simplu dispăruse ca și cînd n-ar fi existat niciodată și aproape toate picturile din seria Qara-Koz-Nama dispăruseră odată cu el, mai puțin ultima, în care domnița Ochi Negri, mai frumoasă decît reușise Dashwanth s-o facă să arate vreodată, ajunge față în față cu bărbatul care avea să-i marcheze destinul. După cum era de așteptat, misterul a fost dezlegat de Birbal. La o săptămînă și o zi de la dispariția lui Dashwanth, cel mai înțelept dintre curtenii lui Akbar, care examinase cu atenție suprafața ultimii picturi a prințesei ascunse în speranța că va găsi un indiciu, a observat un amănunt tehnic ciudat care rămăsese nedetectat pînă în acel moment. Se părea că tabloul nu se oprea la ramele ornamentate în care îl fixase Dashwanth, ci continua o vreme dedesubtul acelei rame împodobite de cinci centimetri, cel puțin în colțul din stînga jos. Pictura a fost dusă înapoi în atelier — însoțită de împăratul însuși, împreună cu Birbal și Abul Fazi — și, sub supravegherea celor doi maeștri persani, rama pictată a fost atent separată de restul lucrării. Cînd porțiunea ascunsă a tabloului a ieșit la iveală, cei prezenți au izbucnit în strigăte de uimire, căci acolo, pitit ca o broscuță, cu o grămadă mare de suluri de hîrtie sub braț, se afla Dashwanth, marele pictor, Dashwanth, desena-torul, Dashwanth, fiul purtătorului de baldachin și hoț al Qara-Koz-Nama, Dashwanth eliberat în unica lume în care credea acum, lumea prințesei ascunse, căreia el îi dăduse ființă și care, la rîndul ei, îl desființase. Infăp-tuise un lucru imposibil, care era exact opusul celui reușit de împărat cînd își plăsmuise regina imaginară. În loc să dea viață unei femei imagine, Dashwanth s-a transformat pe sine într-o făptură imaginară, mînat (la fel ca și împă-ratul) de forța de nestăvilit a iubirii. Akbar a înțelese că dacă granița dintre lumi putea fi traversată într-o direcție, atunci putea fi traversată și în cealaltă. Un visător putea să se transforme în visul său.

— Puneți rama la loc, a poruncit Akbar, și lăsați-l pe bietul om în pace.

După aceea, povestea lui Dashwanth a fost lăsată acolo unde îi era locul, la marginile istoriei. Locul central pe scenă a fost luat de protagonista redescoperită și noul ei iubit - prințesa ascunsă, domnița Ochi Negri, Qara Koz sau Angelica și șahul Persiei, stînd față în față.

{11}

{10}

Acolo, unde cade pe pământ sâmintă unui spînzurat

— Acolo unde cade pe pământ sâmintă unui spînzurat, citea il Machia cu voce tare, poate fi găsită mandragora.

Pe cînd erau copii în Sânt'Andrea în Percussina din provincia Florența, Nino Argalia și cel mai bun prieten al său, Niccolo - „il Machia” -, visau să aibă puteri oculte asupra femeilor. La un moment dat trebuie să fi fost cineva spînzurat undeva în pădurile din regiune, au decis ei, și luni la rînd au căutat mandragore pe proprietatea familiei lui Niccolo, pădurea de stejari Caffagio și crîngul vallata de lîngă Santa Măria dell'Impruneta și, de ase-menea, în pădurea din jurul castelului Bibbione, care se afla la o oarecare depărtare. N-au găsit decît ciuperci și o floare misterioasă, închisă la culoare, care i-a umplut de blînde pe tot corpul. La un moment dat, au hotărît că sperma pentru mandragoră nu trebuia neapărat să provină de la un spînzurat, așa că după mult frecat și gîfîit, au reușit să împrăște cîteva picături impotente de-ale lor pe pământul indiferent. Apoi, în duminica de Paști din al zecelea lor an de viață, Palazzo della Signoria a fost decorat cu morți atîrnînd, optzeci dintre uneltorii Pazzi au fost spînzurați de ferestre în acel weekend de către Lorenzo de' Medici, inclusiv arhiepiscopul în veș-mîntul său bisericesc, și întîmplarea făcea că Argalia se afla în oraș, găzduit de il Machia și tatăl său, Bernardo, în casa pe care familia o avea vizavi de Ponte Vecchio, la doar trei sau patru străzi distanță, așa că atunci cînd au văzut că toată lumea fuge, nu i-a putut ține nimic în loc.

Bernardo a fugit și el cu cei doi băieți, înspăimîntat și entuziasmat în același timp, la fel ca și ei. Bernardo era un bărbat studios, copilăros, dulce și sîngele nu-i făcea nici o plăcere, dar un arhiepiscop spînzurat era ceva deosebit, o priveliște care merita văzută. Băieții aveau căni de tablă cu ei în caz că ar fi putut culege niște picături folositoare. În Piazza au dat peste amicul lor Agostino Vespucci care scotea limba și scuipa zgomotos, făcea gesturi masturbatorii obscene și striga „Mă fut în tine! Mă fut în fiică-ta! Mă fut în soră-ta! Mă fut în mă-ta și bună-ta și frate-tău și nevastă-ta și frate-sdw și mă-sa și sora lu' mă-sa” înspre cadavrele care se răsuceau și puțeau în vînt. Argalia și il Machia i-au spus lui Ago despre cîntecelul cu mandragore, așa că acesta a luat o cană și s-a dus și a stat sub penisul arhiepiscopului. După aceea, în Percussina, cei trei băieți au îngropat cele două căni și au recitat niște versuri pe care și le imaginau ei satanice, iar apoi a început o așteptare lungă și inutilă ca să înmugurească plantele iubirii.

— Ce începe cu trădători atîrnînd, i-a spus împăratul Akbar lui Mogor dell'Amore, va fi o poveste plină de

perfidie.

La început, au fost trei prieteni, Antonino Argalia, Niccolo „il Machia” și Ago Vespucci. Bălăiul Ago, cel mai volubil dintre cei trei, făcea parte din puzderia, valma, hărmălaia familiei Vespucci, care locuia claie peste grămadă în populatul cartier Ognissanti al orașului, făcînd comerț cu ulei de măsline, vin și lînă pe malul celălalt al rîului Arno, în gonfalone del drago, cartierul dragonului; Ago crescuse spurcat la gură și gălăgios pentru că în familia lui astfel trebuia să fii dacă voiai să te faci auzit peste vacarmul creat de toți Vespucci scuipători de foc urlînd unul la altul, la fel ca spițerii și bărbierii din Mercato Vecchio. Tatăl lui Ago lucra ca notar pentru Lorenzo de' Medici, așa că, după acel Paști de înjunghieri și spîn-zurări, a fost bucuros să fie de partea cîștigătoare.

— Dar nenorocitul ăla de Papă își va trimite armata pe capul nostru pentru că l-am ucis pe nenorocitul ăla de preot, a mormăit Ago. Și armata nenorocitelui de rege al Napoli-ului pe deasupra. Sălbaticul văr de douăzeci și patru de ani al lui Ago, Amerigo sau Alberico Vespucci, a fost curînd trimis, îm-preună cu unchiul său Guido, să ceară ajutor regelui Franței pentru guvernul Medici. Din sclipirea pe care o avea în ochi cînd a pornit-o spre Paris, nu era greu să ghicești că pe Amerigo îl interesa mai mult călătoria decît regele. Ago nu era stilul călător.

— Știu ce-am să fiu cînd am să mă fac mare, le-a zis el prietenilor lui în pădurile de mandragore din Percussina, unde nu era nici urmă de mandragoră. Am să fiu un împuțit de vînzător de oi sau negustor de băutură sau dacă nu, dacă reușesc cumva să intru în serviciul public, am să fiu un împuțit de funcționar mîzgălit de registre, fără un sfaț, fără speranțe și fără viitor.

În ciuda viziunii sumbre asupra viitorului său funcțio-năresc, Ago era plin de povești. Poveștile lui erau ca și aventurile lui Polo, niște călătorii fantastice, și nimeni nu credea o vorbă din ce spunea, dar toată lumea voia să asculte, mai ales atunci cînd își spunea basmele despre cea mai frumoasă fată din istoria orașului sau poate chiar cea mai frumoasă de cînd se făcuse lumea. Nu trecuseră decît doi ani de cînd Simonetta Cattaneo, care fusese măritată cu vărul lui Ago, Marco Vespucci, poreclit pe la spate Marco încornoratul sau Marco Clovnuș Lubirii, murise de tuberculoză și aruncase toată Florența în doliu, căci Simonetta era de-o frumusețe diafană, bălaie, ieșită din comun, încît nici un bărbat - și nici o femeie - nu se putea uita la ea fără să se topească de adorație, și la fel li se întîmpla și pisicilor și cîinilor din oraș, și poate și bolilor, din care cauză a murit înainte să facă douăzeci și patru de ani. Simonetta Vespucci era măritată cu Marco, dar acesta s-a văzut nevoit s-o împartă cu tot orașul, ceea ce, la început, a făcut cu un soi de bunăvoință resemnată, nereusind decît să le demonstreze cetățenilor din acel loc șmecher și întreprinzător că era complet lipsit de creier.

— O astfel de frumusețe este un bun public, obișnuia să spună cu o inocență idioată, la fel ca rîul sau aurul din vistierie sau lumina lînă și aerul Toscanei.

Pictorul Alessandro Filipepi a pictat-o de multe ori, și înainte, și după ce a murit, și goală, și îmbrăcată, întru-chipînd Primăvara și pe zeița Venus, dacă nu pe sine însăși. Ori de cîte ori îi poza, îi spunea „micul meu butoiaș”, pentru că îl confunda cu fratele lui mai mare, căruia lumea îi spunea Botticelli — „Butoiașe” — din cauza formei rotunjite pe care o avea. Mai tînărul Filipepi, pictorul, nu arăta deloc ca un butoiaș, dar dacă așa voia Simonetta să-i spună, el, unul, nu avea nimic împotriva, așa că a început să răspundă la acest nume.

Acesta era efectul pe care îl aveau puterile magice ale Simonettei. Li transforma pe bărbați în orice voia ea, zei sau cățeluși, butoiașe sau taburete sau, bineînțeles, amanți.

Le-ar fi putut porunci băieților să moară ca să-și dove-dească iubirea pentru ea, iar ei ar fi făcut-o cu bucurie, dar era prea bună la suflet ca să facă una ca asta și nu și-a folosit niciodată puterile imense ca să facă rău. Cultul Simonettei a luat o asemenea amploare, că lumea a înce-put să i se roage la biserică, murmurîndu-i numele în barbă ca și cînd ar fi fost o sfință în viață, și s-au răspîndit din ce în ce mai multe zvonuri despre minunile pe care le făcea: un bărbat pe care frumusețea ei l-a orbit cînd a trecut pe lîngă ea pe stradă, un orb căruia i-a revenit vederea după ce ea și-a pus degetele triate pe fruntea-i necăjita într-un gest brusc de mila. un copil olog aura t-a ridicat pe propriile sale picioare a să alerge după ea, un alt băiat, paralizat brusc după ce a făcut gesturi obscene pe ia spatele ei Atît Urenso, cit și Giutiano de' Media erau înnebuniți după ea și au organizat un turnir în onoarea ei - Giuliano a purtat un stindard cu portretul ei pictat de Filipepi țj cu inscripția În franceia Ja mm pareille, dovedind astfel ci i-o luase înainte fratelui aău tn grațiile ei - și au mutat-o într-un apartament din palat, momeai în care pina fi prostul de Marco și a dat că în căsnicia lui ceva nu e În regulă, dar a fbet avertizat ca un protest putea sa-l coate viața. După aceea» Marco Vespucci a devenit singurul bărbat din oraș capabil să reziste frumuseții soției

sala»

— E o curva. obișnuia să spună te nnumib pe care începuse să le frecventeze ea să fi înece amarul încor-nora, iar pentru mine este la fel de urită ea fi Meduza.

Oameni complet necunoscuți îl luau la bătaie pentru ca îndrâzneț să nege frumusețea acestei mus parții, așa ca la cele din urmă s-a văzut nevoit să rftmînă acasă te Ogmsaanti fi să bea de unul siagur. Apoi Simonetta s-a îmbolnăvit fi a murit și pe atrăule Florenței se spunea eă orașul își pierduse sed ucă toarea, că o parte din sufletul lui murise odată cu ea. ba chiar a ajuns să se spună că într-o si va învia din nou - florentinii nu aveau si mai fie ei înșiși ea adevărat pină la cea de-a doua venire, cfnd ti va izbăvi pe toți, la fel ca un al doilea mântuitor.

— Dar, s șuierat Agate pādurea i aliat ta, n-aveți idee ce a Acut Giuliano te Încercarea de a o ține la viață: a transformat-o într-un vampir

Conform vărului ai pnn alianță, ee) mai bun vinător de vampiri din oraș. un anume Docneniee Salcedo, a fost chemat ta încăperile lui Giuliano și i s-a por un tt să găăască un exemplar dintre cei nemorți și băutori de stnge. Noaptea următoare, Salcedo a adus vampirul te camera din palat unde zăcea bolnava și vampirul a muș-cat-o. Dar Simonetta a refuzat să fie pusă față în față cu eternitatea ca membru al acelu trib sumbru și palid.

— Când și-a dat seama că a devenit vampir, s-a aruncat din vârful turnului de la Palazzo Vecchio și s-a înfipt în sulita unuia dintre soldații aflați de gardă la poartă. Vă imaginați ce au fost nevoiți să facă pentru ca să musamalizeze asa ceva.

Conform vărului ei prin alianță, așa a pierit prima seducătoare din Florența, a pierit dincolo de orice speranță că s-ar mai putea întoarce din morți. Iar Marco Vespucci și-a pierdut mințile de durere.

— Marco a fost un prost, zicea Ago nemilos. Dacă ne-vastă-mea ar fi o bucată asa bună cum a fost aia, as ține-o încuiată în cel mai înalt turn, unde n-ar ajunge nimeni să-i facă rău.

Iar Giuliano de' Medici a fost înjunghiat de un uneltitor în ziua conspirației Pazzi, în timp ce Filipepi Butoiașul a continuat să o picteze la nesfârșit, ca și când, pictînd-o, ar fi putut să o reînvie din morți.

— ha fel ca Dashwanth, s-a minunat împăratul.

— S-ar putea ca acesta să fie blestemul umanității, a răspuns Mogor. Nu că sîntem atît de diferiți unii de alții, ci că sîntem atît de asemănători.

Cei trei băieți își petreceau majoritatea zilelor în pădure acum, cățărîndu-se în copaci și masturbîndu-se în speranța că vor da de mandragore, spunîndu-și povești demente despre familiile lor și plîngîndu-se de viitor ca să-și ascundă teama, căci chiar după înăbușirea conspirației Pazzi, asupra Florenței s-a abătut ciurma și cei trei prieteni fuseseră trimiși la țară ca să fie în siguranță. Tatăl lui Niccolo, Bernardo, a rămas în oraș și s-a molipsit, iar când a devenit unul din pușinii care au avut ciurma și au supraviețuit, fiul său le-a spus prietenilor că a scăpat datorită minunilor pe care le făcea mama sa, Bartolomea, cu terciul.

— Ori de rite ori ne îmbolnăvim, ne acoperă cu terci, a declarat el solemn, șoptind ca nu cumva să fie auzit de bufnițele din pădure, tn funcție de boală, folosește faina de mălai obișnuită, dulce, dar dacă e ceva serios, cumpără făină albă, Friuli. Pentru ceva de genul ăsta, probabil folosește și varză și roșii și cine știe ce alte chestii magice. Dar funcționează. Ne pune să ne dăm jos toate hainele și ne toarnă terciul fierbinte cu polonicul peste tot pe corp și nici că-i pasă de mizerie. Terciul absoarbe boala și asta e tot. Se pare că ciurma nu s-a putut pune cu mămăliga maică-mii.

După această poveste, Argalia a început să la apună celor din familia nebună a lui il Machia „Mămăligarii” și a compus și cîntece despre o iubită imaginară pe care o chema Mămăliga. „Dacă ar fi fost un florin, aș fi cheltuit-o”, cînta el, „și dacă ar fi fost o carte, aș fi dăruit-o”. Ago i s-a alăturat și el: „Dacă ar fi fost un arc, aș fi arcut-o, iar dacă ar fi fost o curtezană, aș fi arvunit-o - pe dulcea mea Mămăliga”. În cele din urmă, il Machia a încetat să mai fie iritat și a cîntat și el împreună cu ceilalți doi. Dacă ar fi fost un mesaj, aș fi trimis-o. Dacă ar fi fost un tlcc, aș fi țilcuit-o. Dar când i-a ajuns vestea că ambii părinți ai lui Nino Argalia se molipsiseră de ciurmă, toată mămăliga din lume cu farmecul ei s-a dovedit neputincioasă. Argalia a devenit orfan la vîrstă de zece ani.

Ziua în care Nino a venit în pădurea de stejari ca să le spună lui il Machia și Ago că îi muriseră părinții a fost și ziua în care au găsit mandragora. Se ascundea sub o creangă căzută, ca un animal înfricoșat.

— Acum nu ne mai trebuie decît descîntecul care să ne transforme în bărbați, a zis Ago trist, căci fără asta, ce rost are să se înamoreze femeile de noi?

Apoi a apărut Argalia și au văzut în ochii lui că el găsisese descîntecul bărbăției. I-au arătat mandragora și el a ridicat din umeri.

— Nu mă mai interesează chestii de genul ăsta, a zis el. Plec la Genova să mă alătur Cetei de Aur. Era amurgul condotierilor, acei aventurieri cu armate de mercenari proprii care își vindeau serviciile orașelor-provincii ale Italiei, prea zgîrcite să-și mențină armate permanente. Toată Florența știa povestea lui Giovanni Milano, născut Sir John Hauksbank în Scoția cu un secol în urmă. În Franța era cunoscut sub numele de „Jean Aubain”, în cantoanele vorbitoare de germană din Elveția era „Hans Hoch”, iar în Italia era Giovanni Milano - „Milano” pentru că milan înseamnă șoim -, conducător al Companiei Albe, fost general al Florenței și învingător, în numele Florenței, în bătălia de la Polpetto împotriva mult urâților venețieni. Paolo Uccello lucrase la fresca sa funerară care se găsea încă în interiorul domului. Dar era condotierilor se apropia de sfârșit.

După spusele lui Argalia, cel mai mare dintre merce-narii rămași era Andrea Doria, căpitanul Cetei de Aur, care tocmai elibera Genova de sub dominația franceză.

— Dar tu ești florentin, iar francezii sînt aliații noștri, a strigat Ago, amintindu-și de misiunea rudelor sale la Paris.

— Cînd ești mercenar, a zis Argalia, pipăindu-și bărbia să vadă dacă nu cumva îi creșteau ceva fire de păr, loiali-tățile dobîndite la naștere se duc pe apa sîmbetei.

Soldații lui Andrea Doria erau echipați cu „puști cu cîrlige” - sau archebuze - pe care trebuia să le sprijini pe un tripod cînd trăgeai cu ele, ca un mic tun portabil. Mulți dintre soldați erau elvețieni, iar mercenarii elvețieni erau cele mai teribile mașini de ucis, niște bărbați fără chip și fără suflet, înfricoșători. După ce termina cu francezii și ajungea la conducerea flotei genoveze, Doria avea de gînd să se ia chiar de turci. Lui Argalia îi plăcea ideea bătăliilor pe mare.

— Oricum n-am avut nici un ban, a zis el, și datorile tatei vor înghiți casa din oraș și bucățița de pămînt pe care o avem aici, așa că am de ales între a cerși pe străzi ca un cîine și a muri încercînd să-mi croiesc o soartă mai bună. Voi doi o să vă îmbruițați de putere și o să umpleți niște femei nenorocite de copii și o să le lăsați acasă să-i asculte pe micii ticăloși cum urlă, în timp ce vă cărați la bordul Zigarettei sau al vreunei alte curve moi și sofis-ticate care recită poezii în timp ce săltați în sus și în jos pe ea și vă futeți pînă vă pierdeți mințile, și în tot acest timp eu voi fi pe moarte pe o caravelă în flăcări lîngă Constanța nopol, cu un iatagan turcesc înfipt în pîntece. Sau, cine știe? S-ar putea să mă turcesc. Argalia Turcul, Mînuitor al Lăncii Fermecate, cu patru uriași elvețieni, musulmani convertiți, în suită. Da, mahomedani elvețieni. De ce nu? Cînd ești mercenar, aurul și comorile vorbesc, și pentru astea trebuie să te îndrepti înspre răsărit.

— Dar nu ești decît un copil, ca noi, a încercat il Machia să-i vorbească rațional. Nu vrei să crești înainte să te omori?

— Nu, a zis Argalia, eu, unul, am pornit-o înspre tărîmuri păgîne ca să lupt împotriva unor dumnezei ciudați. Cine știe la cine se închină pe-acolo, la scorpioni, monștri sau viermi. De murit, însă, mor la fel ca noi, pun pariu.

— Măcar nu te duce la moarte cu gura plină de blasfemii, i-a zis Niccolo. Rămii cu noi. Tata te iubește cel puțin la fel de mult ca și pe mine. Sau gîndește-te cîți Vespucci sînt deja în Ognissanti. Nici n-o să observe unul în plus, dacă preferi să stai la Ago.

— Am plecat, a zis Argalia. Andrea Doria aproape că i-a gonit pe francezi din oraș și vreau să fiu acolo să văd ziua libertății atunci cînd vine.

— Și tu, cu cei trei dumnezei ai tăi, un dulgher, un tată și un duh, și mama dulgherului pe post de al patrulea, /-a întreat împăratul pe Mogor, oarecum iritat, tu, care vii din acel tdrîm sfînt care își spînzură episcopii și își arde preoții pe rug, în timp ce preotul suprem e în fruntea armatelor și se comportă la fel de violent ca un general sau un prinț - pe care dintre religiile sălbatice ale acestei țări păgîne le găsești mai atractive sau îți par toate la fel în nimicnicia lor? Nu avem nici o îndoială că în ochii părintelui Acquaviva și ai părintelui Monserrate sîntem cu toții exact așa cum ne-a imaginat Argalia, adică niște porci fără dumnezeu.

— Sire, a spus Mogor dell'Amore calm, eu, unul, mă simt atras de marile panteonuri politeiste pentru că au povești mai bune, mai numeroase, mai dramatice, mai amuzante, minunate; și pentru că zeii nu ne dau exemple pozitive, sînt băgăreți, orgolioși, irascibili și neascultători, ceea ce, mărturisesc, mi se pare foarte seducător.

— Și nouă la fel, a zis împăratul, regăsindu-și stăpînirea de sine, și simțim o mare dragoste pentru

acești zei frivoli, furioși, jucăuși, iubitori. Am format un grup de o sută unu oameni care să îi numere și să îi denumească pe toți, fiecare divinitate adorată în Hindustan, nu numai zeii mari, bine-cunoscuți, ci și cei mai de jos, micile spirite ale diferitelor locuri, ale cîmîngurilor oftînd și pîraielor de munte hohotînd, ham făcut pe acești oameni să-și părăsească familiile și casele și să porceadă într-o călătorie fără sfîrșit, din care se vor opri numai cînd vor muri, căci sarcina pe care le-am trasat-o este imposibilă, iar cînd te apuci de imposibil, călătorești în fiecare zi cu moartea, acceptînd drumul ca pe o purificare, o înălțare a sufletului, astfel că devine o călătorie nu înspre numirea de dumnezei, ci chiar înspre Dumnezeu. Abia au început să muncească și au cules deja un milion de nume. Ce proliferare a divinului! După părerea noastră, sînt mai multe ființe supranaturale în această țară decît oameni în carne și oase - și sîntem fericiți să trăim într-o lume atît de magică. Și, cu toate acestea, trebuie să fim ceea ce sîntem. Acești un milion de dumnezei nu sînt ai noștri; religia austeră a tatălui nostru va fi întotdeauna și a noastră, la fel cum credința dulgherului este a ta.

Nu se mai uita la Mogor: căzuse tîm visare. Păunii dansau pe pietrele acelei dimineți din Sikri și în depărtare marele lat licărea ca o fantomă. Privirea împăratului trecu peste păuni și peste lacă peste curtea de la Herat și (ara înfricoșătorilor turci și se opri pe turnurile și domurile unui oraș italian de departe.

— Imaginați ta buzele urnei femeii etrlnee într un sărută o șoptit Mogor. Aceasta e Florența. îngustă la marginea umflîndu-se la jumătatea cm Ano care curge prin mijloc, despdrînd cele două buze, cea de sus de cea de jos. Orașul e o seducătoare. Cînd te sărută, ești pierdută fie că ești om de rital sau rege. Akbar se plimba pe străzile aceluia alt oraș de piatră în care nimeni nu părea să vrea să stea înăuntru. În Sikri, viața se desfășura în spatele draperiilor trase și porților închise, tîm acest oraș străină viața era trăită sub cupola cerului. Oamenii mîncau în locuri unde păsările puteau și ele să se înfrupte din merindele lor și jucau jocuri de noroc în locuri unde orice hoț le-ar fi putut fura clștigurile, se sărutau în vasul tuturor, ba chiar făceau și sex pe la colțuri dacă aveau chef. Cum era să fii bărbat tu felul acesta pe deplină tîm mijlocul altor bărbați și altor femei t Cînd era alungată singurătatea devenea mai mult sau mai puțin tu însuși f Mulțimea lți accentua sau anula sentimentul de sine f împăratul se simțea precum Harun al Rasul plimbîndu-se prin orașul său noaptea ca să vadă cum li trăiau locuitorii. Dar mantia lui Akbar era croită din stoffele timpului și spațiului și acești oameni nu erau ai lui. Atunci decern simțea atît de înrudit cu străinii de pe aceste alei zgomotoase f De ce le înțelegea imposibila limbă europeană ca și cînd ar fi fost a lui f

tîm Problemele împărăției, a zis împăratul după o vreme ne preocupă din ce în ce mai puțin. Regatul nostru are legi care săi conducă și demnitari demni de încredere și un sistem de dări care aduce destui bani fără să-i facă pe oameni mai nefericiți decît S cuminte. Cînd vor mai fi dușmani de înfrînt, îi vom înfrînge. Pe scurt, în această privință avem răspunsurile de care e nevoie. Chestiunea Omului însă continuă să ne nedumerească, iar înrudită problemă a Femeii aproape la fel de mult.

— În orașul meu, sire, chestiunea Omului a fost rezolvată o dată pentru totdeauna, a zis Mogor. Cît despre Femeie, ei bine, acesta este tocmai miezul poveștii mele. Căci la mulți ani după moartea Simonettei, prima seducătoare din Florența, cea de-a doua seducătoare profețită și-a făcut, într-adevăr, apariția.

{11}

Avea tot ce iubea chiar sub nas

Avea tot ce iubea chiar sub nas, se gîndea Ago Vespucci; nu era nevoie să o pornească în căutare prin lume și să moară printre străini cu limbi guturale ca să găsească ceea ce-i dorea sufletul. Cu mult timp în urmă, fusese botezat de două ori, așa cum se obișnuia, în întunericul octogonal al Baptisteriului San Giovanni, o dată ca creștin și a doua oară ca florentin, iar pentru un ticălos necre-dincios ca Ago, al doilea botez era cel care conta. Marele Buonarroti spusese despre ușile baptisteriului că sînt porțile Raiului, iar cînd micul Ago a ieșit din acel loc cu capul ud, a înțeles de îndată că intrase într-un Eden cu ziduri și porți. Florența avea cincisprezece porți, cu picturi ale Fecioarei și altor sfinți pe părțile interioare. Călătorii atingeau porțile ca să le poarte noroc și nimeni nu începea o călătorie prin aceste porți fără să consulte astrologii. După părerea lui Ago Vespucci, absurditatea acestor super-stiții nu făcea decît să confirme faptul că drumurile lungi erau o nebulie. Ferma familiei Machiavelli din Percussina era limita exterioară a universului lui Ago. Dincolo de ea începea norul misterului. Genova și Veneția erau la fel de

îndepărtate și fictive ca și stelele Sirius sau Aldebaran de pe cer. Cuvîntul planetă însemna rătăcitor. Ago nu era amator de planete și prefera stelele fixe. Aldebaran și Veneția, Genova și Ochiul Dulăului erau prea departe pentru a fi cu totul reale, dar măcar aveau bunul-simț de a rămîne pe loc acolo unde se găseau.

Pînă la urmă, nici Papa și nici regele Napoli-ului nu au atacat Florența după înfrîngerea complotului Pazzi, dar pe cînd Ago era de vreo douăzeci și ceva de ani, regele Franței a apărut și a intrat în oraș triumfător - un homun-cul scund și roșcat al cărui franțuzism nesuferit îi producea greață lui Ago. În loc să vomite, s-a dus la bordel și a muncit din greu să-și îmbunătățească starea de spirit. În pragul bărbăției, Ago și prietenul său Niccolo fuseseră de acord asupra unui lucru: orice necazuri le-ar fi pricinuit vremurile, o noapte pe cînte, activă, cu doamnele le remedia pe toate.

— Sînt puține supărări pe lumea asta, dragă Ago, îl sfătuiseră il Machia pe cînd nu aveau decît treisprezece ani, pe care o gaură de femeie să nu le poată alina.

Dincolo de suprafața de nemernic cu gură spurcată, Ago era un băiat candid și cu inimă bună.

— Si femeile, a întrebat el, ele unde se duc să-și aline supărările ?

Il Machia rămase perplex, ca și cînd nu s-ar fi gîndit niciodată la una ca asta sau vrînd, poate, să sugereze că un bărbat nu trebuia să-și piardă timpul cu așa ceva.

— Se alină una pe alta, fără îndoială, a zis el cu o fermitate adolescentină care lui Ago i-a sunat ca răs-punsul suprem în acea privință.

De ce să nu-și găsească femeile consolare una în brațele alteia într-o vreme cînd jumătate din tinerii Florenței făceau același lucru?

Popularitatea de care se bucura sodomia printre cei în floarea bărbăției florentine îi aduseseră orașului reputația de capitală mondială a acestei practici. „Sodoma renăs-cută” — astfel și-a botezat Niccolo la treisprezece ani orașul. Chiar și la această vîrstă fragedă, a putut să-l liniștească pe Ago că femeile i se păreau mult mai inumani», .așa că nu trebuie să-ți faci gripă că voi sări pe tine în pădure” Mulți dintre contemporanii lor man însă înclinații opune - de exemplu, colegii lui de daeă Biagio Buonaccorsi și Andrea di Romolo - și, ca măsuri împotriva popularității din ce în ce mai mari a practicilor homosexuale, Signona, cu sprijinul deplin al Bisericii, a înființat un Birou al Decenței, a cărui responsabilitate era să construiască și să subvenționeze bordeli și să recruteze prostituate și pești din alto părți ale Italiei și Europei pentru a suplimenta curvele locale Familia Vespucci din Ofnissanti, tîntelegînd potențialul situației, și-a diversificat afacerile și a început să ofere femeii de vîlniare. pe lingă ulei de măsline și tîntă.

— Poate nici n-o să mai ajung vreodată funcționar, i-a spus Ago sumbru lui Niccolo perind că aveau amîndoi șaispre-zece ani Am să sflrșesc administrînd o casă deocheată, D Machia l-a îndemnat să vadă partea bună a lucrurilor. — Ca funcționar nu și-e pune nimeni i-a arătat el, te schimb pe tine ta vom Invidia cu toții.

Calea sodomiei nu i-a surfs niciodată aia lui Ago și adevărul e că, dincolo de toată vorbăria lui spurcată, Ago Vespucci era un tinăr de o modestie excesivă, Il Machia însă pArea să fie reincarnarea zeului Priap, întotdeauna gata de acțiune, întotdeauna la vîntoare de femei - atît profesionale, dt și amatoare - și îl Ura pe Ago înspre pierzanie de rîteva ort pe sâptamma La începutul potenței lor adolescente, cînd Eși Însoțea prietenul te noaptea deocheată. Ago alegea întotdeauna curva cea mai tînără din tocatul preferat al lui il Machia, care tși spunea .Scandalul-, dar care părea să fie de-a dreptul sfioasă o făptură scheletică din satul Bibhione, care nu vorbea niciodată și arăta la fel de speriat ca și el. Mult timp, de fapt, a plătit-o să stea pe marginea patului în timp ce el se întindea și ee preftcea că doarme pînă ee îl Machia termina ea strofocatul și gemutul în încăperea de alături. Apoi a început să o educe citindu-i poezie, pe care ea se

prefăcea amabil că o apreciază, deși în taină era atît de plictisită, încît credea că o să crape, ba chiar și puțin oripilată de ceea ce-i părea că aduce cu zgomotul pe care îl fac bărbații atunci cînd spun minciuni desăvîrșite.

Într-o bună zi, s-a hotărît să schimbe lucrurile. Trăsă-turile solemne i s-au destins într-un zîmbet timid, s-a apropiat de Ago și i-a pus o mîină peste gura umplută de Petrarca și cealaltă într-alt loc. Cînd i-a scos bărbăția la iveală, Ago a roșit violent și apoi a început să strănute. A strănutat preț de o oră fără întrerupere, iar către final îi curgea sînge din nas. Curva scheletică a crezut că moare și a fugit după ajutor. S-a întors cu cea mai mare femeie goală pe care Ago o văzuse vreodată și în momentul în care nasul lui a mirosit-o, a încetat să-și mai facă de cap.

— Am priceput, a zis uriașa, care era cunoscută sub numele de La Matterassina, ai impresia că îți

plac sfrijitele, dar de fapt te atrage mai mult carnea.

S-a întors către osoasa ei colegă și i-a spus, în termeni cât se poate de clari, să dispară; la care, fără nici un avertisment, nasul lui Ago a explodat din nou.

— Maica Domnului, a exclamat uriașa, sub toată groaza aia se ascunde un ticălos lacom. Nu vei fi satisfăcut pînă nu ne vei avea pe amîndouă.

După aceea, Ago n-a mai putut fi oprit și chiar și il Machia s-a văzut nevoit să aplaude.

— Cine începe încet, termină în forță, a zis el aprobator. Pentru unul care nu prea are ce arăta, ai instincte de campion.

La vîrsta de douăzeci și patru de ani, dragostea lui Ago pentru oraș a fost pusă la încercare ca niciodată pînă atunci. Familia Medici fusese alungată, bordelurile erau toate închise și văzduhul s-a umplut de putoarea ipocriziei religioase. A fost perioada în care s-a ridicat la putere cultul Plîngăreților, fanaticii înguști la minte despre care Ago îi spunea în șoaptă lui il Machia că vor fi fost ei născuți florentini, dar cînd apa de botez le-a atins capetele, s-a evaporat probabil înainte de a-i mirui, căci degajau cu toții căldură de parcă ar fi fost flăcările iadului.

— Diavolul ni i-a trimis pe acești diavoli ca să ne prevină împotriva diabolismelor, a zis el în ziua în care lungul întuneric a luat sfîrșit. Și ne-au îndrăcit timp de patru ani nenorociți. Sutana sfințeniei ascunde întotdeauna prohabul răului.

N-a mai fost nevoie să șoptească în ziua în care a spus toate astea, pentru că orașul său adorat tocmai renăscuse, la fel ca legendara phoenix, datorită unui foc purificator. Capul Plîngăreților, călugărul Girolamo, care transformase viața tuturor într-un infern, se prăjea frumos în Piazza della Signoria, exact în locul în care haita sa înlăcrimată încercase să transforme frumusețea în cenușă cu cîțiva ani înainte, tîrînd acolo tablouri și podoabe femeiești, ba chiar și oglinzi, și dîndu-le foc din convingerea greșită că dragostea de frumos a ființelor umane și Vanitatea însăși puteau fi distruse de niște flăcări ipocrite.

— Arzi, nemernic de rahat ce ești, a urlat Ago, țopăind în jurul călugărului care se pîrjolea, într-un fel care nu prea se potrivea cu slujba serioasă pe care urma să o capete ca funcționar orașenesc. Rugul acela de demult ne-a dat ideea pentru acesta.

Duhoarea de mosc a cărnii arzînd a lui Girolamo Savonarola nu i-a stricat cu nimic lui Ago buna dispoziție. Avea douăzeci și opt de ani și se redeschideau bordelurile.

„Mercatrice, meretrice.” Orașul negustorilor bogați era, de asemenea, conform obiceiurilor de demult, un oraș de curve fabuloase. Acum că se terminase cu Plîngăreții, adevărata fire a celui oraș de senzualiști lascivi ieși din nou la iveală. Lumea bordelurilor dădea năvală înapoi. Marele bordel Macciana, care se afla în centrul orașului,

Milano și bijuteriile protectorilor lor, Niccolo și Ago au fost acostăți de o ruffiana, Giulietta Veronese, agentul pitic și, spuneau unii, iubita safică a Alessandrei Fiorentine, cea mai faimoasă damă de noapte din toată Florența. Veronese i-a invitat la recepția de gală care avea loc în onoarea redeschiderii Casei lui Marte, salonul de frunte al orașului, denumit astfel după statuia dispărută a zeului războiului care se aflase pe malul rîului pînă ce Arno-ul revărsat a dus-o pe valurile lui. Casa se găsea pe malul de nord al fluviului, lîngă Podul Grațiilor. Invitația era un eveniment extraordinar. Rețeaua de informatori a Fiorentinei era, fără îndoială, excelentă și rapidă, dar chiar dacă ar fi aflat deja de noua poziție a lui il Machia, rangul de secretar al celei de-a Doua Cancelarii nu merita neapărat includerea în acea companie extrem de selectă și exclu-sivistă, cît despre faptul că și mai puțin importantului Ago i se permitea să-și facă apariția, acesta era un privilegiu nemaîntîlnit.

Văzuseră, bineînțeles, chipul pictat al Alessandrei, curgîndu-le balele peste imaginea ei într-un album de miniaturi; părul ei blond amintea de răposata Simonetta, după a cărei moarte soțul ei nebun, încornoratul Marco, cerșise în zadar să fie primit în salonul Fiorentinei. Anga-jase chiar unul din agenții mezzana de frunte ai orașului ca să negocieze cu ruffiana Alessandrei. Agentul scrisese epistole de amor în numele încornoratului Marco și cîntase serenade pe sub ferestrele în spatele cărora se afla Alessandra seara, ba chiar îi trimisese un sonet de Petrarca caligrafiat cu litere de aur ca dar special de A Două-sprezecea Noapte. Ușa salonului a rămas închisă.

— Stăpîna mea, i-a spus Giulietta Veronese acestui mezzano, nu dorește să fie fantezia necrofilă a unui nebun încornorat. Spune-i stăpînului tău să facă o gaură în tabloul răposatei sale neveste și să și-o pună cu ea.

La o săptămînă după acest refuz categoric, Marco Vespucci s-a spînzurat. Trupul îi atîrna de Podul Grațiilor, dar

Alessandra Fiorentina nu l-a văzut. Își împletea coșițele lungi, bălaie, la fereastră, dar Marco, Nebunul din Dra-goste, era ca și invizibil, pentru că Alessandra își rafinase de mult talentul de a vedea numai ce voia să vadă, o realizare esențială pentru cei care doreau să fie stăpînii lumii și nu victimele ei. Vederea ei construia orașul. Dacă nu te vedea, nu existai. Murind invizibil în fața ferestrei ei, Marco Vespucci a murit de o a doua moarte sub privirea ei anulatoare.

Odată, cu zece ani în urmă, pe cînd Alessandra se afla în culmea tinereții, Niccolo și Ago i se închinaseră în timp ce stătea la un balcon deschis, uitîndu-se înspre Arno și aplecîndu-se în față pe o pernă de catifea roșie, astfel încît toată lumea să îi poată admira nobilul décolletage, prefăcîndu-se în tot acest timp că citește o carte, probabil Decameronul lui Boccaccio. Anii de puritanism nu păreau să-i fi vătămat frumusețea și nici statutul. Avea propriul ei palazzo acum, era regina așa-numitei Case a lui Marte și avea să primească oaspeți în seara aceea pe piano nobile.

— Oamenii de rînd, a zis Giulietta Veronese, se pot distra în cazinoul de la parter.

În cei nouă ani în care Plîngăreții s-au aflat la putere, Giulietta pitica fusese nevoită să supraviețuiască din coafat, ghicit și făcut poțiuni de amor. Se zvonea că profanase morminte și furase cordoanele ombilicale ale copiilor morți, tăiasă himenele fecioarelor moarte și scosese ochii cada-vrelor din orbite ca să le folosească în vrăjile ei abjecte. Ago ar fi vrut să-i spună că numai cu greu putea fi ea cea mai potrivită persoană să vorbească despre cei de rînd, dar il Machia l-a ciupit chiar la timp și destul de tare cît să-l facă să uite ce voia să spună și să se hotărască să-l omoare pe Niccolo Machiavelli în schimb. Dar și de la asta i s-a mutat iute gîndul, căci cotoroața Veronese le dădea indicații.

Sa-i aduceți poezie, a zis ea. Ii place să primească poezie, nu flori. Flori are destule. Aduceți-i ultimele pro-ductii ale lui Sannazaro sau Cecco d'Ascoli sau învățați unul din madrigalele lui Parabosco și oferiți-vă să i-l cîntați. E formidabilă. Dacă nu cîntați bine, o să vă ples-nească peste față. Să nu o plictisiți, că s-ar putea să sfîrșiți azvîrliți pe fereastră, ca o jucărie anostă, de unul din tinerii care îi sînt acum în grații. Să nu o supărați sau protectorul ei va avea grijă să fiți înjunghiați în inimă pe vreo alee înainte să ajungeți mîine acasă. Sînteți invitați dintr-un singur motiv. Nu încercați să călcați pe teritorii care nu vă sînt deschise.

— Și totuși de ce sîntem invitați ? a întreat-o il Machia.

— Vă va spune ea, a zis zgripturoaica în ciudată, dacă are chef.

Akbar cel Mare a fost informat despre ascensiunea rapidă a prostituatelor cunoscute sub numele de Scheletul și Salteaua de la statutul josnic de curve la poarta Hatyapul la cel de curtezane în toată legea cu vilă proprie pe malul lacului.

— Succesul lor este văzut de lume ca un semn al avan-sării favoritului doamnelor, străinul Vespucci, care preferă problematicul nume de Mogor delVAmore, i-a spus Abul Fazi. Cît despre proveniența capitalului necesar unei astfel de întreprinderi, nu putem decît să speculăm.

Umar Războinicul a confirmat și el, separat, populari-tatea așa-numitei Case a lui Skanda, botezată după regele hindus al războiului, „căci”, se vorbea prin conacele nobililor din Micul Sikri, „cînd îți puneai mintea cu femeile acelea, aducea mai mult a luptă decît a amor”. Umar a raportat și că geniul muzical al curții, Tansen, mersese pînă-ntr-acolo Incit compusese un raag¹ în onoarea celor două curtezane, raag deepak, numit astfel deoarece cînd l-a cîntat prima dată în Casa lui Skanda, farmecul melodiei a făcut lămpile stinse să ne aprindă brusc.

În vis, împăratul vizita și el bordelul, care în împărăția nopții stătea pe malurile unui fluviu străin, necunoscut, și nu pe malurile propriului său lac. Era clar că Mogor dell'Amore visa și el cu ochii deschiși, căci el era cel care le transportase pe aceste prostituate într-o altă lume, pînă pe Arno-ul din povestea sa. „Toți bărbații mint cînd vine vorba de curvem⁹ s-a gndit Akbar, și l-a iertat. Avea alte lucruri mai serioase cu care sași bată capul.

Note:

1 Linii melodice folosite în muzica clasică indiană, de obicei asociate cu diferite momente ale zilei, diferite anotimpuri etc.

A visa că ești în căutarea iubirii era un semn sigur că o iubire fusese pierdută, iar cînd s-a trezit, împăratul era tulburat. Noaptea următoare s-a dus la Jodha și a posedat-o cu o furie care lipsise din împreunărilor lor de cînd se întorsese de la război. Cînd el a plecat apoi să asculte povestea străinului, ea s-a întreat dacă această patimă sălbatică era un semn că se întorcea la ea sau un gest de adio.

— Ca săi facă pe plac unui bărbat, a zis împăratul, o femeie trebuie să știe să cînte. Trebuie să știe să cînte la diferite instrumente muzicale și să danseze, și să le facă pe toate trei deodată cînd i se cere: să cînte din gură, să danseze și să sufle într-un flaut sau să pună o melodie pe coarde. Trebuie să scrie bine, să deseneze bine, să se priceapă să facă tatuaje și să fie pregătită să le primească în orice loc pe care l-ar dori bărbatul. Trebuie să cunoască limbajul florilor atunci cînd decorează paturi sau canapele sau chiar și atunci cînd decorează podelele: floarea de cireș simbolizează fidelitatea, narcisele bucuria, lotusul puritatea

și adevărul. Salcia reprezintă femeia și bujorul - bărbatul. Bobocii de rodii aduc fertilitate, măslinile aduc onoare și conurile de pin sînt pentru o viață îndelungată și bogăție. Zorelele trebuie întotdeauna evitate pentru că vorbesc despre moarte.

Concubinele din haremul împăratului erau ținute în niște despărțituri de piatră roșie, făcute să fie mai confortabile cu perne pufoase. Despărțiturile erau aranjate în rînduri strînse, ca o armată a iubirii sau ca un staul de vite. Într-o bună zi, lui Mogor i s-a făcut favoarea de a i se permite să-l însoțească pe Akbar în această lume ascunsă. A fost urmat de un eunuc zvelt al cărui trup nu era pîngărit nici măcar de un fir de păr. Acesta era Umar Războinicul; nu avea sprîncene, capul îi strălucea ca un coif, pielea îi era netedă și moale. Era imposibil să-i ghicești vîrsta, dar Mogor și-a dat seama imediat că acest băiat mătăsos era în stare săucidă un om fără să clipească, să-i reteze capul celui mai bun prieten, dacă asta și-ar fi dorit împăratul. Femeile din harem se învîrteau în jurul lor într-un stil care îi amintea lui Mogor de călătoriile stelelor, de cercurile și răsucirile corpurilor cerești care se mișcă - da! - în jurul soarelui. I-a spus împăratului despre noul model heliocentric al universului, vorbind în șoaptă, pentru că era un concept care acasă încă te mai putea trimite la rug pentru erezie. Nu era ceva de împărtășit în gura mare, deși era puțin probabil ca Papa să-l poată auzi de aici, din haremul marelui mogul.

Akbar a izbucnit în rîs.

—Asta se știe de sute de ani, a zis el. Cît de înapoiată pare să fie Europa ta renăscută, ca un copil care-și aruncă hîrîitoarea din leagăn pentru că nu vrea ca jucăria să facă zgomot.

Mogor a înghițit dojana și a schimbat subiectul.

— N-am vrut decît să spun că Maiestatea Voastră este soarele și acestea sînt sateliții voștri, a zis el. Împăratul l-a plesnit peste spate.

— Măcar cînd vine vorba de lingușeală, mai ai ce să ne înveți. Îi vom spune lingușitorului nostru șef, Bhakti Ram Jaină să vină să culeagă /lifte ponturi de la tine.

în tăcere și încet, ca niște plăsmuri dintr-un vis, concubi-nele ti tncercuiau și se legănau. Amestecau aerul din jurul împăratului într-o supă magică aromată cu condimentele dorinței. Nu era nici o grabă. Împăratul domnea peste toate. Însuși timpul putea fi întins și oprit. Aveau tot timpul din lume.

— Cînd vine vorba de arta de a-și păta, vopsi, colora și picta dinții, hainele, unghiile și trupul, o femeie trebuie să fie fără pereche, a spus împăratul, cu vocea acum molatică de poftă.

A fost adus vin în urcioare de sticlă aurită și Akbar a băut cu înghițituri mari, neînțelepte. A fost adusă și o pipă și apoi în ochi i s-au văzut aburii opiului. Concu-binele se apropiaseră acum, mișcîndu-se în cercuri înspre interior, cu trupurile începînd să le atingă pe cele ale împăratului și oaspetelui său. Cine se afla în compania împăratului era împărat pentru o zi. Privilegiile lui se extindeau și asupra ta.

— O femeie trebuie să știe cum să cînte la pahare umplute pînă la diferite nivele cu tot felul de lichide, a zis împăratul, bolborosindu-și cuvintele. Trebuie să știe cum să insereze vitralii în podea. Trebuie să știe cum să facă, să aranjeze și să atîrne un tablou; cum să creeze un colier, un șir de mătăanii, o ghirlandă sau o coroană; și cum să păstreze sau să adune apă într-un apeduct sau rezervor. Trebuie să se priceapă la mirosuri. Și la ornamentele pentru urechi. Și mai trebuie să fie o actriță bună și să organizeze spectacole teatrale și trebuie să aibă mlini iuți și sigure și să poată găti și să facă limonada și șerbet, să știe cum să poarte bijuterii și să lege turbanul unui bărbat. Și mai trebuie, bineînțeles, să se priceapă la farmece. O femeie care știe aceste cîteva lucruri, aproape că este egala oricărei brute ignorante de bărbat.

Concubinele se contopiseră într-o singură Femeie supra-naturală, o Concubină compusă, care era peste tot în jurul celor doi bărbați, asediîndu-i cu dragostea ei. Eunucul se îndepărtase, ieșind în afara cercului planetelor dorinței. Femeia cu multe brațe și posibilități infinite, Concubina, le-a redus limbile la tăcere, moliciunea ei le-a atins tăria. Mogor s-a abandonat în voia ei. S-a gîndit la alte femei de departe și de demult - Simonetta Vespucci și Alessandra Fiorentina și femeia a cărei poveste venise pînă în Sikri s-o spună. Și ele făceau parte din Concubină.

— În orașul meu, a spus el mult mai târziu, sprijini-nindu-se pe perne, în mijlocul melancoliei femeilor de după dragoste, o femeie de familie bună trebuie să fie cuminte și castă și nu trebuie să ajungă subiect de bîrfă. O astfel de femeie trebuie să fie modestă și calmă, inocentă și inofensivă. Când dansează, nu trebuie să facă mișcări prea energice și cînd cîntă la vreun instrument, trebuie să evite impertinența alămurilor și zgomotul tobelor. Trebuie să se machieze discret și coafura nu trebuie să-i fie foarte sofisticată.

Deși aproape că dormea, împăratul a făcut un zgomot de dezgust.

— Înseamnă că bărbații voștri de familie bună mor de plictiseală, a declarat el.

— Ah, dar curtezana, a zis Mogor, ea corespunde tuturor idealurilor voastre, mai puțin, poate, treaba cu vitraliile.

— Să nu faci niciodată dragoste cu o femeie care nu se pricepe la vitralii, a zis împăratul serios, nedînd nici un semn că ar fi avut vreo intenție glumeață. O asemenea femeie este o scorpie ignorantă. Acea a fost noaptea în care Agostino Vespucci s-a îndrăgostit pentru prima dată și a înțeles că adorația era și ea o călătorie, că oricît de hotărît ar fi fost să nu-și părăsească orașul natal, era sortit, la fel ca toți prietenii

săi drumeți, să purceadă pe căi neștiute, pe drumurile inimii, care îl vor forța să pătrundă în locuri periculoase, să înfrunte demoni și balauri și să riște să-și piardă nu numai viața, ci și sufletul. Printr-o ușă lăsată neglijent întredeschisă, a zărit-o pe La Fiorentina în sanctuarul ei intim, întinsă pe un șezlong aurit în mijlocul unui mic grup format din bărbații cei mai de seamă ai orașului și lăsindu-l cu indiferență pe protectorul ei, Francesco del Nero, să-i sărute sinul sting, în timp ce un cățeluș alb și păros îi lingea sfîrcul drept; iar în clipa aceea a fost condamnat și și-a dat seama că ea era singura femeie pe care și-o dorea. Francesco del Nero era rudă cu il Machia și poate de aceea fuseseră invitați, dar în acel moment lui Ago nu-i mai păsa, era gata să-l stranguleze pe ticălos pe loc, și pe el, și pe nenorocitul de cîine. Da, ca să o cucerească pe La Fiorentina va trebui să învingă mulți rivali din aceștia, precum și să-și facă o avere, iar în timp ce viitorul i se desfășura în față ca un covor, simți cum îl părăsește lipsa de griji a tinereții. În locul ei luase naștere o nouă voință, ascuțită și călită ca o sabie de Toledo.

— Va fi a mea, i-a murmurat el lui il Machia și prietenul său a părut amuzat.

— Alessandra Fiorentina te va invita în patul ei cînd voi ajunge eu Papă, a zis el. Uită-te la tine. Nu ești genul de bărbat de care să se îndrăgostească femeile frumoase. Ești genul de bărbat care le face comisioane și de care își șterg picioarele.

— Du-te la dracu', i-a răspuns Ago. Ești blestemat să vezi lumea cu prea multă luciditate și fără nici o urmă de bunătate și, în plus, nu poți să-ți ții gura, trebuie să scuipi ce-ai de spus și te doare în fund de ce ar putea simți oamenii. Du-te, fă-i laba unui țap bolnav.

Il Machia și-a ridicat sprîncenele ca niște aripi de lilieci, ca și cînd ar fi recunoscut că mersese prea departe, și și-a sărutat prietenul pe ambii obraji.

— Iartă-mă, a zis el cu o voce spășită. Ai dreptate. Un tînăr de douăzeci și opt de ani care nu este neapărat foarte înalt, care chelește deja, al cărui trup este o adunătură de perne moi îngrămădite într-un înveliș cam prea mic ca să le cuprindă, care nu ține minte nici o poezie în afară de cele deocheate și a cărui limbă e proverbială pentru obscenitatea ei - acesta este exact tipul de individ care îi va desface reginei Alessandra picioarele. Ago a dat din cap nefericit. — Și nici nu știi cît de ticălos sînt, a zis el. Nu-i vreau doar trupul. Li vreau nenorocita de inimă.

În salonul înalt al Alessandrei Florentina, sub un tavan pictat cu heruvimi înaripați pe un cer albastru, slujind lîngă salteaua de nori pe care Ares și Afrodita făceau dragoste, ascultînd muzica divină a germanului Heinrich Zink, cel mai mare interpret de cornetto curvo din toată Italia, Ago Vespucci se simțea de parcă fusese iluminat de o rază a soarelui de la miezul nopții și se transformase din nou în acel virgin împietrit care fusese cu ani în urmă, cînd stătuse pe patul unei curve scheletice citindu-i poeziile marilor poeți ai vremii și roșind și strănutînd cînd aceasta a hotărît să treacă la acțiune. Fiorentina nu era de văzut și, în absența ei, a rămas cu pălăria în mîină lîngă o fîntînă mică, incapabil să se alătore orgiei din jurul său. Il Machia l-a părăsit o vreme și a dispărut într-un trompe-Voeil de lemn cu o pereche de driade goale. Ago își simțea povara trupului îngreunîndu-l. Era o fantomă la acel banchet. Era singurul om viu într-o casă de stafii orgiastice. Era confuz, trist și singur.

În noaptea aceea, nimeni n-a dormit în orașul renăscut. Văzduhul era plin de muzică și străzile, tavernele, casele deocheate și cele bine văzute, piețele, mănăstirile, toate erau pline de iubire. Statuile zeilor s-au

dat jos din alcovu-rile lor împodobite cu flori și s-au alăturat bucuriei, lipin-du-și goliciunea rece de marmură de trupurile calde ale oamenilor. Pînă și animalele și păsările au prins de veste ce se întîmplă și au început să se împerecheze cu însuflețire. Șobolanii se împreunau pe sub poduri, iar lilieci de prin clopotnițe făceau ce le-o fi plăcînd liliecilor să facă. Un bărbat gol fugea pe străzi sunînd dintr-un clopoțel al veseliei.

— Ștergeți-vă la ochi și desfaceți-vă nasturii la panta-loni, striga el, căci a trecut vremea lacrimilor. Ago Vespucci a auzit din Casa lui Marte clopoțelul răsunînd în depărtare și s-a simțit cuprins de o teamă inexplicabilă. O clipă mai tîrziu și-a dat seama că era teama de faptul că îi trecea viața, că îi scăpa printre degete în timp ce el stătea înlemnit și singur. Se simțea de parcă douăzeci de ani ar fi putut trece în acea singură clipă, de parcă muzica ar fi putut să-l ia pe sus și să-l ducă, fără să opună rezistență, înspre un viitor de paralizie și eșec, cînd timpul se va fi oprit cu totul, doborît de povara durerii sale. Apoi, în cele din urmă, ruffiana Giulietta Veronese i-a făcut semn.

— Ești un ticălos norocos, i-a zis ea. Deși a avut o noapte mare, o noapte magnifică, Fiorentina a zis că te va primi acum, pe tine și pe prietenul tău obsedat de sex. Ago a dat buzna cu un răcnet în dormitorul cu păduri pictate, l-a smuls pe il Machia de pe driadele lui, i-a aruncat hainele și l-a ti rit în timp ce se îmbrăca încă înspre încăperea fermecată în care aștepta Alessandra cea Frumoasă.

În sanctuarul mării curtezano, nobilii orașului dormeau satisfăcuți în deshabelle pe canapele de catifea, cu mădu-larele azvîrlite la întîmplare peste trupurile întinse ale hetaielor goale, trupa de junioare a Alessandrei, formația de acompaniament, care dansaseră despuiate pentru demni-tari pînă ce aceștia și-au uitat demnitatea și s-au transformat în niște lupi urlînd. Patul Fiorentinei era însă gol, cearșafurile neatinsse și inima lui Ago a tresărit ușor, plină de-o speranță idioată. Nu are nici un iubit. Te așteaptă pe tine. Dar strălucitoarea Alessandra nu se gîndea la sex. Era întinsă de-a latul patului nefolosit mîncînd struguri dintr-un bol, neînveșmîntată în nimic altceva în afară de păru-i bălai, și nu a dat decît un semn minuscul cum că le-ar fi observat intrarea în budoar însoții de dulăul cel pitic de pază. Au stat și au așteptat. Apoi, după cîteva clipe, a început să le vorbească șoptit, ca și cînd și-ar fi spus un basm înainte de culcare.

— La început, a zis ea absentă, au fost trei prieteni, Niccolo „il Machia”, Agostino Vespucci și Antonino Argalia. Lumea copilăriei lor era o pădure fermecată. Apoi părinții lui Nino au fost uciși de ciumă. El” a plecat în lume să-și caute norocul, iar ceilalți doi nu l-au mai văzut niciodată. Cînd au auzit aceste cuvinte, ambii bărbați au uitat de prezent și s-au lăsat pradă amintirilor. Mama lui Niccolo, Bartolomea de' Nelli, cea care vindeca bolile cu ajutorul terciului, murise subit la scurt timp după ce Argalia, orfanul de nouă ani, plecase înspre Genova să-și caute de lucru în miliția înarmată cu archebuze comandată de condotierul Andrea Doria. Tatăl lui Niccolo, Bernardo, făcuse tot ce-i stătuse în putință să gătească o mămăligă vindecătoare, dar Bartolomea a murit oricum, înfierbîntată și tremurînd, iar Bernardo n-a mai fost același după aceea. Acum își petrecea zilele la ferma din Percussina, încropindu-și cît de cît o existență și învinuindu-se că i-a lipsit îndemînarea culinară care i-ar fi putut salva viața soției lui. „Dacă aș fi fost mai atent”, spunea el de o sută de ori pe zi, „aș fi învățat rețeta care trebuie. Așa n-am făcut decît să-i acopăr trupul cu o chiseliță fierbinte și zadarnică și ea m-a părăsit dezgustată.” Iar în timp ce il Machia se gîndea la mama lui moartă și la tatăl său distrus, Ago și-a amintit de ziua în care a plecat Argalia, arătînd ca un vagabond nenorocit, cu o boccea atîrnată de un băț pe umăr.

— Ziua în care a plecat, zise el cu voce tare, a fost ziua în care am încetat să mai fim copii. Dar nu asta gîndea - sau nu numai asta. Și a fost și ziua în care am găsit rădăcina de mandragoră, adăugă el în sine și în minte începu să se înfiripeze o fantezie, un plan care avea să o transforme pe Alessandra Fiorentina în iubita sa supusă pentru tot restul vieții. Digresiunea lor o enervase pe Alessandra, dar era o ființă prea rafinată ca s-o arate.

— Ce pereche de netrebnici fără inimă sînteți, i-a certat curtezana fără să-și ridice vocea înfundată, răgușită, indi-ferentă. Chiar nu înseamnă nimic pentru voi numele celui mai bun prieten pe care l-ați pierdut, de care n-ați mai auzit nimic timp de nouăsprezece ani?

Lui Ago Vespucci îi era prea legată limba ca să poată răspunde, dar într-adevăr nouăsprezece ani era o perioadă lungă de timp. Argalia le fusese drag și îl pierduseră, ^i luni de zile, ani chiar, speraseră să primească vești. În cele din urmă, încetaseră amîndoi să-i mai rostească nu-mele, ambii convinși în sinea lor că tăcerea lui Argalia însemna că prietenul lor era mort. Nici unul nu voia să înfrunte acest adevăr. Așa

că îl ascunseseră pe Argalia undeva în ei înșiși, căci atîta timp cît era un subiect tabu, poate mai era încă în viață. Dar apoi au crescut și el s-a pierdut pe undeva prin ei, s-a estompat și a devenit doar un nume nerostit. Era dificil să-l readucă la viață.

La început au fost trei prieteni și fiecare a pornit-o într-o călătorie. Ago, care ura drumurile, era destinat să străbată calea pietroasă a iubirii. Il Machia era mult mai atrăgător decît el, dar era mai interesat de putere, care era un afrodiziac mai sigur decît orice rădăcină fermecată. Iar Argalia, Argalia era pierdut în ceruri, era steaua lor rătăcitoare...

— Sînt vești proaste? o întrebă Niccolo pe Alessandra. Iartă-ne. Ne-a fost teamă de acest moment aproape toată viața.

Alessandra a făcut un semn către o ușă laterală.

— Du-i la ea, i-a spus Giuliettei Veronese. Sînt prea obosită acum ca să răspund la întrebările astea. Acestea fiind spuse, a adormit cu capul odihnindu-i-se pe brațul drept întins, iar din nasul perfect s-a auzit doar o idee de sforăit ușor.

— Ați auzit-o, a zis Giulietta pitica pe un ton dur. E timpul s-o luăm din loc.

Apoi, îmbunîndu-se puțin, a adăugat:

— O să vă căpățați toate răspunsurile aici.

De partea cealaltă a ușii era un alt dormitor, dar femeia de aici nu era nici goală, nici întinsă. Camera era prost luminată - o singură luminare ardea în suportul ei de pe unul din pereți — și după ce ochii li s-au obișnuit cu întunericul, au văzut în picioare în fața lor o odaliscă în ținută regală, cu mijlocul dezgolit, îmbrăcată într-un corset strîns și șalvari și cu mîinile împreunate în fața pieptului.

— Ce cățea proastă, a zis Giulietta Veronese, probabil își închipuie că încă se află în haremul otoman și nu s-a obișnuit cu realitatea.

S-a dus lîngă cadîină, care era de două ori cît ea, și i-a strigat în sus aproximativ de la nivelul buricului.

— Ai fost capturată de pirai! Pirates! Acum două săptămîni — ilya deja deux semaines - ai fost vîndută la o piață de sclavi din Veneția! Un marche des esclaves! Înțelegi? Auzi ce-ți spun? Est-ce que tu comprends ce que je te dis ?

S-a întors spre Ago și il Machia.

— Proprietarul ne-a oferit-o pe încercate și încă ne gîndim. Arată bine, nu ne putem plînge, sîinii, fundul, astea sînt în regulă - spunînd acestea pitica a pipăit-o lasciv pe femeia nemișcată -, dar e cam ciudată, fără doar și poate.

— Cum o cheamă? a întreat Ago. De ce îi vorbești în franceză ? De ce arată ca și cînd ar fi fost transformată în stană de piatră?

— Am auzit de o prințesă franțuzoaică răpită de turci, a zis Giulietta Veronese, mergînd roată în jurul femeii tăcute, ca un animal de pradă. Dar ne-am gîndit că nu e decît o legendă. Poate că ea e. Poate că nu. Vorbește franceză, asta e sigur. Cu toate acestea, nu răspunde la un nume adevărat. Cînd o întrebi cum o cheamă, îți răspunde:

Sînt palatul amintirii. Poți s-o întrebi chiar tu. Hai. De ce nu? Ți-e frică?

— Qui etes vous, mademoiselle ? a întreat il Machia cu vocea sa cea mai plăcută și femeia a răspuns:

— Je suis le palais des souvenirs.

— Ați văzut? croncăni Giulietta triumfător. Ca și cînd n-ar mai fi o persoană în carne și oase. Ca și cînd ar fi mai degrabă un loc.

— Ce legătură are ea cu Argalia ? a vrut să știe Ago. Odalisca a tresărit, ca și cînd ar fi vrut să vorbească, dar apoi a înlemnit din nou.

— Iată ce s-a întîmplat, a zis Giulietta Veronese. Cînd a ajuns aici, n-a vrut să scoată nici o vorbă. Era ca un palat cu toate ușile și geamurile închise. Apoi stăpîna a întreat-o: știi unde ești ? Eu, evident, i-am repetat întrebarea: est-ce que tu sais ou tu es; iar cînd stăpîna a adăugat: ești în orașul Florența, a fost ca o formulă magică. În acest palat există o încăpere care conține acest nume, a zis ea și a început să-și miște trupul puțin, fără noimă, ca și cînd ar fi mers fără să se deplaseze, ca și cînd ar fi mers undeva în mîntea ei. Iar apoi a spus acel lucru care a făcut-o pe stăpîna mea să-mi poruncească să vă aduc aici.

— Ce a zis ? a întreat Ago.

— Puteți auzi cu propriile urechi, a răspuns Giulietta Veronese.

Apoi, întorcîndu-se spre femeia învăluită, a zis:

— Qu est-ce que tu connais de Florence ? Qu est-ce que se trouve dans cette chambre du palais? Dintr-odată, sclava a început să se miște, ca și când ar fi mers pe coridoare, ca și când ar fi dat colțuri, ca și când ar fi deschis uși - toate fără să părăsească locul în care stătea. Apoi, în cele din urmă, a vorbit.

— La început, a zis ea într-o italiană perfectă, au fost trei prieteni, Niccold „il Machiaăă, Agostino Vespucci și Antonino Argalia. Lumea copilăriei lor era o pădure fermecată.

Ago a început să tremure.

— De unde știe asta? Cum se poate să fi aflat? a întrebat el uluit.

Dar il Machia ghicise răspunsul. O parte din el se afla în cărțile din biblioteca mică, dar foarte prețioasă, a tatălui său. (Bernardo nu era bogat și nu era ușor să-ți permiți cărți, așa că decizia de a cumpăra câte un volum nu era niciodată luată în pripă.) Alături de cartea favorită a lui Niccolo, Ab urbe condita a lui Titus Livius, se afla De Oratore a lui Cicero, iar alături de ea Rhetorica ad Herennium, un volum subțire de un autor anonim.

— Conform lui Cicero, a zis Niccolo amintindu-și, această tehnică a fost inventată de un grec, Simonide din Ceos, care tocmai plecase odată de la o cină cu mulți oameni importanți, când acoperișul a căzut omorînd pe toată lumea. Când a fost întrebat cine fusese prezent, a reușit să identifice toți morții amintindu-și locul unde stătuseră la masă.

— Ce tehnică? a întrebat Ago.

— În Rhetorica are același nume, „palatul amintirii”, a răspuns il Machia. Îți construiești un edificiu în cap, îl înveți bine și apoi începi să asociezi amintiri cu diferite caracteristici pe care le are - cu mobila, decorațiunile, orice vrei. Dacă asociezi o amintire cu un anumit loc, poți să rememorezi o grămadă de lucruri vizitînd pur și simplu locul respectiv în minte.

— Dar această femeie se referă la ea însăși ca la un palat, a obiectat Ago. Ca și când propria ei persoană ar fi edificiul de care ar fi fost legate aceste amintiri.

— Ceea ce înseamnă că cineva și-a dat osteneala, a zis il Machia, să construiască un palat al amintirii de dimen-siunile unui întreg creier uman. Acestei tinere i s-au șters propriile amintiri - sau i-au fost exilate în vreun pod dosit al palatului amintirii ridicat în mintea ei - și a devenit o magazie pentru tot ce stăpînul ei a avut nevoie să încredințeze amintirii. Ce știm noi despre curtea oto-mană? Se prea poate ca aceasta să fie o practică obișnuită

printre turci sau se poate să fi fost un capriciu tiranic al unui anume potentat sau al unui favorit de-al său. Să presupunem că prietenul nostru Argalia a fost acest favorit, să presupunem că el însuși a fost arhitectul, cel puțin al acelei încăperi din palatul amintirii - sau să presupunem chiar că arhitectul a fost cineva care îl cunoaște bine. În orice caz, concluzia e că iubitul nostru prieten din tinerețe e încă sau a fost, pînă de curînd, foarte viu.

— Uite, a zis Ago, se pregătește să vorbească din nou.

— A fost odată un prinț pe numele său Arcalia, a anunțat palatul amintirii. Un mare războinic care avea arme ferme-cate și patru uriași înspăimîntători în suită. Era, de ase-menea, cel mai chipeș bărbat din lume.

— Arcalia sau Argalia, a zis il Machia, foarte agitat acum. E prietenul nostru, fără îndoială.

— Arcalia Turcul, a zis palatul amintirii. Mînuitorul Lăncii Fermecate.

— Ticălosul, a zis Ago Vespucci admirativ. A făcut ceea ce a zis că va face. A trecut de cealaltă parte.

{12}

drumul spre Genova se găsea, la un moment dat un han părăsit

Pe drumul spre Genova se găsea la un moment dat un han părăsit cu ferestre întunecate și uși deschise, aban-donat de hangiu, soția și copiii lui, precum și de toți oaspeții din pricina Uriașului Parțial-Mort care se mutase de curînd la etaj. Conform spuselor lui Nino Argalia, a cărui poveste aceasta este, uriașul era parțial-mort deoa-rece, deși era complet mort în timpul zilei, revenea la o viață de temut în timpul nopții.

— Dacă îți petreci noaptea acolo, vei fi cu siguranță înfulecat, i-au spus vecinii băiatului Argalia când a trecut pe acolo; dar lui Argalia nu i-a fost teamă și s-a dus înăuntru și a luat o masă pe cinste de unul singur.

Cînd a revenit la viață în seara aceea, uriașul l-a văzut pe Argalia și a zis:

— Aha! O gustărică! Excelent! Dar Argalia i-a răspuns:

- Dacă mă mănînci, n-o să-mi afli niciodată secretul. Uriașul era curios și mai era și prost pe deasupra, cum se întîmplă deseori cu uriașii, așa că a zis:
  - Spune-mi secretul, gustărica mea, și îți promit că nu te mănînc pînă ce nu îl aflui.
- Argalia a făcut o plecăciune adîncă și a început.
- Secretul meu e în acel horn, a zis el, și cine ajunge acolo primul va fi cel mai bogat băiat din lume.
  - Sau uriaș, a zis Uriașul Parțial-Mort.
  - Sau uriaș, a consimțit Argalia pe un ton plin de îndoială. Dar ești atît de mare, că n-o să încapi.
  - E o comoară mare? a întrebat uriașul.
  - Cea mai mare din lume, a răspuns Argalia. De aceea a ascuns-o prințul înțelept care a dobîndit-o în hornul unui han umil de țară, pentru că nimeni nu va bănuî că un asemenea monarh măreț poate folosi o astfel de ascunză—toare idioată.
  - Prinții sînt proști, a zis Uriașul Parțial-Mort.
  - Spre deosebire de uriași, a adăugat Argalia gînditor.
  - Exact, a zis uriașul, încercînd să se îndese pe horn în sus.
  - Prea mare, a oftat Argalia. Exact de ce mi-a fost teamă. Păcat.

Uriașul a strigat:

- Pe legea mea, n-am terminat încă, și și-a smuls unul dintre brațe. Nu mai sînt atît de lat acum, nu-i așa ? a zis el, dar tot nu reușea să urce pe coș.
- Poate dacă scapi și de celălalt, a sugerat Argalia și imediat fălcile imense ale uriașului au devorat brațul care îi rămăsese de parcă ar fi fost o pulpă de miel.
- Am o idee, a zis Argalia, cum ar fi dacă ți-ai trimite capul acolo sus să vadă ce e de văzut?
- Nu mai am brațe, gustărica, a zis uriașul întristat, așa că, deși ideea ta este excelentă, nu prea pot să-mi desprind capul de unul singur.
- Dă-mi voie, a răspuns Argalia galant și, luînd un satîr de bucătărie, a sărit pe o masă și a retezat gîtul monstrului - harști! - dintr-o singură lovitură fără greș.

Cînd hangiul, soția și familia sa, precum și toți oaspeții (care își petrecuseră noaptea dormind într-un șanț din apropiere) au aflat că Argalia îl decapitase pe Uriașul Parțial-Mort, astfel că acum era complet mort, și noaptea, și ziua, l-au întrebat dacă nu voia să-i mai ajute o dată și să-l decapiteze și pe Iacomul Duce din învecinatul U., care le făcea viețile un coșmar.

- Rezolvați-vă singuri problemele, a zis Argalia. Asta nu mă privește. N-am vrut decît un pat liniștit în care să-mi petrec noaptea. Acum o pornesc mai departe la drum să mă alătur amiralului Andrea Doria și să-mi găsesc norocul.

Și spunînd acestea, i-a lăsat cu buzele umflate și a plecat să-și găsească soarta...

Povestea era complet neadevărată, dar neadevărul poveștilor neadevărate poate uneori fi de folos în lumea reală și poveștile de genul acesta — versiuni improvizate ale șirului nesfîrșit de basme pe care le auzise de la prietenul său Ago Vespucci - au fost cele care i-au salvat viața micului Nino Argalia după ce a fost găsit ascunzîndu-se sub un pat în castelul de la prova al navei amiral din flota lui Andrea Doria.

Informațiile pe care le avusese erau depășite - francezii fuseseră alungați de Ceata de Aur cu ceva timp în urmă —, iar cînd a auzit că Doria era pe punctul de a pleca să lupte cu turcii, Argalia și-a dat seama că venise momentul unor măsuri disperate. Cele opt trireme pline de mercenari feroși înarmați pînă în dinți cu archebuze, hangere, pistoale, frînghii, pumnale, bice și limbi spurcate erau deja în larg de cinci zile cînd nenorocitul de pasager clandestin înfometat a fost tîrît de ureche pînă în fața marelui condotier însuși. Argalia arăta ca o păpușă de cîrpe murdară, îmbrăcat în zdrențe și strîngînd o boccea de zdrențe la piept. Andrea Doria nu era un om de caracter. Era lipsit de orice scrupule și capabil de răzbunări extreme. Era tiranic și orgolios. Armata lui sîngeroasă de mercenari s-ar fi răsculat de mult

[" împotriva lui, atîta doar că era un mare comandant, un mare maestru cînd era vorba de strategii și mai era și complet lipsit de teamă. Era, pe scurt, un monstru, iar cînd nu-i convenea ceva, arăta la fel de periculos ca orice uriaș, fie el parțial mort sau nu.

- Ai două minute, i-a spus el băiatului, să-mi dai un motiv pentru care nu ar trebui să te arunc peste bord imediat.

Argalia l-a privit direct în ochi.

— Nu ar fi deloc înțelept să faceți una ca asta, a mințit el, deoarece sînt un tip cu o experiență ciudată și variată. Mi-am căutat norocul în lung și în lat și în aceste peregrinări am ucis un uriaș - harști! - și pe Vrăjitorul Fără Suflet, căruia i-am învățat secretele farmecelor, și am ajuns să stăpînesc limba șerpilor. L-am întîlnit pe regele peștilor și am locuit în casa unei femei care avea șaptezeci de fii și un singur ibric. Pot să mă transform, după bunul plac, într-un leu, un vultur, un cîine sau o furnică și așa vă pot sluji cu puterea unui leu, pot să spionez în folosul vostru ca un ochi de vultur, să vă fiu credincios ca un cîine sau să mă ascund făcîndu-mă cît o furnică, astfel încît nu o să-l vedeți niciodată pe asasinul care vi se urcă în ureche și vă otrăvește. Pe scurt, nu e bine să fiu călcat pe coadă. Chiar dacă sînt mic, sînt demn să mă afl în compania voastră, pentru că îmi trăiesc viața conform aceluiași principiu profund după care vă ghidați și Domnia Voastră.

— Și care, mă rog, ar fi acest principiu? a întreat Andrea Doria oarecum amuzat. Avea o barbă ascutită, o gură sardonică și un ochi lucitor căruia nu-i scăpa nimic.

— Că scopul scuză mijloacele, i-a răspuns Argalia, amin-tindu-și ce-i plăcea lui il Machia să spună cînd venea vorba de etica folosirii rădăcinii de mandragoră pentru a seduce femeii care altfel ar fi fost de neatins.

— Scopul scuză mijloacele, a repetat Doria surprins. Al naibii de bine spus.

— E o expresie pe care am inventat-o chiar eu, a zis Argalia, căci și eu sînt orfan, ca și Domnia Voastră, rămas fără un sfanț de timpuriu, la fel ca Domnia Voastră, silit, ca și Domnia Voastră, să mă apuc de meseria asta; și orfanii știu că dacă vor să supraviețuiască, trebuie să fie gata să face orice e necesar. Că nu există limite.

Ce spusese il Machia după ziua în care îl spînzuraseră pe arhiepiscop.

— Că numai cel mai puternic supraviețuiește.

— Supraviețuirea celui mai puternic, a reflectat Andrea Doria. O a doua idee infernal de puternică. Tot tu ai inventat-o și pe asta?

Argalia și-a înclinat capul într-un gest de mîndrie mo-destă.

— Din pricină că și Domnia Voastră a rămas orfan, a continuat el, știți foarte bine că, deși arăt ca un copil, nu sînt un țînc neajutorat. Un „copil” e o ființă răsfățată, care se află în siguranță, protejat de adevărul lumii, căruia i se permite să irosească ani de zile jucîndu-se doar — o creatură care își închipuie că înțelepciunea se dobîndește la școală. „Copilăria” e un lux pe care eu, la fel ca Domnia Voastră, nu mi-l pot permite. Adevărul despre „copilărie” zace ascuns în cele mai neadevărate povești din lume. Copiii înfruntă monștri și demoni și nu supra-viețuiesc decît dacă sînt fără teamă. Copiii mor de foame pînă ce dau drumul unui pește magic care le îndeplinește dorințele. Copiii sînt mîncăți de vii de trol, dacă nu reușesc să le întîrzie pe creaturi pînă ce se ridică soarele, moment în care josnicele făpturi se transformă în piatră. Un copil trebuie să învețe cum să ghicească viitorul în boabe de fasole, cum să se folosească de aceste boabe ca să-i facă pe bărbați și pe femei să i se supună și cum să crească vrejurile pe care cresc astfel de boabe fermecate. Un orfan e o formă amplificată de copil. Viețile noastre sînt vieți de legendă, vieți extreme.

— Dati-i filosofului acestuia flecar ceva de mîncare, i-a spus amiralul Doria căpitanului său de vas, un taur de soldat, înfricoșător, pe numele său Ceva. S-ar putea să ne fie de folos înainte de sfîrșitul acestei călătorii și minciunile lui de drăcușor o să mă amuze pînă va veni clipa aceea.

Ținîndu-l în continuare strîns de ureche, căpitanul l-a scos pe Argalia din cabina amiralului.

— Să nu-ți închipui că ai scăpat cu fața curată doar din cauza trîncănelii tale fanteziste, a zis el. Ești în viață dintr-un singur motiv.

— Au, a zis Argalia, și care e acest motiv? Căpitanul Ceva i-a răsucit urechea și mai tare. Pe partea dreaptă a feței îi era tatuat un scorpion și avea ochii morți ai celor care nu zîmbesc niciodată.

— Motivul e că ai găsit cumva curajul - sau nesimți-rea - să îl privești direct în ochi. Celor care nu îl privesc drept în față le smulge ficatul și îl aruncă la pescăruși.

— Pînă la urmă, a răspuns Argalia, eu voi fi coman-dantul care va face comentarii de genul ăsta, și tu ? Tu ai face bine să mă privești pe mine în ochi, că dacă nu... Ceva l-a pocnit peste cap fără nici o urmă de afecțiune.

— Va trebui să-ți aștepți rîndul, pocitanie, a zis el, că deocamdată ochii tăi nu ajung să mi se uite decît la puță.

Orice ar fi zis Ceva, basmele lui Argalia trebuie să fi avut și ele ceva de-a face cu faptul că rămăsese în viață, căci s-a dovedit că monstruosul amiral Andrea Doria avea o slăbiciune pentru astfel de povești, la

fel ca orice uriaș idiot. În serile în care marea era neagră și stelele ardeau găuri pe cer, amiralul își fuma pipa de opiu sub punte și îl chema pe băiatul plin de povești.

— Din moment ce vasele voastre genoveze sînt trireme toate, spunea Argalia, ar trebui să transportați brînză pe una dintre punți, pesmet pe alta și carne putrezită pe a treia. Când ajungeți la Insula Șobolanilor, dați-le brînza; pesmetul îi va îmbuna pe locuitorii Insulei Furnicilor; cît despre carnea putrezită, păsările de pe Insula Vulturilor vor fi foarte recunoscătoare. După aceea, veți avea aliați de nădejde. Șobolanii vor roade toate obstacolele care vi se ridică în cale, își vor croi drum chiar și prin munți, iar furnicile vor îndeplini toate acele sarcini care sînt prea delicate pentru mîinile unui om. Vulturii, dacă îi rugați frumos, vă vor duce în zbor pînă și pe vîrfurile muntelui de unde tîșnește izvorul vieții eterne.

Andrea Doria a mormăit.

— Dar unde se găsesc aceste insule nenorocite ? a vrut el să stie.

— Amirale, a răspuns băiatul, voi sînteți navigatorul, nu eu. Trebuie să apară undeva pe hărțile pe care le aveți.

În ciuda acestor remarci impertinente, a trăit să spună cîte o poveste nouă în fiecare zi — au fost odată trei portocale și în fiecare dintre ele se găsea o frumusețe de fată care avea să moară dacă nu i se dădea apă în clipa în care ieșea din portocală —, iar Amiralul, învăluit în nori de fum, îi făcea în schimb confidențe.

Marea era plină de moarte. Caravelele piraților berberi făceau ravagii prin apele acestea, jefuind și răpînd, și de la căderea Constantinopolului, galerele flotei otomane sau osmanlii erau și ele active în zonă. Amiralul Andrea

Doria își pusese în mintea-i din capul acela ciupit de vărsat să lupte împotriva acestor necredincioși maritimi.

— Am să-i alung din Mare Nostrum și am să fac din Genova stăpîna valurilor, s-a lăudat el și Argalia n-a îndrăznit să ofere nici o părere contrară sau necuviincioasă.

Andrea Doria s-a aplecat înspre băiatul tăcut, cu privirea încetoșată de afim.

— Ceea ce știi tu și știu eu stie și dușmanul, șopti el, pierdut pe jumătate în visul său de opiu.

Dușmanul se supune și el legii orfanului.

— Care orfan? întrebă Argalia.

— Mahomed, răspunse Andrea Doria, dumnezeul lor orfan.

Argalia habar n-avuse că își împărtășea statutul de orfan cu Profetul Islamului.

— Scopul scuză mijloacele, continuă Andrea Doria încet, cu o voce din ce în ce mai groasă. Vezi? Și ei urmează același principiu ca și noi. Singura Poruncă. Orice alegere am face e pentru a ne satisface. Așa că religia lor e aceeași ca și a noastră.

Argalia trase adînc aer în piept și puse o întrebare periculoasă.

— Dacă așa stau lucrurile, zise el, atunci ne sînt ei cu adevărat inamici? Un adversar adevărat nu ar trebuie să fie antiteza noastră? Poate fața pe care o vedem în oglindă să ne fie dușman?

Amiralul Andrea Doria era aproape inconștient.

— Chiar așa, a mormăit el în timp ce se lăsa pe spate în fotoliu, începînd să sforăie. Și, oricum, există un dușman pe care îl urăsc mai mult decît pe oricare ticălos de pirat mahomedan.

— Cine e acesta ? a întrebat Argalia.

— Veneția, a zis el. Am să-i nenorocesc și pe ticăloșii ăia de venețieni frumușei.

În timp ce cele opt trireme genoveze navigau în forma-țiune de luptă încolțindu-și prada, lui Argalia i-a devenit clar că toate acestea nu aveau nimic de-a face cu religia. Pe pirații din statele berbere nu îi interesa să cucerească pe cineva sau să-și răspîndească credința. Nu le păsa decît de recompense, șantaj și jecmănire. Cît despre otomani, aceștia știau foarte bine că supraviețuirea noii capitale, Sтамbulul, depindea de hrana adusă în port din alte părți, așa că liniile maritime trebuiau menținute deschise, începuseră, de asemenea, să aibă gînduri de cucerire și își trimiseseră vasele să atace porturi de-a lungul și de dincolo de țărmurile Mării Egee; și nici lor nu le plăceau venețienii prea mult. Putere și bogății, cuceriri, bogății și putere. În ceea ce-l privea pe Argalia, și visele lui erau noaptea pline de bijuterii exotice. Singur în patul său din castelul de la prova, și-a făcut un jurămînt tainic. „N-am să mă întorc niciodată în Florența ca un sărăntoc, ci doar ca un prinț încărcat de comori." Căutarea lui era, în fond, foarte simplă. Esența lumii se clarificase.

Invariabil, însă, atunci cînd par să se fi clarificat, lucrurile sînt, de fapt, cum nu se poate mai înșelătoare.

După o confruntare victorioasă cu corăbiile pirat ale fraților Barbarossa din Mitilena, Amiralul a fost îmbibat satisfăcător de sînge sarazin, iar după ce a prezidat execuția piraților capturați, care au fost tăvăliți în smoală și arși de viu în piața principală din orașul lor de baștină, i-a venit îndrăzneț idee de a pătrunde în Marea Egee și de a duce bătălia împotriva otomanilor în propriile lor ape. Dar cînd Ceata de Aur a intrat pe acea mare legendară și a înfruntat galerele otomane frontal, s-a lăsat din senin o ceață ocultă care a ascuns vederii tot restul lumii: ca și cînd ar fi fost vreo pozna olimpică, ca și cînd zeii antici ai regiunii, plictisiți de monotonia îndelungată a unei epoci în care nu mai aveau nici o putere asupra senti-mentelor și loialităților oamenilor, ar fi hotărît să se joace cu ei, să le strice planurile, așa, de dragul vremurilor de altădată. Cele opt trireme genoveze au încercat să-și păstreze linia de bătaie, dar ceața era derutantă, era plină de urlete de vîrcolaci și de țipete de vrăjitoare, de miasmă de boală și de tînguirile celor înecați, astfel că n-a trecut mult timp pînă ce și mercenarii aceia încercați au fost cuprinși de panică. Sistemul cu cornurile de ceață, pe care Amiralul îl instituisese tocmai în eventualitatea unei asemenea zile, s-a dezintegrat rapid. Fiecare corabie primise propriul ei semnal de sunete lungi și scurte, dar pe măsură ce mercenarii s-au lăsat pradă panicii în acea duhoare de moarte și superstiție, comunicările dintre ei și-au pierdut orice urmă de claritate și același lucru s-a întîmplat cu cornurile de ceață ale otomanilor, pînă ce n-au mai știut nici unii unde se află sau cine le era prieten și cine dușman de moarte.

Din părțile laterale ale triremelor a izbucnit foc de tun, la fel și din puternicele tunuri rotitoare de pe punțile galerelor otomane, iar flăcările roșii și exploziile strălu-citoare ale puștilor mari arătau în ceață ca niște bucățele de lad în mijlocul acestui Limb amorf. Peste tot în jur înfloreau focuri de pistoale, o grădină pîlpîitoare de flori roșii, mortale. Nimeni nu știa cine în cine trage sau cum era mai bine de acționat - și o catastrofa imensă era iminentă. Apoi, dintr-odată, ca și cînd cele două părți ar fi înțeles pericolul în care se aflau în același timp, s-a lăsat liniștea. Nu s-a mai tras nici un foc, nu s-a mai auzit nici o voce strigînd, nu s-a mai sunat nici un corn de ceață. Peste tot în goliciunea albă au început mișcări furișate. Argalia, care stătea singur pe puntea navei amiral, a simțit cum îl apucă destinul de umăr și a fost surprins să își dea seama că mîna destinului tremura de teamă. S-a întors să se uite. Nu, nu era Soarta care stătea alături de el, ci căpitanul Ceva, care nu mai arăta sumbru și înspăimîntător, ci ca un cîine bătut, descurajat.

— Amiralul are nevoie de tine, i-a șoptit el băiatului și l-a condus sub punți, acolo unde aștepta Andrea Doria, cu cornul mare al navei amiral în mînă.

— A venit ziua ta, omulețule, povestitorul meu, a zis amiralul încet. Azi vei dobîndi măreție prin fapte și nu prin vorbe.

Planul era să-l trimită pe Argalia în larg într-o barcă cu vis le, cu care acesta urma să se îndepărteze de nava amiral cît de rapid cu putință.

— La fiecare o sută de lovituri de vîslă, a zis amiralul, suflă tare în acest corn. Dușmanul va lua subtilitatea drept aroganță, va accepta provocarea cornetto-ului lui Andrea Doria și își va îndrepta corăbiile înspre tine, crezînd că vor prinde prada cea mare - adică pe mine! -, iar eu între timp voi avea un avantaj asupra lui și îl voi lovi mortal dintr-un unghi din care nu se așteaptă la nici un atac.

Lui Argalia planul nu i s-a părut bun.

— Și eu ? a întrebat el, holbîndu-se la cornul pe care îl avea în mînă. Cînd corăbiile Necredinciosului se năpustesc asupra biete mele ambarcațiuni, eu ce trebuie să fac?

Ceva Scorpionul l-a luat pe sus și l-a aruncat în barcă.

— Vîslește, i-a șuierat el. Micul meu erou. Vîslește ca să-ți salvezi nenorocita de piele.

— Cînd se va împrăștia ceața și dușmanul va fi învins, a zis Amiralul oarecum vag, te vom culege.

Căpitanul Ceva a împins cu putere barca.

— Mda, a șuierat el. Asa vom face.

Apoi n-a mai existat decît albeața cetii și sunetul mării. Cerul și pămîntul păreau niște legende de demult. Întregul univers consta din plutirea aceasta oarbă. O vreme a făcut ceea ce i se poruncise să facă, o sută de vîsle, urmate de un suflat în corn, de două, de trei ori a repetat opera-țiunea, fără să audă nici un sunet de răspuns. Lumea era mută și ucigașă. Moartea avea să se repeadă asupra lui într-o năvală tăcută de ape. Corăbiile otomane îl vor copleși și îl vor strivi ca pe o insectă. A încetat să mai sufle în corn. l-a devenit cît se poate de clar că amira-lului nu-i păsa de soarta lui și că își sacrificase „micul povestitor" cu la fel de multă indiferență ca un om care scuipă o flegmă peste bord. Nu era decît o gură de scuipat plutind preț de o clipă pe valuri înainte de a se îneca. A încercat să-și spună povești ca să-și ridice

moralul, dar nu i-au venit în minte decât cele înspăimântătoare: un leviatan ridicându-se din genuni ca să sfârșească o corabie în fălcile-i gigantice, șerpi din adâncuri descolăcindu-se, balauri subacvatici șuierând. Apoi, după ce a mai trecut ceva timp, au dispărut toate poveștile și a rămas fără nici un fel de sprijin sau soluție, un suflet singuratic plutind în derivă prin întinderea albă. Asta rămânea dintr-o ființă umană atunci când îi luai casa, familia, prietenii, orașul, țara, universul: o făptură fără context, al cărei trecut se estompase și al cărei viitor era sumbru, o entitate deposedată de nume, de sens, de tot ce însemna viață, cu excepția unei inimi care încă mai bătea, pentru o vreme. „Sînt absurd”, și-a spus lui însuși. „O goangă dintr-un morman de rahat aburind are mai multă noimă decât mine.” Ani de zile mai târziu, când a întîlnit-o pe Qara Koz, prințesa mogulă ascunsă, și când viața lui a dobîndit în sfîrșit înțelesul pe care i-l rezervase destinul, i-a văzut disperarea abandonului în ochi și a înțeles că și ea fusese nevoită să înfrunte profunda absurditate a condiției umane. Numai pentru asta, dacă nu pentru altceva, și tot ar fi iubit-o. Dar au existat și alte motive.

Ceața se îndesa în jurul lui, intrîndu-i în ochi, în nas, în gît. Simțea că începe să se sufoce. Poate că venise clipa morții, s-a gîndit el. Voința îi fusese ființă. Avea să accepte orice îi va da Soarta. S-a întins în mica barcă și și-a amintit de Florența, și-a văzut părinții așa cum fuseseră înainte să-i desfigureze ciuma, și-a amintit de escapadele din pădure alături de prietenii săi Ago și il Machia, a lăsat aceste amintiri să-l umple de iubire și, o clipă mai târziu, a leșinat.

Cînd s-a trezit, ceața dispăruse, la fel și cele opt trireme ale amiralului Andrea Doria. Marele condotier din Genova își pusese pur și simplu coada pe spinare și fugise, cornul de ceață din barcă nu fusese decât o diversiune. Mica ambarcațiune a lui Argalia sălta neajutorată pe valuri chiar în fața flotei otomane, ca un șoarece încolțit de o jumătate de duzină de pisici înfometate. S-a ridicat în barcă și le-a făcut semn cuceritorilor săi și a suflat în cornul de ceață al amiralului cît a putut de tare.

— Mă predau, a strigat el. Veniți și luați-mă, turci porcoși și fără Dumnezeu ce sînteți.

{13}

In tabara pentru copii de la Uskub

In tabăra pentru copii de la Uskiib (a spus palatul amintirii) se vorbeau multe limbi, dar nu exista decât un Dumnezeu. În fiecare an, detașamentele de recrutare cutreierau imperiul în expansiune pentru a ridica tributul de sînge, tributul în copii, și îi lua pe băieții cei mai puternici, mai deștepți și mai chipeși în sclavie ca să fie transformați în instrumente ale voinței sultanului. Principiul sultanatului era guvernarea prin metamorfoză. Vă vom lua odraslele cele mai reușite și le vom schimba complet. Le vom face să vă uite și le vom transforma în forța care vă ține sub talpa noastră. Veți fi stăpîniți cu ajutorul copiilor voștri pierduți. În Uskiib, unde începea procesul schimbării, se vorbeau multe limbi, dar nu exista decât o singură uniformă, uniformă cu șalvari a recruților otomani. Eroul i-au fost luate zdrențele, a fost spălat și hrănit și i s-a dat să bea apă curată. Apoi i s-a luat și credința creștină și a fost obligat să îmbrace Islamul ca pe o pereche nouă de pantaloni. Se găseau în Uskiib greci și albanezi, bosniaci, croați și sîrbi, precum și mameluci, sclavi albi de peste tot din Caucaz, și băieți din Georgia și Mingrelia, Circazia și Abhazia, și mai erau și armeni și sirieni. Eroul era singurul italian. Florența nu plătea tribut în copii, deși osmanliii erau de părere că această situație avea să se schimbe cu timpul. Cei care-l captu-raseră se prefăceau că aveau probleme cu numele lui și îi spuneau în glumă al-ghazi, cuceritorul, sau al-khali, cel gol, vasul. Dar numele lui nu avea nici o importanță. Argalia, Arcalia, Arqalia, Al-Khaliya. Cuvinte lipsite de noimă. Nu contau. Sufletul era cel care trebuia pus sub o nouă stăpînire, la fel ca sufletele tuturor celorlalți. Pe cîmpul de paradă, îmbrăcați în noile uniforme, copiii posaci stăteau aliniați în fața unui bărbat în caftan, a cărui căciulă albă era la fel de înaltă pe cît de lungă îi era barba, prima înălțîndu-i-se la un metru deasupra capului, cea de-a doua căzîndu-i la un metru sub bărbie, ceea ce dădea senzația că avea un cap imens de lung. Acesta era un bărbat sfînt, un derviş din ordinul Bektashi, și venise ca să-i convertească la Islam. Băieții furioși și înspăimîntați papagaliceau cu multitudinea lor de accente indis-pensabile propoziție în arabă despre singurul Dumnezeu și Profetul său. Metamorfoza lor începuse. În călătoriile pe care le-a făcut în slujba republicii, il Machia n-a încetat nici o clipă să se gîndească la palatul amintirii. În iulie a plecat în galop pe drumul Ravennei înspre Forli pentru a o convinge pe contesa Caterina Sforza Riario să îl lase pe fiul ei Octavian să lupte alături de forțele florentine pentru o sumă mult mai mică decât ar fi vrut ea, deoarece, dacă refuza, avea să piardă protecția Florenței și să rămînă la mila teribilului duce Cesare Borgia de Romagna, fiul Papei Alexandru al VI-lea Borgia. „Madona din Forli”

era o femeie atît de frumoasă cã pînã și Biagio Buonaccorsi, prietenul lui il Machia, a luat o pauzã de la sodomizarea lui Andrea di Romolo ca sã-l roage pe Niccolo sã-i aducã un portret de-al ei. Dar Niccolo se gîndea la franțuzoica fãrã nume stînd ca o statuie de marmurã în budoarul ei din Casa lui Marte a Alessandrei Fiorentina. „Hei, Machia”, i-a scris Ago Vespucci, „avem nevoie de tine aici urgent, cãci fãrã tine nu are cine sã ne organizeze noaptele de bãuturã și cãrți și, pe lîngã asta, Cancelaria asta a ta e plinã de cele mai mari rahaturi din Italia și toți încearcã sã ne concedieze — așã cã alergãturile acestea ale tale nu sînt bune nici pentru afaceri.” Dar Niccolo nu se gîndea la intrigi și la distracții sãlbatice, ci la singurul trup de femeie pe care spera sã-l corupã, dacã avea sã gãseascã cheia cu care sã-i descuie șinele tainic, personalitatea reprimatã ascunsã dedesubtul palatului amintirii.

Uneori il Machia vedea lumea prea analogic, interpre-tînd o situație ca fiind similarã alteia, în realitate destul de diferitã. Astfel cã, atunci cînd Caterina i-a refuzat propunerea, a vãzut în asta un semn rãu. Poate cã va da greș și cu palatul amintirii. La scurt timp, cînd Cesare Borgia a atacat și a cucerit Forli, exact cum prevestise Niccolo, Caterina s-a suit pe metereze și și-a arãtat organele genitale ducelui de Romagna, spunãndu-i sã se ducã dracului. A sfîrșit ca prizonierã a Papei în Castelul Sant'Angelo, dar il Machia i-a interpretat soarta ca pe un semn bun. Caterina Sforza Riario era prizonierã în castelul Papei Alexandru, ceea ce o transforma într-o oglindã a femeii ținutã într-o încãpere întunecatã din Casa lui Marte a reginei Alessandra. Iar faptul cã i se arãtase în acel fel lui Borgia însemna cã poate și palatul amintirii va accepta sã facã același lucru pentru el.

S-a întors la Casa lui Marte, unde ruffiana Giulietta a consimțit reticent sã îi dea cale liberã la palatul amintirii, deoarece spera și ea cã Niccolo va fi în stare sã trezeascã somnambula, astfel încît sã poatã începe sã se comporte ca o curtezanã si nu ca o statuie vorbitoare. Iar felul în care il Machia a interpretat semnele s-a dovedit a fi corect.

Cînd a rãmas singur cu ea în budoar, a dus-o ușor de mînã și a întins-o pe patul cu baldachin cu perdelele sale franțuzești de mătase bleu, brodatã cu crini aurii. Era o femeie înaltã. Lucrurile vor merge mai bine dacã se întindea. S-a întins și el alãturi de ea, i-a mîngîiat pãrul auriu și i-a șoptit întrebãri la ureche în timp ce îi desfãcea nasturii de la pieptarul de cadînã. Avea sîni mici. Nu conta. Mîinile îi erau încleștate în dreptul taliei și nu s-a împotrivit cu nimic mișcãrilor mîinilor lui. Și în timp ce recita amintirile care îi fuseserã îngropate în minte, pãrea cã se descarcã, iar pe mãsura ce greutatea acestor amintiri se micșora, dispoziția parcã începea sã i se îmbu-nãtãțeascã.

— Spune-mi totul, i-a șoptit il Machia la ureche, sãru-tîndu-i sîinii proaspãt dezveliți, și dupã aceea vei fi liberã.

Dupã ce erau strînși (a zis palatul amintirii), copiii adunați ca tribut erau duși la Stambul și plasați unor familii bune turcești ca sã le slujeascã și sã învețe limba turcã, precum și complexitãțile religiei musulmane. Apoi urma instrucția militarã. Dupã un timp, bãieții fie erau luați ca paji în Seraiul Imperial, unde primeau titlul de Ich-Oghlãn, fie intrau în Corpul Ienicerilor ca Ajem-Oghlãn. Proaspeți recruți. La vîrsta de unsprezece ani, eroul, puternicul rãzboinic, Mînuitorul Lãncii Fermecate și cel mai chipeș bãrbat din lume, a devenit, slãvit fie Domnul, ienicer; cel mai grozav luptãtor ienicer din istoria Cor-pului. Ah, temuții ieniceri ai sultanului osmanliu, rãspîn-deascã-li-se faima în lung și în lat! Nu erau turci, dar erau stîlpii imperiului turcesc. Evreii nu erau acceptați, pentru cã credința lor era prea puternicã pentru a fi schimbatã; nici țigani, pentru cã erau pleavã; iar moldo-venii si valahii din Romãnia nu erau niciodatã luați cu arcanul. Dar pe vremea eroului au trebuit sã lupte cu valahii conduși de Vlad Dracula Țepeș, regele lor.

În timp ce palatul amintirii povestea despre ieniceri, atenția lui il Machia se îndreptase înspre buzele ei. Ea îi vorbea despre cum erau examinați cadeții goi cînd ajun-geau la Stambul, iar el nu se putea gîndi decît la frumusețea gurii ei cînd articula cuvîntul franțuzesc nus. I-a vorbit despre cum erau pregãtiți sã devinã mãcelari și grãdinari și el i-a conturat buzele în mișcare cu degetul arãtãtor în timp ce rostea cuvintele. I-a spus cã le erau luate numele și prenumele și erau transformați în Abdullah sau Abdulmomin sau alte nume începînd cu abd, care însemna sclav și care le indica clar statutul. Dar în loc sã-și facã griji pentru felul în care aceste vieți tinere erau deformat, nu se putea gîndi decît cã nu-i plãcea forma pe care o luau buzele ei cînd rostea acele silabe orientale. I-a sãrutat colțurile gurii în timp ce ea îi spunea despre Eunucul Șef Alb și Eunucul Șef Negru, care îi pregãteau pe bãieți pentru serviciul imperial, și îi spunea cum eroul, prietenul lui, începuse ca șoimar-șef, un rang de necrezut pentru un cadet. Știa cã prietenul lui pierdut, bãiatul farã copilãrie, creștea în timp ce ea vorbea, creștea în povestirea ei, avînd ce aveau copiii în loc de copilãrie atunci cînd nu au copilãrie, transformîndu-se într-

un bărbat sau în ce devine un copil fără copilărie atunci când crește, poate un bărbat fără bărbăție. Da, Argalia dobîndea talente de războinic care îi făceau pe alți bărbați să îl admire și să se teamă de el, adunase în jurul lui un grup de alți războinici tineri, cădeți din rîndul copiilor luați tribut de la frontierele îndepărtate ale Europei, precum și patru uriași elvețieni albiși, Otho, Botho, Clotho și D'Artagnan, mercenari prinși în luptă și vînduți în piețele de sclavi din Tanger, și un sîrb sălbatic, pe numele său Konstantin, care fusese luat prizonier în timpul asediului fortăreței Novo Brdo. Dar în ciuda importanței acestor informații, il Machia își dădea seama că se pierdea în reverie privind mișcările delicate ale feței palatului amintirii în timp ce vorbea. Da, Argalia crescuse undeva și săvîrșise tot felul de fapte și toate acestea erau lucruri pe care trebuia să le știe, dar între timp avea în fața ochilor aceste buze și acești obraji ondulîndu-se ușor, mișcările articulate ale limbii și maxilarelor, strălucirea pielii de alabastru.

Uneori, în pădurile de lîngă ferma din Percussina, se întindea pe pămîntul acoperit de frunze moi și asculta trilarile bitonale ale păsărilor, înalt-jos-înalt, înalt-jos-înalt-jos, înalt-jos-înalt-jos-înalt. Uneori, lîngă vreun pîrîu, privea cum se repede apa peste matca acoperită de pie-tricele, cum îi saltă și îi curg mlădierile mărunte. Trupul unei femei era la fel. Dacă îl priveai cu atenție, vedeai cum se mișcă în ritmul lumii, ritmul adînc, muzica de dedesubt de muzică, adevărul de dedesubt de adevăr. Credea în acest adevăr ascuns la fel cum alții credeau în Dumnezeu sau în iubire, era convins că adevărul era, de fapt, întotdeauna ascuns, că adevărul vizibil, de la supra-față, era invariabil un soi de minciună. Cum era un om căruia îi plăcea precizia, voia să perceapă acest adevăr ascuns cu exactitate, să-l vadă clar și să-l fixeze, adevărul de dincolo de bine și de rău, de corect și de greșit, de frumos și urît, care toate erau aspecte ale iluziilor de suprafață ale lumii, neavînd decît prea puțin de-a face cu felul în care funcționau de fapt lucrurile, decuplate de esență, de codurile secrete, de formele ascunse, de mister.

Aici, în trupul acestei femei, se putea vedea misterul, în această ființă aparent inertă, al cărei sine fusese șters sau îngropat sub această poveste nesfîrșită, acest labirint de încăperi narrative în care fuseseră ascunse o grămadă de povești, mai multe decît era el interesat să audă. În această somnambulă apetisantă. În acest gol. Cuvintele învățate pe de rost se revărsau din ea în timp ce el continua să privească, desfăcînd nasturi și mîngîind. I-a scos goliciunea la iveală fără remușcări, a atins-o fără să se simtă vinovat, a mînuit-o fără nici un sentiment de regret. Era un cercetător al sufletului ei. Îi ghicea prezența vieții în cea mai mică mișcare a sprîncenei, în tresărirea unui mușchi din coapsă, în arcuirea minusculă și neașteptată a colțului stîng al buzei de sus. Șinele ei, acea comoară supremă, nu fusese distrus. Dormea și putea fi trezit. I-a șoptit la ureche: „E ultima dată când spui această poveste. Eliberează-te de ea în timp ce o spuia. Încet, propoziție cu propoziție, episod cu episod, avea să deconstruiască palatul amintirii și să elibereze o ființă umană. I-a mușcat urechea și a văzut o înclinare abia perceptibilă" a capului ca răspuns. I-a masat piciorul și un deget s-a mișcat recunoscător. I-a mîngîiat sînul și ușor, atît de ușor, încît numai cineva care căuta adevărul mai adînc ar fi putut observa, spatele i s-a arcuit drept răspuns. Nu era nimic rău în ceea ce făcea. Era salvatorul ei. La un moment dat, avea să-i mulțumească.

În timpul asediului orașului Trebizond a plouat în fiecare zi. Dealurile erau pline de tătari și alți pagani. Drumul care cobora dinspre munți s-a transformat într-o mocirlă atît de adîncă, încît ajungea pînă la burțile cailor. Au distrus căruțele cu provizii și au mutat sacii pe spinările cămilelor. Una din cămile a căzut și s-a deschis un cufăr, împrăștiind șaizeci de mii de galbeni pe coama dealului în văzul tuturor. Imediat, eroul, uriașii elvețieni și sîrbul și-au scos săbiile din teacă și au stat de pază în jurul avuției risipite a sultanului, pînă ce acesta a ajuns la fața locului. După aceea, sultanul a avut mai multă încredere în erou decît în propriile sale neamuri.

În cele din urmă din mădulare i-a dispărut rigiditatea. Trupul îi zăcea relaxat și ispititor pe cearșafurile de mătase. Episoadele pe care le relata acum erau de dată mai recentă. Argalia crescuse și era aproape de aceeași vîrstă cu il Machia și Ago. Cronologiile le erau din nou împreunate. În curînd avea să termine și atunci va trebui s-o trezească.

Ruffiana Giulietta, o făptură nerăbdătoare, l-a îmboldit să profite de ea cît dormea.

— Vîră-ți-o și gata. Dă-i drumul. Nu-i nevoie să fii delicat. Trage-i-o ca lumea. Asta o să-i deschidă ochii. Dar el hotărîse să nu o pîngărească pînă nu se trezea de una singură și Alessandra Fiorentina a fost de acord cu el în această privință. Palatul amintirii era o frumusețe excepțională și avea să fie tratată cu delicatețe. O fi fost ea doar o sclavă din casa unei curtezane, dar măcar atîta respect tot i se va acorda.

împotriva lui Vlad al III-lea, voievodul Valahiei - Vlad „Dracula”, „diavolul-balaur”, Tepeș, Kazikli Bei - nu ar fi putut răzbi nici o forță de rînd. Începuse să se spună că prințul Vlad bea sîngele victimelor trase în țeapă în timp ce se zvîcoleau în chinurile morții pe pari și că sîngele viu al acestor bărbați și femei îi dădea puteri ciudate asupra morții. Nu putea muri. Nu putea fi ucis. Era, de asemenea, o brută ieșită din comun. Le tăia nasurile celor pe care îi omora și le trimitea prințului Ungariei ca să se laude cu vitejia lui. Astfel de povești făceau ca soldaților să le fie frică de el și marșul în Valahia nu a fost prea vesel. Ca să-i încurajeze pe ieniceri, sultanul a împărțit treizeci de mii de galbeni și le-a promis oamenilor că, dacă vor învinge, vor primi drepturi de proprietate și își vor putea folosi numele din nou. Vlad Dracul pîrjolise deja întreaga Bulgaria și trăsese în țepe de lemn douăzeci și cinci de mii de oameni, dar forțele sale erau mai mici decît cele ale armatei otomane. S-a retras și a lăsat pămîntul pustiit în urmă, otrăvind fntînile și omorînd vitele. Cînd armata sultanului a fost izolată în această pustietate fără hrană sau apă, Regele Drac a lansat atacuri surpriză. Mulți soldați au fost uciși și trupurile le-au fost înfipte în țepe ascuțite. Apoi Dracula s-a retras la Tîrgoviște și sultanul a spus: Aceasta va fi ultima redută a dracului'ă.

Dar la Tîrgoviște i-a întîmpinat o prveliște teribilă. Douăzeci de mii de bărbați, femei și copii fuseseră trași în țeapă de drac pe o palisadă de pari din jurul orașului doar ca să arate armatei care înainta ce o aștepta. Unii dintre copii atîrnav de mamele lor trase în țeapă, în al căror piept se vedeau cuiburi de ciori. La vederea pădurii de pari, sultanul s-a simțit dezgustat și și-a retras trupele descurajate. Se părea că toată campania se va sfîrși catastrofal, dar eroul și grupul său loial au ieșit în față. „Vom face tot ce e de făcut”, a zis el. O lună- mai tîrziu, eroul s-a întors la Stambul cu capul dracului într-un urciur cu miere. S-a dovedit că Dracula putea fi ucis totuși, în ciuda zvonurilor care pretindeau altceva. Trupul îi fusese tras în țeapă, așa cum făcuse și el cu mulți alții, și lăsat călugărilor de la Snagov să-l îngroape cum credeau de cuviință. În acel moment sultanul a înțeles că eroul era un supraom ale cărui arme aveau puteri magice și ai cărui tovarăși erau și ei mai presus de oamenii obișnuiți. I s-a acordat distincția cea mai înaltă a sultanatului osmanliu, rangul de Mînuitor al Lăncii Fermecate. În plus, a devenit din nou un om liber.

— De acum înainte, i-a spus sultanul, vei fi brațul meu drept, așa cum e brațul meu drept, și îmi vei fi fiu, așa cum îmi sînt fiii mei, și numele tău nu mai e un nume de sclav, căci nu mai ești mamelucul nimănu și nici un abd, ci ești pașa Arcalia, Turcul.

Un sfîrșit fericit, s-a gîndit il Machia sec. Vechiul nostru prieten și-a găsit pînă la urmă norocul. Un moment la fel de bun ca oricare altul pentru palatul amintirii să-și încheie relatarea. S-a întins alături de ea și a încercat să și-l imagineze pe Nino Argalia ca pașă oriental, căruia îi fac vînt eunuci nubieni cu pieptul dezgolit și e înconjurat de frumuseți din harem. Se simțea cuprins de sentimente de repulsie la imaginea acestui renegat, un creștin con-vertit la Islam, înfruptîndu-se din plăcerile pierdutului Constantinopol, noul Konstantiniyye sau Stambul al tur-cilor, sau rugîndu-se în moscheea ienicerilor, plimbîndu-se fără nici o grijă pe lîngă statuia distrusă, căzută, a împăratului Iustinian și bucurîndu-se de puterea din ce în ce mai mare a dușmanilor Occidentului. O astfel de transformare trădătoare putea să-l impresioneze pe un nevinovat bine intenționat ca Ago Vespucci, care vedea în călătoria lui Argalia genul de aventură palpitantă care pe el nu-l interesa, dar după părerea lui Niccolo, așa ceva distrugea legăturile prieteniei lor, iar dacă ar fi fost să se întîlnească față în față, aveau s-o facă acum ca dușmani, căci dezertarea lui Argalia era o crimă împotriva adevărului mai adînc, împotriva principiilor eterne ale puterii și rudeniei după care se desfășura istoria omenirii. Inșă nici atunci, si nici mulți ani de atunci încolo, il Machia nu

și-a imaginat că avea să-și revadă prietenul din copilărie. Pitica Giulietta Veronese și-a vîrît capul pe ușă.

— Ei bine?

Niccolo a dat vîrtos din cap.

— Signora, cred că în curînd se va trezi și se va regăsi complet. In ceea ce mă privește, mărturisesc că simt o oarecare mîndrie pentru micul rol pe care l-am jucat în reînnoirea individualității sale, a Demnității umane care, ne spune marele Pico, se află în miezul umanității noastre.

Ruffiana pufni exasperată din colțul gurii.

— Ar cam fi timpul, a zis ea și s-a retras. Aproape imediat, palatul amintirii începu să murmure în somn. Vocea îi devenise mai puternică și Niccolo și-a dat seama că își spunea ultima poveste, povestea incrustată chiar în ușa palatului amintirii care îi colonizase creierul, istoria care trebuia spusă cînd ieșea pe acea ușă și revenea la viața obișnuită: propria ei poveste, care se desfășura în sens invers, ca și cînd timpul s-ar fi scurs în direcție opusă. Văzu cu o groază din ce în ce mai mare cum se conturează în fața lui

scena îndoctrinării ei, l-a văzut pe necromantul din Stambul, misticul sufist cu căciulă înaltă și barbă lungă din ordinul Bektashi, maestru hipnotizor și constructor priceput de palate ale amintirii, încercînd din porunca unui anume pașă proaspăt uns să încredințeze faptele acelui pașă amintirii acestei femei captive - să-i șteargă propria viață pentru a face loc viziunii fără îndoială grandomane pe care Argalia o avea despre el însuși. Sultanul îi dăruise această frumusețe înrobită și așa se folosea el de ea. Barbarul! Trădătorul! Ar fi trebuit să-l fi luat și pe el ciuma, împreună cu părinții lui. Ar fi trebuit să se înece cînd Andrea Doria l-a azvîrlit în barca cu vîsle. Să fi fost tras în țeapă de Vlad Dracula al Valahiei, și tot n-ar fi fost o pedeapsă prea mare pentru astfel de fărădelegi.

Mintea lui il Machia era plină de aceste gînduri furioase, precum și de altele, cînd din senin i-a apărut în minte o imagine nedorită din trecut: copilul Argalia tachinîndu-l în legătură cu terciul tămăduitor al mamei sale. „Nu Machiavelli, ci Mămăligarii”. Și cîntecelul lui Argalia despre o imaginară fată de mămăligă. Dacă ar fi un păcat, aș regreta-o. Dacă ar fi să moară, aș boci-o. Il Machia și-a dat seama că îi șiroiau lacrimile pe obraji. Și-a fredonat cîntecul - Și dacă ar fi fost un mesaj, aș fi trimis-o -, încet, ca să nu o deranjeze pe femeia în carne și oase pe care o scosese din palatul durerii. Era singur cu amintirea lui Argalia, neavînd drept companie decît această furie nouă și amintirea dulce și veche din copilărie, începu să plîngă.

Mă cheamă Angelique și sînt fiica lui Jacques Coeur de Bourges, negustor din Montpellier. Mă cheamă Angelique și sînt fiica lui Jacques Coeur. Tatăl meu e negustor și a adus nuci, mătăsuri și covoare de la Damasc la Narbonne. A fost acuzat pe nedrept că ar fi otrăvit-o pe amanta regelui Franței și a fugit la Roma. Mă cheamă Angelique și sînt fiica lui Jacques Coeur, care a fost cinstit de Papă. A fost făcut căpitan peste șaisprezece galere ale Papei și trimis în ajutorul insulei Rodos, dar s-a îmbolnăvit pe drum și a murit. Mă cheamă Angelique și fac parte din familia lui Jacques Coeur. Pe cînd frații mei și cu mine făceam comerț cu Levantul, am fost răpită de pirați și vîndută în robie sultanului de la Stambul. Mă cheamă Angelique și sînt fiica lui Jacques Coeur. Mă cheamă Angelique și sînt fiica lui Jacques. Mă cheamă Angelique și sînt fiica. Mă cheamă Angelique și sînt. Mă cheamă Angelique.

În noaptea aceea a dormit alături de ea. Cînd se va trezi, avea să-i spună ce s-a întîmplat, avea să fie tandru și blînd, iar ea îi va mulțumi ca o doamnă ce fusese cîndva, fata unei familii de negustori cu bună-creștere. Ii era milă de ea pentru ghinionul pe care-l avusese. De două ori luată de pirați berberi, o dată de la francezi, a doua oară de la turci, cine știe la ce siluiri fusese supusă, cîți bărbați o avuseseră sau ce își amintea din toate acestea, și nici acum măcar nu era liberă. Avea o înfățișare la fel de rafinată ca a oricărui nobil, dar nu era decît o fată dintr-o casă a plăcerilor. Dacă frații săi erau în viață, cu siguranță s-ar bucura să o capete înapoi pe sora lor ascunsă, pe iubita lor Angelique cea pierdută. Ar răscum-păra-o de la Alessandra Fiorentina și ea ar putea astfel să se întoarcă acasă, oriunde ar fi această casă — Narbonne, Montpellier sau Bourges. Poate că înainte de asta avea s-o aibă. O să discute despre asta cu ruffiana în zori. Casa lui Marte îi datora faptul că mărise valoarea acestui bun în primă instanță vătămat. Frumoasa Angelique, Angelique cea tristă. El făcuse un lucru bun și aproape altruist.

În noaptea aceea a avut un vis ciudat. Se făcea că un padișah sau împărat oriental stătea la apus sub un mic dom în vîrful unei clădiri ca o piramidă cu cinci etaje făcută din gresie roșie și privea înspre un lac aurit. În spatele lui se găseau servitori care îi făceau vînt cu niște pene uriașe, iar alături de el stătea un european sau o europeană, o figură cu păr lung, bălai îmbrăcată într-o haină pînă la pămînt din romburi colorate de piele, care spunea o poveste despre o prințesă pierdută. Visătorul n-a văzut silueta bălaie decît din spate, dar padișahul era clar vizibil - un bărbat masiv, cu piele deschisă la culoare și mustață deasă, chipeș, acoperit de bijuterii și puțin cam gras. Evident, acestea erau fapte plătuite în vis, căci prințul sigur nu era sultanul otoman, iar curteanul bălai nu părea nici el să fie noul pașă italian. „Tu vorbești doar despre iubirea dintre amantî”, a spus padișahul, „dar noi ne gîndim la iubirea poporului pentru prințul său. Căci avem o mare dorință să fim iubit.” Iubirea e nestatornică”, a răspuns celălalt bărbat. „Azi te iubesc, dar s-ar putea ca mîine să nu te mai iubească.”

atunci ce propui ?” a întrebat padișahul. „Să fim un tiran neîndurător ? Să ne comportăm în așa fel încît să stîrnim ură ?”

„Sfufu ură, ci teamă”, a zis bărbatul bălai. „Căci numai teama dăinuie.”

„Nu fi prost”, i-a spus padişahul. „Toată lumea ştie că teama se împleteşte foarte bine cu iubirea.” S-a trezit în ţipete şi lumină, cu ferestre deschise, cu femei alergând încoace şi încolo în timp ce pitica Giulietta îi scrîsnea în ureche:

— Ce i-ai făcut?

Curtezane fără găтели, cu părul zburlit, cu feţele nema-chiate şi murdare, cu hainele de noapte răvăşite alergau strigînd dintr-o cameră într-alta. Toate uşile fuseseră larg deschise şi lumina zilei, antidotul magiei, se revărsa fără milă prin Casa lui Marte. Ce cotoaroaşte erau femeile astea, ce rozătoare tîmpite şi ţopîrlane, cu respiraţii împu-ţite şi voci urîte! S-a ridicat din pat şi s-a chinuit să se îmbrace. „Ce i-ai făcut Vă Dar nu făcuse nimic. O ajutase, îi curăţase mintea, îi eliberase spiritul şi abia dacă o atinsese. Cu siguranţă că nu-i datora ruffianei bani. De ce îl hăitua în halul ăsta? Ce era cu toată această agitaţie? Trebuia să plece de îndată. Trebuia să-i găsească pe Ago, Biagio şi di Romolo şi să mănînce ceva la micul dejun. Şi, fără îndoială, era şi de lucru.

— Tîmpit idiot, îi striga Giulietta Veronese, ţi-a trebuit să te amesteci în ce nu înţelegi.

Se întîmplase ceva. Era prezentabil acum şi a pornit-o prin Casa lui Marte cea despuiată de farmec cu toată demnitatea de care era în stare. Curtezeanele au tăcut la trecerea lui. Unele dintre ele arătau cu degetul. Una sau două au scos cîte un şuielat. În grand salon, pe partea cu vedere spre Arno, era o fereastră sfărîmată. Trebuia să afle ce se întîmplase. Apoi i-a apărut în faţă stăpîna casei, Fiorentina, frumoasă chiar şi fără o urmă de ajutor cosmetic.

— Domnule secretar, i s-a adresat ea cu un formalism glacial. Nu veţi mai fi niciodată bine-venit în această casă.

Apoi l-a părăsit într-o învolburare de jupoane, iar ţipetele şi tînguierile au început din nou.

— Să fii blestemat, a zis Giulietta ruffiana. N-am putut-o opri. A fugit din încăperea în care tu dormeai mai departe, ca un cadavru putrezind, şi nu i-a putut sta nimeni în cale.

Atîta timp cît eşti anesteziat şi nu îţi simţi tragedia propriei vieţi, poţi supravieţui. Cînd îţi revine limpezimea, cînd îţi este meticolos redată, te poate înnebuni. Memoria retrezită la viaţă te poate sminti, amintirea umilinţei, a celor ce ţi s-au întîmplat fără ştirea ta, a atîtor intruziuni, amintirea bărbaţilor. Nu un palat, ci un bordel al amintirilor, iar dincolo de aceste amintiri, conştiinţa faptului că toţi cei care te-au iubit sînt morţi, că nu există nici o scăpare. Un asemenea gînd te poate ridica în picioare, te poate face să-ţi aduni forţele şi să o iei la goană. Dacă fugi destul de tare, poate că vei scăpa de trecut şi de amintirea a tot ce ţi s-a întîmplat, şi totodată de viitor, de întunericul inevitabil care ti se întinde în faţă. Ai fraţi care să te salveze? Nu, fraţii tăi sînt morţi. Poate lumea întreagă e moartă. Da, este. Dacă vrei să faci parte din lumea moartă, trebuie să mori şi tu. Trebuie să alergi cît poţi de tare pînă ce ajungi la limita dintre lumi şi acolo să nu te opreşti, ci să alergi mai departe dincolo de această graniţă, ca şi cînd nici n-ar fi acolo, ca si cînd sticla ar fi văzduh si văzduhul ar fi sticlă, văzduhul sfărîmîndu-se în jurul tău ca sticla în timp ce cazii. Văzduhul sfîsiindu-te în bucăţi ca o lamă. E bine să cazii. E bine să cazii din viaţă. E bine.

— Argalia, prietene, i-a spus Niccolo fantomei trădă-torului, îmi esti dator cu o viaţă.

{14}

După ce Tansen a cîntat cîntecul focului

După ce Tansen a cîntat cîntecul focului, deepak raag, şi a făcut lămpile din Casa lui Skanda condusă de Schelet şi Saltea să se aprindă prin puterea muzicii sale, s-a constatat că suferea de pe urma unor arsuri serioase. În extazul interpretării, nu observase că au început să-i apară semne de arsuri pe propriul trup în timp ce singur se înfierbînta la flacăra puternică a geniului său. Akbar l-a trimis acasă, la Gwalior, într-o lectică regală, îndemnîndu-l să se odihnească şi să nu se întoarcă pînă nu i se vor fi vindecat rănilile. În Gwalior l-au vizitat două surori, Tana şi Riri, care au fost atît de necăjite sâ-i vadă rănilile, că s-au apucat sâ cînte megh malhar, cîntecul ploii. În curînd, asupra lui Mian Tansen a început să cadă o ploaie fină, chit că stătea la umbră. Şi n-a fost o ploaie ca oricare alta. În timp ce cîntau, Riri şi Tana i-au îndepărtat banda-jele de pe răni şi pe măsură ce-l spăla ploaia, pielea i s-a regenerat. Întregul Gwalior a fost uluit de povestea minunii cîntecului-ploaie, iar cînd s-a întors la Sikri, Tansen i-a spus împăratului despre miraculoasele fete. Akbar l-a trimis de îndată pe Birbal să le invite pe surori la curte şi le-a trimis în dar bijuterii şi haine, în semn de mulţu-mire pentru ce făcuseră. Dar cînd Tana şi Riri l-au întîlnit pe Birbal şi au auzit ce dorea, au devenit foarte serioase şi s-au retras să discute chestiunea, refuzînd toate darurile

împăratului. După o vreme au reapărut și i-au spus lui Birbal că îi vor da un răspuns a doua zi dimineată. Birbal și-a petrecut noaptea benchetuiind ca oaspete al mahara-jahului de Gwalior în fortăreața acestuia, dar când s-a întors la casa lui Riri și Tana a doua zi, a găsit pe toată lumea cufundată în doliu. Surorile se înecaseră într-un puț. Ca brahmane practicante, nu doriseră să-l slujească pe regele musulman și s-au temut că dacă spun nu, Akbar va lua refuzul ca pe o insultă și familiile lor vor avea de suferit consecințele. Așa că preferaseră să-și sacrifice viețile pentru a evita un astfel de deznodământ. Vestea sinuciderii surorilor l-a cufundat pe împărat într-o depresie profundă, iar când împăratul era deprimat, întregul oraș își ținea respirația. În Cortul Noii Credințe, Băutorilor de Apă și Iubitorilor de Vin le-a fost imposibil

să-si mai continue discuțiile, iar nevestele și concubinele imperiale au încetat și ele să se mai certe.

Odată arșița zilei potolită, Niccolo Vespucci, care își spunea Mogor dell'Amore, s-a postat în fața încăperilor regale, așa cum i se poruncise, dar împăratul nu avea chef de poveștile lui. Apoi, aproape de înserat, Akbar a ieșit ca o furtună din camerele sale însoțit de gărzi și de cei care îi făceau vînt și s-a îndreptat spre Panch Mahal.

— Tu erai, a zis el când l-a văzut pe Mogor, pe tonul unuia care uitase de existența vizitatorului său, iar apoi, întorcîndu-se, a continuat: Foarte bine. Vîno.

Trupurile celor care îl păzeau pe împărat s-au dat puțin la o parte și Mogor a fost primit în cercul puterii. Trebuia să meargă repede. Împăratul se deplasa cu viteză.

Sub micul dom din vârful Panch Mahalului, împăratul Hindustanului privea înspre lacul aurit de lîngă Sikri. În spatele lui se găseau servitori care îi făceau vînt cu niște pene uriașe, iar alături de el stătea europeanul bălai care voia să-i spună o poveste despre o prințesă pierdută.

— Tu vorbești doar despre iubirea dintre amănți, a spus împăratul, dar noi ne gîndim la iubirea poporului pentru prințul său, pe care mărturisim că ne-o dorim foarte mult. Și totuși, aceste fete au murit pentru că au preferat scindarea în loc de unitate, zeii lor în loc de al nostru și ura în loc de iubire. Concluzia noastră, ca urmare, este că iubirea oamenilor pare a fi nestatornică. Dar ce să deducem din această concluzie? Trebuie să devenim un tiran neîndurător? Trebuie să ne comportăm în așa fel încît să stîrnim o teamă universală? Numai teama dăinuie?

— Cînd marele războinic Argalia a întîlnit-o pe Qara Koz, frumusețea eternă, a răspuns Mogor deH'Amore, a început o poveste care va renaște credința tuturor oame-nilor - credința voastră chiar, Mare Mogul, soț între soți, amant între amănți, rege între regi, bărbat între bărbați! -în puterea nemuritoare a iubirii și în capacitatea extra-ordinară a inimii omenești de a iubi.

Cînd a coborît din vârful Panch Mahalului și s-a dus la culcare, împăratului îi alunecase mantia de tristețe de pe umeri. Orașul a scos un oftat colectiv de ușurare și stelele au strălucit mai intens pe cer. Tristețea împăraților, după cum știa toată lumea, era o amenințare la adresa siguranței lumii, din pricina potențialului pe care îl avea de a se transforma în slăbiciune sau violență sau ambele. Buna dispoziție a împăratului era cea mai bună garanție a unei vieți fără trepidații, iar dacă străinul fusese cel care îi redase împăratului voia bună, atunci merita recunoștință și își cîștigase dreptul de a fi considerat un prieten la nevoie. Străinul și, poate, și subiectul povestirii sale, domnița Ochi Negri, prințesa Qara Koz. În noaptea aceea, împăratul a visat despre iubire. În vis se făcea că era din nou califul Bagdadului, Harun al-Rașid, cutreierînd incognito, de data aceasta pe străzile orașului Isbanir. Din senin, el, califul, a fost cuprins de o mîncărime pe care nimic și nimeni nu i-o putea vindeca. S-a întors rapid la palatul său din Bagdad, scărpinîndu-se tot timpul pe parcursul călătoriei de treizeci de kilometri, iar cînd a ajuns acasă, s-a îmbăiat în lapte de măgăriță și a rugat-o pe concubina sa preferată să îi maseze trupul cu miere. Mîncărimea a continuat să-l înnebunească și nici un doctor nu i-a găsit leacul, deși i-au pus ventuze și lipitori pînă ce aproape că l-au adus în pragul morții. l-a împrăștiat pe toți acei vraci și după ce și-a recăpătat puterile, a hotărît că dacă mîncărimea era incurabilă, singurul lucru care îi rămînea de făcut era să-și distragă atenția în așa măsură, încît să n-o mai observe.

l-a adunat pe cei mai faimoși bufoni din regat ca să-l facă să rîdă și pe cei mai pricepuți filosofi care să-i solicite creierul la maxim. Dansatoare erotice i-au stîrnit dorin-țele și curtezanele cele mai pricepute i le-au satisfăcut. A construit palate și șosele, școli și hipodromuri și toate astea au fost de folos, dar mîncărimea a continuat fără cel mai mic semn de îmbunătățire. A pus întregul oraș Isbanir în carantină și i-a afumat canalele în încercarea de a stîrpi molima mîncărimei de la sursă, dar adevărul e că foarte puțină lume părea să sufere de mîncărime atît de serios ca el. Apoi, într-o altă noapte cînd a ieșit în secret, învăluit în mantie, pe străzile Bagdadului, a văzut o lampă la o fereastră înaltă, iar cînd a privit în

sus a zărit fața unei femei iluminate de o luminare în așa fel că părea să fie făcută din aur. Preț de acea clipă doar, mîncă-rimea i-a încetat cu totul, dar în momentul în care femeia și-a închis obloanele și a stins lumina, a revenit de două ori mai puternică. Califul a înțeles atunci de unde i se trăgea iritația. Preț de o clipă asemănătoare, văzuse aceeași față în Isbanir privind în jos de la o altă fereastră și mîncărimea începuse imediat după aceea. „Găsiți-o”, i-a spus vizirului, „căci aceea e vrăjitoarea care m-a deo-cheat.”

Ușor de zis, greu de făcut. Oamenii califului i-au adus șapte femei pe zi în fiecare din următoarele șapte mie, dar cînd le-a pus să-și dezvăluie fețele, și-a dat imediat seama că nici una dintre ele nu era cea pe care o căuta. În a opta zi însă, o femeie înfășurată în văl a venit de bunăvoie la curte și a cerut o audiență, spunînd că ea era cea care-i putea ușura califului durerea. Harun al-Rașid a primit-o imediat. „Deci tu ești vrăjitoarea”, a strigat ei „Nici vorbă de așa ceva”, i-a răspuns ea. „Dar de cînd am zărit fața acoperită cu glugă a unui bărbat pe străzile din Isbanir, m-am scărpinat întruna. Am ajuns chiar să-mi părăsesc orașul de baștină și să mă mut aici, la Bagdad, în speranța că mutarea îmi va ușura chinul, dar în zadar. Am încercat să-mi găsec ocupații, să-mi distrag atenția, am țesut tapiserii minunate și am scris volume de poezii, totul în zadar. Apoi am auzit că Harun al-Rașid, califul Bagdadului, caută o femeie care-l face să se scarpine și am înțeles care e răspunsul la ghicitoare.

Acestea fiind spuse, și-a dat cu îndrăzneală jos vălul și imediat mîncărimea califului a dispărut complet și a fost înlocuită de un sentiment cu totul diferit. „Și tu simți același lucru?” a întreat el și ea a dat din cap. „Gata cu mîncărimea. Altceva în loc.” mCare, la rindul său, e o boală pe care nici un bărbat n-o poate lecui”, a zis Harun al-Rașid. „Sau, în cazul meu, nici o femeie”, a zis doamna. Califul a bătut din palme și și-a anunțat căsătoria iminentă; iar el și Begum a lui au trăit fericiți pînă la adinea bătrîneți, pînă cînd a venit Moartea, Distrugătoarea Zilelor.

Acesta a fost visul împăratului.

Pe măsură ce povestea prințesei ascunse se răspîndea prin vilele nobililor și prin șanțurile celor de rînd din Sikri, capitala a fost cuprinsă de un delir molatic. Lumea a început să o viseze tot timpul, femeile la fel ca și bărbații, curtenii la fel ca și haimanalele, sadhu-si11 la fel ca și curvele. Dispăruta seducătoare mogulă din îndepărtatul Herat, pe care iubitul ei Argalia l-a botezat mai tîrziu „Florența Orientului”, a dovedit că puterile nu îi fuseseră cu nimic diminuate de trecerea anilor și nici de probabila sa moarte.

Note:

1. Asceți (în hinduism).

A vrăjit-o pînă și pe Hamida Bano, regina mamă, care de obicei nu prea dădea doi bani pe vise. Însă Qara Koz care o vizita pe Hamida Bano în somn era o pildă de smerenie musulmană și comportament conser-vator. Nici unui cavaler străin nu i s-a permis să-i întineze puritatea; despărțirea de ai ei îi pricinuisese multă durere și a fost probabil, trebuia spus, vina surorii ei mai mari. Bătrîna prințesă Gulbadan, însă, visase o Qara Koz complet diferită, o aventurieră neinhibată a cărei veselie necuviincioasă, blasfematoare chiar, era puțin șocantă, dar pe de-a-ntregul plăcută, iar povestea legăturii ei cu cel mai chipeș bărbat din lume era pur și simplu delicioasă. Prințesa Gulbadan ar fi invidiat-o dacă ar fi putut, dar se distra prea bine trăind prin intermediul ei cîteva nopți pe săptămîină. Pentru Schelet, castelana de la Casa lui Skanda de pe malul lacului, Qara Koz era personificarea sexualității feminine și în fiecare noapte înfaptuia acrobații imposibile spre delectarea voyeuristică a curtezanei. Dar nu toate visele în care apărea prințesa ascunsă erau afectuoase. Pentru domnița Man Bai, iubita moștenitorului tronului, zarva absurdă care se făcea în jurul femeii pierdute era o deturnare a atenției de la ea însăși, viitoarea regină a Hindustanului, care, conform drepturilor pe care i le conferea tinerețea și destinul, ar fi trebuit să fie obiectul fanteziilor viitorilor ei supuși. Iar Jodha, regina Jodha, de una singură în încăperile sale, nevizitată de creatorul și regele ei, a înțeles că apariția prințesei ascunse însemna o rivală plăsmuită a cărei putere s-ar putea să nu reușească să o contracareze.

Era clar că domnița Ochi Negri se transforma în toate cele pentru toată lumea - o pildă, o amantă, o adversară, o muză; în absență, era folosită drept unul din acele vase în care oamenii își varsă preferințele, aversiunile, preju-decățile, idiosincraziile, secretele, ezitățile și bucuriile, laturile neîmplinite, umbrele, inocența și păcatul, îndoielile și certitudinile, cele mai generoase, precum și cele mai ranchiunoase reacții la trecerea prin lume. Iar povestitorul ei, Niccold Vespucci, „mogulul din flori”, noul favorit al împăratului, a devenit rapid cel mai rîvnit oaspete din oraș. În timpul zilei, toate ușile îi

erau deschise, iar noaptea, o invitație la locul său preferat de destindere, Casa lui Skanda - ale cărei regine, acele zeități gemene, una ema-ciată, cealaltă corpolentă, ajunseseră la stadiul la care puteau alege dintre nobilii cei mai de seamă din Sikri -, era simbolul cel mai jinduit al statutului pe care îl avea persoana respectivă. Legătura monogamă pe care Vespucci o avea cu osoasa și inepuizabila Mohini, Scheletul, era considerată admirabilă. Chiar și ei îi venea greu să creadă.

— Jumătate din femeile din Sikri și-ar deschide ușile din spate pentru tine, i-a spus ea mirată. Chiar să fiu eu tot ce-ți dorești?

El a cuprins-o într-o îmbrățișare liniștitoare.

— Trebuie să înțelegi, i-a spus el, că n-am bătut tot acest drum doar ca să-mi fac de cap. Într-adevăr, de ce venise ? Era o întrebare care nedu-merea multe din mințile cele mai agere ale orașului, precum și unele din cele mai ranchiunoase inteligențe ale sale. Interesul din ce în ce mai mare al cetățenilor pentru viața diurnă îmbibată de alcool și cultura nocturnă obsedată de sex a Florenței, pe care Mogor dell'Amore le-a descris în timpul unei lungi serii de chefuri din vilele aristocraților și la niște pahare de rom în locurile de distracție ale celor de rînd, i-a făcut pe unii să suspecteze că ar exista o conspirație hedonistă menită să submineze vîna morală a poporului și să erodeze autoritatea morală a Singurului Dumnezeu Adevărat. Badauni, liderul puritan al Băutorilor de Apă și mentorul din ce în ce mai recalcitrantului prinț moștenitor Salim, îl urîse pe Vespucci din ziua în care fusese umilit de străin în Cortul Noii Credințe. Acum începuse să-l vadă ca pe o unealtă a Diavolului.

— E ca și cînd tatăl tău, care e din ce în ce mai fără de Dumnezeu, l-ar fi plăsmuit pe acest homuncule satanic ca să-l ajute să corupă lumea, i-a spus el lui Salim, adăugînd amenințător: Trebuie făcut ceva, dacă e cineva destul de bărbat să o facă.

Trebuie spus că motivele pentru care prințul Salim se coalizase cu Badauni erau complet adolescente; i s-a alăturat dușmanului lui Abul Fazi pentru că Abul Fazi era sfetnicul apropiat al tatălui său. Puritanismul nu îi stătea în caracter, căci era un sibirit ale cărui obiceiuri l-ar fi îngrozit pe Badauni dacă bărbatul lui subțire i s-ar fi permis să le știe. Așa că Salim era cu totul neimpresionat de teoria lui Badauni conform căreia împăratul stîrnise cumva un demon al desfiului din Iad. Ii dispăcea Vespucci deoarece, ca protector al Casei lui Skanda, străinul era singurul bărbat care avea acces liber la madam Schelet; și în ciuda încercărilor din ce în ce mai frenetice ale domniței Man Bai de a-i face pe plac, dorința prințului moștenitor pentru Mohini nu a făcut decît să crească odată cu trecerea timpului. „Eu sînt viitorul rege”, își spunea el furios, „și cu toate acestea bordelul acela arogant refuză să-mi dea femeia pe care o vreau”. Cît despre domnita Man Bai, mare i-a fost furia cînd a aflat că logodnicul ei tînjea încă să i-o pună fostei sale sclave. Această furie s-a contopit cu resentimentele ei față de prințesa de vis pe care Vespucci o vîrîse viclean în visele tuturor celor pe care îi știa și i-a format un furuncule urît și supurînd în minte, care trebuia cumva, probabil violent, spart.

Cînd Salim a catadicsit să o viziteze data următoare, s-a gătit cît se poate de apetisant și i-a oferit boabe de struguri între dinți, pe care el să le ia cu limba.

— Dacă acest Mogor îl convinge pe împărat de descendența lui, i-a murmurat iubitelui ei, sau, ceea ce e mai probabil, dacă împăratul se preface că-l crede din propriile lui motive, îți dai seama, iubirea mea, de consecințe, de consecințele complexe și periculoase pentru tine?

Prințul Salim se baza de obicei pe alții să îi descifreze chestiuni de genul „consecințe complexe”, așa că i-a spus să fie mai clară.

— Nu-ți dai seama, o, viitor rege al Hindustanului, a tors ea, că așa ceva i-ar permite tatălui tău să spună că pretenția altuia la tron e mai întemeiată decît a ta? Și chiar dacă așa ceva pare prea exagerat ca să fie demn de crezare, dacă îl adoptă pe sicofant ca fiu? Nu te mai interesează tronul sau ai de gînd să lupți pentru el, dragul meu? Ca o femeie care nu-și dorește nimic mai mult decît să-ți fie regină, aș fi foarte îndurerată să știu că nu mai ești rege în devenire, ci o insectă fără coloană vertebrală.

Chiar și cei mai apropiați împăratului aveau rețineri și suspiciuni din ce în ce mai mari legate de prezența și adevăratele scopuri ale lui Mogor dell'Amore la curte. Regina mamă, Hamida Bano, îl credea agent al Occidentului infidel, trimis să le dezorienteze și să le slăbească sfîntul imperiu. Birbal și Abul Fazi credeau amîndoi că străinul era aproape sigur o pușlama, probabil pe fugă din pricina vreunei fapte teribile pe care o va fi comis acasă, un escroc care trebuia să se strecoare ca un vierme într-o viață nouă deoarece cea veche încetase să mai fie viabilă. Poate că risca să fie ars pe rug, spînzurat sau legat de patru cai și sfîșiat sau cel puțin torturat și aruncat în închisoare dacă se întorcea de unde venise.

— N-ar trebui să fim orientalii inocenți și creduli drept care ne ia, a zis Abul Fazi. În chestiunea

morții lui Lord Hauksbank, de exemplu, n-am încetat nici o clipă să fiu convins de vinovăția lui.

Birbal era îngrijorat din pricina împăratului.

— Nu cred că vrea să vă facă rău, a zis el, dar a împletit o vrajă în jurul vostru care ar putea să vă facă rău în cele din urmă, distrăgându-vă atenția de la chestiunile care ar trebui să vă preocupe cu precădere.

Împăratul nu era convins și prefera să fie înțelept.

— E un hoinar care își caută un Joc în lume, le-a spus el. La poalele dealului, în Casa lui Skanda, și-a făurit un soi de atmosferă casnică într-un lăcaș al plăcerilor și a transformat o curvă scheletică într-un soi de nevastă. Cît de flămînd după dragoste trebuie să fie! Singurătatea e soarta rătăcitorului; e străin oriunde merge și nu există decît prin puterea propriei voințe. Care a fost ultima dată cînd l-a lăudat o femeie și i-a spus că e al ei ? De cînd nu s-a mai simțit apreciat, vrednic sau însemnat? Cînd un om nu mai este dorit, ceva din el începe să moară. Opti-mismul slăbește, înțeleptul nostru Birbal. Abul Fazi, protec-torul nostru prevăzător, tăria unui om nu este inepuizabilă. Un bărbat are nevoie de alti bărbați care să-i dea atenție

în timpul zilei și de o femeie care să i se culcușească în brațe noaptea. Părerea noastră este că Mogor al nostru nu a avut parte de asemenea hrană de mult timp. Cînd l-am cunoscut, o luminiță din el era aproape stinsă, dar acum se intensifică în fiecare zi în compania noastră sau a ei, a lui Mohini, micul Schelet. Poate că ea îi salvează viața. E adevărat că nu stim ce fel de viață a fost aceasta.

Părintele Acquaviva ne-a spus că numele lui e ilustru în orașul său de baștină, dar dacă așa stau lucrurile, înseamnă că nu se mai află sub protecția sa. Cine știe de ce a fost prigonit ? În ceea ce ne privește, ne place compania sa și nu simțim nevoia să-i deslușim misterele. Se poate foarte bine să fie un răufăcător, un criminal chiar, cine știe. Ce stim însă e că a traversat lumea ca să lase în urmă o poveste și să spună alta, că povestea pe care ne-a adus-o

e singurul său bagaj și că dorința sa cea mai fierbinte e aceeași ca și a bietului și dispărutului Dashwanth - adică să pășească în această poveste pe care o spune și să înceapă o viață nouă în interiorul ei. Pe scurt, e o făptură a basmelor, iar un afsanah bun nu a făcut niciodată nici un rău nimănu.

— Stăpîne, sper să nu apucăm ziua în care să aflăm pe propria spinare cît de pripită e această remarcă, a răspuns Birbal sumbru.

Reputația răposatei Khanzada Begum, sora mai în vîrstă a prințesei ascunse, s-a deteriorat pe măsură ce pasiunea orașului pentru sora ei mai mică creștea. Acea doamnă nobilă, care devenise o eroină la curtea bunicului lui Akbar, Babar, atunci cînd s-a întors acasă triumfătoare după anii în care Shaibani Han o ținuse prizonieră, și care a fost ulterior o forță puternică în familia mogulă, consultată în toate chestiunile de stat, se transformase acum în arhetipul surorii maștere, iar numele ei, cînd va venerat, a ajuns să fie folosit ca injurie pe care femeile și-o aruncau una alteia la furie, cînd voiau să facă acuzații legate de orgoliu, gelozie, meschinărie sau trădare. Multă lume a început să creadă că felul în care fusese tratată de Khanzada era, în aceeași măsură ca și dragostea pentru pașa străin, motivul pentru care prințesa ascunsă se înde-părtase de familia ei, o alegere care duse pe cărări misterioase, necunoscute, către uitarea completă. Odată cu trecerea timpului, sentimentele de repulsie ale lumii față de „sora cea rea au început să aibă o consecință mai îngrijorătoare. Din poveste s-a înălțat ceva irascibil, o dîră puturoasă și verzuie de vrajbă emanată de istorisire, care a contaminat femeile din Sikri, astfel că la palat au început să ajungă vești despre certuri aprige între surori care pînă atunci se iubiseră, despre suspiciuni și acuzații, rupturi ireparabile și înstrăinări amare, altercații și chiar lupte cu cuțite, despre ieșirea la suprafață a unor antipatii și resentimente de care femeile în chestiune abia dacă fuseseră conștiente pînă la demascarea lui Khanzadei Begum de către străinul cu păr bălai. Apoi tulburările s-au extins pînă ce au ajuns să afecteze verișoare primare, apoi și rude mai îndepărtate și, în cele din urmă, pe toate femeile, fie că erau înrudite sau nu; chiar și în haremul împăratului, hărmălaia zîzaniei a atins cote fără precedent și complet inacceptabile.

— Femeile s-au plîns întotdeauna de bărbați, a zis Birbal, dar se pare că nemulțumirile cele mai profunde și le rezervă una alteia, căci dacă de la bărbați se așteaptă să fie nestatornici, trădători și slabi, propriul sex și-l judecă după standarde mai înalte, se așteaptă la mai mult de la el — fidelitate, înțelegere, încredere, afecțiune — și se pare că au hotărît toate, la un loc, că aceste așteptări au fost înșelate.

Cu o urmă de ironie în voce, Abul Fazi a adăugat că încrederea regelui în așa-zisul caracter inofensiv al povești-lor devenea o poziție controversată, greu de apărat. Cei trei bărbați, curtenii și regele, știau că

le-ar fi fost imposibil bărbaților să pună capăt războiului dintre femei. Regina mamă Hamida Bano și bătrâna prințesă Gulbadan au fost chemate la Palatul Viselor. Au sosit îmbrîncindu-se și înghiontindu-se, fiecare plîngîndu-se în gura mare de fătărnicia secretă a celeilalte, și a fost evident pentru toată lumea că criza ieșise de sub control.

Unul din puținele locuri din Sikri care a rămas imun la acest fenomen a fost Casa lui Skanda și, într-un final, Scheletul și Salteaua au urcat dealul și i-au cerut împăra-tului o audiență, pretinzînd că au soluția la problemă. În spatele acestui gest ieșit din comun se afla dorința de autoprotecție.

— Trebuie să facem ceva, îi șoptise ea la ureche lui Mogor într-o noapte în pat, altfel peste cinci minute cineva va ajunge la concluzia că toată această agitație e din vina ta și asta ne va termina pe toți. Împăratul era destul de amuzat de îndrăzneala curvelor, dar știa destul de îngrijorat de situație ca să le răspundă favorabil la cererea în audiență și le-a chemat pe marginea Celui Mai Bun Dintre Bazinele Posibile. El stătea așezat confortabil pe perne pe tronul din mijlocul piscinei și le-a îndemnat pe curtezane să spună ce au de spus.

— Jahanpanah. Adăpost al Lumii, a zis Scheletul trebuie să le poruncești tuturor femeilor din Sikri să-și dea jos toate hainele

împăratul s-a ridicat în picioare. Asta era interesant.

— Toate hainele? a întrebat el. doar ca să se asigure că înțelesese bine

— Pînă la ultima bucată, a zis Salteaua cu toata sorta zitate. Lenjeria intimă, ciorapii, plîna și panglicile din pînă Pune-le să umble prin oraș goala pușca timp de o zi și nu voi mai avea probleme cu aiureala asta.

: — Motivul pentru care această nebunie nu a cuprins și bordelul a explicat Scheletul, este ca noi, doamnele nopții, nu avem nici un secret una față de alta, așa că spălăm una pe alta în locurile intime și știm exact care dintre noi au sifilis și care sînt curate. Cînd doamnele din oraș se vor vedea goale pe străzi, goale pe bucătărie, goale la bazar, goale peste tot. vizibile din orice unghi, cu toate defectele și pârșoșenia expuse, vor începe să rida de ele însele și să-și dea seama că de proaste atît de credă ei aceste făpturi ciudate, amuzante ar putea să le fie dușmance.

— Cît despre bărbați, a continuat Mohini Scheletul, trebuie să porunciți să fte toți legați la ochi și înălțimea Voastră trebuie să facă același lucru Preț de o » în Sikri nici un bărbat nu se va uita la vre-o femeie, iar femeile, vîzîndu-se neascunse, cum ar veni, ee vor împăca din nou una cu alia

— Dacă vă închipuiți că fac una ca asta, e zis Hamida Bano, atunci povestirile aceluia străin chiar \ au înmuiat împăratul Akbar și-a privit mama în ochi.

— Cînd împăratul poruncește ceva, a zis el, pedeapsa pentru nesupunere e moartea.

Cerurile au fost blînde în ziua goliciunii femeilor. Norii au acoperit soarele toată ziua și a bătut o briză răcoroasă. Bărbații din Sikri nu au lucrat în ziua aceea, n-a fost deschis nici un magazin, cîmpurile au fost goale, ușile atelierelor artiștilor și artizanilor au rămas încuiate. Nobilii au stat în pat, muzicienii și curtenii și-au întors cu toții fața la perete. Iar în absența bărbaților, femeile din capitală s-au convins încă o dată că nu erau făcute din minciuni și trădări, ci doar din pînă, piele și carne, că erau toate la fel de imperfecte și că nu aveau nimic special de ascuns una de alta, nici otrăvuri, nici uneltiri, și că pînă și surorile pot, în cele din urmă, să găsească o modă-litate de a se înțelege. Cînd a apus soarele, femeile s-au îmbrăcat din nou și bărbații și-au dat jos legăturile de la ochi și au luat cu toții o masă asemănătoare celei de la capătul unui post, o cină cu apă și fructe. Din ziua aceea, casa Scheletului și a Saltelei a fost singurul stabiliment nocturn care a căpătat aprobarea personală a împăra-tului, iar doamnele au devenit consilieri de onoare ai regelui. Iar ziua aceea n-a adus decît două vești proaste. Prima îl privea pe prințul moștenitor Salim. Beat fiind în noaptea aceea, s-a lăudat tuturor celor dispuși să-l asculte că ignorase porunca tatălui său, își dăduse jos legătura de la ochi și se holbase la populația feminină timp de ore întregi. Vestea i-a ajuns la urechi lui Akbar, care a ordonat arestarea imediată a fiului său. Abul Fazi a fost cel care a sugerat cea mai potrivită pedeapsă pentru nesupunerea prințului. A doua zi dimineața, în curtea de lîngă haremul regal, a pus ca Salim să fie dezbrăcat și apoi bătut de gîrzile din harem, atît eunuci, cît și femei clădite ca niște luptători bărbați. I-au tărbăcit pielea cu bețe, pietricele și bulgări de pămînt pînă ce a cerșit îndurare și iertare. După aceea, a fost clar că prințul bețiv și dependent de opiu va încerca într-o bună zi să se răzbune pe Abul Fazi, precum și pe împăratul Hindustanului.

A doua consecință tristă a goliciunii femeilor a fost că bătrîna prințesă Gulbadan a prins o răceală și apoi s-a topit vîzînd cu ochii pînă a murit. Chiar spre sfîrșit l-a chemat pe împărat și a încercat să reabiliteze reputația răposatei Khanzada Begum.

— Când tatăl vostru s-a întors din lungul său exil persan și v-a regăsit, a zis ea, Khanzada Begum a fost cea care avusese grijă de înălțimea Voastră, căci, bineînțeles, Hamida Bano nu era acolo. Khanzada v-a iubit mult, să nu uitați asta. Vă săruta mâinile și picioarele și spunea că îi amintesc de mâinile și picioarele bunicului vostru. Așa că orice s-ar spune despre cum a tratat-o pe Qara Koz, să nu uitați că și asta e adevărat. O soră rea poate fi o stră-mătușă iubitoare.

Gulbadan căutase întotdeauna să fie precisă în felul în care își amintea trecutul, dar acum a început să confunde lucrurile, spunându-i uneori lui Akbar pe numele tatălui său, Humayun, iar alteori chiar pe numele bunicului său. Era ca și când primii trei împărați moguli se adunaseră la căpățiul ei găzduiți de trupul lui Akbar, ca să-i vegheze plecarea sufletului din această lume. După moartea lui Gulbadan, Hamida Bano a fost cuprinsă de remușcări îngrozitoare.

— Am îmbrîncit-o, a zis ea. Am înghiontit-o că aproape a căzut și era mai bătrînă decît mine. Nu am respectat-o și acum nu mai e.

Akbar și-a consolat mama.

— Știa foarte bine că o iubești, a zis el. Știa că o femeie poate fi în același timp o îmbrîncitoare nepricepută și o prietenă bună.

Dar regina mamă era de neconsolat.

— Întotdeauna a părut atît de tînără, a zis ea. Îngerul a făcut o greșeală. Eu sînt cea care nu făcea decît să aștepte să moară.

La capătul celor patruzeci de zile de doliu pentru Gulbadan, Akbar l-a chemat pe Mogor dell'Amore la Palatul Viselor.

— Durează prea mult, i-a zis el. Nu te poți întinde la nesfârșit, sper că îți dai seama. A venit momentul să-ți continui relatarea. Spune naibii întreaga poveste cît poți de repede - și fă-o, te rog, fără să le mai stîrnești din nou pe doamne.

— Adăpost al Lumii, a zis Mogor, făcînd o plecăciune adîncă, nu-mi doresc nimic mai mult decît să-mi spun povestea, căci după asta rîvnesc oamenii mai presus de toate. Dar pentru a o aduce pe domnița Ochi Negri în brațele lui Argalia Turcul, trebuie mai întîi să explic anumite desfășurări militare în care au fost implicate cele trei mari puteri care se află între Italia și Hindustan, și anume, Pelin Han, războinicul uzbek, șahul Ismael sau Ismail, regele safavid al Persiei, și sultanul otoman.

— Blestem pe capul tuturor povestitorilor, a zis Akbar iritat, trăgînd o dușcă zdravănă dintr-un pocal de vin roșu și auriu. Și vărsat pe capul copiilor tăi.

{15}

La Marea Caspica, bătrînele vrăjitoare cu cartofi

La Marea Caspică, bătrînele vrăjitoare cu cartofi au șezut și au plîns. Adine au suspinat și cumplit au bocit. Toată Transoxiana era în doliu pentru Shaibani Han, marele domn Pelin, domnitorul întinsului Khorasan, monar-hul din Samarkand, Herat și Buhara, descendent al adevăratei linii a lui Genghis Han, învingător cîndva al parvenitului mogul Babar...

— S-ar putea să nu fie o idee prea bună, a zis împăratul blajin, să repeți în prezența noastră lăudăroșenia aceluia ticălos în ceea ce-l privește pe bunicul nostru.

...Shaibani cel plin de ură, tîlharul barbar, care a căzut în bătălia de la Marv și a fost ucis de șahul Ismail al Persiei, care i-a montat craniul într-un pocal de vin roșu și auriu, incrustat cu bijuterii, și i-a trimis bucăți din trup peste tot în lume ca să dovedească faptul că era mort. Astfel a pierit acel războinic de șaizeci de ani, experimentat, dar și îngrozitor, needucat și primitiv: umilitor,

deși meritat, decapitat și tranșat de un tinerel de abia douăzeci și patru de ani.

— Așa mai merge, a zis împăratul, privindu-și propriul pocal de vin cu satisfacție. Căci nu poate fi numit talent faptul că îți ucizi compatrioții, că îți trădezi prietenii, că ești fără credință, fără milă, fără religie; astfel se poate dobîndi putere, dar nu și glorie.

— Nici Niccolo Machiavelli, florentinul, nu s-ar fi putut exprima mai bine, a consimțit povestitorul.

Vrăjitoria cu cartofi a luat naștere în Astrahan, pe malurile fluviului Atil, ulterior rebotezat Volga, creată de apocriafa vrăjitoare Mama Olga întîi, dar practicantele sale erau de mult scindate, la fel cum și lumea

era scindată, astfel că acum, pe coasta de vest a Mării Caspice, căreia îi spuneau Khazar, lângă Ardabil, unde își avea rădăcinile dinastia safavidă a Șahului Ismail, vrăjitoarele erau šiite și se bucurau de victoriile noului imperiu persan duo decimal, în timp ce pe coasta de est, unde trăiau uzbekii, erau -unele dintre ele, biete nenorocite dezorientate - de partea lui Pelin Han. Mai apoi, când șahul Ismail a fost înfrînt de armata otomană, aceste vrăjitoare cu cartofi sunnite din estul Mării Khazar au pretins că blestemele lor s-au dovedit mai puternice decît farmecele surorilor lor šiite din vest. Pentru Khorasani, cartoful este atotputernic, au strigat ele de multe ori cuvintele crezului lor cel mai sfînt, și orice poate fi făptuit prin el. Bine folosite, farmecele bazate pe cartofi ale uzbekilor sunniți puteau să-ți găsească un soț, să te scape de o rivală mai atrăgătoare în dragoste sau să cauzeze căderea unui rege šiit. Șahul Ismail fusese victima rar folositului Blestem Anti-Șiit Uzbek cu Cartofi și Sturioni, pentru care era nevoie de cantități de cartofi și caviar care nu erau ușor de strîns și de o solidaritate a vrăjitoarelor sunnite care era la fel de greu de dobîndit. Cînd au căpătat vestea înfrîngerii lui Ismail, vrăjitoarele cu cartofi din est și-au șters ochii, au încetat să se mai tînguie și au dansat. O vrăjitoare Khorasani facînd piruete este o prive-liște rară și deosebită și puțini din cei care au văzut dansul l-au uitat vreodată. Iar Blestemul Cartofului și Caviarului a creat o ruptură în cîrdășia vrăjitoarelor cu cartofi care nici pînă în ziua de azi nu s-a remediat. S-ar putea însă să fi existat și motive mai prozaice pentru deznodămîntul bătăliei de la Chaldiran, și anume că armata otomană a fost cu mult mai numeroasă decît cea persană; sau că soldații otomani erau înarmați cu puști, pe care persanii nu le considerau arme bărbătești și refuzau să le folosească, astfel încît au fost trimiși în număr mare la o moarte inevitabilă, dar, fără îndoială, bărbătească; sau că în fruntea forțelor otomane se afla invincibilul general ienicer, ucigaș al lui Vlad Țepeș, Dracul-Balaur al Valahiei, adică Argalia, turcul florentin. Oricît de măreț și-ar fi imaginat șahul Ismail că este - și nu-l întrecea nimeni cînd venea vorba de părerea bună pe care o avea despre el însuși - nu avea cum să reziste prea mult împotriva Mînuiitorului Lăncii Fermecate.

Șahul Ismail al Persiei, reprezentantul autodesemnat al celui de-al Doisprezecelea Imam pe pămînt, avea repu-tația că era arogant, egoist și un propovăduitor fanatic al lui Ithna Ashari, adică Islamul Șiit Duodecimal.

— Am să frîng crosele de polo ale adversarilor, s-a lăudat el, folosind cuvintele sfîntului sufist Shaykh Zahid, și apoi terenul va fi al meu.

Apoi a pretins ceva și mai mare, cu cuvinte proprii.

— Eu sînt Dumnezeu Adevărat, Dumnezeu Adevărat, Dumnezeu Adevărat! Haide, orbule care ți-ai pierdut cărarea, privește adevărul în față! Eu sînt Făcătorul Absolut de care vorbește lumea.

I se spunea Voii Allah, vicarul lui Dumnezeu, iar pentru soldații săi „roșcați”, qizilbash, era într-adevăr divin.

Modestia, generozitatea, bunătatea - acestea nu se numă-rau printre trăsăturile sale cele mai recunoscute. Și cu toate acestea, cînd a mărșăluit înspre sud cu capul lui Shaibani Han într-un urciur cu miere și a intrat în Herat triumfător, exact acestea au fost cuvintele pe care domnița Ochi Negri, Qara Koz, prințesa pe care istoria a uitat-o, le-a folosit pentru a-l descrie. Șahul Ismail a fost prima ei iubire. Avea șaptesprezece ani.

— Deci e adevărat, a exclamat împăratul. Străinul din pricina căruia a refuzat să se întoarcă împreună cu Khanzada la curtea bunicului meu, motivul pentru care nobilul meu bunic a șters-o din scripte - seducătorul despre care a vorbit iubita noastră mătușă Gulbadan -nu a fost Arcalia sau Argalia al tău, ci însuși șahul Persiei.

—Ambii sînt capitole din istoria ei, o, Adăpost al Lumii, a răspuns povestitorul. Unul după altul, învingătorul și apoi cuceritorul învingătorului. Trebuie să recunoaștem că femeile nu sînt perfecte și se pare că tînără doamnă avea slăbiciunea de a fi de partea cîștigătorului.

Herat, perla Khorasanului, sălașul pictorului Behzad, creatorul unor miniaturi fără pereche, și al poetului Jami, filosoful nemuritor al iubirii și loc de veci al protectoarei frumuseții, marea regină Gauhar Shad, care înseamnă Giuvaier Fericit sau Strălucitor!

— Acum îi aparții Persiei, a zis șahul Ismail cu voce tare în timp ce trecea călare pe străzile cucerite. Istoria ta, oazele, băile, podurile, canalele și minaretele tale sînt toate ale mele. Cele două prințese captive din familia mogulă îl priveau de la o fereastră înaltă a palatului.

— Acum fie vom muri, fie vom fi eliberate, a zis Khanzada, nelăsându-si vocea să tremure. Shaibani Han o făcuse soția lui și ea îi născuse un fiu. A văzut urna sigilată transportată în urma calului învingătorului, atârnată de o sulită obișnuită, și a înțeles ce conține.

— Dacă tatăl e mort, a zis ea, atunci fiul meu e condamnat și el. Analiza a fost corectă; când Șahul Ismail s-a înfățișat la ușa prințeselor, băiatul fusese deja expedit să i se alăture tatălui său. Regele persan și-a plecat capul în fața prințesei Khanzada.

— Sînteți surorile unui mare frate, a zis el, așa că vă voi elibera. Intenția mea e să vă returnez cu multe daruri de prietenie pentru Babar, care în clipa de față se află la Qunduz; iar Domniile Voastre vor fi darurile cele mai de preț.

— Pînă acum o clipă, a răspuns Khanzada, am fost nu doar o soră, ci și soție și mamă. Din moment ce ați distrus două treimi din mine, ce a mai rămas nu mai are ce face decît să se întoarcă acasă. După nouă ani petrecuți ca regină a lui Pelin Han și opt ca mamă a prințului, inima îi era sfîșiată. Dar Khanzada Begum nu și-a lăsat nici măcar o clipă fața sau vocea să-i trădeze adevăratele emoții, astfel că șahului Ismail i s-a părut indiferentă și rece. La douăzeci și nouă de ani era o mare frumusețe și persanul a fost foarte tentat să privească dincolo de vâl, dar, stăpînindu-se, s-a întors înspre sora mai tînără.

— Și dumneavoastră, doamnă, a zis el cu toată poli-tețea de care a putut da dovadă, ce aveți să-i spuneți eliberatorului dumneavoastră ?

Khanzada Begum și-a apucat sora de cot ca și cînd ar fi vrut să o ducă de-acolo.

— Vă mulțumim, eu și cu sora mea sîntem de aceeași părere, a zis ea. Dar Qara Koz s-a scuturat din strînsoarea surorii ei, și-a dat jos vâlul și l-a privit pe tînărul rege direct în ochi.

— Eu aș vrea să rămîn, a zis ea.

Bărbații sînt copleșiți de un soi de slăbiciune la sfîrșitul unei bătălii, cînd își dau seama de fragilitatea vieții și

atunci o strîng la piept ca pe un vas de cristal pe care aproape că l-au scăpat și curajul îi părăsește, alungat de această comoară care e viața. În astfel de clipe, toți bărbații sînt lași și nu se pot gîndi la nimic altceva decît la îmbră-țișarea unei femei, la nimic în afară de cuvintele tămă-duitoare pe care numai o femeie le poate șopti, la nimic în afară de bucuria de a se pierde prin labirinturile fatale ale iubirii. Cuprins de această slăbiciune, un bărbat va face lucruri care-i pot spulbera planurile cele mai bine făcute și promisiuni care îi vor schimba viitorul. Așa se face că șahul Ismail al Persiei s-a cufundat în ochii negri ai prințesei de șaptesprezece ani.

— Atunci rămîi, i-a răspuns el.

— Nevoia de o femeie care să vindece singurătatea de după măcel, a zis împăratul amintindu-și. O femeie care să șteargă vinovăția victoriei sau îngîmfarea înfrîngerii. Să liniștească tremurul din oase. Să șteargă lacrimile fierbinți de ușurare și rușine. Să te țină în brațe cînd simți cum se retrage valul urii și e înlocuit de o formă de rușine mai intensă. Să presare levănțică asupra ta ca să mascheze mirosul de sînge din vîrfurile degetelor și duhoarea de sînge închegat din barbă. Nevoia de o femeie care să-ți spună că ești al ei și să-ți mute gîndul de la moarte. Să-ți astîmpere curiozitatea despre cum e să stai în fața Tronului Judecării, să te scape de invidia pentru cei plecați înaintea ta să-l vadă pe Cel Atotputernic și să-ți domolească îndoielile care ți se zvîrcolesc în stomac la gîndul existenței vieții de apoi și chiar a lui Dumnezeu însuși, căci cei uciși sînt atît de morți, încît parcă nu există nici o menire mai înaltă.

Mai tîrziu, după ce a pierdut-o pentru totdeauna, șahul Ismail spunea că ar fi fost vorba de vrăjitorie. Avea în privire un farmec ce nu era în întregime omenesc, a pretins el; avea un demon în ea și acesta îl duse la pierzanie.

— Nu m-am așteptat ca o femeie atît de frumoasă să nu fie și afectuoasă, i-a zis el servitorului său surdomot. Nu m-am așteptat să mă părăsească cu atîta indiferență, ca și cînd și-ar fi schimbat pantofii. M-am așteptat ca eu să fiu alesul. Nu m-am așteptat să fiu majnun-Layla, înnebunit de iubire. Nu m-am așteptat să-mi frîngă inima.

Cînd Khanzada Begum s-a întors fără sora ei la Qunduz, unde se afla Babar, a fost întîmpinată cu festi-vități militare și spectacole cu dans, trompete și cîntec, și Babar însuși a venit pe jos ca să o îmbrățișeze cînd a coborît din lectică. Dar în sinea sa, el spumega de furie și acesta a fost momentul în

care a poruncit ca prințesa Qara Koz să fie ștearsă din toate anele istorice. O vreme, însă, l-a lăsat pe șahul Ismail să-și imagineze că sînt prieteni. A pus să se bată monede cu chipul lui Ismail pe ele ca s-o dovedească, iar Ismail i-a trimis trupe care să-l ajute să îi gonească pe uzbeki din Samarkand. Apoi, dintr-o dată, n-a mai putut suporta și i-a spus lui Ismail să-și ia trupele și să se ducă acasă.

— Interesant, a zis împăratul. Căci decizia bunicului nostru de a trimite acasă armata safavidd după ce a recucerit Samarkandul a fost întotdeauna un mister. Asta a coincis cu perioada în care a încetat să-și mai scrie autobiografia, pe care n-a mai reluat-o timp de unsprezece ani, așa că propria sa voce a rămas tăcută pe această temă. Imediat după plecarea persanilor, a pierdut din nou Samarkandul și a fost obligat să fugă înspre est. Întotdeauna neam imaginat că acest refuz al ajutorului persan a avut de-a face cu faptul că nu suporta lăudăroșenia religioasă a șahului Ismail: interminabilele afirmări ale propriei divinități, preamăririle sale de șiiit duodecimal. Dar dacă furia mocnită a lui Babar stîrnită de prințesa ascunsă a fost adevăratul motiv, ce urmări majore a avut alegerea ei! Căci din pricină că a pierdut Samarkandul, Babar a venit în Hindustan și și-a stabilit dinastia aici, iar noi sîntem al treilea în acea linie. Așa că dacă povestirea ta e adevărată, atunci începutul propriului nostru imperiu este consecința directă a voinței prințesei Qara Koz. Să o condamnăm sau să o lăudăm? A fost o trădătoare care merită disprețuită pentru totdeauna sau ne-a fost genitrix, cea care ne-a modelat viitorul?

— A fost o femeie frumoasă, plină de voință, a zis Mogor delVAmore. Iar puterea pe care a avut-o asupra bărbaților a fost atît de mare, încît poate nici ea n-a știut la început ce forță au farmecele ei.

Qara Koz: priviți-o acum în Tabriz, capitala safavidă, mîngîiată de carpetele fine ale șahului, precum Cleopatra învăluită în covorul lui Cezar. În Tabriz, pînă și dealurile erau carpetate, căci pe coamele dealurilor erau întinse covoare frumoase să se zvînte la soare. În încăperile sale regale, domnița Ochi Negri se rostogolea încoace și încolo pe covoarele persane de parcă ar fi fost trupuri de iubiți. Iar într-un colț se afla întotdeauna un samovar aburind. Mîncea lacom - pui umplut cu prune uscate și usturoi, creveți cu pastă de tamarin sau kebab cu orez aromat - și cu toate acestea trupul îi rămînea zvelt și lung. Juca table cu servitoarea ei, Oglinda, și a ajuns să fie cea mai bună jucătoare de la curtea persană. Cu Oglinda se juca și alte jocuri; în spatele ușilor închise, în dormitor, cele două fete chicoteau și țipau și mulți curteni credeau că sînt amante, dar nimeni nu îndrăznește să spună una ca asta, căci i-ar fi costat capul. Cînd îl privea pe tînărul rege jucînd polo, Qara Koz slobozea cîte un suspin de extaz erotic de fiecare dată cînd lovea cu crosa, iar lumea începuse să creadă că aceste gemete și țipete fermecau de fapt mingea, care își găsea invariabil drumul spre gol, în timp ce crosele adversarilor se agitau molatic în văzduhul gol. Se îmbăia în lapte. Cînta ca un înger. Nu citea cărți. Avea douăzeci și unu de ani. Nu zămislise nici un copil. Și într-o bună zi, cînd Ismail i-a vorbit despre puterea din ce în ce mai mare a rivalului său de la apus, sultanul otoman Baiazid al II-lea, i-a șoptit un sfat mortal.

— Trimite-i poculul tău, a zis ea, acela în care e montat craniul lui Shaibani Han, ca să-l avertizezi ce i se va întîmpla dacă uită care ti e locul.

Trufia lui îi părea seducătoare. Era îndrăgostită de defectele lui. Un bărbat care se credea Dumnezeu era probabil bărbatul potrivit pentru ea. Pesemne că un rege nu era suficient. „Dumnezeule Adevărat44, țipa ea cînd făceau dragoste. „Făptuitor absolut!” Lui, bineînțeles, îi plăceau toate astea și, fiind sensibil la laude, nu a luat în considerare volnicia imensei ei frumuseți, pe care nici un bărbat nu o putea stăpîni, care își era propria stăpînă și care se îndrepta încotro voia, precum vîntul. Deși renunțase la tot pentru el, își transformase întregul univers într-o clipită, părăsindu-și sora, fratele și neamul pentru a o porni spre apus în tovărășia unui străin chipeș, în imensitatea iubirii de sine pe care o nutrea, șahul Ismail a considerat un astfel de gest perfect normal, căci, în fond, fusese făcut pentru el. Ca urmare, nu i-a văzut latura rătăcitoare, latura deznădăcinată. Dacă o femeie renunța atît de ușor la un legămînt, putea oricînd să renunțe și la următorul.

Avea momente în care tînjea după cruzime: a lui și a ei. În pat îi șoptea că în ea se ascundea și un alt sine, un sine crud, și cînd acest sine pune stăpînire pe ea, nu mai răspundea de acțiunile ei, putea face orice, orice. Asta îl stîrnea dincolo de orice limite. Ea era mai mult decît egală sa în dragoste. Era regina sa. În patru ani de zile nu-i dăruise nici un fiu. N-avea importanță. Era o desfătare pentru simțuri. Era genul de femeie pentru care bărbații erau în stare să omoare. Era drogul și sfătuitoarea lui.

— Vrei să-i trimit lui Baiazid poculul Shaibani, a zis el cu o voce îngroșată, ca și cînd ar fi fost beat. Să-i trimit țeasta unui alt bărbat.

— Pentru tine, a bea din craniul dușmanului tău e o mare victorie, i-a șoptit ea. Dar când Baiazid va bea din țeasta dușmanului învins al vrăjmașului său, în suflet i se va strecura teama. El a înțeles că îi făcuse pocalului o vrajă menită să stîrnească teama.

— Foarte bine, a spus el. Vom face după cum sugerezi.

Argalia împlinise patruzeci și cinci de ani. Era un bărbat înalt și palid și, în ciuda anilor de război, pielea îi era la fel de albă ca și cea a unei femei; atît bărbații, cît și femeile se minunau de cît era de moale. Era mare iubitor de lalele, așa că pusese să-i fie brodate pe tunici și mantii; le credea purtătoare de noroc și dintre cele o mie cinci sute de soiuri de lalele de Sтамbul, șase umpleau cu predilecție încăperile palatului său. Lumina Paradisului, Perla Fără Seamă, Amplificatoarea de Plăcere, Provo-catoarea de Patimă, Pizma Diamantului și Trandafirul Zorilor: acestea erau preferatele lui și îl dezvăluiau a fi un senzualist dedesubtul învelișului de războinic, o făptură a desfătărilor care se ascundea într-o piele de ucigaș, o personalitate feminină în interiorul celei masculine. Avea, de asemenea, înclinația unei femei pentru finețuri: cînd nu era în uniformă de război, se gătea în mătăsurii și bijuterii și avea o mare slăbiciune pentru blănuri exotice, vulpea neagră și rîsul de Moscova, care ajungeau la Sтамbul prin orașul Feodosia din Crimeea. Părul îi era lung și negru ca păcatul, iar buzele îi erau pline și roșii ca sîngele.

De sînge și de vărsarea lui se ocupase toată viața. Sub sultanul Mehmet al II-lea, luptase într-o duzină de cam-panii și cîștigase toate bătăliile în care își ridicase arche-buza în poziție de tragere sau își scosese sabia din teacă, își adunase în jur, ca pe un scut, un pluton de ieniceri credincioși, cu uriașii elvețieni Otho, Botho, Clotho și D'Artagnan pe post de locotenenți și, deși curtea otomană era plină de intrigi, dejucase șapte încercări de asasinat. După moartea lui Mehmet, imperiul a ajuns în pragul unui război civil între cei doi fii ai săi, Baiazid și Djem. Cînd a aflat că marele vizir, sfidînd tradiția musulmană, refuzase să-l îngroape pe sultanul mort timp de trei zile, astfel încît Djem să poată ajunge la Sтамbul și să urce pe tron, Argalia s-a dus însoțit de uriașii elvețieni la locuința vizirului și l-a omorît. A condus armata lui Baiazid împotriva potențialului uzurpator, pe care l-a gonit în exil. Odată făcute toate acestea, a devenit comandantul suprem al noului sultan. A luptat împotriva mamelucilor din Egipt pe uscat și pe mare, iar după ce a învins coaliția dintre Veneția, Ungaria și papalitate, renumele său ca amiral l-a egalat pe acela de războinic pe uscat.

După aceea, principalele probleme au fost cauzate de popoarele qizilbash din Anatolia. Purtau căciuli roșii cu douăsprezece pliuri pentru a-și arăta preferința pentru șiiismul duodecimal și, ca urmare, înclinau spre șahul Ismail al Persiei, autoproclamatul Dumnezeu Adevărat. Al treilea fiu al lui Baiazid, Selim Necruțătorul, ar fi vrut să-i șteargă de pe fața pămîntului, dar tatăl său era puțin mai cumpătat. Ca urmare, Selim Necruțătorul a început să creadă despre tatăl său că e un împăciuitor și un molîu. Cînd pocalul trimis de șahul Ismail a ajuns la Sтамbul, Selim l-a luat ca pe o jignire mortală.

— Ereticul acesta care și-a luat numele lui Dumnezeu trebuie pus la punct, a declarat el.

A luat pocalul la fel cum un duelist ia mînușa cu care a fost plesnit peste față.

— Voi bea sînge de safavid din această cupă, i-a promis el tatălui său.

Argalia Turcul a ieșit în față:

— Iar eu voi turna acest vin, a zis el.

Cînd Baiazid a refuzat să-și dea consimțămîntul pentru război, lucrurile s-au schimbat pentru Argalia. Cîteva zile mai tîrziu, el și ienicerii lui și-au unit forțele cu Selim Necruțătorul și Baiazid a fost silit să renunțe la putere. Bătrînul sultan s-a văzut forțat să se retragă, trimis înapoi la locul său de baștină, Didymoteichon, în Tracia, și a murit de inimă rea pe drum, ceea ce a fost, probabil, mai bine. În lumea aceea nu era loc pentru cei care-și pierduseră curajul. Cu Argalia alături, Selim a pornit în căutarea fraților săi, Ahmet, Korkul și Shahinshah, pe care i-a strangulat, ucigîndu-le și fiii. Ordinea a fost restabilită și riscul unei confruntări eliminat. (Mulți ani mai tîrziu, cînd Argalia i-a povestit toate acestea lui il Machia, și-a justificat faptele spuiînd: „Cînd un prinț vine la putere, trebuie să facă tot ce e mai rău imediat, căci după aceea toate acțiunile sale li se vor părea supușilor drept o îmbunătățire față de cum a început”; iar auzind una ca asta, il Machia a tăcut gînditor și, după un răstimp, a dat încet din cap. „Groaznic”, i-a zis el lui Argalia, „dar adevărat.”) Apoi a venit momentul confruntării cu șahul Ismail. Argalia și ienicerii lui au fost trimiși la Rum, în partea de nord a Anatoliei centrale, unde au arestat mii de locuitori qizilbash și au măcelărit alte cîteva mii. Asta i-a redus pe ticăloși la tăcere în timp ce armata le-a traversat țara pentru a duce la destinație scrisoarea lui Selim Necruțătorul către șah. În acest mesaj,

Selim spunea: „Ai încetat să te mai supui poruncilor și interdicțiilor legii divine. Ți-ai instigat abominabila facțiune șiiță la relații sexuale nebinecuvîntate. Și ai vărsat sînge nevi-novat". În drum spre șahul Ismail, pentru a-i vîrî pe gîtul blasfemator aceste cuvinte, o sută de mii de soldați otomani și-au așezat tabăra lîngă Lacul Van din estul Anatoliei. Printre ei se aflau și douăsprezece mii de arcebușieri ieniceri sub conducerea lui Argalia. Se mai aflau, de asemenea, cinci sute de tunuri, înlănțuite astfel încît să formeze o barieră de netrecut.

Cîmpul de bătălie de la Chaldiran se întindea la nord-est de Lacul Van și aici și-au așezat forțele persane tabăra pregătindu-se de luptă. Armata șahului Ismail nu avea decît patruzeci de mii de oameni, aproape toți cavaleriști, dar Argalia, studiindu-le aranjamentul de luptă, a înțeles că o bătălie nu era întotdeauna hotărîtă de numărul mai mare de oșteni. Ca și Vlad Dracul în Valahia, Ismail recusesse la strategia pîrjolirii pămîntului. Anatolia era pustiiță și înnegrită, iar turcii mărșăluind de la Sivas la Arzinjan n-au găsit mare lucru de mîncat sau de băut. Cînd și-a așezat tabăra lîngă lac, după un marș înde-lungat, armata lui Selim era epuizată și înfometată, iar o astfel de armată poate fi întotdeauna învinsă. Mai apoi, cînd Argalia s-a aflat alături de prințesa ascunsă, ea i-a explicat de ce fusese dovedit fostul ei iubit.

— Cavalerism, i-a spus ea. Cavalerism prostesc și faptul că a ascultat de un nepot idiot de-al lui în loc să asculte de mine.

Adevărul extraordinar este că seducătoarea Persiei, împreună cu sclava ei, Oglinda, s-a aflat pe dealul de comandă de deasupra cîmpului de bătălie, vîntul lipindu-i atît de sugestiv de față și de sini veșmîntul subțire în care era învăluită, încît atunci cînd a apărut în fața cortului regelui, frumusețea trupului ei le-a întors cu totul soldaților safavizi gîndurile de la război.

— Trebuie să fi fost nebun să te ia cu el, i-a zis Argalia cînd, mînjit de sînge și sătul de măcel, a găsit-o abandonată la sfîrșitul împovărat de moarte al zilei.

— Da, i-a zis ea indiferentă, l-am făcut să înnunească din dragoste.

Cu toate acestea, cînd a venit vorba de strategia de luptă, nici măcar farmecele ei nu l-au făcut să-i dea atenție.

— Privește, a strigat ea, încă își construiesc întăriturile de apărare. Atacă-i acum, cînd nu sînt încă gata.

Și:

— Privește, a strigat ea, au cinci sute de tunuri înlănțuite într-un singur șir și douăsprezece mii de pușcași în spatele lor. Nu vă rezeziți în galop înspre ei, vă vor secera ca pe niște proști.

Si:

— Nu aveți puști? Știi și tu despre puști. Pentru numele lui Dumnezeu, de ce n-ai adus nici o pușcă? La care nepotul șahului, idiotul de Durmish Han, a răspuns:

— Nu ar fi corect din partea noastră să îi atacăm atîta timp cît nu sînt gata de luptă.

Si:

— Nu ar fi elegant din partea noastră să ne trimitem oamenii să-i atace din spate.

Si:

— Pușca nu e o armă demnă de un bărbat. Pușca e pentru lași care nu îndrăznesc să lupte corp la corp. Cu toate acestea, indiferent cîte puști ar avea, vom împinge lupta înspre ei pînă ce vom ajunge la o confruntare corp la corp. Curajul va hotărî deznodămîntul, și nu - ha! - arcebușele și muschetele. Ea s-a întors înspre șahul Ismail într-un soi de disperare amuzată.

— Spune-i acestui om că e un idiot, i-a poruncit ea. Dar șahul Ismail al Persiei i-a răspuns:

— Eu nu sînt hoț de caravane ca să mă ascund în întuneric. Se va face voia lui Dumnezeu.

Ea a refuzat să privească bătălia, preferînd să stea în cortul regal cu spatele la intrare. Oglinda a șezut alături de ea și a tinut-o de mîină. Șahul Ismail a condus un atac pe aripa dreaptă care a strivit flancul stîng otoman, dar seducătoarea își întorsese fata. Ambele armate au suferit pierderi teribile. Cavaleria persană a căsăpît floarea călă-reților otomani - ilirii, macedonenii, sîrbii, epiroții, tesa-lienii și tracii. De partea safavizilor, comandanții au căzut secerăți unul cîte unul și seducătoarea din cort le-a murmurat numele pe măsură ce mureau. Muhammad Han Ustajlu, Husain Beg hala Ustajlu, Saru Pira Ustajlu, și așa mai departe. Ca și cînd ar fi văzut totul fără să se uite. Iar Oglinda îi reflecta cuvintele, astfel încît numele celor morți păreau să capete ecou în cortul regal. Amir Nizam al-Din Abd al-Baqi... al-Baqi... Dar numele șahului care se credea Dumnezeu nu a fost rostit. Centrul armatei turcești rezista, însă cavaleria otomană

era pe punctul de a intra în panică, moment în care Argalia a ordonat să fie adusă artileria.

— Ticăloșilor, a urlat el către ienicerii săi, dacă încearcă vreunul să fugă, am să pun tunurile astea pe voi.

Urișii elvețieni, înarmați pînă în dinți, au luat-o la goană de-a lungul liniei de bătălie otomane ca să întărească amenințările lui Argalia. Apoi s-au dezlănțuit bubuiturile puștilor.

— A început furtuna, a zis seducătoarea, șezînd în cort.

— Furtuna, a răspuns Oglinda.

Nu era nevoie să privească armata persană cum pierea. Venise momentul să cînte un cîntec de jale.

Șahul Ismail era în viață, dar bătălia era pierdută.

Fugise de pe cîmpul de luptă, rănit, fără să vină după ea. Ea știa asta.

— A plecat, i-a spus ea Oglinzii.

— Da, a plecat, a confirmat cealaltă.

— Sîntem la mila dușmanului, a zis seducătoarea.

— Mila, a răspuns Oglinda.

Soldații postați în fața cortului ca să le păzească o luaseră și ei la sănătoasa. Rămăseseră singure, două femei pe un cîmp îmbibat de sînge înfiorător. Așa le-a găsit Argalia - stînd drepte, fără vâl și singure, cu spatele către intrarea cortului regal, la capătul bătăliei de la Chaldiran, cîntînd un cîntec de jale. Prințesa Qara Koz s-a întors cu fața la el, nefăcînd nici un efort să-și ascundă trăsăturile de privirea lui, iar din acel moment nu au mai avut ochi decît unul pentru celălalt, uitînd de restul lumii.

Arată ca o femeie, s-a gîndit ea, ca o femeie înaltă, palidă, brunetă, care s-a ghiftuit cu moarte. Cît de alb era la față, alb ca o mască. Pe care, ca o pată de sînge, se aflau buzele acelea roșii, roșii. În mîna dreaptă avea o sabie și în cea stîngă, o pușcă. Era în același timp spadasin și pușcaș, bărbat și femeie, el însuși și umbra sa. Ea l-a abandonat pe șahul Ismail, așa cum și el o abandonase, și a ales din nou. L-a ales pe acest bărbat-femeie palid la față. După aceea, el și le-a revendicat, pe ea și pe Oglindă, drept pradă de război, iar Selim Necruțătorul a încuviințat, dar ea îl alesese deja de mult și voința ei a fost aceea care a pus în mișcare tot ce a urmat.

— Nu-ți fie teamă, i-a spus el în persană.

— Nimeni de aici nu știe ce înseamnă teama, i-a răspuns ea, mai întîi în persană și apoi în chaghatai, limba ei maternă turcică.

Si dincolo de aceste cuvinte, adevăratele cuvinte. Vrei să fii a mea. Da. Sînt a ta.

După ce a prădat Tabrizul, Selim a vrut să rămînă în capitala safavidă peste iarnă și să cucerească restul Persiei în timpul primăverii, dar Argalia i-a spus că armata se va răscula dacă insistă să facă una ca asta. Obținuseră victoria și anexaseră mare parte din Anatolia de est și Kurdistan, dublînd aproape întinderea imperiului otoman. Era suficient. Limita la care ajunseseră în Chaldiran putea deveni noua graniță dintre puterea otomană și cea safavidă. Tabrizul era oricum pustiit. Nu se găsea mîncare pentru oameni și nici pentru caii cavaleriei sau cămilele de povară. Armata voia să se întoarcă acasă. Selim a înțeles că atinseseră un punct final. La opt zile după ce armata otomană a intrat în Tabriz, Selim Necruțătorul a ieșit din oraș în fruntea oamenilor săi și a apucat-o spre apus.

Un Dumnezeu înfrînt nu mai e divin. Un bărbat care își părăsește consoarta pe cîmpul de luptă nu mai e bărbat. Șahul Ismail s-a întors distrus în distrusul său oraș și

și-a petrecut ultimii zece ani din viață cufundat în amă-răciune și băutură. Se îmbrăca în veșminte negre și purta un turban negru pe cap, iar steagurile safavide au fost și ele vopsite în negru. Nu a mai dus nici o altă bătălie și și-a continuat viața alternînd între tristețe profundă și desfrîu la o scară ce dezvăluia lumii întregi slăbiciunea și profunzimea disperării sale. Cînd se îmbăta, alerga prin încăperile palatului căuțînd pe cineva care nu mai era acolo, care nu avea să mai fie niciodată acolo. Nu avea nici treizeci și șapte de ani cînd a murit. Fusese șahul Persiei timp de douăzeci și trei de ani, dar pierduse tot ce era important. Cînd l-a dezbrăcat pe Argalia și a dat peste lalelele brodate pe lenjerie, a înțeles că era dependent de super-stițiile pe care le avea, că, la fel ca toți cei care își făcuseră din moarte o meserie, făcea tot ce-i stătea în putință pentru a amina venirea acelei ultime zile. Cînd i-a dat jos lenjeria și a găsit lalelele tatuate pe omoplați și fese și chiar pe penisul gros, a înțeles dincolo de orice îndoială că își găsise iubirea vieții.

— Nu mai ai nevoie de aceste flori, i-a spus ea mîn-gîindu-le. Acum mă ai pe mine ca să-ți port noroc.

El s-a gîndit: Da, te am pe tine, pînă nu te mai am. Pînă te hotărăști să mă părăsești, așa cum ai părăsit-o

pe sora ta, să schimbi armăsarii din nou, așa cum l-ai schimbat pe șahul Ismail pentru mine. În fond, un cal nu e decât un cal. Ea i-a citit gândurile și, văzînd că are nevoie de mai multe asigurări, a bătut din palme. În camera plină de flori și-a făcut apariția Oglinda.

— Spune-i cine sînt, a zis Qara Koz.

— Ea e femeia care te iubește, a zis Oglinda. Poate să fărmece șerpii din pămînt și păsările din copaci și să le facă să se îndrăgostească, iar acum ea s-a îndrăgostit de tine, așa că poți avea tot ce-ți dorești.

Seducătoarea a făcut un semn discret din sprîncene și Oglinda și-a lăsat veșmintele să cadă la pămînt și s-a strecurat în pat.

— Ea e Oglinda mea, a spus seducătoarea. E umbra care strălucește. Cine mă cîștigă pe mine, o primește și pe ea.

În acest moment, Argalia, marele războinic, s-a recu-noscut învins. În fața unui asemenea atac prin învăluire, singura soluție care îi rămînea era capitularea necondiționată.

El a fost cel care a rebotezat-o „Angelica”. Descurajat de „Qara Koz”, cu ocluzivele sale glotale și înșiruirea neobișnuită de sunete, i-a dat numele serafic după care avea să fie cunoscută în noile ei lumi. Iar ea, la rîndul ei, i-a dat numele și Oglinzii.

— Dacă eu voi fi Angelica, a zis ea, atunci acest înger păzitor al meu va fi și ea Angelica.

Ca unul din favoriții Sultanului, el căpătase de mulți ani privilegiul de a locui în interiorul Sălașului Fericirii, palatul Topkapi, în loc de reședințele spartane de la barăcile ienicerilor. Acum că acestor încăperi li se adăugase grația unei prezențe feminine, se transformaseră cu adevărat într-un cămin. Dar ideea de cămin este prea tulburătoare și periculoasă pentru ca oameni de genul lui Argalia să-și permită să creadă în ea. Li putea prinde în laț. Selim Necruțătorul nu era Baiazid sau Mehmet și nu îl considera pe Argalia drept mîna sa dreaptă indispensabilă, ci drept un potențial rival, periculos, la putere, un general popular care și-ar putea mîna ienicerii pînă în inima palatului, la fel cum o mai făcuse o dată, cînd îl omorîse pe Marele Vizir. Un om care era în stare să-lucidă pe vizir era capabil și de regicid. Un astfel de om își epuizase, probabil, propria utilitate. De îndată ce s-au întors la Stambul, sultanul a început să uneltească în secret nimicirea lui Argalia, în timp ce în public îl copleșea pe ofițerul său italian cu laude pentru rolul pe care îl jucase în faimoasa victorie de la Chaldiran.

Lui Argalia i-a ajuns la urechi vestea poziției precare în care se afla datorită faptului că prințesa Qara Koz hotărîse să-i satisfacă în continuare dragostea pentru lalele. De jur împrejurul Sălașului Fericirii existau grădini, grădini înconjurate de ziduri și grădini adîncite, întinderi împădurite, unde căprioarele cutreierau în voie, și pajiști pe malul apei, coborînd în pantă către Cornul de Aur. Straturile de lalele se găseau în cea de-a Patra Curte și pe colina dinspre latura nordică a complexului Topkapi, cel mai înalt punct din întregul Sălaș al Fericirii, unde se găseau mici pavilioane din lemn numite chioșcuri. Lalelele creșteau din belșug în jurul lor și creau o atmosferă de liniște și pace înmiresmată. Prințesa Qara Koz și Oglinda ei, cuviincios învăluite, se plimbau deseori prin aceste grădini și se odihneau în chioșcurile de acolo, bînd sucuri dulci, vorbindu-le blînd numeroșilor bostanei, sau grădinari, ai palatului, ca să-i facă să culeagă flori pentru domnul Argalia și să sporovăiască molcom, așa cum fac femeile, despre bîrfele nevinovate ale zilei. În scurt timp, toți angajații grădinii, de la cel mai de jos plivitor pînă la însuși Bostanci-Basha, grădinarul-șef, s-au îndrăgostit de cele două doamne și, ca urmare, și-au dezlegat limbile așa cum numai cei cu adevărat înamorați o fac. Mulți dintre ei au remarcat cît de rapid au devenit cele două străine fluente în limba turcă - aproape peste noapte, sau cel puțin așa se părea. Ca prin minune, au spus grădinarii.

Dar adevăratele intenții ale prințesei Qara Koz erau departe de a fi nevinovate. Cum aflau foarte repede toți noii locuitori ai Sălașului Fericirii, știa și ea foarte bine că toți cei o mie și unu de bostanei erau nu numai grădinarii sultanului, ci și călăii săi oficiali. Dacă o femeie era condamnată pentru vreo fărădelege, unul din bostanei o cosea de vie într-un sac plin cu bolovani și o azvîrlea în Bosfor. Iar dacă trebuia ucis un bărbat, un grup de grădinari îl înșfacau și înfaptuiau un act de sugrumare ritualică. Așa că domnița Qara Koz s-a împrietenit cu acești bostanei și afla astfel ceea ce ei numeau, cu umor negru, veștile lalelelor. Și în scurt timp, duhoarea trădării a devenit mai puternică decât mireasma florilor. Grădinarii au avertizat-o că domnului ei, marele general, cel care slujise trei sultani, avea să i se însceneze o judecată bazată pe acuzații false și avea să fie condamnat la moarte. Grădinarul-șef însuși i-a spus toate acestea. Bostanci-Basha din Sălașul Fericirii era călăul-șef al sultanului și fusese ales nu numai

pentru talentele horticole pe care le avea, ci și pentru viteza cu care fugea, deoarece atunci când un mai-mare de la curte era condamnat la moarte, i se dădea o șansă de care oamenii de rând nu aveau parte. Dacă reușea să fugă mai repede decât Bostanci-Basha, viața îi era cruțată și pedeapsa i se comuta la exil. Dar Bostanci-Basha era renumit pentru că era în stare să fugă ca vântul și ca gândul, așa că „șansa” nu era deloc o șansă în realitate. Însă de data aceasta, grădinarul nu era deloc îneîntat de ceea ce avea de făcut.

— Mi s-ar face rușine să execut un asemenea om mare, a zis el.

— Atunci, a spus seducătoarea, trebuie să găsim o ieșire din această situație, dacă se poate.

Când s-a întors acasă, i-a spus lui Argalia:

— Te va ucide în curînd. Grădinile zumzăie de zvonuri. Argalia i-a răspuns pe un ton grav:

— Mă întreb cu ce pretext. Prințesa i-a luat fața palidă în mâini.

— Eu sînt pretextul, i-a zis ea. Ai luat o prințesă mogulă drept pradă de război. Nu a știut în momentul în care ți-a dat permisiunea, dar acum știe. A captura o prințesă mogulă este o declarație de război împotriva împăratului mogul și, deoarece ai pus imperiul otoman într-o astfel de poziție - va spune el -, ai comis o trădare pentru care trebuie să plătești. Astfel de vești au lalelele.

Prevenit, Argalia a avut timp să facă planuri, așa că în ziua în care au venit să-l ridice, Qara Koz și Oglinda plecaseră deja la adăpostul nopții, împreună cu multe cufere pline de bogățiile adunate în multele campanii militare pe care le dusesese cu succes și apărute de cei patru uriași elvețieni, precum și de o întregă companie formată din ienicerii săi cei mai credincioși - în total vreo sută de oameni urmînd să îl aștepte în Bursa, la sud de capitală.

— Dacă plec cu tine, i-a spus el, Selim ne va urmări și ne va omorî ca pe niște dini. Așa că trebuie să mă las judecat și, după ce sînt condamnat, trebuie să cîștig Cursa Grădinarului.

Qara Koz știa că asta va spune.

— Dacă ești hotărît să mori, i-a zis ea, bănuiesc că n-am de ales decât să-ți permit să o faci.

Ce voia de fapt să spună era că trebuia să-i salveze viața și că nu-i va fi ușor din pricină că nu avea să fie de față la marea cursă.

De îndată ce Selim Necruțătorul a pronunțat condam-narea la moarte a trădătorului Argalia în sala tronului din Sălașul Fericirii, războinicul, cunoscînd regulile, s-a răsucit pe călcîie și a luat-o la goană. Din sala tronului pînă la Poarta Pescăriei erau cam opt sute de metri prin grădinile palatului și trebuia să ajungă acolo înaintea lui Bostanci-Basha cu căciula sa roșie, pantalonii scurți de muselină albă și pieptul dezgolit, care era deja pe urmele lui și ci ști ga teren cu fiecare pas. Dacă îl ajungea din urmă, Argalia va fi omorît la Poarta Pescăriei și aruncat apoi în Bosfor, unde sfîrșeau toate cadavrele. Fugind printre straturile de flori, a văzut Poarta Pescăriei în fața sa, a auzit pașii lui Bostanci-Basha în spate, îndeaproape, și și-a dat seama că nu avea cum să fugă suficient de repede ca să scape. „Viața e absurdă”, s-a gîndit el. „Am supraviețuit atîtor războaie doar ca să fiu sugrumat de grădinar. E adevărat ce se spune, nu există erou care

să nu își dea seama de deșertăciunea eroismului înainte de a muri.” Și-a adus aminte cum, copil fiind, a descoperit pentru prima dată absurditatea vieții pe cînd se afla de unul singur într-o barcă mică cu vîsle în mijlocul unei bătălii navale, în ceață. „După atîția ani”, s-a gîndit el, „trebuie să învăț din nou această lecție.”

Nu s-a găsit niciodată nici o explicație satisfăcătoare pentru felul în care grădinarul iute ca gândul al sultanului Selim Necruțătorul s-a prăbușit brusc la pămînt, ținîndu-se de stomac, la doar treizeci de pași de finalul Cursei Grădi-narului, sau pentru felul în care a căzut pradă unei crize de vînturi din cele mai împutite, dînd drumul la rafale zgomotoase ca niște împușcături și urlînd de durere ca o mandragoră dezrădăcinată, timp în care Argalia a trecut linia de sosire de la Poarta Pescăriei, a încălecat calul care îl aștepta acolo și a luat în galop drumul exilului.

— Ai făcut ceva? și-a întrebat Argalia iubita cînd a revăzut-o la Bursa.

— Ce să-i fi făcut dragului meu Basha ? a răspuns ea cu ochii mari. Să-i fi trimis un mesaj mulțumindu-i în avans pentru faptul că te va ucide, pe tine, mizerabilul meu răpitor, împreună cu un urcioc de vin anatolian care să-i arate recunoștința mea, asta da, e una; dar să calculez exact cît i-ar lua unei anumite poțiuni dizolvate în vin ca să-și facă efectul asupra stomacului său, asta e cu totul altceva, e imposibil.

Privind-o în ochi, n-a văzut în ei nici o urmă de înșelă-torie, nici un semn că ea sau Oglinda sau ambele laolaltă ar fi săvîrșit ceva ca să-l convingă pe grădinar să dea greș în ce avea de făcut, poate chiar să înghită băutura la un anumit moment înainte de cursă, în schimbul unei clipe de fericire care i-ar fi ajuns

unui astfel de om pentru tot restul vieții. Nu, și-a spus Argalia, în timp ce ochii lui Qara Koz îl atrăgeau tot mai adânc în vraja lor, nu s-a putut întâmpla nimic de genul acesta. Priviți-i ochii iubitei mele. cit de neprihăniți stat» ctt de plini de iubire și de adevăr.

Cînd era pe uscat, amiralul Andrea Dona. căpitanul flotei genoveie. locuia în suburbia Fassolo, în afara idurilor orașului. În fața porții San Ibmaaso din part a de nord-vest a căii de acces spre port Cumpărase aici o vilă de la un nobil genovez pe numele său Jacobo Lomellino, pentru că și el simțea ca unul din acei romani de demult, înveșmîntați în togi și cu cununii de lauri, care tratau în vile somptuoase de pe malul mării, ca și aceea de la Laurentinum descrisă de Pliniu cel Mare, precum și pentru vederea la port pe care o avea și care îi permitea să supravegheze îndeaproape tot timpul din na-venea sau pleca din oraș. Galerele nu erau ancorate chiar în fața casei în care el și chipul său, ar fi fost nevoie să acționeze rapid. Așa că, în seara aceea, el a fost printre primii care a virat corabia din Rodos care îl aducea pe Argalia înapoi în Italia, iar cu ajutorul oceanului a deslușit numărul mare de oameni înarmați pe care el și ceilalți care erau la bord și care purtau uniforme de ieniceri otomani. Patru dintre ei păreau să fie niște uriași albiștri. De pe terasa unde erau aflați, a trimis un mesager poruncind să-l scoată pe locotenentului său. Căci, el și ceilalți erau în larg ca ei în timp ce corabia din Rodos și să afle ce doreau acești nou-veniți. Astfel a ajuns Ceva în fața sa și față de el din momentul în care el și ceilalți erau în ape înarmate.

Bărbatul pe care Ceva îl recunoștea fiind Argalia se aplecă în fața catargului corăbiei, înveșmîntat cu turbanul și caftanul bogat în falduri al unui pașă otoman tinerț. Ienicerii stăteau la spatele lui, înarmați și gata de acțiune, iar alături de el, pînă la urmă, absoarbă toată lumina soarelui, astfel că restul lumii rămânea întunecat și rece, se aflau două femei, unele mai frumoase pe care le văzuse Ceva vreodată, cu frumusețea dezvăluită

privirilor tuturor, șuvițele negre și despletite fiind în vînt precum coștele unor zeițe. Cînd Ceva s-a suit la bordul corăbiei din Rodos cu un detașament al Cetei de Aur urmîndu-l îndeaproape, femeile s-au întors să-l privească, iar el a simțit că-i cade sabia din mînă. Apoi a simțit o apăsare blîndă, dar implacabilă pe ambii umeri, o apăsare căreia și-a dat seama că nu avea nici cea mai mică dorință să se împotrivescă, și dintr-o dată și el, și oamenii lui au îngenușat la picioarele oaspeților și din gură i-au ieșit cuvinte neobișnuite de bun-venit. Fiți bine-venite, preabune doamne, voi și cei ce veghează asupra voastră.

— Fii atent, Scorpionule, a spus prințul otoman într-o italiană florentină perfectă și a continuat imitînd felul de a vorbi al lui Ceva, căci celor care nu mă privesc direct în ochi le smulg ficatul și îl arunc la pescăruși.

Ceva a înțeles acum cine se afla în fața lui și a dat să se ridice, bîjbîind după armă, dar și-a dat seama că, fără să știe de ce, era țintuit acolo în genunchi, la fel ca și oamenii lui.

— Dar dacă mă gîndesc mai bine, a continuat Argalia serios, deocamdată ochii tăi nu ajung să mi se uite decît la puț.

Marele condotier Doria, cu mustața și barba revărsîndu-i-se în valuri de pe față, poza ca Neptun, zeul mărilor, pentru sculptorul Bronzino și stătea gol pe terasa vilei sale, cu un trident în mîna dreaptă, în timp ce artistul îi desena goliciunea, cînd, spre consternarea sa, o bandă de ticăloși înarmați pînă în dinți s-au apropiat dinspre cheiul lui personal ca să-l înfrunte. Înaintea lor mergea surprinzător, nimeni altul decît propriul său slujitor, Ceva Scorpionul, care se comporta ca un lingău mizerabil, iar în mijlocul grupului, îmbrăcate în mantii cu glugă, păreau să se afle două femei, de a căror identitate și proveniență nu și-a putut da seama imediat.

— Dacă vă imaginați că o mină de tilhari și curvele lor pot să-l învingă pe Andrea Doria fără luptă, a urlat el, apucîndu-și sabia cu o mînă și fluturînd tridentul cu cealaltă, hai să vedem cîți dintre voi vor mai pleca de-aici în viață.

În acest moment, seducătoarea și sclava ei și-au dat jos glugile, iar amiralul Doria a fost redus brusc la niște bîlbîieli îmbujorate. S-a retras din fața grupului care se apropia și a pornit în căutarea pantalonilor, dar femeile n-au acordat nici cea mai mică atenție goliciunii lui, ceea ce a fost, dacă se putea una ca asta, și mai umilitor.

— Un băiat pe care l-ai lăsat pradă morții s-a întors să ceară ce i se cuvine, a zis Qara Koz. Doria auzea foarte bine că vorbea o italiană perfectă, deși clar nu era italiancă. Era o făptură pentru care orice bărbat și-ar fi dat viața. Era o regină ce trebuia preamărită, iar tovarășa ei, care părea să fie

imaginea oglindită a nobilei doamne, doar vag inferioară originalului ca splen-doare și farmec, era și ea o frumusețe demnă de adorat. Era imposibil să se gîndească la luptă în prezența unor asemenea minuni. Înfășurîndu-se într-o mantie, amiralul Doria a rămas cu gura căscată în timp ce străinii se apropiau, un zeu al mării sedus de priveliștea unor nimfe apărînd din valuri.

— S-a întors, a zis Qara Koz, așa cum a promis că o va face _ ca un prinț ce-a adunat comori. S-a purificat de dorința de a se răzbuna, așa că nu trebuie să te temi pentru viața ta. Cu toate acestea, îți cere răsplata care, avînd în vedere cum te-a slujit în trecut și îndurarea de care dă dovadă acum, i se cuvine fără îndoială.

— Și în ce constă răsplata aceasta ? a întreat Andrea Doria.

— Prietenia ta, a răspuns seducătoarea, și o cină bună și liberă trecere prin această țară.

— Liberă trecere în ce direcție? a întreat amiralul. Unde își propune să meargă cu o asemenea șleahță de ucigași ?

— Marinarul s-a întors acasă, Andrea, a zis Argalia Turcul. Războinicul s-a întors acasă. Am văzut lumea, mi-am făcut plinul de sînge, mi-am umplut cuferele, iar acum am de gînd să mă odihnesc.

— Tot copil ești, i-a spus Andrea Doria. Încă îți imaginezi că, la capătul unei călătorii lungi, acasă înseamnă un loc unde îți poți găsi pacea.

{III}

{16}

Ca și cînd toti florentinii ar fi fost cardinali

Ca și cînd toți florentinii ar fi fost cardinali, săracii batjocoriți ai orașului le-au luat-o înainte eminentelor înveșmîntate în roșu din Capela Sixtină și au aprins focuri de stradă ca să sărbătorească alegerea unui Papă din familia Medici. Orașul era atît de plin de flăcări și fum, încît de la distanță părea să fie pradă unui incendiu. Un călător apropiindu-se la apus - acest călător apro-piindu-se acum pe drumul dinspre mare, cu ochi înguști, piele albă și păr negru și lung, din pricina căroră arăta nu ca un localnic ce se întoarce acasă, ci ca o făptură exotică din vreo legendă a Orientului îndepărtat - un samurai, probabil, din insula Chipango sau Cipangu, adică Giapan, un descendent al redutabililor cavaleri Kiushu, care învinse-seră cîndva forțele cotropitoare ale împăratului mongol Kubilai Han - acest călător, deci, și-ar fi putut imagina că sosește la locul unei calamități și ar fi putut foarte bine să se oprească din drum, să-și înfrîneze armăsarul și să ridice o mină hotărâtă de general, o mină obișnuită să i se dea ascultare, ca să înțeleagă ce se întîmplă. Argalia avea să-și amintească de multe ori acel moment în lunile care au urmat. Focurile fuseseră aprinse înainte ca hotărîrea cardinalilor să fie luată, dar profeția lor s-a dovedit corectă și în seara aceea a fost într-adevăr ales un Papă din familia Medici - Cardinalul Giovanni de' Medici, Leon al X-lea - pentru a-și uni forțele cu fratele său, ducele Giuliano, în Florența.

— Avînd în vedere că ticăloșii aceia erau din nou la putere, ar fi trebuit să rămîn la Genova și să o pornesc în larg cu Doria și corăbiile sale de luptă pînă ce lumea avea să-și revină în fire, i-a spus el lui il Machia cînd l-a întîlnit, dar adevărul e că am vrut să mă laud cu ea...

— Un bărbat îndrăgostit se transformă într-un neghiob, i-a spus împăratul lui Mogor delVAmore. A-i

arăta lumii frumusețea dezvelită a iubitei tale e primul pas înspre a o pierde.

— Nici un bărbat nu-i porunca lui Qara Koz să-și dezvelească fața, a spus călătorul. Și nici ea nu îi porunca sclavei sale să o facă. Ea hotăra de una singură, iar Oglinda, la rîndul ei, făcea același lucru. Împăratul a tăcut. Peste timp și peste spațiu, Akbar se îndrăgostea.

La patruzeci și patru de ani, Niccolo „il Machia” juca într-o după-amiază tîrzie cărți în cîrciuma din Percussina împreună cu Frosino Uno, morarul, măcelarul Gabburra și Vettori hangiuul, care își arunca urlînd înjurături unul altuia, fiind foarte atenți însă ca acestea să nu sfîrșească și în direcția stăpînului acelui cătun, chiar dacă acesta stătea amețit de băutură la masa lor zgomotoasă și se comporta ca și cînd ar fi fost de teapa lor, izbind de două ori cu pumnul în masă cînd pierdea și de trei ori cînd cîștiga, folosind cuvinte deocheate la fel ca și ei, bînd cot la cot cu toți cei de-acolo și făcîndu-i pe toți păduchii lui

iubiți, cînd Gaglioffo, neisprăvitul de tăietor de lemne cu gura spurcată, a intrat valvîrtej, cu ochii ieșiți din orbite, răsuflarea tăiată și arătînd cu degetul.

— O sută de oameni sau mai mult, a țipat el, arătînd înspre ușă și trăgînd lacom aer în piept. Să mi-o trageți în fund dacă mint. Înarmați pînă în dinți, cu uriași călare și îndreptîndu-se încoace!

Niccol6 s-a ridicat în picioare, cu cărțile de joc încă în mîină.

— Dacă așa stau lucrurile, prieteni, sînt un om mort, a zis el. Probabil că marele duce Giuliano s-a hotărît să-mi facă de petrecanie în cele din urmă. Vă mulțumesc pentru aceste seri de desfătare care m-au ajutat să-mi șterg mucegaiul de pe creier la sfîrșitul unei zile grele și vă las acum, căci trebuie să-mi iau rămas-bun de la soția mea.

Gaglioffo era îndoit de spate, gîfîia și se ținea cu mîinile de șolduri ca să-și mai aline junghiurile de după această goană.

— Domnule, a zis el gîfîind, poate nu e cazul, domnule. Nu sînt îmbrăcați în livrea noastră, domnule. Străini blestemați, domnule, din blestemata Liguria, poate, sau chiar de mai departe. Și sînt și femei printre ei, domnule. Femei care îi însoțesc, femei străine, domnule, o pereche de vrăjitoare pe care, cînd le vezi, te pălește dorința să le fuți ca pesta porcină. Să mă ia dracu' dacă mint. Domnule. Aceștia erau oameni buni, s-a gîndit il Machia, acești cîțiva oameni ai lui, dar, în general, cei din Florența erau trădători. Trădaseră republica și îi chemaseră înapoi pe Medici. Cei pe care îi slujise ca un adevărat republican, ca secretar al celei de-a Doua Cancelarii, ca diplomat itinerant și ca fondator al miliției florentine îl trădaseră. După căderea republicii și îndepărtarea gonfalonierului Pier Soderini, conducătorul guvernului republicii, il Machia a fost și el dat la o parte. După paisprezece ani de slujire loială, poporul i-a demonstrat că nu îi pasă de loialitate. Oamenii erau niște idioți cînd venea vorba de putere. Ingăduiseră ca il Machia să fie dus în măruntaiele subte-rane ale orașului, unde așteptau schingiuitorii. Un astfel de popor nu merita să-ți pese de el. Nu merita o republică. Un astfel de popor merita un tiran. Poate că așa erau toți oamenii, de peste tot și dintotdeauna, cu excepția acestor țărani cu care bea și juca partide de cărți și triche-tach1 și a cîtorva prieteni vechi, printre ei Agostino Vespucci; Slavă Domnului că nu-l torturaseră pe Ago, care era slab de înger și ar fi mărturisit orice, ar fi mărturisit tot, iar apoi l-ar fi omorît, asta, bineînțeles, dacă n-ar fi murit în timpul schingiuirii. Dar nu l-au vrut pe Ago, care era subalternul lui il Machia. Pe il Machia voiseră să-l ucidă. Nu-l meritau. Acești țărani erau cei care îl meritau, dar, în general, oamenii își meritau iubiții prinți neîndurători. Durerea care îi sfîșiase trupul n-a fost durere adevărată, ci cunoaștere. A fost o durere educativă, care îi distrusese ultimele rămășițe de încredere în oameni pe care le mai avusese. Li slujise pe acești oameni, iar ei îl răsplătiseră cu durere, în acel loc subteran întunecat, acel loc nenumit în care indivizi nenumiți făceau lucruri de nenumit unor trupuri care rămîneau și ele de nenumit, căci numele nu conta aici, numai durerea conta, durerea urmată de mărturisire, urmată de moarte. Poporul îi dorise moartea sau cel puțin nu îi pasase dacă era viu sau mort. În orașul care dăduse lumii ideea prețuirii și libertății fiecărui suflet uman, pe el nu pususeră nici un preț și nu dăduseră doi bani pe libertatea sufletului lui și nici pe integritatea sa corporală. Le dăruise paisprezece ani de slujire cinstită și onorabilă, iar lor nu le pasase de viața sa suverană, de dreptul său omenesc de a rămîne în viață. Un astfel de popor trebuia dat la o parte. Era incapabil de dragoste sau de dreptate și, ca urmare, nu însemna nimic. Un astfel de popor nu mai conta. Nu mai avea o importanță primară, ci doar una secundară. Numai tiranii conta. Dragostea poporului era

capricioasă și nestatornică, iar a cultiva o astfel de dragoste era o nebunie. Dragostea nici nu exista. Nu exista decit puterea.

Încetul cu încetul, îi luaseră toată demnitatea. I se interzisese să părăsească teritoriile Florenței, iar el era un om căruia îi plăcea să călătorească. I se interzisese să pună piciorul în Palazzo Vecchio, unde lucrase atîția ani, unde îi era locul. Fusese interogat de succesorul său, un oarecare Michelozzi, un lingău de-al Medicilor, un slugarnic între slugarnici, în legătură cu niște posibile delapidări. Dar el fusese un slujitor cinstit al republicii și nu s-a putut descoperi nici o urmă de fărădelege. Au găsit în buzunarul unui bărbat pe care nu-l cunoștea o bucațică de hirtie cu numele său și l-au închis în locul nenumit. Numele bărbatului era Boscoli, un nebun, unul din cei patru nebuni al căror complot împotriva Medicilor se dovedise a fi atît de nebunesc,

Note:

1. Joc popular, asemănător cu tablele.

Încît fusese stîrpit aproape înainte de a prinde viață. În buzunarul lui Boscoli s-a aflat o listă cu două duzini de nume: dușmani ai familiei Medici, după părerea unui nebun. Unul dintre aceste nume era Machiavelli.

Odată ce un om a fost într-o cameră de tortură, simțurile sale nu mai uită niciodată anumite senzații - întunericul umed, duhoarea rece a excrementelor omenești, șobolanii, urletele. Odată ce un om a fost schingiuit, o parte din el nu încetează niciodată să mai simtă durerea. Tortura cunoscută sub numele de strappado era printre chinurile cele mai cumplite la care putea fi supus un om fără să fie ucis imediat. Încheieturile mîinilor îi erau legate la spate, iar frînghia era trecută peste un scripete care atîrna de tavan. Cînd era ridicat de pe podea de acea frînghie, întreaga lume se reducea la durerea din umeri. Nu doar Fleeanța și rîul ei, nu doar Italia, ci toate darurile lui Dumnezeu erau anihilate de această durere. Durerea era noua lume. Chiar înainte de a nu se mai gîndi la nimic și ca să nu se gîndească la ce era pe punctul de a se întîmpla, il Machia s-a gîndit la cealaltă Lume Nouă și la vărul lui Ago, Amerigo, prietenul gonfalonierului Soderini, Amerigo neîmbîlnzitul, rătăcitorul care dovedise, împreună cu Columb, că în ocean nu se găseau monștri care mușcau corăbiile în două și că apele sale nu se transformau în foc cînd ajungeau la Ecuator și nici într-o mare de noroi dacă navigai prea mult înspre apus și care - un lucru mai important decît toate celelalte - avusese inteligența să-și dea seama de ceea ce nătîngul acela de Columb nu înțeleșese, și anume că pămînturile de cealaltă parte a oceanului nu erau Indiile; nu aveau nimic de-a face cu India și erau, de fapt, o lume cu totul nouă. Ar fi putut acum acea Lume Nouă să fie anulată din ordinul Medicilor, să fie suspendată prin decret și să devină astfel doar una din ideile nefericite care, ca și dragostea, corectitudinea sau libertatea, au dispărut odată cu căzuta republică, trasă în jos de Soderini și restul rataților, printre care și el? Ce noroc pe lupul de mare, s-a gîndit il Machia, că e la adăpost în Sevilla, unde nici chiar brațele celor din familia Medici nu puteau ajunge. O fi fost Amerigo bătrîn și bolnav, dar era în siguranță și, cel puțin, putea muri în pace după toate călătoriile pe care le-a făcut, se gîndea il Machia; și apoi frînghia l-a săltat în sus pentru prima dată, iar Amerigo și Lumea Nouă au dispărut și lumea cea veche odată cu ele.

De șase ori au făcut-o și n-am mărturisit nimic, pentru că n-aveam nimic de mărturisit. După ce au încetat să-l mai schingiuiască, l-au întemnițat din nou în celulă și s-au prefăcut că uită de el, lăsîndu-l să moară încet acolo, în bezna mișunînd de rozătoare. Apoi, în cele din urmă și cu totul neașteptată, eliberarea. Într-o viață de rușine, de uitare, de familie. În Percussina. Cutreiera pădurile cu Ago Vespucci și căutau rădăcini de mandragoră, dar nu mai erau copii. Speranțele li se găseau spulberate în trecut și nu luminoase în viitor. Vremea mandragorei trecuse. Ago încercase odată să o facă pe La Fiorentina să se îndrăgostească de el punîndu-i praf de mandragoră în băutură, dar Alessandra cea ageră nu putea fi prinsă așa ușor, era imună la magia mandragorei și și-a pus la cale propria pedeapsă cumplită pentru Ago. În noaptea aceea, după ce a băut poțiunea cu mandragoră, și-a călcat obiceiurile meticuloase de o viață și l-a primit pe Ago, acel nenorocit de joasă speță, în mărșul ei pat; dar după ce acesta a avut parte de patruzeci și cinci de minute de fericire pură a Raiului, l-a dat afară fără prea multe menajamente, amintindu-i înainte de a pleca de blestemul secret al mandragorei, conform căruia orice bărbat care făcea dragoste cu o femeie aflată sub farmecul rădăcinii avea să moară în opt zile dacă femeia nu îi salva viața permițîndu-i să-și petreacă o noapte întreagă cu ea, „ceea ce”, i-a spus ea, „este categoric imposibil, dragul meu”. Ago, fricosul superstițios, obsedat de magie la fel ca tot restul lumii, a petrecut opt zile convins că sfîrșitul îi era iminent și a început să simtă cum i se strecoară moartea prin mădulare, mîngîindu-l cu degete reci, strîngîndu-l ușor, ușor de testicule și de inimă. Cînd s-a trezit viu în dimineața

cele de-a noua zile, nu s-a simțit deloc ușurat.

— Moartea în viață, i-a spus el lui il Machia, e mai rea decât moartea morților, căci cei morți în viață simt în continuare durerea provocată de o inimă frântă.

Niccolo știa și el câte ceva acum despre moartea în viață, pentru că, deși evitase în ultimul moment moartea morților, nu mai era decât un dine mort, un cîine la fel de mort ca și bietul Ago, căci amîndoi fuseseră dați afară din viață, din slujbele lor, din marile saloane, precum cel al Alessandrei Fiorentina, din tot ceea ce consideraseră, pe bună dreptate, că era existența lor adevărată. Da, erau niște cîini cu inimi firînte, erau mai rău ca niște dini, erau niște cîini însurați. Il Machia se holba la soția sa în timpul cinei în fiecare seară și nu găsea nimic să-i spună.

Marietta, așa o chema, și iată-i și pe copiii lui, copiii lor, copiii lor mulți, mulți, așa că, da, se însurase într-adevăr și făcuse copii ca orice om normal, dar toate astea se întîm-plaseră într-o altă epocă, epoca grandorii sale nepăsătoare, cînd și-o punea cu altă femeie în fiecare zi, ca să se păstreze vîrtos și plin de viață, și și-o punea, bineînțeles, și cu nevastă-sa, de șase ori cel puțin. Marietta Corsini, soția sa, cea care îi cosea cămășile și cearșafurile și care nu știa nimic despre nimic, care nu îi pricepea filosofia și nu rîdea de glumele pe care le făcea. Tot restul lumii îl considera amuzant, dar ea lua totul la propriu, credea că un bărbat vorbea serios orice ar fi spus, iar aluziile și metaforele nu erau decât niște unelte de care bărbații

se foloseau pentru a le înșela pe femei, pentru a le face pe acestea să creadă că habar n-aveau ce se întîmplă. E adevărat că o iubea. O iubea ca pe un membru al familiei. Ca pe o soră. Cînd i-o trăgea, se simțea ușor

vinovat. Se simțea incestuos, ca și cînd i-ar fi tras-o surorii lui. Adevărul e că gîndul acesta era singurul care reușea să-l excite cînd se culca cu ea. I-o trag surorii mele, își spunea el și ejacula.

Ea îi știa foarte bine gîndurile, cum orice soție știe ce-i trece prin cap soțului ei, și era nefericită. Era foarte politicos cu ea și o îndrăgea, în felul lui. Madona Marietta și cei șase copii ai ei, gurile pe care el trebuia să le hrănească. Marietta cea absurd de fertilă: abia dacă o atingeai și se umfla și scuipa cîte un Bernardo, Guido, Bartolomea, Tutto, Primavera și celălalt băiat, cum îl chema, Lodovico; paternitatea părea să nu aibă sfîrșit, iar acum banii erau atît de puțini. Signora Machiavelli. Iat-o intrînd în cîrciumă în fugă, arătînd de parcă îi luase foc casa. Avea pe cap o bonetă cu volănașe și părul îi atîrna în zulufi dezordonati în jurul feței în formă de ou, cu gură mică și buze pline, și mîinile îi fluturau ca aripile unei rațe; într-adevăr, că tot veni vorba de rațe, trebuie observat și că mergea legănat. Soția sa mergea legănat

ca o rață. Era însurat cu o femeie care mergea legănat. Nu își putea imagina că avea să-i mai atingă vreodată părțile intime. Nu mai exista, de fapt, nici un motiv pentru care s-o mai atingă.

— Niccold mio, a strigat ea pe o voce care, da, semăna puțin cam mult cu un măcăit, ai văzut ce vine pe drum?

— Ce anume, draga mea soție? a răspuns el plin de atenție.

— Nimic bun pentru cătun, a zis ea. Parcă Moartea însăși vine călare, alături de căpcăunii săi și de reginele-demon.

Sosirea în Sânt'Andrea in Percussina a femeii care-și va dobîndi faima sau poate trista notorietate drept l'ammaliatrice Angelica, așa-numita seducătoare din Florența, i-a adus pe bărbați în goană de pe cîmpuri și pe femei de prin bucătării, ștergîndu-și degetele pline de aluat de șorțuri în timp ce se apropiau. Tăietorii de lemne au venit din păduri și fiul măcelarului Gabburra a ieșit în fugă din abator cu mîinile pline de sînge, iar olarii și-au lăsat și ei baltă cuptoarele. Frosino Due, fratele geamăn al morarului Frosino Uno, și-a făcut apariția plin de faină din moară. Ienicerii de la Stambul erau o priveliște demnă de admirat, tăbăciți și cu cicatrice dobîndite în bătălii, iar cvartetul de uriași albinoși elvețieni călare pe cai albi nu era ceva ce se putea vedea în fiecare zi prin părțile acelea; cît despre figura impozantă din fruntea cavalcadei, cu pielea sa albă, albă, și părul negru, negru, căpetenia palidă pe care signora Machiavelli o identificase ca fiind Moartea în persoană, aceasta era, fără îndoială, înspăimîntătoare, și copiii s-au dat la o parte cînd a trecut, căci fie că era îngerul Morții, fie că nu, era clar că văzuse prea multă moarte pentru binele lui sau al celorlalți. Dar dacă era într-adevăr îngerul Morții, li se părea ciudat de cunoscut și vorbea perfect dialectul regiunii, ceea ce

i-a făcut pe oameni să se întrebe dacă Moartea lua întot-deauna o formă locală, cum ar veni, folosindu-ți expresiile familiare, știindu-ți secretele și împărtășindu-ți glumele intime în timp ce te ducea în lumea umbrelor.

Dar cele două femei, „reginele-demon” ale Mariettei Corsini Machiavelli, au fost cele care au captat rapid atenția tuturor. Călăreau bărbătește, încălecate pe cai într-o manieră care le-a făcut pe femeile din mulțime să exclame de uimire, în timp ce bărbații au exclamat și ei, dar din alte motive; fetele le radiau lumina revelației, ca și când, în acele prime zile ale dezvelirii lor, ar fi avut capacitatea de a absorbi lumina din ochii tuturor celor care le priveau și de a o revărsa înapoi în afară ca propria lor strălucire, cu efecte hipnotice, inspiratoare de fantezii. Fraților Frosino, care erau și ei gemeni, le-au apărut expresii visătoare pe chip deoarece își imaginau o nuntă dublă în viitorul nu foarte îndepărtat. În ciuda închipuirilor cărora s-au lăsat pradă, ochii le-au rămas destul de ageri ca să vadă că uluitoarele doamne nu erau perfect identice, nefiind, probabil, nici înrudite.

— Prima doamnă e stăpîna și cealaltă e slujitoarea, a zis Frosino Due cel acoperit de faină, adăugînd, căci el era poetul dintre cei doi frați: Sînt ca soarele și luna, sunetul și ecoul său, cerul și imaginea sa oglindită în lac.

Fratele lui era genul direct.

— Deci eu o iau pe prima și tu o capeți pe numărul doi, a zis Frosino Uno. A doua e, fără îndoială, frumoasă, așa că nu faci o afacere proastă, dar pe lîngă prima nici nu se vede. Trebuie să îți închizi un ochi, să nu te uiti la fata mea, ca să observi că și a ta e frumoasă.

Fiind el cel mai mare dintre frați, cu unsprezece minute mai în vîrstă, își însușise dreptul de a face prima alegere. Frosino Due era pe punctul de a protesta, cînd prima doamnă, stăpîna, s-a întors și a privit direct înspre cei doi frați, șoptindu-i însoțitoarei ei într-o italiană perfectă:

— Ce părere ai, Angelica mea ?

- Angelica mea, nu sînt lipsiți de niște farmece simple.

— E, bineînțeles, interzis, Angelica mea.

— Angelica mea, bineînțeles. Dar poate ti vom vizita în vis.

— Noi amîndouă să-i vizităm pe ei amîndoi, Angelica mea ?

— Angelica mea, visele vor fi astfel mai plăcute. Deci erau îngerii. Nu demoni, ci îngerii care îți puteau

citi gîndurile. Fără îndoială că aripile le erau îndoite frumos dedesubtul hainelor. Frații Frosino s-au înroșit și s-au făcut mici, privind cu înfrigurare în jur, dar se părea că numai ei auziseră ceea ce spusese războinicului palid, a avut senzația că este smuls dintr-un loc al frumosului și azvîrlit într-o hazna împuțită.

— Unde mergeți? a strigat Gabburra, măcelarul, după ei.

Dar cum să-i poată spune că simțeau nevoia urgentă să se întindă și să-și închidă ochii ? Cum să explice de ce era atît de important, de ce nu fusese niciodată mai important ca acum să doarmă?

Alaiul s-a oprit în fața cîrciumii lui Vettori. S-a lăsat o tăcere întreruptă doar de nechezatul cailor oboșiți.

Il Machia se holba și el la femei la fel ca toată lumea, așa că în momentul în care a auzit vocea lui Argalia ieșind din gura războinicului palid, a avut senzația că este smuls dintr-un loc al frumosului și azvîrlit într-o hazna împuțită.

— Ce s-a întîmplat, Niccold, spunea vocea, nu știi că dacă îți uiți prietenii înseamnă că te-ai uitat și pe tine ?

Marietta s-a agățat înspăimîntată de soțul ei.

— Dacă Moartea ți-a devenit azi prieten, i-a șuierat ea în ureche, atunci copiii îți vor rămîne orfani înainte de lăsarea serii.

Il Machia s-a scuturat ca și cînd ar fi vrut să se lepede de efectele unei băuturi otrăvitoare. L-a privit pe călăreț în ochi, îndelung și fără urmă de afecțiune.

— La început au fost trei prieteni, a zis el molcom. Niccolo „il Machia”, Agostino Vespucci și Antonino Argalia. Lumea copilăriei lor era o pădure fermecată. Apoi părinții lui Nino au fost uciși de ciumă. El a plecat să-și caute norocul, iar ceilalți doi nu l-au mai văzut niciodată.

Marietta se uita de la soțul ei la străin și înapoi, iar expresia de pe față sugera că începea încet să înțeleagă despre ce e vorba.

— Apoi, a încheiat Niccolo, după mulți ani de trădări ale țării și Dumnezeuului său, trădări care i-au

osîndit sufletul la focurile iadului și i-au făcut trupul vrednic de tras pe roată, pașa Argalia - Arcalia, Arqalia, Al-Ghaliya, pînă și numele i s-a transformat într-o minciună - s-a întors la ceea ce nu mai era casa lui.

Il Machia nu era un bărbat profund religios, dar era creștin. Evita să se ducă la biserică, dar era convins că toate celelalte religii erau mincinoase. Dădea vina pe papi pentru majoritatea războaielor din acea perioadă și pe mulți dintre episcopi și cardinali îi credea criminali, dar cardinalii și papii puneau mai mult preț pe ce avea el de spus despre esența lumii decît prinții. În fața tovarășilor de băutură se dezlănțuia despre cum corupția adminis-trației pontificale îi făcuse pe italieni să întoarcă spatele credinței, dar eretic nu era, categoric nu, și chiar dacă existau aspecte al domniei sultanului musulman pe care era dispus să le studieze sau să le laude chiar, ideea de a intra în slujba unui astfel de conducător îl îngrețoșa. Pe lîngă toate astea, mai era și chestiunea palatului amintirii, acea fată frumoasă, Angeliqve Coeur de Bourges, angelica inimă, care își căutase moartea azvîrlindu-se pe fereastră din pricina celor îndurate de mintea și trupul ei. Din motive cît se poate de clare, această chestiune nu putea fi menționată în prezența soției sale - ea fiind geloasă din fire, iar el găsindu-se vinovat pentru că îi cauzase acest neajuns în caracter, căci era un om în vîrstă plin de dorință, dar nu pentru soția sa, sau nu în felul acela, ci, de fapt, pentru Barbera Raffacani Salutați, contralta care cînta atît de frumos, care făcea atît de multe lucruri atît de bine, și nu doar pe scenă, da, Barbera, Barbera, da!, care nu mai era la fel de tînără cum fusese cîndva, dar rămînea totuși mult mai tînără decît el și gata, oricît de uimitor ar fi părut, să iubească un bărbat cărunt de-a lungul anilor de prospețime ai frumuseții ei... așa că, în concluzie, după ce s-a gîndit la posibilele consecințe, a hotărît că era mai bine să se concentreze deocamdată pe problemele blasfemiei și trădării.

— Domnule pașă, și-a salutat el prietenul din copilărie, cu sprîncenele ca niște aripi de liliac încruntate într-o dezaprobatoare linie frîntă, ce îl aduce pe un păgîn ca tine aici, pe tărîm creștin ?

— Trebuie să cer o favoare, a răspuns Argalia, dar nu pentru mine.

Cei doi prieteni din copilărie s-au închis preț de mai bine de o oră în camera de scris a lui il Machia, înconjurați de cărți și mormane de hîrtii. Cerul s-a întunecat. Mulți dintre săteni s-au risipit, întorcîndu-se la treburile lor, dar mulți alții au rămas pe loc. Ienicerii au încremenit călare, la fel și cele două femei, neacceptînd decît un pahar cu apă de la servitoarea familiei Machiavelli. Apoi, cînd s-a lăsat noaptea, cei doi bărbați și-au făcut din nou apariția și a fost clar că ajunseseră la un soi compromis. La un semn de-al lui Argalia, ienicerii au descălecat și Argalia însuși le-a ajutat pe Qara Koz și pe Ogîndă să se dea jos din șa. Soldații urmau să-și așeze tabăra pe proprie-tate peste noapte, unii în cîmpul de lîngă Greve, alții în cătunele Fontalla, Il Poggio și Monte Pagliano. Cei patru uriași elvețieni aveau să rămînă la vila La Strada, într-un cort ridicat în curtea ei, pentru a-i proteja pe locuitorii din casă. Însă odată ce se vor fi odihnit și întremat, grupul urma să pornească mai departe. Dar avea să lase ceva de mare valoare în urmă.

Femeile aveau să rămînă, si-a informat Niccolo soția, domnițele străine, prințesa mogor și servitoarea ei. Marietta a primit vestea ca și cînd ar fi fost o condamnare la moarte. Ea va fi pînă la urmă ucisă de frumusețe, arsă pe rugul lascivității fără limite a soțului ei. Cele mai frumoase și mai de rîvnit femei pe care le văzuse cineva în Percussina vreodată — reginele-demon — vor fi găzduite sub acoperișul ei și, ca o consecință a prezenței lor, ea, Marietta, va înceta pur și simplu să existe. Numai cele două domnițe vor exista. Ea va fi soția inexistentă a soțului ei. Mîncarea va apărea pe masă la ora mesei și rufele vor fi spălate și casa va fi ținută în bună rînduială, iar soțul ei nu va vedea cine face toate acestea pentru că se va cufunda în ochii vrăjitoarelor străine, care vor stîrni o dorință atît de puternică, încît pe ea o va îndepărta cu totul de pe scenă. Copiii vor trebui mutați, poate în casa de la opt canale, de-a lungul Căii Romane, iar ea va trebui să se împartă între acel loc și La Strada, și va fi imposibil, nu se putea întîmpla una ca asta, nu va permite așa ceva.

A început să-l certe chiar acolo, în public, sub ochii întregului sat și ai uriașilor albinoși și ai Morții care era Argalia întors din morți, dar il Machia și-a ridicat o mînă și pentru o clipă a arătat din nou ca nobilul florentin care fusese pînă nu demult, iar ea a văzut că nu era de glumit si a tăcut.

— Foarte bine, a zis ea. Nu avem un palat demn de-o prințesă, așa că ar face bine să nu se plîngă, atîta am de spus.

După unsprezece ani de căsnicie alături de craiul care era soțul ei, nervii signorei Marietta se uzaseră, iar acum el dădea fără rușine vina pe iritabilitatea ei, pretinzînd, de pildă, că asta l-a minat înspre budoarul

tîrfei Barbera. Scîrîitoarea aia de Salutați, al cărei plan era, pur și simplu, să aștepte ca Marietta Corsini să moară și să-i uzurpe împărăția, să îi ia locul în dormitorul stăpînului din vila La Strada, unde La Corsini era stăpîna și mamă a copiilor lui Niccold. Ca urmare, Marietta era hotărîtă să trăiască pînă la o sută unsprezece ani ca să-și vadă rivala îngropată și să danseze goală pe mormîntul ei de sărăntoacă sub o lună în creștere. Era îngrozită de violența viselor ei, dar încetase să mai nege adevărurile pe care le conțineau. Era în stare să se bucure de moartea altei femei. Poate era chiar în stare să-i grăbească venirea. S-ar putea să fie nevoie de crimă, s-a gîndit ea, căci nu prea se pricepea la vrăji, așa că farmecele ei dădeau de obicei greș. Odată își unse tot trupul cu o alifie sfîntă înainte de a se culca cu soțul ei - adică înainte de a-l sili să facă dragoste cu ea - și dacă ar fi fost o vrăjitoare mai iscusită, ar fi trebuit să-l lege de ea pentru totdeauna. În schimb, a doua zi după-amiază el s-a dus la Barbera ca de obicei, iar ea i-a strigat înjurături pe cînd se îndepărta, făcîndu-l curvar fără dumnezeu, care nu cinstea nici măcar sfințenia uleiului binecuvîntat.

El, bineînțeles, n-a auzit-o, dar au auzit-o copiii; ochii lor erau peste tot, urechile lor auzeau tot, erau precum conștiințele șoptite ale casei. Aproape că și i-ar fi imaginat ca pe duhurile ei sfinte, dacă n-ar fi trebuit să-i hrănească și să le peticească hainele și să le pună comprese reci pe frunți cînd aveau febră. Erau, deci, suficient de reali; furia și gelozia ei, însă, erau mai reale decît ei și i-i scotea, pe propriii ei copii, din minte. Copiii erau ochi și urechi și guri și sulflări molcome noaptea. Erau marginali. Privirea ei era plină de acest bărbat, soțul ei, atît de taciturn, atît de învățat, atît de atrăgător, un asemenea ratat, acest bărbat expulzat, exilat, care nici acum nu înțelegea ce era cu adevărat valoros în viață, nici măcar strappado nu îl învățase însemnătatea iubirii și simplității, nici măcar faptul că întreaga sa viață și muncă fuseseră repudiate de cetățenii în slujba cărora se pusese nu îl învățase că era mai bine să-și dedice dragostea și devotamentul celor de acasă și nu publicului în general. Avea o nevastă bună, ea îi fusese o soție iubitoare, și cu toate acestea el alerga după pizdă proaspătă și de doi bani. Își avea demnitatea și învățătura, și mai avea și această moșie mică, dar îndestulătoare, și cu toate acestea le scria în fiecare zi scrisori rușinoase celor de la curtea Medici, cerșind umil o slujbă publică de orice fel. Scrisorile erau lingușitoare, nedemne de geniul său sceptic și pesimist, cuvinte care împruținau sufletul. El disprețuia ce ar fi trebuit să prețuiască: această modestă avuție, acest pămînt, aceste case, aceste păduri și cîmpii și pe această femeie care era zeița umilă a acestui colț de lume.

Lucrurile simple. Sturzii prinși în laț înainte de venirea zorilor, vița-de-vie încărcată, animalele, ferma. Aici avea timp să citească și să scrie, să-și lase puterea minții să rivalizeze cu puterea oricărui prinț. Mintea era cea mai bună parte a lui și în ea avea în continuare tot ce conta și, cu toate acestea, în devastatoarea lui dezamăgire, în dureroasa lui strămutare, părea că nu-l interesează decît să-și găsească noi refugii pentru penis. Sau să se refugieze doar în acel loc special de odihnă, Barbera aceea, curva cîntăreață. Cînd îi puneau în scenă noua piesă despre rădăcina de mandragoră în vreun orașel sau altul, îi făcea să o angajeze pe Barbera să cînte în pauza dintre acte ca să ofere divertisment publicului. Era o minime că specta-torii nu plecau dezgustați și cu dureri de urechi. Era o minune că preabuna lui soție nu îi otrăvise vinul. Era o minune că Dumnezeu le lăsa pe stricatele ca Barbera să înflorească, în timp ce femeile cumsecade putrezeau și îmbătrîneau.

„Dar poate acum”, și-a spus Marietta, „vaca aia urlătoare și cu mine avem ceva în comun. Poate acum trebuie să discutăm despre această chestiune nouă a vrăjitoarelor care au venit să ne distrugă felul nostru florentin, fericit, de viață.”

Niccolo avea obiceiul de a se întreține în fiecare seară cu morții cei puternici, chiar aici, în această încăpere în care se afla acum față în față cu prietenul său din copilărie, ca să vadă dacă putea să lase la o parte ostilitatea pe care o simțea curgîndu-i prin vine sau dacă erau sortiți să fie dușmani pe viață. În sinea lui, le-a cerut morților sfatul. Era în relații apropiate cu majoritatea eroilor și ticăloșilor, filosofilor și oamenilor de acțiune ai lumii antice. Cînd era singur, se îngărmădeau în jurul lui, discutînd, explicînd, sau, dacă nu, îl luau cu ei în expedițiile lor nemuritoare. Cînd îl vedea pe Nabis, prințul spartanilor, apărînd Sparta împotriva Romei și restului Greciei; sau cînd urmărea ascensiunea lui Agathocles Sicilianul, fiul olarului, care a devenit rege al Siracuzei numai prin forța răutății sale; sau cînd o pornea călare alături de Alexandru Macedon împotriva lui Darius cel Mare al Persiei în astfel de momente simțea cum cortinele minții se dădeau la o parte și lumea devenea mai clară. Trecutul era o lumină care, dacă era direcționată cum trebuie, putea ilumina prezentul mai puternic decît orice lampă

contem-porană. Măreția era ca flacăra sacră a Olimpului, dată mai departe de la cei mari la cei mari. Alexandru și l-a luat ca model pe Ahile, Cezar i-a călcat pe urme lui Alexandru, și așa mai departe. Puterea de a înțelege era o altă asemenea flăcără. Cunoașterea nu se năștea pur și simplu în mintea omenească ; era întotdeauna renăscută. Predarea ștafetei înțelepciunii de la o epocă la alta, un ciclu al renașterilor - în aceasta consta înțelepciunea. Restul nu era decât barbarie.

Cu toate acestea, barbarii erau peste tot și peste tot victorioși. Elvețienii, francezii, spaniolii, germanii, toți călcau Italia în picioare în această epocă de războaie neîntrerupte. Francezii au dat năvală și au luptat împotriva Papei, venețienilor, spaniolilor și germanilor pe pământ italian. Apoi, cât ai clipi din ochi, francezii s-au alăturat Papei, venețienilor și Florenței împotriva milanezilor. Apoi a fost Papa, Franța, Spania și germanii împotriva Veneției. Apoi Papa, Veneția, Spania și germanii împotriva Franței. Apoi elvețienii au pătruns în Lombardia. Apoi elvețienii au luptat împotriva francezilor. Italia devenise un carusel al războiului, un război ca un dans în care partenerii se schimbă sau ca o partidă de „Drumul spre Ierusalim”, adică de scaune muzicale. Și în toate aceste războaie, nici o armată formată numai din trupe italiene nu s-a dovedit a fi în stare să țină piept hoardelor venite de peste granițe.

În cele din urmă, asta l-a reconciliat cu reînviatul său prieten. Dacă voia să-i alunge pe barbari, atunci Italia avea probabil nevoie de propriul ei barbar. Poate că Argalia, care trăise printre barbari atât de mult și care se trans-formase într-un războinic barbar atât de feroce, încât arăta ca o întrupare a Morții, urma să fie mîntuitorul de care țara avea nevoie. Pe cămașa lui Argalia erau brodate lalele. „Moartea printre lalele”, i-au șoptit aprobator în ureche morții cei măreți. „Poate că acest otoman florentin va fi floarea norocoasă a orașului.”

După o îndelungă chibzuială, il Machia a întins încet o mîină de bun-venit.

— Dacă poți mîntui Italia, a zis el, poate că lunga ta călătorie se va dovedi, cine știe, un act al Providenței.

Argalia a protestat împotriva ecourilor religioase din ipoteza lui il Machia.

— Așa e, s-a grăbit il Machia să recunoască. „Mîntuitor” nu e un titlu care să ți se potrivească, sînt de acord. Hai să spunem „ticălos” atunci.

În cele din urmă, Andrea Doria îl convinsese pe Argalia că era absurd să-și imagineze că se va întoarce acasă să stea eu picioarele în sus și să se odihnească.

— Ce crezi că va spune ducele Giuliano, l-a întrebat bătrînul condotier. „Bine ai venit acasă, Signor înarmat-pină-în-dinți Pirat Trădător Ienicer Ucigător-de-Creștini, împreună cu cei o sută unu luptători căliți în bătălie și cei patru uriași albinoși ai tăi, te cred cînd spui că vii în pace și mi-e cit se poate de clar că toți acești domni vor lucra ca grădinari și majordomi, timplari și zugravi de acum înainte!” Numai un țînc ar înghiți asemenea basme. La cinci minute după ce îți vei face apariția arătînd gata de război, va trimite toată miliția pe urmele tale să-ți reteze capul. Așa că ești un om mort dacă te duci la Florența, asta dacă nu...

Dacă nu ce, s-a văzut Argalia nevoit să întrebe.

— Dacă nu îi spun eu să te angajeze pe postul de conducător al armatei, de care are atîta nevoie. Nu prea cred că ai de ales, i-a zis bărbatul mai în vîrstă. Pentru oameni ca noi, pensia nu e o opțiune.

— Nu am încredere în duce, i-a zis Argalia lui il Machia. Și dacă tot veni vorba, nici în Doria nu am cu totul încre-dere. A fost întotdeauna un ticălos și n-aș fi atît de convins că i s-a îmbunătățit caracterul odată cu vîrsta. Se poate foarte bine să-i fi trimis lui Giuliano un mesaj spunînd „ucide-l pe Argalia de îndată ce pune piciorul în oraș”. Are destul sînge rece pentru una ca asta. Sau poate s-a simțit generos și chiar m-a recomandat, de dragul vremurilor de demult. Nu vreau să duc femeile în oraș pînă nu știu cum stau lucrurile.

— Am să-ți spun eu exact cum stau, a răspuns Niccolo plin de amărăciune. Conducătorul absolut al orașului e un Medici. Papa e un Medici. Oamenii de pe-aici spun că probabil și Dumnezeu e un Medici, cît despre Diavol, acolo nu mai încapă nici o îndoială. Din pricina clanului Medici am sfîrșit aici, cu un venit de mizerie, crescînd animale

și cultivînd acest petic de pământ și vînzînd lemne ca să-mi cîștig existența, și prietenul tău, Ago, a rămas și el pe dinafară. Asta ne e răsplata pentru că am rămas în oraș și l-am servit cu credință toată viața. Pe cînd tie, care apari după o carieră de blasfemie și trădare, dar pentru că ducele va vedea în ochii tăi de gheață ceea ce toată lumea poate vedea în ei, și anume că te pricepi la omorît oameni, ție ți se va încredința, foarte probabil, comanda miliției pe care eu am construit-o, miliția pe care am creat-o convingîndu-i pe nenorociții aceia de con-citadini zgîrciți ai noștri, locuitori ai unui oraș bogat, că merită

să plătești pentru o armată permanentă, miliția pe care eu am antrenat-o și condus-o spre victorie în bătălie la marele asediu și recucerirea fostei noastre pro-prietăți, Pisa, și această miliție, miliția mea, va fi premiul pe care îl vei primi tu pentru faptul că ai dus o viață păcătoasă, profitoare și desfrînată, așa că e greu, nu-i așa, într-o astfel de situație să crezi ceea ce ne învață credința, că virtutea este întotdeauna răsplătită și păcatul inevitabil pedepsit.

— Ai grijă de femei pînă trimit după ele, i-a spus Argalia, și dacă am noroc să fiu avansat, voi vedea ce pot face pentru tine și pentru micul Ago.

— Minunat, a zis il Machia. Deci acum tu îmi faci mie o favoare.

Agostino Vespucci căpătase niște lovituri grele de la viață, așa că se schimbase, era mai puțin vesel, mai puțin spurcat la gură, învins. Spre deosebire de il Machia, el nu fusese surghiunit din oraș și își petrecea zilele în casa din Ognissanti sau lucrînd pentru negoțul cu ulei, lînă, vm și mătase pe care îl detesta atît de mult, dar deseori se îndrepta spre Sant'Andrea în Percussina și stătea de unul singur în pădurea mandragorei, privind mișcările frunzelor și păsărilor, pînă se făcea ora la care i se alătura lui Niccolo la circiumă pentru un pahar și o partidă de triche-tach. Părul lui blond strălucitor încărunțise înainte de vreme și se și rărise, așa că arăta mai bătrîn decît era de fapt. Nu se însurase și nici bordelurile nu le mai frecventa cu regularitatea sau avîntul de pe vremuri. Dacă pierderea slujbei îi distrusese ambiția, umilința la care îl supusese Alessandra Fiorentina îi nimicise impulsul sexual. Se îmbrăca jerpelit acum și începuse chiar să fie zgîrcit, ceea ce nu era deloc necesar, căci, deși își pierduse salariul, averea familiei Vespucci era destul de mare ca să-i asigure toate cele necesare. În seara dinaintea plecării lui il Machia din Florența la Percussina, Ago a dat o petrecere la sfîrșitul căreia i-a adus fiecărui oaspete, inclusiv lui Niccolo, o notă de plată de paisprezece sol di. Il Machia nu a avut atîția bani la el și nu i-a dat decît unsprezece. Pînă în ziua de azi Ago îi amintea cu o frecvență nelalocul ei că mai avea trei solduri datorie. Il Machia nu îi lua prietenului său zgîrcenia în nume de rău, deoarece era convins că Ago fusese lovit chiar mai tare decît el de felul în care orașul întorsese spatele anilor de muncă grea pe care îi puseseră în slujba lui, iar pierderea iubitei se putea manifesta sub tot felul de forme ciudate într-un om căruia i se dăduseră papucii. Dintre cei trei prieteni, Ago fusese cel care nu simțise nevoia să călătorească, pentru care orașul fusese mai mult decît suficient. Astfel că, dacă il Machia pierduse un oraș, Ago rămăsese fără întreaga lume. Uneori spunea chiar că voia să părăsească Florența pentru totdeauna, să-l urmeze pe Amerigo în Spania și să traverseze oceanul. Cînd vorbea despre astfel de călătorii, o făcea fără nici o urmă de plăcere; era ca și cînd ar fi descris trecerea din viață în moarte. Vestea morții lui Amerigo i-a adîncit vărului acestuia depresia. Ago părea mai dispus ca oricînd să ia în considerare o moarte sub un cer străin.

Alți prieteni vechi ajunseseră să se certe. Biagio Buonaccorsi și Andrea di Romolo rupseseră orice legătură unul cu altul, precum și cu Ago și il Machia. Dar Vespucci și Machiavelli rămăseseră în relații apropiate și așa se face că Ago a apărut călare înainte de mijirea zorilor pur și simplu ca să se ducă la prins de păsări cu il Machia și aproape că a crăpat de frică în momentul în care patru uriași s-au înălțat în jurul lui în ceata dimineții și au vrut să știe ce treabă avea acolo. Inșă după ce il Machia, învăluit într-o mantie lungă, a ieșit din casă și a clarificat identitatea prietenului său, uriașii au devenit destul de amabili. De fapt, după cum Argalia știa foarte bine, cei patru ieniceri elvețieni erau niște bîrfitori incorigibili, slobozi la gură ca niște neveste de pescari la piață, așa că în timp ce îl așteptau pe il Machia, care intrase înapoi în casă ca să termine de întins cleiul pentru prins păsări pe crenguțele de ulm din colivii, Otho, Botho, Clotho și D'Artagnan i-au oferit lui Ago atît de multe informații pitorești despre întreaga situație, încît acesta a simțit, după o lungă perioadă de indiferență, primele zvîcniri renăscute de dorință sexuală. După cîte își dădea seama din ce auzea, femeile acelea meritau o privire. Apoi Niccolo a fost gata - arătînd, cu coliviile goale legate de spate, întocmai ca un negustor ambulant falit - și cei doi prieteni au pornit-o înspre pădure. Ceața începea să se ridice.

— Cînd se va termina migrația sturzilor, a zis il Machia, noi doi nu vom mai avea nici măcar această plăcere.

Dar avea o scînteiere în privire pe care n-o mai avusese de mult și Ago l-a întrebat:

— Deci chiar sînt deosebite ?

Il Machia își regăsise și rînjetul.

— O să-ți spun ceva ciudat, a zis el. Pînă și nevastă-mea a încetat dintr-odată să mai bodogănească. În momentul în care prințesa Qara Koz și Oglinda ei au intrat în casa familiei Machiavelli, Marietta Corsini a început să se simtă ciudat. Înaintea celor două străine, în casă a pătruns o aromă delicioasă, dulce-

amară, care s-a răpindit iute pe coridoare și în sus pe scări și a intrat în toate cotloanele, iar pe măsură ce inhala acea mireasmă bogată, Mariatta a început să-și apună că viața ei nu era chiar atât de grea pe cât creșea, o creșea, că soțul ei o iubea, copiii erau copii buni. Iar acești vizitatori erau. În fond, oei mai distinși musafiri pe care avusese vreodată privilegiul să îi primească Argalia, aare ceruse să fie lăsat să se odihnească peste noapte înainte de a o rni aple oraș. urma să doarmă pe canapeaua din biroul lui il Machia; Mariatta a condus-o pe prințesă în camera de oaspeți și a întrebat cu atngăcia dacă însoțitoarea ei va binevoi să doarmă într-una din încăperile copiilor Qara Koa a dus un deget la buzele gazdei sale și i-a șoptit la ureche:

— Camera aceasta e perfectă pentru amindouă. Marietta s-a dus la culcare într-o stare ciudată de fericire, iar când soțul ei s-a strecurat în pat alături de ea, i-a spus despre decizia celor două femei de a dormi în aceeași cameră. Ară că pară deloc șocată de una ca asta.

— Nu-ți mai bate capul cu femeile acelea, i-a spus soțul iar mima Mariettei a treălat da bucuria. Femeia pe

care mi-o doresc e chiar aki, lângă mine.

În dormitor plutea parfumul dulce amărui al prințesei.

Qara Kfla însă, de îndată ce ușa s-a închis în urma ei și a Oglinziei sala, e-u trezit cufundată pe neașteptate într-un șuvoi de spaimă existențială. Din dăd în cind era copleșită de astfel de tristeți, dar nu învățase încă să se pășească de ele. Viața ei fusese o serie de acte de voință, dar uneori ezita să se scufunde. Și construise viața basindu-se pe iubirea bărbaților, pe certitudinea că era în stare să Urnească această dragoste orirind și-ar fi dorit, dar atunci dăd erau puse întrebările cele uuu întunecate ale sinelui, cum simțea că suflatul ei să cutremură să cedează sub greutatea izolării și a tot ce pierduse - în astfel de momente, iubirea nici unui bărbat nu o putea ajuta. Ca urmare, ajunsese să înțeleagă că. inevitabil, var fi situații când viața ei va cere să aleagă între iubire și sine, iar când se iveau aceste crize, nu trebuia să aleagă iubirea. A face una ca asta i-ar fi pus viața în pericol. Supraviețuirea venea pe primul loc.

Toate acestea erau consecința inevitabilă a faptului că alesese să se îndepărteze de mediul său firesc. În ziua în care refuzase să se întoarcă la curtea mogulă cu sora ei, Khanzada, a înțeles nu numai că o femeie putea să-și aleagă drumul, ci și că astfel de hotărâri au consecințe care nu puteau fi șterse din ane. Ea alesese, și ce a urmat a urmat, și nu regreta nimic, dar, din când în când, era cuprinsă de spaima aceea întunecată. Spaima o lovea și o scutura ca pe un copac în furtună și Oglinda a venit și a ținut-o în brațe până ce i-a trecut. Prințesa s-a lăsat pe pat și Oglinda s-a întins lângă ea și a cuprins-o în brațe strâns, cu mâinile apăsate pe bicepșii prințesei, ținând-o nu ca o femeie, ci ca un bărbat. Qara Koz știa că puterea pe care o avea asupra bărbaților îi va permite să-și croiască drumul în viață, dar știa, de asemenea, că această credință va aduce și mari pierderi. Adusese la perfecțiune artele seducției, învățase limbile lumii, fusese martoră la evenimentele de seamă ale vremii ei, dar nu avea parte de familie, de clan, de nici una din mîngîierile de care s-ar fi bucurat dacă ar fi rămas în interiorul granițelor care îi fuseseră trasate, în interiorul limbii sale materne și a protecției oferite de fratele său. Era ca și când ar fi zburat deasupra pămîntului, ca și când s-ar fi făcut că zboară, temîndu-se, în același timp, că farmecul se putea destrăma în orice clipă și ea avea să se prăbușească și să moară.

Strîngea la piept frînturile de vești pe care le afla despre familia sa, încercînd să extragă din ele mai multă semnificație decît aveau de fapt. Șahul Ismail fusese prietenul fratelui ei, Babar, iar otomanii aveau propriile lor metode de a afla ce se întîmplă în lume. Așa că știa că fratele ei era în viață, că sora ei fusese reunită cu el și că se născuse un copil, Nasiruddin Humayun. În afară de asta, nu exista decît incertitudine. Regatul lor strămoșesc, Ferghana, fusese pierdut și probabil nu avea să mai fie recîștigat niciodată. Lui Babar îi cășunase pata pe Samarkand, dar în ciuda înfrîngerii și morții lui Shaibani Han, Domnul Pelin, forțele mogule nu au părut să fie în stare să păstreze orașul legendar pentru o perioadă mai îndelungată. Așa că Babar rămăsese și el pe drumuri, Khanzada era tot pe drumuri și familia nu avea nici un loc al ei pe vreun petic de pămînt lăsat de Dumnezeu. Poate asta însemna să fii mogul - să cutreieri, să scor-monești, să depinzi de alții, să lupți în zadar, să te pierzi. Pentru o clipă, s-a lăsat pradă disperării. Apoi s-a smuls din ea. Nu erau victimele istoriei, ci creatorii ei. Fratele ei și fiul său și fiul acestuia după el: ce mai regat aveau să întemeieze, gloria lumii. Și l-a dorit, l-a profețit, i-a dat naștere prin sălbăticia nevoii ei. Avea să facă același lucru, în ciuda tuturor obstacolelor insurmontabile, și va clădi propriul regat în această lume străină, căci și ea era născută pentru a conduce. Era o femeie mogul, de temut, la fel ca orice bărbat. Voința ei era pe măsura misiunii pe care o avea. Și-a recitat în minte versurile compuse în chaghatai de Ali-Shir Naval. Chaghatai, limba ei maternă, era taina ei,

legătura cu șinele său autentic abandonat, pe care alesese să-l înlocuiască cu un sine plăsmuit de ea, dar care avea, bineînțeles, să fie o parte din acel sine nou, piatra sa de temelie, spada și scutul său. Nava'i, „tîngu-itoruT, care îi cîntase cîndva, pe un tîrîm îndepărtat. Qara ko'zum, kelu mardumlug' emdi fan qilg'il. Vîno, Qara Koz, și arată-mi cît de mărinimoasă ești. Intr-o bună zi, fratele ei va cîrmui un imperiu, iar ea se va întoarce ca o regină triumfătoare. Sau copiii fratelui ei îi vor întîmpina pe ai ei. Legăturile de sînge nu puteau fi rupte. Se reinventase, dar avea să rămînă și ce fusese dintot-deauna, iar ea și copiii ei își vor revendica moștenirea.

S-a deschis ușa. A intrat bărbatul, prințul ei lalea. Așteptase pînă ce a adormit toată lumea din casă, iar acum venise la ea, la ele. Tristețea n-a părăsit-o, dar s-a dat la o parte și i-a făcut loc iubitului în pat. Oglinda, simțind-o că se destinde, i-a dat drumul și s-a ocupat de veșmintele lui Argalia. Acesta urma să o pornească spre oras a doua zi dimineața și toate, a zis el, se vor rezolva în curînd. Ea nu putea fi dusă cu vorba. Știa că lucrurile fie vor merge foarte bine, fie, dacă nu, cît se poate de prost. El s-ar putea să nici nu mai fie în viață pînă a doua zi seara, caz în care ea va trebui să facă din nou o alegere de supraviețuitor. Inșă în seara aceasta era în viață. Oglinda îl pregătea pentru ea cu mîngîieri și uleiuri. Ea privea la lumina lunii cum trupul lui palid înflorea sub atingerea servitoarei. Cu părul lung, aproape că putea fi luat el însuși drept femeie, mîinile atît de lungi, degetele atît de subțiri, pielea incredibil de fină. Și-a închis ochii și nu și-a mai dat seama care din ei o atingea - mîinile lui erau la fel de tandre ca și ale Oglinzii, părul la fel de lung, limba la fel de pricepută. Știa cum să facă dragoste ca o femeie. Iar Oglinda, cu degetele ei puternice, o putea apuca la fel ca un bărbat. Unduiala lui, încetineala, deli-catețea atingerii — acestea erau motivele pentru care îl iubea. Tristețea fusese acum împinsă într-un colț și luna își revărsa lumina peste mișcările celor trei trupuri. Ea îl iubea și îl slujea. O iubea și pe Oglindă, dar nu o slujea. Oglinda îi iubea și îi slujea pe amîndoi. În seara aceasta numai iubirea conta. Mîine poate altceva va fi mai impor-tant. Dar asta era mîine.

— Angelica mea, a zis el.

— Iat-o pe Angelica, Angelica e aici, au răspuns cele două femei.

Apoi au urmat rîsete ușoare, gemete și un țipăt foarte puternic și țipete mai puțin puternice.

Ea s-a trezit înainte să se mijiească zorile. El era cufundat într-un somn adînc, somnul celui de la care se așteaptă multe cînd se va trezi, iar ea s-a uitat la el cum respiră. Oglinda dormea și ea. Qara Koz a zîmbit. Angelica mea,

a șoptit ea în italiană. Iubirea dintre femei era mai trainică decît aceea dintre femei și bărbați. Ea le-a atins părul, atît de lung, atît de negru. Apoi a auzit zgomote afară. Un vizitator. Uriașii elvețieni l-au luat la întrebări. Apoi l-a auzit pe bărbatul casei ieșind și explicînd cum stau lucrurile. îl vedea întocmai cum era pe acest Niccolo, un om mare ajuns la ora înfrîngerii. Poate se va ridica din nou, poate va străluci din nou, dar ea nu avea ce căuta în casa înfrîngerii. Măreția acestui bărbat învins se făcea imediat simțită, o măreție a intelectului și probabil și a sufletului, dar își pierduse războiul, așa că nu însemna nimic pentru ea, n-avea cum să însemne ceva. Acum se baza cu totul pe Argalia, conta pe el să izbîndească, iar dacă reușea, atunci și ea avea să se înalțe cu el și să-și ia zborul. Dar dacă avea să-l piardă, îl va jeli pătimaș, avea să fie de neconsolat, iar apoi va face ceea ce trebuie să facă. își va găsi calea. Orice se va întîmpla azi, ea va face călătoria la palat cît de curînd. Era menită palatelor și regilor.

Păsările săreau în colivii și rămîneau prinse de cleiul de pe crenguțele de ulm. Ago și il Machia le prindeau și le suceau gîturile micuțe. Mai tîrziu vor mîncea o tocăniță delicioasă de păsări cîntătoare. Viața le mai permitea încă unele plăceri, cel puțin pînă avea să se încheie sezonul migrării sturzilor. S-au întors în La Strada cu doi saci plini de păsări și au găsit-o pe vesela Marietta aștep-tîndu-i cu pahare de vin roșu bun. Argalia și oamenii săi pleaseră deja, lăsîndu-l în urmă pe Konstantin Sîrbul, cu o duzină de ieniceri sub porunca sa, pentru a le apăra pe doamne în caz de nevoie; așa că Ago trebuia să aștepte pentru a-l reîntîlni pe rătăcitor. Pe moment a simțit cum îl străpunge dezamăgirea. Niccold îi povestise cum vechiul lor prieten se transformase într-o întruchipare aproape efeminată, dar, în același timp, absolut cumplită a Morții -sătenii îi spuneau deja „Argalia Turcul”, întocmai cum profețise el cu mult timp în urmă, în ziua în care, copil fiind, plecase să-și caute norocul -, iar Ago abia așteptase să vadă această priveliște exotică cu propriii săi ochi. Faptul că Argalia se întorsese într-adevăr acasă cu cei patru uriași elvețieni pe care îi născocise era deja destul de incredibil.

Apoi s-au auzit niște pași pe scări și Ago Vespucci și-a ridicat privirea și a fost ca și cînd Argalia nu ar mai fi existat. S-a trezit spunîndu-și că pînă în acel moment nu mai trăise nici o femeie frumoasă pe lume, că Simonetta Vespucci și Alessandra Fiorentina fuseseră niște Mării șterse, și asta din cauză că femeile care

coborau spre el erau mai frumoase decât însăși frumusețea, atât de frumoase, încât redefiniu cuvântul, reducând ceea ce bărbații își imaginaseră pînă atunci ca fiind frumos la rangul de banalitate fadă. Erau precedate pe scări în jos de un parfum care i-a învăluit inima. Prima femeie era puțin mai frumoasă decât cea de-a doua, dar dacă îți închideai un ochi și o lăsași pe dinafară, cea de-a doua femeie arăta precum cea mai mare frumusețe din lume. Dar de ce să faci una ca asta? De ce să lași la o parte excepționalul doar pentru a face extraordinarul să pară mai încântător decât era?

— Să mă ia dracu', Machia, șopti el, asudînd ușor, blestemul ieșindu-i pe gură sub presiunea emoțiilor care îl încercau după o perioadă lungă în care renunțase cu totul la înjurături, și sacul cu sturzi morți i-a căzut din mînă. Am senzația că tocmai am redescoperit rostul vieții omenești.

{17}

Ducele se baricadase în palat

Ducele se baricadase în palat, temîndu-se că va tăbări peste el mulțimea de nestăvilite, căci în acele zile de după alegerea primului Papă Medici din istorie, orașul a fost într-un extaz vecin cu violența.

— Oamenii au făcut pe nebunii, i-a spus Argalia lui il Machia mai tîrziu, indiferent de vîrstă sau sex. Dangătele clopotelor de biserici înălțînd mise era con-tinuu și asurzitor, iar focurile amenințau să distrugă porțiuni întregi din oraș.

— În Mercato Nuovo, a povestit Argalia, niște tineri năbădăioși au smuls scînduri și plăci din magazinele de mătăsuri și bănci. Înainte să intervină autoritățile ca să-i oprească, pînă și acoperișul gildei negustorilor de țesături, vechea Calimala, fusese distrus pentru lemn de foc și ars. Mi s-a spus că erau focuri aprinse și în campanila bisericii Santa Măria Fiore. Nebuniile de genul acesta au durat trei zile.

Străzile erau sufocate de zgomot și fum. Aleile lătural-nice erau pline de sex și pederastie și nu-i păsa nimănui, în fiecare seară, un car al victoriei împodobit era tras de boi de la grădinile Medici din Piazza San Marco pînă la Palazzo Medici din Via Larga. În fața palatului ferecat, cetățenii cîntau cîntece slăvindu-l pe Papa Leon al X-lea, iar apoi dădeau foc carului și florilor de pe el. De la ferestrele de la etaj ale palatului Medici, noii conducători au aruncat bunătăți mulțimii - probabil vreo zece mii de ducați de aur și o duzină de șervete mari de pînză argin-tată pe care florentinii le-au făcut bucăți. Pe străzile orașului se găseau butoaie cu vin și coșuri cu pîine la dispoziția tuturor. Deținuții au fost grațiați și curvele s-au îmbogățit, nou-născuții băieți au fost botezați după ducele Giuliano și nepotul său, Lorenzo, sau după Giovanni care devenise Leon, iar fetitele au fost botezate Laodamia sau Semiramide, după doamnele familiei.

Intr-un asemenea moment era imposibil să intri în oras cu o sută de bărbați înarmați și să capeți o audiență la ducele Giuliano. Pe străzi erau la putere sibiariții și piromanii. La poarta orașului, Argalia și-a arătat docu-mentele și, spre ușurarea sa, a aflat că gărzile fuseseră prevenite de sosirea sa.

— Da, ducele vă va primi, i-au spus, dar nu chiar acum, vă dati seama.

Ienicerii și-au așezat forțat tabăra Ungă zidurile orașului pînă în cea de-a patra zi, cînd petrecerea florentinilor în cinstea Papei s-a potolit în cele din urmă. Dar nici atunci lui Argalia nu i s-a permis să intre în oraș.

— Așteptați-vă la vizita unui nobil diseară, după lăsarea întunericului, i-a spus căpitanul gărzii. Argalia știa cum să facă dragoste ca o femeie și cum să ucidă oameni ca un bărbat, dar cu un duce Medici și pompa sa nu mai avusese de-a face. Cu toate acestea, cînd Giuliano de' Medici a apărut călare în tabără în noaptea aceea, cu chipul ascuns sub o glugă, Argalia a înțelese imediat că noul conducător al Florenței era un molîu, la fel ca și tînărul său nepot care îl însoțea călare. Se știa că Papa Leon era un om al puterii, un Medici de școală veche, moștenitor al prestanței lui Lorenzo Magni-figul, tatăl său. Cît de îngrijorat trebuia să fie că lăsase

Florența pe seama acestor indivizi de mina a doua! Nici un duce de' Medici autentic nu s-ar fi furișat din propriul său oraș ca un hoț doar pentru a se întîlni cu un posibil angajat. Faptul că ducele Giuliano preferase să facă una ca asta dovedea că avea nevoie de un bărbat puternic alături de el, care să-i dea încredere. De un războinic. De un general lalea care să apere Orașul Florilor. Era cît se poate de clar că o

slujbă era disponibilă.

În cort, Argalia i-a studiat pe cei doi nobili la lumina pîlpîitoare și galbenă a opaițelor. Ducele Giuliano, această odraslă inferioară a lui Lorenzo de' Medici, avea cam treizeci și cinci de ani, o față lungă și tristă și arăta ca și cînd sănătatea i-ar fi fost șubredă. N-avea să apuce bătri-nețea. Fără îndoială că era un iubitor de literatură și artă. Fără îndoială că era un om cult și inteligent. Ca urmare, un dezastru pe cîmpul de luptă. Era mai bine să stea acasă și să lase bătăliile pe seama celor care știau să lupte, pentru care cultura însemna luptă, arta - omor. Nepotul, un alt Lorenzo, avea pielea măslinie, fața crîncenă, atitudinea țațoșă; doar unul din cei o mie de fanfaroni florentini de douăzeci de ani, l-a calificat Argalia în mintea sa. Un băiețandru, plin de sex și de sine. Nu o persoană în care să ai încredere.

Argalia își pregătise argumentele. La capătul lungilor sale călătorii, avea să-i spună el, învățase un lucru: Florența era peste tot și peste tot era Florența. Peste tot în lume se găseau prinți atotputernici, Medici care se aflau la cîrmă pentru că se aflaseră întotdeauna la cîrmă și care puteau decreta care e adevărul după bunul lor plac. De asemenea, se găseau și Plîngăreți peste tot (Argalia nu prinsese vremea Plîngăreților în Florența, dar veștile despre călugărul Savonarola și urmașii săi ajunseseră pînă departe), Plîngăreți care voiau să fie la conducere, convinși că o Putere Superioară le arătase care era adevărul. Și peste tot mai erau și oameni care credeau că sînt la conducere, dar de fapt nu erau, iar acest din urmă grup era atît de numeros, încît aproape că putea fi numit o clasă socială, clasa celor de teapa lui Machia, poate, a slugilor care se credeau stăpîni pînă ce li se arăta tristul adevăr. În această clasă nu se putea avea încredere și din ea porneau cele mai serioase amenințări la adresa prințului. Ca urmare, prințul trebuia să se asigure că are capacitatea de a înfrînge atît răscoalele slugilor, cît și armatele străine, atacurile dușmanului din interior, precum și cele din afară. Peste tot în lume, un stat care voia să supraviețuiască acestor două amenințări avea nevoie de un războinic puternic. Iar el, Argalia, era întruchiparea perfectă a legăturii Florenței cu restul lumii, deoarece el era războinicul de care era nevoie pentru a asigura calmul și siguranța orașului său, așa cum o făcuse în alte orașe, în slujba altor stăpîni de departe.

Clanul Medici revenise la putere cu cîteva luni înainte cu ajutorul unor mercenari spanioli - „maurii albi” - sub conducerea unui oarecare general, Cardona. Lîngă frumosul oras Prato se confruntaseră cu miliția florentină, mîndria lui il Machia, care le era de fapt superioară ca număr, dar inferioară în privința curajului și a comenzi. Miliția florențină a rupt rîndurile și a luat-o la goană, iar orașul a capitulat în prima zi, fără măcar o urmă de rezistență. După aceea, „maurii albi” au devastat orașul cu o asemenea ferocitate, încît au înspăimîntat Florența pînă-ntr-acolo că și-au desființat republica, au îngenunchat și i-au rugat pe Medici să se întoarcă. Jefuirea orașului Prato a tot continuat preț de trei săptămîni. Au murit patru mii de bărbați, femei și copii, arși, violați, sfîrtecați în două. Nici măcar mănăstirile nu au fost scutite de desfrîul oamenilor lui Cardona. În Florența, poarta dinspre Prato a orașului a fost lovită de fulger, iar prevestirea nu a putut fi ignorată. Cu toate acestea - și acesta era miezul argumentului lui Argalia - spaniolii erau acum atît de detestați de italieni, încît n-ar fi fost înțelept din partea familiei Medici să se mai bazeze pe ei. Aveau în schimb

nevoie de un nucleu de războinici căliți în luptă care să preia conducerea miliției florentine și să-i confere coloana vertebrală și organizarea de care clar ducea lipsă, spiritul de luptă pe care Niccolo, birocrat din fire, și nu un militar, evident nu reușise să îl inspire.

Astfel, distanțîndu-se cu grijă de vechiul său prieten aflat în dizgrație, Argalia Turcul și-a pledat cauza pentru obținerea postului de condotier al Florenței. A fost plăcut surprins să afle că i se oferea un contract permanent și nu unul pe durată determinată, de doar cîteva luni. În acele vremuri de declin al condotierilor, alți războinici ca el erau angajați pe perioade scurte, de numai trei luni uneori, iar salariul pe care îl primeau depindea de succesul isprăvilor lor militare. Spre deosebire de ei, salariul lui Argalia era bun prin comparație cu standardele acelor vremuri. În plus, ducele Giuliano îi dădea noului său căpitan o reșe-dință spațioasă pe Via Porta Rossa, cu personal complet și o rentă de întreținere generoasă.

— Amiralul Doria trebuie să mă fi recomandat cu căl-dură, i-a zis el ducelui Giuliano, acceptînd imediat oferta generoasă care i se făcea.

— A spus că ești singurul ticălos barbar cu care nu ar vrea să se confrunte pe uscat sau pe mare, nici dacă ai fi gol-goluț ca un nou-născut și numai cu un cuțit de bucătărie în mîină, i-a răspuns ducele elegant.

Conform legendei, familia Medici avea o oglindă fermecată, menită să-i dezvăluie ducelui la putere imaginea celei mai atrăgătoare femei din lumea cunoscută, și în această oglindă văzuse Giuliano de' Medici, unchiul actualului conducător, care fusese ucis în ziua complotului Pazzi, chipul Simonettei Vespucci pentru prima dată. Însă după moartea ei, oglinda s-a întunecat și a încetat să mai funcționeze, ca și când n-ar fi vrut să întineze amintirea

Simonettei reflectând frumuseți mai palide în locul ei. În timpul exilului familiei, oglinda a rămas o vreme la locul ei pe peretele fostului dormitor al unchiului Giuliano din casa veche de pe Via Larga, dar din cauză că refuza categoric să-și facă datoria, fie ca instrument al revelației, fie ca o oglindă obișnuită, a fost în cele din urmă dată jos și pusă într-o debara, un soi de dulap unde se țineau măturile, ascuns în peretele din dormitor. Apoi, dintr-odată, după alegerea Papei Leon, oglinda a început din nou să strălucească și se spunea că o servitoare leșinase când a deschis dulapul pentru măhuri și s-a trezit în fața unei femei al cărei chip strălucea dintr-un colț plin de pânze de păianjen, o străină care arăta ca o apariție dintr-o altă lume.

— În toată Florența nu există un astfel de chip, a zis noul duce Giuliano când i s-a arătat minunea, iar sănătatea și starea generală au părut să se îmbunătățească vizibil în timp ce privea în oglinda fermecată. Atârnați-o din nou pe perete și oricine, bărbat sau femeie, îmi va aduce în față această întrupare a frumuseții va căpăta un ducat de aur.

Pictorul Andrea del Sarto a fost chemat să se uite în oglinda magică și să picteze frumusețea reflectată în ea, dar oglinda nu era chiar așa de ușor de fraierit, o oglindă fermecată care își lăsa imaginile oculte să fie reproduse avea să rămână în curînd șomeră, așa că în momentul în care del Sarto s-a uitat în ea, nu s-a văzut decît pe sine.

— N-are importanță, a spus Giuliano dezamăgit. Când o voi găsi, o vei putea picta pe viu. După plecarea lui del Sarto, ducele s-a întrebat dacă nu cumva problema era că oglinda nu avea o părere suficient de bună despre geniul artistului; dar era cel mai bun pe care îl avea la dispoziție, căci Sanzio era la Roma, certîndu-se cu Buonarroti la Vatican, iar bătrînul Filipepi, care fusese atît de îndrăgostit de răposata Simonetta, încît voise să fie înmormîntat la picioarele ei -

evident că nu a fost - era mort și el, și oricum, cu mult înainte de a muri, sărăcise și devenise inutil, incapabil să se țină pe picioare fără să se sprijine în două cîrje. Elevul lui Filipepi, Filippino Lippi, era popular printre festa iu ol i care organizau paradele și carnavalurile de stradă din oraș, un pictor pe placul mulțimii, dar nepotrivit pentru proiectul pe care îl avea ducele Giuliano în minte. Astfel, mai rămînea del Sarto, dar oricum nu avea nici un rost, căci din acel moment, oglinda fermecată nu a mai funcționat decît atunci când ducele Giuliano era singur în cameră. În zilele care au urmat, a început să invoce tot felul de scuze ca să se retragă în dormitor de cîteva ori pe zi pentru a putea admira frumusețea aceea nepămînteană, iar curtenii săi, care erau deja îngrijorați din pricina sănătății sale șubrede și a aerelor sale neurastenice, au început să se teamă de o deteriorare și să privească în direcția posibilului său succesori, Lorenzo, cu slugărnice și neliniști crescînde. Apoi fermecătoarea făptură a intrat călare în oraș alături de Argalia Turcul și așa a început perioada Uammaliatnce-l.

Nu avea decît douăzeci și doi de ani și era cu aproape un sfert de secol mai tînără decît el și, cu toate acestea, cînd l-a întrebat pe il Machia dacă nu dorește să o însoțească la o plimbare prin pădure, lui i-a tresăltat inima cu promptitudinea unui tînăr săgetat de amor. Ago Vespucci a sărit și el în picioare, ceea ce l-a iritat pe Niccolo; ce, puturosul acela era încă acolo ? Și se aștepta să li se alătore în această ieșire? Agasant, foarte agasant, dar probabil inevitabil, avînd în vedere situația. Apoi s-a văzut primul semn că prințesa avea talente excepționale. Marietta, soția lui Niccolo, care era de obicei cea mai geloasă scorpie cu putință, a susținut cu entuziasm propunerea, pe tonuri care l-au uimit pe soțul ei.

— Dar desigur, trebuie să-i arăți fetei împrejurimile, a gîngurit ea dulce și le-a pregătit îndată un coș cu o gustare și o ploscă cu vin ca să le facă plimbarea și mai plăcută. Uluit, il Machia a fost imediat convins că soției sale i se făcuse probabil un soi de farmec și a simțit cum i se formează cuvintele vrăjitoare străine în minte, dar, amin-tindu-și de proverbul cu calul de dar, și-a alungat astfel de speculații din gînduri și s-a bucurat de norocul care dăduse peste el. În mai puțin de jumătate de oră a luat-o din loc cu Ago după el, urmat la o distanță discretă de Konstantin Sîrbul și detașamentul lui de paznici, și le-a condus pe tînără

prințesă și pe însoțitoarea ei în pădurea de stejari a copilăriei sale.

— Aici, cândva demult, i-a zis Ago și il Machia și-a dat seama că prietenul său încerca, în felul său penibil, să o impresioneze, am găsit o rădăcină de mandragoră, legen-dara plantă magică, am găsit-o, da!, undeva pe aici.

Se uita de zor în jurul lui, nesigur în ce direcție să arate cu degetul.

— Oh, mandragora? a răspuns Qara Koz în italiana sa florentină imaculată. Uite-le acolo, drăguțele de ele, un strat întreg.

Și înainte să le poată opri cineva, înainte să le poată preveni că trebuie să-și astupe urechile cu noroi înainte de a face una ca asta, cele două femei au alergat înspre grămada de plante improbabile și au început să le culeagă.

— Ce de țipete, a strigat Ago, dînd de zor din mîinile neîndemînatic. Încetați, încetați! Ne vor înnebuni pe totii! Sau ne vor asurzi! Sau, dacă nu, cu toții vom...

Muri, ar fi urmat să spună, dar cele două femei se uitau la el cu fețe pline de nedumerire, cu cîte o mandragoră ruptă în fiecare mîină și nu se auzea nici un țipăt ucigător.

— E otrăvitoare dacă e consumată în exces, fără îndoială, a zis Qara Koz gînditoare, dar nu există nici un motiv să ne temem.

Cînd au văzut că se află în compania unor femei pentru care rădăcina mandragorei era dispusă să-și sacrifice viața fără să protesteze, cei doi bărbați tare s-au minunat.

— Numai să n-o încerci pe mine, a bîiguit Ago, încercînd să-și mascheze frica pe care o simțise cu cîteva clipe în urmă, sau nu voi avea încotro și va trebui să te iubesc pe vecie sau cel puțin pînă ce unul dintre noi moare.

După care a roșit puternic, roșeața întinzîndu-i-se în jos pe gulerul cămășii, ieșindu-i de sub mîneci și colorîndu-i și mîinile; ceea ce nu a făcut, bineînțeles, decît să demon-streze că era deja îndrăgostit, pentru totdeauna și fără speranță. Nu era nevoie de puterea nici unei plante oculte ca să i se obțină lui iubirea.

Pînă s-au întors Argalia și uriașii elvețieni să o ducă pe Qara Koz în noul ei cămin din Palazzo Cocchi del Nero, întregul sat Sant'Andrea in Percussina căzuse pradă farmecelor ei, pînă la ultimul bărbat, femeie și copil. Pînă și găinile păreau mai fericite și fără îndoială făceau mai multe ouă. După toate aparențele, prințesa nu făcea nimic ca să încurajeze intensificarea acestei adorări; cu toate acestea, ea se intensifica. În cele șase zile cît a stat la reședința Machiavelli, s-a plimbat prin pădure cu Oglinda, a citit poezie într-o varietate de limbi, i-a cunoscut pe copiii casei și s-a împrietenit cu ei și nu s-a sfiit să-și ofere ajutorul în bucătărie, ofertă pe care Marietta a refuzat-o. Seara se desfăta stînd cu il Machia în bibliotecă și lăsîndu-l să-i citească tot felul de pasaje din operele lui Pico della Mirandola și Dante Alighieri, precum și multe cînturi din poemul epic Orlando îndrăgostit de Matteo Boiardo de Scandiano.

— Ah, a strigat ea aflînd despre multele vicisitudini pe care a trebuit să le îndure eroina lui Boiardo, biata Angelica! Atît de mulți pretendenți și atît de puțină putere să le reziste sau să-și impună voința asupra lor.

Între timp, satul începuse să o ridice în slăvi la unison. Tăietorul de lemne Gaglioffo nu le mai numea mojdește pe Qara Koz și pe Oglindă „vrăjitoarele" bune „de futut", ci vorbea despre ele cu o admirație inocentă și plină de respect, care clar nu îi dădea voie nici măcar să viseze la vreo relație carnală cu aceste doamne de seamă. Frații Frosino, craii satului, au declarat cutezător că erau preten-denți la mîna ei, nefiind clar dacă ea și Argalia Turcul erau de fapt căsătorii legal - bineînțeles, dacă se dovedea că așa stăteau lucrurile, cei doi morari afirmaseră că nu aveau să-i conteste drepturile, dar în cazul în care nu era măritată, ei erau absolut interesați, ba hotărîseră chiar, spre binele dragostei frățești, că erau gata să le împartă, pe ea și pe însoțitoarea ei, între ei, să facă cu schimbul. Nimeni altcineva nu era atît de negliob ca Frosino Uno și Due, dar părerea unanimă pe care o aveau despre Qara Koz era foarte bună, femeile și bărbații declarîndu-se deopotrivă „seduși".

Dacă era vrăjitorie la mijloc, era o vrăjitorie din cele mai inofensive. Toți florentinii erau la curent cu metodele hapsîne ale făcătoarelor de vrăji negre ale epocii, cu invo-cațiile lor demonice menite să-i silească pe bărbații neînti-nați să comită acte libidinoase, cu felul în care se foloseau de păpuși și ace pentru a-și chinui dușmanii, cu puterea pe care o aveau de a-i face pe bărbații buni să-și lase casa și serviciul, doar pentru a le fi lor sclavi supuși. La reședința lui il Machia, însă, nici Qara Koz, și nici însoțitoarea ei nu dădeau vreun semn că ar fi practicat artele negre sau, în orice caz, semnele pe care le dădeau nu erau consi-derate problematice. Vrăjitoarelor le plăcea să cutreiere prin păduri, toată lumea

știa asta, dar plimbările silvane ale prințesei Qara Koz împreună cu Oglinda nu erau, după părerea oamenilor cumsecade din Percussina, decât „fermecătoare”. Incidentul cu stratul de mandragore nu a ajuns să fie știut de foarte multe lume și, în mod ciudat, il Machia nu a mai dat peste el niciodată și nici cele două doamne nu s-au afixat vreodată cu plantele culese, așa că lui Niccolo și Ago nu le-a fost greu să pună la îndoială faptul că toate acestea s-ar fi întâmplat de fapt cu adevărat.

Se știa despre vrăjitoare că aveau puternice înclinații safice, dar nimeni, nici măcar Marietta Corsini, nu era în vreun fel deranjat de hotărârea celor două femei de a dormi în același pat. „Mare lucru, e doar ca să-și țină de urât”, i-a spus Marietta soțului ei pe o voce adormită, iar el a dat din cap încet, ca și când s-ar fi aflat sub influența molesitoare a unei cantități prea mari de vin băut după-amiază. Cît despre faimoasa pasiune a vrăjitoarelor pentru împreunarea cu Diavolul, ei bine, pur și simplu nu existau diavoli în Percussina și nici nu s-a ivit vreunul din Infern ca să cloncănească prin sobe sau ca să stea precum niște gargui pe acoperișurile cîrciumii sau bisericii. Era o epocă a vînătorii de vrăjitoare și în tribunalele din oraș puteau fi auzite femei care mărturiseau fapte cumplite, cum ar fi că furaseră inimile și mințile cetățenilor cumsecade folosindu-se de vin, tămîie, sînge menstrual și apă băute din tigvele morților. Dar, deși e adevărat că toată lumea din Percussina era îndrăgostită de prințesa Qara Koz, adorația pe care o inspira era - probabil cu excepția gemenilor Frosino, care erau obsedați sexual - în întregime inocentă. Nici măcar lui Ago Vespucci, neghiobul romantic care avea s-o iubească, așa cum spusese, „pînă ce unul dintre ei va muri”, nu-i trecea prin cap să devină amantul ei. Era suficient de desfătător să o venereze. Cei care au reconstituit și analizat cariera seducătoare din Florența, în special Gian Francesco Pico della Mirandola, nepotul marelui filosof Giovanni și autor al volumului *La strega ovvero degli inganni dei demoni* (Vrăjitoarea sau decepțiile demonilor), au ajuns la concluzia că miasma de încuviințare pe care Qara Koz a stîrnit-o în jurul Percussinei și care s-a răspîndit rapid prin vecinătate, peste San Casciano și Val di Pesa, Impruneta și Bibbione, Faltignano și Spedaletto, fusese produsul unei vrăji intenționate de o putere imensă, scopul fiind de a-i pune la încercare puterile - aceleași puteri pe care le-a folosit în continuare cu rezultate atît de remarcabile în și asupra Florenței înseși - și de a-i înlesni intrarea într-un mediu ce i-ar fi putut altfel fi ostil. Gian Francesco consemna că, în momen-tul în care Argalia Turcul s-a întors însoțit de uriașii elvețieni, a găsit adunată în fața reședinței familiei Machiavelli o mulțime numeroasă, ca și când s-ar fi întîm-plat o minune, ca și când Fecioara și-ar fi făcut apariția în Percussina și toată lumea s-ar fi adunat s-o vadă. Iar când Qara Koz și Oglinda au ieșit din casă, împodobite cu brocarturile și bijuteriile lor cele mai fine, lumea adunată a căzut efectiv în genunchi, pîrînd să-i ceară binecuvîntarea; pe care, fără cuvinte, cu un zîmbet și un braț ușor ridicat, ea le-a dat-o. Apoi a plecat, iar Marietta Corsini, ca și când s-ar fi trezit dintr-un vis, a țipat la oamenii care îi călcau în picioare proprietatea să se ducă să-și vadă de treburi. Cu cuvintele lui Gian Francesco: „Țăranii și-au venit în fire și au fost surprinși să se găsească unde erau. Scărpînîndu-și nedumeriți creștetele, s-au întors pe la casele, cîmpurile, morile, pădurile și cuptoarele lor”.

Andrea Alciato, care credea că vrăjitoarele și adepții lor trebuie tratați cu leacuri de plante, a pus misteriosul „eveniment din Percussina” pe seama dietei proaste a localnicilor, care îi făcea predispuși la fantezii și halu-cinații, în timp ce Bartolomeo Spina, autorul volumului *De Strigibus*, scris la zece ani după aceste întîmplări, a mers pînă într-acolo încît să sugereze că prințesa Qara Koz i-ar fi întăritat pe săteni într-un delir satanic și i-ar fi condus într-o Liturghie Neagră extinsă și orgiastică, o presupunere calomniatoare pentru care nu există nici un fel de dovezi în arhivele istorice ale vremii.

Intrarea în Florența a lui Antonino Argalia, supra-numit „Turcul”, noul condotier al orașului și comandant al miliției florentine, a fost salutată cu petrecerile excesive, hedonistice pentru care orașul era renumit. În Piazza della Signoria a fost înălțat un castel de lemn și a fost pus în scenă un asediu cu o sută unu oameni apărînd clădirea și trei sute atacînd-o. Nimeni n-a purtat armură și au luptat cu atîta înverșunare - înjunghiindu-se cu lăncile și azvîrlind cu cărămizi unii după alții - încît mulți dintre protagoniști au fost nevoiți să meargă la spitalul Santa Măria Nuova, unde unii dintre ei au și murit, din păcate. S-a mai organizat și o vînătoare de tauri în Piazza, iar taurii au trimis și ei mulți petrecăreți la spital. Doi lei au fost sloboziți ca să vîneze un armăsar negru, dar calul a răspuns atît de nobil atacului primului leu - trimițîndu-l cu izbitori puternice din fața sediului Tribunalului Ghildei Negustorilor, Mercantantia, pînă în centrul Piazzei -, încît regele animalelor a luat-o la sănă-toasa și s-a ascuns într-un colț întunecat al pieței, iar după aceea nici unul dintre lei nu a mai fost dispus să se bage din nou în încăierare. Incidentul a fost interpretat ca o prevestire măreață, calul fiind, bineînțeles, Florența, iar leii, dușmanii ei din Franța, Milano sau alte locuri blestemate.

După aceste preambururi, a intrat în oraș alaiul. Opt 'dfici, sau platforme pe roți, au venit primele, având pe ele actori care reconstituiau victoriile lui Marcus Furius Camillus, Cenzor și Dictator, supranumit și Al Doilea întemeietor al Romei, în scene descriind numărul mare de prizonieri pe care îi luase în timpul asediului orașului Veii cu aproape două mii de ani în urmă și sugerând cât de bogate fuseseră prăzile de război, armele, veșmintele și argintăria. Și apoi au venit bărbați cîntînd și dansînd pe străzi, precum și patru escadroane de cavaleriști, cu caii împodobiți și lăncile întinse. (Uriașii elvețieni, Otho, Botho, Clotho și D'Artagnan, fuseseră însărcinați să facă instruc-tajul purtătorilor de sulite, căci lumea întreagă se temea de cât de bine mînuiau sulitele infanteriștii elvețieni, și chiar după numai unul sau două antrenamente prelimi-nare, s-a văzut clar că miliția își îmbunătățise manevrarea lăncilor.) În cele din urmă, pe poarta cea mare a intrat Argalia, flancat de cei patru bîrfitori elvețieni, cu Konstantin Sîrbul imediat în spate, călărind între cele două doamne străine, iar după ei veneau cei o sută de ieniceri a căror înfățișare a semănat groaza în inimile tuturor celor care i-au văzut. Orașul nostru este acum în siguranță, s-a înălțat strigătul, căci au venit protectorii noștri invincibili. Invincibili — așa le-a rămas numele noilor apărători ai orașului. Ducele Giuliano, făcînd cu mîna de la balconul de la Palazzo Vecchio, părea încîntat că numirea pe care o făcuse fusese primită atît de bine de mulțime; în schimb Lorenzo, nepotul lui, era îmbufnat și nemulțumit. Privind în sus înspre cei doi conducători de' Medici, Argalia a înțeles că va trebui să-l urmărească foarte atent pe cel mai tînăr.

Ducele Giuliano a recunoscut-o imediat pe Qara Koz drept femeia din oglinda fermecată, obiectul obsesiei sale incipiente, și inima i-a tresăltat de bucurie. Lorenzo de' Medici a văzut-o și el și inima lui lascivă a început de îndată să viseze că o va poseda. În ceea ce-l privește, Argalia era conștient de cât era de periculos să-și aducă iubita în oraș într-un mod atît de extravagant, chiar sub nasul ducelui al cărui unchi cu același nume o furase fără rușine pe fosta mare frumusețe a orașului de la soțul ei, încornoratul Marco Vespucci, a cărui personalitate a fost atît de măcinată de pierderea ei, încît atunci cînd a murit i-a trimis toate hainele și toate tablourile care o reprezentau la Palazzo Medici, ca ducele să capete ce mai rămăsese din ea, după care s-a dus la Podul Grațiilor și s-a spînzurat. Dar Argalia nu era genul sinucigaș și s-a gîndit că ducele nu va vrea să-și facă un dușman din comandantul pe care tocmai îl numise și a cărui intrare în oras o sărbătorea în acel moment. „Iar dacă încearcă să mi-o ia”, s-a gîndit Argalia, „mă va găsi așteptîndu-l cu toți oamenii mei, iar pentru a învinge o astfel de rezistență ar trebui să fii un Hercule sau un Marte, ceea ce, după cum oricine poate vedea, acest suflet sensibil nu e.”

între timp, era bucuros să o afișeze.

Cînd mulțimile au zărit-o pe Qara Koz, o șoaptă a început să se răspîndească prin oraș, o șoaptă transformîndu-se în murmur, care a avut efectul de a reduce la tăcere zgomotele tumultuoase ale zilei, astfel că, pînă ce Argalia și doamnele lui au ajuns la Palazzo Cocchi del Nero, se lăsase o liniște extraordinară, datorită faptului că locuitorii Florenței contemplant sosirea în mijlocul lor a perfecțiunii fizice, a acestei frumuseți brune care să umple golul lăsat în inimile lor de moartea Simonettei Vespucci. La doar cîteva clipe de la sosire, ea fusese adoptată de către oraș drept chipul său special, noul său simbol, întruchiparea în formă umană a acelei frumuseți neîntrecute pe care o poseda orașul însuși. Prințesa Brună a Florenței. Poeții și-au luat pana în mînă, artiștii pensu-lele, sculptorii dălțile. Oamenii de rînd, cele mai zgomotoase și mai agitate patruzeci de mii de suflete din toată Italia, au preaslăvit-o în felul lor, devenind tăcuți și nemișcați în timp ce trecea pe lîngă ei. Ca urmare, toată lumea a auzit ce s-a întîmplat cînd ducele Giuliano și Lorenzo de' Medici au întîmpinat grupul lui Argalia la intrarea noii lor case cu patru etaje - o intrare constînd din trei porți arcuite într-o fațadă de pietra forte. Deasupra porții, în centrul fațadei, se afla blazonul familiei Cocchi del Nero, care fusese de curînd lovită de greutate și vînduse casa clanului Medici. Era capodopera arhitecturală cea mai deosebită de pe strada aceea de capodopere, care mai găzduia cu mîndrie reședințele unora din cele mai vechi familii din oraș: Soldanieri, Monaldi, Bostichi, Cosi, Bensi, Bartolini, Cambi, Arnoldi și Davizzi. Ducele Giuliano a vrut să-i arate lui Argalia și tuturor celor de față cât de generos era de fapt și s-a gîndit s-o facă adresîndu-și vorbele, cu gesticulări și chiar o mică plecăciune, nu lui Argalia, ci prințesei Qara Koz.

— îmi face o mare plăcere, a zis el, să îi ofer acestui giuvaier desăvîrșit o ambianță pe măsura farmecelor sale.

Qara Koz a răspuns cu o voce cristalină.

— Domnul meu, nu sînt un bibelou, ci o prințesă de sînge regesc din dinastia lui Timur și Temujin - adică Chinggis Qan, căruia voi îi spuneți Genghis - și mă aștept să mi se vorbească într-o manieră corespunzătoare rangului meu.

Mongol! Mogor! Fascinantele cuvinte străine au făcut înconjurul mulțimii dînd naștere unei combinații aproape erotice de emoție și groază. Lorenzo de Medici, îmbujorat de propria-i importanță, a fost cel care a dat glas senti-mentelor care îi încercau pe unii, confirmîndu-i astfel lui Argalia părerea că era un băiețandru orgolios, de mîna a doua.

— Argalia, nesocotitul, a strigat Lorenzo. Răpirea acestei fiice impertinente a mogorilor ne va aduce Hoarda de Aur pe cap.

Argalia a răspuns serios:

— Una ca asta ar fi o realizare măreață, mai ales că Hoarda a fost învinsă și puterea sa distrusă pentru tot-deauna chiar de strămoșul prințesei, Tamerlan, acum mai bine de o sută de ani. În plus, domnii mei, nu am răpit pe nimeni. Prințesa a fost înainte prizoniera șahului Ismail al Persiei, iar eu am eliberat-o după victoria noastră împotriva acestui monarh în bătălia de la Chaldiran. Ea se află aici de bunăvoie, în speranța că va înlesni o alianță între marile culturi ale Europei și Orientului, știind că are multe de învățat de la noi și sperînd că are multe de oferit la rîndul ei.

Aceste cuvinte au fost bine primite de mulțimea care asculta - și care a fost, de asemenea, foarte impresionată să afle că noul lor protector fusese de partea învingătorilor în bătălia aceea legendară - și s-au înălțat urale puternice în cinstea prințesei, facînd astfel imposibile orice alte obiecții la adresa prezenței ei acolo. Ducele Giuliano, revenindu-și inspirat din surpriză și încurcătură, și-a ridicat mîna cerînd liniște.

— Cînd un astfel de oaspete de seamă vine la Florența, a strigat el, Florența trebuie să se ridice la înălțimea ocaziei, și o va face.

Palazzo Cocchi del Nero avea unul din cele mai magnifice grands salons din oraș, o încăpere de șapte metri lățime și șaisprezece lungime, înaltă de șase metri și luminată de cinci ferestre imense de sticlă plumbuită, o încăpere în care se putea petrece la scara cea mai luxoasă cu putință. Dormitorul principal, așa-numita Cameră Nupțială, avea pe toți cei patru pereți o friză acoperită de fresce care prezentau un poem romantic de Antonio Pucci bazat pe o veche poveste de dragoste provensală; era o încăpere în care doi (sau chiar trei) amanți își puteau petrece liniștiți zile și nopți întregi fără să simtă vreodată nevoia de a se scula sau de a ieși din casă. Cu alte cuvinte, era o reședință în care Qara Koz s-ar fi putut comporta le fel ca toate marile doamne ale Florenței, ținîndu-se departe de oamenii de rînd, izolîndu-se de toată lumea în afară de cele mai de vază personalități. Cu toate acestea, nu așa a preferat prințesa să-și petreacă timpul.

A fost clar că și ea, și Oglinda ei își savurau noua viață în care nu erau nevoite să-și acopere fața. În timpul zilei, domnița ieșea să se plimbe pe străzile pline, mergînd la piață sau admirînd pur și simplu priveliștile, avînd-o doar pe Oglindă ca însoțitoare și pe Konstantin Sîrbul ca s-o protejeze, afișîndu-se în mod voit, cum nici o altă mare doamnă din Florența nu își permisesese vreodată s-o facă. Florentinii au iubit-o pentru asta. La început, i-au spus „Simonetta Due", Simonetta a Doua, iar apoi, după ce au auzit numele pe care ea și Oglinda îl foloseau una pentru cealaltă, „Angelica Intîi". Li aruncau flori la picioare oriunde mergea. Și încetul cu încetul, cutezanța ei le-a făcut pe tinerele de familie bună ale orașului să se rușineze și să o urmeze afară, pe străzi. Renunțînd la tradiție, au început să iasă seara la plimbare cîte două și cîte patru, spre desfătarea tinerilor domni, care aveau în sfîrșit un motiv bun să se țină departe de bordeluri. Acestea s-au golit treptat și așa a început așa-numita „eclipsă a curtezanelor". La Roma, Papa, care se bucura de această transformare neașteptată a moravurilor publice din orașul său natal, s-a întrebat cu voce tare în prezența ducelui Giuliano, aflat în vizită în Orașul Etern, dacă prințesa brună, care pretindea că nu e creștină, nu era cumva cea mai recentă sfință a Bisericii. Giuliano, un om religios din fire, i-a repetat întîmplarea unui curtean, iar apoi pamfletarii din Florența au povestit-o întregului oraș. Abia ce a apucat Leon al X-lea să speculeze despre posibila natură divină a prințesei Qara Koz, că s-au și iscat zvonurile despre minu-nile înfăptuite de ea.

Mulți dintre cei care o văzuseră plimbîndu-se pe străzi susțineau că au auzit, peste tot în jurul ei, muzica cristalină a sferelor. Alții se jurau că văzuseră un nimb de lumină în jurul capului ei, suficient de radios ca să fie vizibil chiar și în strălucirea fierbinte a zilei. Femei sterpe s-au apropiat de Qara Koz și au rugat-o să le atingă pîntecele, iar apoi au spus lumii întregi cum au zămislit chiar în aceeași noapte. Orbii și-au recăpătat vederea, șchiopii au umblat din nou; din repertoriul minunilor nu mai lipsea decît o înviere. Pînă și Ago Vespucci s-a alăturat rîndurilor colportorilor de miracole, susținînd că binecuvîntarea ei asupra podgoriilor lui, pe care le onorase cu prezența, avusese ca rezultat cel mai bun vin pe care îl produsese familia sa vreodată; iar el s-a angajat să livreze în fiecare lună la Palazzo Cocchi del Nero o

rezervă gratis din această producție.

Pe scurt, Qara Koz dezvelită - sub numele de „Angelica” - ajunsese la deplinătatea puterilor ei femeiești și își exercita întreaga forță a acestor capacități asupra orașului, incedu-șind văzduhul cu o pîclă binefăcătoare care umplea gîndurile florentinilor cu imagini de iubire părintească, filială, trupească și divină. Pamfletari anonimi au proclamat-o reîncarnarea zeiței Venus. În aer pluteau miresme diafane de armonie și reconciliere, oamenii munceau mai mult și mai eficient, s-a îmbunătățit calitatea vieții de familie, rata natalității a crescut și bisericile erau pline. În zilele de duminică, în Basilica San Lorenzo, clanul Medici asista la predici care îi preamăreau nu numai pe conducătorii puternicei lor familii, ci și pe noii vizitatori, pe o prințesa care nu era doar a îndepărtatelor țărîmuri ale Indiei sau Chinei, ci și a propriei noastre Florențe. Era epoca lumi-noasă a seducătoarei. Dar cît de curînd avea să se lase iar întunericul.

Mințile oamenilor erau pline de vrăjitoare imagine pe vremea aceea; de exemplu Alcina, sora ticăloasă a Morganei le Fay, cu care în cîrdășie a persecutat-o pe cealaltă soră, vrăjitoarea bună Logistilla, fiica Iubirii; și Melissa, vrăjitoarea din Mantova; și Dragontina, cea care l-a luat prizonier pe cavalerul Orlando; și Circe din Anti-chitate, și Vrăjitoarea din Siria, cea fără nume, dar de temut. Vrăjitoarea sub forma unei harpii urite și bătrîne, babornița, fusese înlocuită în imaginația florentină de aceste făpturi superbe, ale căror păr despletit simboliza moralitatea lor dubioasă, ale căror puteri de seducție erau irezistibile, a căror magie era folosită uneori în slujba Binelui și alteori pentru a face rău. După sosirea Angelicai în oraș, ideea seducătoarei bune, a ființei extraordinare, benefice, care era, în același timp, zeiță a iubirii și protec-toare a oamenilor, a devenit predominantă. În fond, putea fi văzută în Mercato Vecchio, în toată mărăția ei - „încearcă perele astea, Angelica,„Angelica, prunele astea sînt zemoase!” -, o femeie în carne și oase, nu o plăsmuire.

Era adorată și se credea că era în stare de lucruri mari. Cu toate acestea, distanța dintre seducătoare și vrăjitoare nu era chiar așa de mare. Mai existau voci care susțineau că această nouă întruchipare a Femeii-Vrăjitor, prin care se dezlănțuiau puterile oculte ale tuturor femeilor, nu era decît o mască și că adevăratele chipuri ale unor astfel de femele erau în continuare cele înfricoșătoare de demult - vrăjitoarea cu trup de șarpe, babornița.

Scepticii, care prin natura tempefamentului lor înăcrit se opun unei abordări supranaturale a evenimentelor, s-ar putea să prefere niște explicații mai convenționale pentru epoca de satisfacție idilică și prosperitate materială de care s-a bucurat Florența în acea perioadă. E adevărat că sub egida blajin-tiranică a Papei Leon al X-lea, adevăratul stăpîn al Florenței, care era fie un geniu, fie un prost fudul, depinde cum priveai, bunăstarea orașului a înflorit, dușmanii i s-au retras etc, etc. Dacă erai un negativist de o asemenea coloratură lividă, întîlnirea dintre Papă și regele Franței după bătălia de la Marignano, alianțele și tratatele pe care le-a încheiat, noile teritorii pe care le-a smuls sau cumpărat și încredințat Florenței spre adm-nistrare și de pe urma cărora orașul a cules multe beneficii; sau numirea lui Lorenzo de' Medici Duce de Urbino; sau faptul că a aranjat căsătoria dintre Giuliano de' Medici și prințesa Filiberta de Savoia, în urma căreia Francisc I, regele Franței, i-a dat Ducatul de Nemours și poate că i-a șoptit la ureche că și Napoli va fi în curînd al lui... acestea îți veneau în minte, nu altceva.

Trebuie să recunoaștem în fața acestor sofști plictisitori: da, fără îndoială că papalitatea era puternică. La fel de puternici erau regele Franței și regele Spaniei, armata elvețiană și sultanul otoman, și toți erau veșnic ocupați cu

războaie, căsătorii, reconcilierii, abdicări, victorii, înfrîngeri, mașinațiuni, diplomație, cu cumpăratul și vîndutul de favoruri, colectarea de impozite, intrigi, compromisuri, ezitări și cine mai știe cîte altele. Toate acestea fiind, din fericire, destul de irelevante.

După o vreme, Qara Koz a dat semne de epuizare fizică și mentală. Poate că Oglinda a fost prima care a detectat aceste semne, căci ea o urmărea pe stăpîna ei clipă de clipă, în fiecare zi; astfel, probabil că va fi observat și cea mai mică urmă de încordare din colțurile acelor buze senzuale, va fi văzut cum mușchii din brațele ei de dansatoare sînt cuprinși de febră, îi va fi alinat durerile de cap și, fără să se plîngă, îi va fi suportat momentele de iritabilitate. Sau poate Argalia Turcul a fost primul care s-a îngrijorat din pricina ei, deoarece, pentru prima dată de cînd începuse povestea lor de dragoste, ea a început să îi respingă avansurile, rugînd-o pe Oglindă să-l satisfacă în locul ei. N-am chef. Sînt prea obosită. Mi-au scăzut nevoile sexuale. Nu o lua ca pe un afront personal. De ce nu poți înțelege ? Tic ești deja cine ești, cel mai puternic dintre războinici, tu nu ai nimic de dovedit. Eu, în schimb, încerc să devin ceea ce știi că pot să

devin. Cum poți să mă iubești și să nu înțelegi ? Asta nu e iubire, e egoism. Banala alunecare a iubirii către final prin certuri mărunte. El nu voia să creadă că iubirea lor ar fi putut da greș. Și n-o credea. Și-a scos chestiunea cu totul din minte. Ce aveau ei era povestea de dragoste a acelei epoci. Nu avea cum să se termine în meschinării.

La rîndul său, ducele Giuliano a observat ceva în nere-gulă în oglinda sa fermecată, în care continua să se uite în fiecare zi, spre marea iritare a soției sale, Filiberta de Savoia. Căsătoria sa cu Filiberta fusese în întregime moti-vată politic. Doamna savoiardă nu era tînărară; și nici frumoasă nu era. După nuntă, Giuliano a continuat să o adore pe Qara Koz de la distanță, deși, ca să fim corecți cu acest bărbat firav și evlavios, trebuie să spunem că nu a încercat niciodată să o seducă și să o ia de lîngă marele lui general, mulțumindu-se să dea în cinstea ei o festa comparabilă cu festivitățile prilejuite de vizita Papei la Florența. Cînd a sosit la Florența, Filiberta a auzit legenda acestor petreceri în onoarea prințesei mogule și i-a cerut proaspătului ei soț să facă același lucru pentru noua sa soție, dar răspunsul lui Giuliano a fost că o astfel de sărbătorire va fi mai potrivită în momentul în care avea să-i dăruiască un fiu. În să o vizita rar în dormitor, iar singurul său fiu, Ippolito, avea să fie un bastard, care a devenit cardinal, așa cum se mai întîmplă cu bastarzii. În urma aceluia refuz, Filiberta a urît-o pe Qara Koz din toată inima, iar după ce a aflat de existența oglinzii fermecate, a urît-o și pe aceasta. Cînd într-o bună zi l-a auzit pe Giuliano deplîngînd sănătatea precară a prințesei brune, Filibertei i-a ajuns cuțitul la os.

— Nu se simte bine, i-a zis el sumbru cînd ea a dat peste el cu ochii lipiți de oglindă, ca de obicei. Uită-te la biata fată. Suferă.

— Am să-i arăt eu ce înseamnă să sufere, a strigat Filiberta și a aruncat o perie cu placă de argint înspre oglinda fermecată, spărgînd-o. Eu nu mă simt bine, a continuat ea. Ca să fiu complet sinceră, nu m-am simțit atît de groaznic în viața mea. Fii la fel de grijuliu cu sănătatea mea cum ești cu a ei. Adevărul era că prințesa Qara Koz exagera, că nici o femeie nu putea menține un asemenea efort la nesfîrșit. Seducerea a patruzeci de mii de indivizi, lună de lună, an de an, era prea mult, chiar și pentru ea. Poveștile despre minunile ei s-au împutinat, apoi au încetat cu desăvîrșire. Papa nu i-a mai pomenit nici el sfințenia.

Și spre deosebire de Alanquwa, zeita soarelui, nu avea nici o putere asupra vieții și morții. La trei ani după sosirea ei la Florența, Giuliano de' Medici s-a îmbolnăvit și a murit. Filiberta și-a făcut bagajele, în care a inclus și întregul trusou, incredibil de valoros, și s-a întors de îndată, fără prea multă zarvă, în Savoia.

— Florența a căzut sub influența curvei sarazine, a zis ea cînd a ajuns acasă, și, ca urmare, nu e un loc în care o creștină bună să poată rămîne.

{18}

Intimplarea cu leii și ursul

Întîmplarea cu leii și ursul avusese loc în timpul fetei pentru Qara Koz. În prima zi au avut loc cursele de cai cunoscute sub numele de palio și artificii. A doua zi, în Piazza della Signoria au fost slobozite animalele sălbatice -tauri, bivoli, cerbi, urși, leopardi și lei -, și bărbați călare și lăncieri pe jos, precum și bărbați pitiți în interiorul unei țestoase imense și al unui porc țepos, ambele din lemn, s-au luptat cu ele. Unul dintre bărbați a fost ucis de un bivol.

La un moment dat, cel mai mare leu a apucat un urs de gît și era pe punctul de a-l ucide cînd, spre uluirea tuturor, o leoaică a luat apărarea ursului și l-a mușcat pe leu atît de tare, încît acesta i-a dat drumul celui alt animal. După aceea, ursul și-a revenit, dar ceilalți lei și leoaice au ostracizat-o pe leoaica ce îl salvase, iar aceasta a cutreierat prin piața aglomerată îndurerată, neatacînd pe nimeni și ignorînd strigătele și provocările vînătorilor, pârînd distrusă. În zilele și lunile care au urmat, s-au iscat numeroase dispute cu privire la semnificația acestei întîmplări ciudate. Toată lumea era de acord că leoaica o reprezenta pe Qara Koz, dar cine era ursul și cine leul ? Explicația care a fost preferată pînă la urmă și s-a încetățenit drept adevăr a circulat într-un pamflet anonim al cărui autor, neștiut decît de cîțiva florentini, era Niccold

Machiavelli, dramaturg de succes, potentat în dizgrație. Leoaica fusese gata să se interpună între propria sa specie și alta în slujba păcii, a scris pamfletarul. La fel și prințesa Qara Koz venise printre ei pentru a reconcilia forțe care altfel ar fi părut ireconciliabile, chiar dacă pentru asta a trebuit să se împotrivescă

propriului ei neam. „Dar, spre deosebire de leoaica din Piazza, această leoaică umană nu este singură. Ea are, și va avea întotdeauna, mulți prieteni adevărați printre urși.”

Astfel, pentru mulți oameni, ea a devenit un simbol al păcii, al sacrificiului de sine în numele păcii. Se vorbea mult despre „înțelepciunea ei orientală”, pe care ea însă o scotea din discuție când îi ajungea la urechi.

— Nu există nici o înțelepciune anume în Orient, i-a zis ea lui Argalia. Toți oamenii sînt nesocotiți în aceeași măsură.

După ce Qara Koz și Oglinda ei i-au părăsit locuința, il Machia s-a simțit cuprins de o tristețe plină de amără-ciune, care l-a însoțit în toți cei treisprezece ani pe care i-a mai avut. Prietenii și-i pierduse când a fost dat afară din casa puterii, iar gloria nu era decît o amintire vagă, dar dispariția frumuseții din viața sa a fost ultima picătură. Acum că farmecul pe care seducătoarea îl făcuse asupra Percussinei se risipise, își vedea din nou soția ca pe o rață mergînd legănat și copiii ca pe niște poveri financiare. Și-a păstrat obiceiul de a vizita alte femei din cînd în cînd, nu doar pe cîntăreața Barbera, ci și pe o altă doamnă din vecinătate, al cărei soț o ștersese fără măcar să-și ia la revedere. Dar aceste vizite nu-l mai înveseleau. Nu o dată, se gîndise cu invidie la acel soț fugar și își puna serios problema să dispară și el într-o noapte și să le dea

celor din familie impresia că era mort. Dacă ar fi reușit să-și facă măcar o idee despre ce ar fi putut face cu viața sa după o astfel de evadare, probabil chiar ar fi făcut-o. În schimb, nefericit, și-a canalizat gîndirea și cunoștințele de-o viață în cărticica pe care o scria în speranța că va reintra în favorurile curții, acel text pe care-l voia o oglindă a prinților, o oglindă atît de întunecată, încît se temea că nu va fi apreciată. Dar cu siguranță se va pune mai mult preț pe înțelepciune decît pe ușurătate și clarviziunea va fi considerată mai de valoare decît lingușirea. I-a dedicat cartea lui Giuliano de' Medici, scriind tot textul de mîină, iar cînd Giuliano a murit, a refăcut totul pentru Lorenzo. Dar în adîncul sufletului, cel mai tare îl preocupa faptul că frumusețea îl părăsise pentru totdeauna, că fluturile nu se așeza pe floarea ofilită. O privise în ochi, iar ea îi văzuse vestejirea și îi întorsese spatele. Fusese ca o condam-nare la moarte. Cînd noul general al Florenței a venit să-și ia iubita, Niccolo a petrecut douăzeci de minute singur cu Argalia în bibliotecă.

— Toată viața, i-a spus Argalia, de cînd eram copil, mottoul mi-a fost „fă orice trebuie să faci ca să ajungi acolo unde trebuie să mergi”. Am supraviețuit pentru că am învățat care îmi e interesul și am urmărit această stea dincolo de loialitate, dincolo de patriotism, dincolo de granițele lumii cunoscute. Eu, eu, numai eu, veșnic. Asta înseamnă să fii supraviețuitor. Dar ea m-a împlînzit, Machia. Știu foarte bine cum e ea, pentru că încă e cum am fost eu Cîndva. Mă iubește pînă ce nu îi va mai folosi să mă iubească. Mă adoră pînă ce va veni momentul să nu mă mai adore. Așa că trebuie să am grijă să încetinesc venirea acestei clipe. Pentru că eu nu o iubesc în acel fel. Iubirea pe care o nutresc eu știe că fericirea celui alt contează mai mult decît a ta, căci iubirea nu se caută pe sine. Ea nu cred că știe asta. Eu mi-aș da viața pentru ea, dar ea nu ar muri pentru mine.

— Sper, atunci, că nu va trebui să mori pentru ea, i-a spus Niccolo, pentru că ar fi păcat de inima ta bună.

Avusese o clipă singur și cu ea sau, mai bine zis, cu ea și cu Oglinda ei, de care era inseparabilă și care, a presupus il Machia, probabil că era adevărata ei iubire. Nu i-a vorbit despre chestiuni sentimentale. Așa ceva ar fi fost nepotrivit, nepolitic. În schimb, i-a spus:

— Aceasta e Florența, doamnă, și veți trăi bine aici, căci florentinii știu cum să trăiască bine. Dar dacă sînteți chibzuită, veți ști întotdeauna unde se află ușa din spate. Vă veți pregăti modalitatea de evadare și veți avea grijă ca toate să fie puse la punct pentru cînd va veni acea clipă. Căci în momentul în care Arno se va revărsa, toți cei fără bărci se vor îneca.

Privi pe fereastră și, peste cîmpul pe care lucra aren-dașul său, văzu domul roșu al catedralei. O șopîrlă stătea la soare pe un zid despărțitor nu foarte înalt. În văzduh s-a auzit cîntînd un grangur, ui-uu-ui-uu. Peisajul era punctat și structurat de stejari și castani, chiparoși și pini-umbrelă. În depărtare, sus pe cer, se rotea și se înclina un șorecar. Fără îndoială că îi mai rămîinea frumusețea naturii; dar pentru el, această scenă bucolică arăta mai degrabă ca o curte de închisoare.

— Din nefericire, i-a spus el prințesei, pentru mine nu mai este scăpare.

I-a scris deseori după acea zi, dar nu i-a trimis niciodată scrisorile, iar de văzut, nu a mai văzut-o decât o dată înainte de a muri. Ago, în schimb - Ago care se bucura încă de libertatea orașului - o vizita o dată pe lună la Palazzo Cocchi del Nero, iar ea îi făcea onoarea de a-l primi în așa-numita încăpere a Grangurilor de lângă grand salon, astfel botezată din pricina păsărilor pictate peste tot pe pereții bogat împăduriți. Căruța cu vin o trimitea la intrarea negustorilor pe străduța îngustă din spatele casei, dar el nu intra în casă ca un negustor. Se îmbrăca în hainele cele mai bune pe care le avea, hainele de curte, pentru care nu mai avea multă folosință, și mergea cu pași mari pe Via Porta Rossa ca un amant trecut de prima tinerețe care își vizitează iubita, cu părul cîndva blond, dar acum încărunit și rărit dat pe spate și cu flori în mîină. Arăta puțin ridicol, vedea acest fapt reflectat în ochii ei exagerat de sinceri, dar mai bine de-atîta nu putea. El nu-și dorea nimic de la ea, dar ea i-a cerut ceva, în taină.

— Vei face asta pentru mine? a întrebat ea, iar el i-a răspuns:

— Oricînd o veți porunci.

Numai Oglinda și grangurii știau ce s-a discutat.

Giuliano de' Medici a murit, Lorenzo de' Medici a devenit conducătorul Florenței sub numele de Lorenzo al II-lea și lucrurile au început să se schimbe. Timp de trei ani însă, schimbarea nu a fost evidentă.

Lorenzo avea nevoie de Argalia la fel de mult ca și unchiul său. Argalia a fost cel care i-a condus pe războinicii Florenței în bătălia împotriva lui Francesco Măria, Duce de Urbino, pe care Leon al X-lea tocmai era pe cale de a-l trăda. Pe vremea exilului familiei Medici, Francesco Măria le oferise adăpost, dar acum se întorseseră împotriva lui, vrînd să-i cucerească ducatul. Ducele era puternic și conducea forțe bine antrenate, așa că a fost nevoie de trei săptămîni ca să-l înfrîngă, chiar și cu toți ienicerii lui Argalia. La finalul acestei campanii, nouă dintre încercații săi luptători otomani erau morți. D'Artagnan, unul dintre cei patru uriași elvețieni, se număra printre cei căzuți și vaierele de durere ale lui Otho, Botho și Clotho erau greu de suportat. După aceea, Argalia a înăbușit răscoalele unui număr de baroni credin-cioși lui Francesco Măria în regiunea Marche din jurul Anconei; iar apoi el, Argalia Turcul, a fost pur și simplu prea puternic pentru ca Lorenzo să-l poată ataca direct.

Aceasta a fost perioada în care il Machia și-a trimis cărticica la curtea lui Lorenzo. N-a căpătat nici un cuvînt de mulțumire, recunoaștere, critică sau pur și simplu confirmare că a fost primită, iar la moartea lui Lorenzo nu s-a găsit nici un exemplar printre lucrurile sale. S-a zvonit că Lorenzo rîsesse plin de dispreț cînd i s-a dat cartea și o aruncase deoparte.

— Ratațul îndrăznește să-i dea lecții prințului despre ce ar trebui să facă prințul pentru a reuși, a zis el plin de sarcasm. E clar că aceasta este o carte pe care trebuie să o memorez de îndată.

Apoi, după ce rîsetele curtenilor săi s-au potolit, a adăugat, provocînd un al doilea val de hohote docile:

— Dacă numele acestui Niccolo Mandragola¹ va fi să rămînă în amintire, va rămîne ca scriitor de comedii, nu ca gînditor.

Vorbele i-au ajuns lui Ago Vespucci la ureche, dar el era prea cumsecade să i le repete prietenului său. Ca urmare, Niccold a tot sperat luni de zile că va primi un răspuns. Cînd a devenit clar că nu i se va da nici unul, il Machia a intrat într-un declin și mai accentuat. Cît despre cărticică, a pus-o deoparte și nu a dat-o spre publicare în timpul vieții.

În primăvara lui 1519, Lorenzo a acționat. L-a trimis pe Argalia să îi hăituiască pe francezi prin Lombardia, unde Turcul Florenței i-a înfruntat pe oamenii lui Francisc I în diferite părți ale provinciei Bergamo. În absența lui Argalia, Lorenzo a organizat un mare turnir în Piazza di Santa Croce, un eveniment croit îndeaproape după modelul turnirului în onoarea Simonettei Vespucci, la care primul Giuliano de' Medici purtase un stindard preamărind frumu-sețea celei sans pareille. Qara Koz a fost invitată să ocupe locul de onoare din tribuna regală, sub un baldachin albastru împodobit cu crini aurii, iar Lorenzo a venit și a desfășurat un nou stindard, de data aceasta cu chipul ei, pictat de del Sarto; dar cuvintele erau aceleași. La sans pareille.

— Închin această sărbătoare reginei frumuseții din orașul nostru, Angelica din Florența și China, a proclamat Lorenzo.

Qara Koz a rămas impasibilă, refuzînd să îi arunce vreo eșarfa sau basma pe care el s-o poarte, iar culoarea care îi apăruse ducelui în obraji i-a trădat furia umilită. La turnir au luat parte șaisprezece soldați dintre cei rămași să păzească orașul și s-au oferit două premii, un prapur din brocart de aur și altul de argint. Ducele nu a intrat în arenă, ci s-a așezat alături de Qara Koz, căreia nu i s-a adresat decât după ce au fost acordate premiile.

După festivități, la Palazzo Medici a avut loc un banchet la care s-a servit zuppa pavese de băut și de

mîncat păuni  i fazani din Chiavenna, pot rnichi toscane  i stridii vene- iene. S-au servit paste pregătite în stil arab, cu mult zahăr  i scor i oar , în schimb s-au evitat toate felurile de m ncare cu carne de porc, cum ar fi fagioli cu  oricuri de porc, din respect pentru sentimentele oaspetelui de onoare. S-a servit, de asemenea, gem de gutui din Reggio, mar ipan din Siena  i o minunată cad marzolini, adică br nz  de martie. Mesele au fost decorate artistic cu mor-mane de roșii. După osp t, poe i  i intelectuali au făcut elogiul iubirii, la fel ca la banchetul lui Agathon, immortalizat de Platon  n Banchetul.

Note:

1. Mandragola (Mandragon) este una din comediile scrise de Niccol  Machiavelli.

Lorenzo a încheiat această parte a festivitatilor recit nd c teva cuvinte alese chiar din Banchetul.

— Iubirea le va da b rba ilor curaj să moară pentru iubitele lor - iubirea  i nimic altceva, a declamat el,  i femeilor la fel ca  i b rba ilor. Alcesta, fiica lui Pelias, este un exemplu în această privința pentru toată Elada; căci ea a fost gata să- i dea via a pentru so ul ei când nimeni altcineva nu a vrut să o facă. Când s-a tr ntit înapoi pe scaun, Qara Koz l-a întrebat despre selec ia pe care o făcuse.

— De ce să vorbim despre moarte, a zis ea, c nd sîntem în mijlocul unei vie i plăcute?

Lorenzo a  ocat-o adres ndu-i-se într-un limbaj din cele mai dure. B use din greu  i se știa că vinul i se urca iute la cap.

— Moartea, doamnă, nu este niciodată atât de departe pe c t  i închipui, a zis el.  i cine  tie ce  i se va cere nu peste mult timp.

Ea a tăcut înmărmurită,  n eleg nd că era pe punctul de a auzi vocea destinului prin intermediul acestui t n r necioplit care  i era gazdă.

—  nainte să moară, a zis el, parfumul unei flori se estompează.  i aroma ta, doamnă, s-a estompat considerabil, nu-i aşa...

Nu era o întrebare.

— Nu prea se mai vorbe te acum despre muzica sferelor care se aude în apropierea ta sau despre vindecări uimi-toare sau sarcini miraculoase în p ntece sterpe. Nici măcar cei mai creduli dintre cetătenii noștri, nici măcar cei  nfometa i, care m ninc  p ine asezonată cu ierburi ce provoacă halucina ii doar ca să uite de foame, nici măcar cer etorii care m ninc  hrană putrezită  i plante otrăvi-toare at t de des,  nc t v d demoni în fiecare noapte, nici măcar ei nu mai vorbesc despre puterile tale magice. Unde- i sînt acum farmecele, doamnă, unde- i sînt acum parfumurile îmbătătoare care-i făceau pe toți bărbații să se gîndească la iubire? Se pare că p n   i puterile de seduc ie ale celei mai frumoase femei se diminuează cu -cum să-i spunem? - cu v rsta.

Qara Koz avea douăzeci  i opt de ani, dar suferea de o epuizare care  i umbrise strălucirea, precum  i de o încordare din motive personale pe care Lorenzo le-a iden-tificat corect  i fără milă.

— Chiar  i acasă, a șoptit el teatral, s-au  nr ut it lucrurile, nu?  ase ani împreună în Florența  i alți c tiva înainte,  i cu toate acestea nu ave i nici un copil. Lumea se întreabă dacă nu cumva e ti tu  ns i stearpă. Vraciuile, vindec -te.

Qara Koz a dat să se ridice. M na lui Lorenzo al II-lea i-a apucat cu putere antebra ul  i l-a  intuit de brațul scaunului.

— C t te va mai proteja protectorul tău dacă nu  i dai un fiu? a întrebat el. Asta, desigur, dacă se mai întoarce de la război.

 n clipa aceea, ea a înțeles că se pusese la cale o trădare, că un individ sau grup de sub comanda lui Argalia consim ise să-l trădeze în schimbul unei f g -duieli de avansare, care se putea dovedi a fi un pumnal înfipt pe ascuns în coaste sau o execu ie publică. Deseori o trădare o justifică pe alta.

— Nu-l vei ucide niciodată atâta timp cât este înconjurat de oamenii lui, a spus ea pierit  i în același moment i-a apărut în fa a ochilor, ca o prevestire, chipul lui Konstantin S rbul.

— Ce i-ai promis, a întrebat ea, să îl convingi ca după toți acești ani de prietenie să fie de acord să comită o faptă at t de abjectă?

Lorenzo s-a aplecat înspre ea ca să-i  opteasc  la ureche.

— Tot ce i-a trecut prin minte, a răspuns el fără milă. Deci ea fusese momeala, iar Konstantin, care o păzea

at t de îndeaproape de-atâta timp, fusese ispitit de această proximitate să t njeasc  după o apropiere  i mai intimă, a a că iat-o. Ea era blestemul lui Argalia.

— Nu o va face, a zis ea. Lorenzo  i-a  nte it str nsoarea.

— Ei bine, chiar dacă o face, prin eso, a zis el, nu-i nevoie să- i capete răsplata.

Da, a înțeles ea. Aceasta îi era, deci, soarta.

— Să presupunem doar că oamenii se vor întoarce din bătălie purtându-și comandantul mort pe scut, îngina bărba-tul de lângă ea. O tragedie cumplită, bineînțeles, o înmor-mîntare printre eroii orașului și cel puțin o lună de doliu. Dar să presupunem și că înaintea de întoarcerea lui te-am mutat pe tine și pe însoțitoarea ta, împreună cu tot ce aveți, de pe Via Porta Rossa pe Via Larga. Să ne imaginăm doar că ai fi aici, ca oaspete al meu, căutînd alinare în acel moment de suferință cruntă. "Imaginează-ți ce i-aș face lașului care l-a ucis pe luptătorul de frunte al Florenței, pe iubitul tău, pe prietenul meu. Ai putea să-mi descrii chinurile la care ai vrea să-l vezi supus și ți-aș garanta că va fi ținut în viață pînă ce le va fi gustat din plin pe toate.

A început să cînte muzica. Urma dansul acum. Ea trebuia să danseze o pavana cu cel care îi ucisese spe-ranțele.

— Trebuie să mă gîndesc, a zis ea și el a făcut o plecă-ciune.

— Bineînțeles, a spus el, dar gîndește-te iute și, înainte să te gîndești, vei fi condusă în încăperile mele în seara aceasta, astfel încît să înțelegi la ce trebuie să te gîndești.

Ea s-a oprit din dans și l-a privit în față.

— Doamnă, te rog, a mustrat-o el, ținîndu-și mîinile întinse pînă ce ea a intrat din nou în ritm. Ești o prințesă căreia îi curge în vine sîngele regesc al lui Tamerlan și Genghis Han. Știi foarte bine cum merg lucrurile în lume.

În noaptea aceea s-a întors acasă cu Oglinda, după ce a demonstrat că într-adevăr înțelegea mersul lucrurilor în lume.

— Angelica, ce-a trebuit înfăptuit a fost înfăptuit, a zis ea.

— Acum, Angelica, să fim gata să murim, a răspuns Oglinda.

Acesta era codul pe care ea și prințesa îl stabiliseră cu mult timp în urmă și semnificația sa era că venise vremea să plece mai departe, să se lepede de această viață și să o găsească pe următoarea, să recurgă la planul de evadare și să dispară. Pentru a pune acest plan în mișcare, Oglinda, într-o mantie lungă cu glugă, avea să se strecoare afară din casă pe ușa negustorilor după ce tot orașul va fi adormit și își va croi drum pe străduța îngustă din spatele palatului Cocchi del Nero și apoi pe străzile întortocheate ale orașului pînă în cartierul Ognissanti, pînă la poarta lui Ago Vespucci. Dar, spre surpriza ei, Qara Koz a dat din cap.

— Nu vom pleca, a zis ea, pînă ce soțul meu nu vine viu acasă.

Nu avea nici o putere asupra vieții și a morții, dar se baza în schimb pe o putere în care nu avusese niciodată încredere pînă atunci, și anume cea a iubirii.

În ziua următoare, fluviul a secat. Peste tot în oraș se aflase că Lorenzo de' Medici era pe moarte și chiar dacă nimeni nu o spunea cu voce tare, toată lumea știa că boala era cumplitul morbo gallico, adică sifilis. Dispariția apei din Arno a fost văzută ca o prevestire cruntă. Doctorii au stat la căpătîiul lui Lorenzo zi și noapte, dar atîția florentini muriseră de această boală de cînd apăruse în Italia pentru prima dată, cu douăzeci și trei de ani înainte, încît puțini sperau ca ducele să supraviețuiască. Ca de obicei, jumătate de oraș dădea vina pentru boală pe soldații francezi, în timp ce cealaltă jumătate susținea că fusese adusă de marinarii lui Cristofor Columb din călătoriile lor, dar pe Qara Koz nu o interesa vorbăria asta.

— S-a întîmplat mai repede decît am prevăzut, i-a spus ea Oglinzii, ceea ce înseamnă că nu va dura mult pînă ce bănuielile vor cădea asupra mea.

Multora această afirmație li s-ar fi părut ciudată, deoa-rece Qara Koz nu era sifilitică, după cum ar fi putut-o demonstra un control medical, și nici ulterior nu a con-tractat boala. Dar nimeni nu-l bănuise nici pe Lorenzo al II-lea că ar fi fost infectat, ceea ce a făcut erupția bruscă a bolii în forma sa cea mai agresivă cu atît mai remarcabilă. Astfel că era un caz suspect și într-un astfel de caz trebuia găsit un suspect sau, cel puțin, un țap ispășitor. Cine știe ce s-ar fi întîmplat dacă Argalia Turcul nu s-ar fi întors viu acasă.

În noaptea dinaintea întoarcerii lui, ea a dormit prost, dar cînd i-a venit totuși somnul, a visat-o pe sora ei. Pe un covor albastru avînd pe margini un model în roșu și auriu și în mijloc un diamant roșu și auriu, în interiorul unui pavilion mare din pînză de cort roșie și aurie, Khanzada Begum stătea holbîndu-se la un bărbat pe care nu îl recunoștea, un bărbat îmbrăcat în veșminte de mătase crem cu un șal roz și verde aruncat peste umeri și pe cap cu un turban bleu cu alb și auriu pe alocuri. Sînt fratele tău, Babar, i-a spus străinul. Ea i-a privit chipul, dar nu l-a văzut pe fratele ei. Nu cred, a spus ea. Bărbatul s-a întors către un al doilea bărbat care stătea puțin deoparte. Kukultash, a zis el, cine sînt eu? Stăpîne, a răspuns cel de-al

doilea bărbat, pe cât de sigur e că sîntem în Qunduz, pe atît de neîndoielnic e că sînteți Zahiruddin Muhammad Babar. Khanzada Begum a răspuns: De ce l-aș crede pe el mai mult decît pe tine ? Nu cunosc nici un Kukultash. Fratele și sora au continuat să șadă în acel cort, ea slujită de servitoarele ei, el păzit de soldați înarmați cu sulite și arcuri, fără să-și trădeze nici o emoție. Doamna nu își recunoștea fratele. Nu îl văzuse de zece ani. Chiar în timp ce visa, Qara Koz a înțeles că ea era de fapt toate personajele din acel vis. Ea era sora ei care, după ce fusese smulsă de lîngă familia sa, nu putea găsi căile amintirii și iubirii care să-i permită să se întoarcă. Era fratele ei Babar, atît înspăimîntător, cît și poetic, care, în aceeași după-amiază, putea reteza capete și preamări frumusețea unui luminiș dintr-o pădure, dar care nu avea nici o țară, nici un pămînt al lui, rătăcea încă prin lume, luptîndu-se pentru spațiu, cucerind teritorii, pierzîndu-le din nou, cînd intrînd triumfător în Samarkand, în Kandahar, cînd alungat din nou din ele; Babar fugind, fugind, încercînd să găsească pămîntul pe care să se poată opri. Și tot ea era și Kukultash, prietenul lui Babar, și slujitoarele, și soldații; plutea în afara sa și își privea propria poveste ca și cînd s-ar fi întîmplat altcuiva, fără să simtă nimic, fără să-și dea voie să simtă. Era atît ea însăși, cît și propria sa oglindă.

Apoi visul s-a schimbat. Bolțile și cupolele cortului s-au întărit și s-au transformat în piatră roșie. Ce fusese trecător, portabil, schimbător era dintr-odată permanent și fix. Un palat de piatră pe un deal și fratele ei, Babar, relaxîndu-se pe un podium de piatră în mijlocul unui bazin dreptunghiular, un bazin frumos, un bazin fără seamăn. Era atît de bogat, încît dacă s-ar fi simțit generos, ar fi putut să golească bazinul și să îl umple înapoi cu bani și să-și lase poporul să vină și să se înfrupte din mărînimia lui. Era bogat și în largul lui și avea nu doar un bazin, ci un regat. Dar nu era Babar. Nu era fratele ei. Nu l-a recunoscut. Era un bărbat pe care nu îl cunoștea.

— Am văzut viitorul, Angelica, i-a spus ea Oglinzii cînd s-a trezit. Viitorul e clădit din piatră, iar urmașul fratelui meu e un împărat fără seamăn. Noi sîntem apă, ne putem transforma în văzduh și dispărea ca un fum, dar viitorul e piatră și bogăție.

Va aștepta să vină viitorul. Apoi se va întoarce la viața ei de dinainte, va fi reunită cu ea și astfel se va reîntregi. Ea se va descurca mai bine decît Khanzada. Ea îl va recunoaște pe rege.

În vis, mai văzuse din spate o femeie, o femeie cu păr lung, blond, lăsat liber pe umeri, o femeie așezată în fața regelui, vorbind, îmbrăcată într-un veșmînt lung făcut din romburi în multe culori. Iar înăuntru, o altă femeie, care nu vedea niciodată lumina soarelui, care rătăcea pe coridoarele palatului ca o umbră, uneori estompîndu-se, alteori strălucind, alteori estompîndu-se din nou. Această parte a visului a fost neclară.

Qara Koz știa foarte bine ce înseamnă să îți înăbuși emoțiile. De cînd fusese dusă în încăperile personale ale lui Lorenzo al II-lea, nu-si mai dăduse voie să simtă nimic. El făcuse ceea ce intenționase să facă, iar ea, la rîndul ei, își dusese intențiile la îndeplinire cu sînge rece. După ce s-a întors la Palazzo Cocchi del Nero, a rămas perfect calmă și stăpîna pe sine. Oglinda se agita împăchetînd vreo două cassoni, cuferele mari în care femeile își împachetau de obicei trusourile, pregătindu-se pentru o plecare rapidă, chiar dacă stăpîna sa era hotărîtă să stea pe loc. Qara Koz aștepta lîngă o fereastră deschisă din grand salon, lăsînd vorbăria orașului să îi ajungă la urechi purtată de briză. N-a trecut mult pînă a auzit cuvîntul care știa că avea să fie rostit, cuvîntul din pricina căruia nu mai era în siguranță dacă rămînea. Cu toate acestea, n-a dat nici un semn că ar vrea să plece.

Vrăjitoare. L-a vrăjit. S-a culcat cu vrăjitoarea, s-a îmbolnăvit și a murit. N-a fost bolnav înainte. Vrăjitorie. I-a dat boala Diavolului. Vrăjitoare, vrăjitoare, vrăjitoare.

Lorenzo al II-lea era deja mort cînd miliția s-a întors victorioasă de la Cisano Bergamasco, mărșăluind ordonat în ciuda consternării provocate printre soldați de încercarea lui Konstantin Sîrbul de a-l ucide pe marele condotier, generalul Argalia, în focul bătăliei. Împreună cu șase dintre tovarășii săi ieniceri, înarmați cu flinte, sulite și săbii, Konstantin l-a atacat mișelește pe general pe la spate. Primul glonț l-a nimerit pe Argalia în umăr și l-a azvîrlit de pe cal, salvîndu-i astfel întîmplător viața, căci după aceea căpitanul căzut a fost înconjurat de cai șx răzvrătiții nu au mai putut ajunge la el. Cei trei uriași elvețieni rămași au lăsat baltă dușmanul din față pentru a lupta cu trădătorii din spate și, după o bătălie grea, corp la corp, răscoala a fost înăbușită. Konstantin Sîrbul era mort, cu inima străpunsă de o sulită elvețiană, dar Botho căzuse și el. Pînă la lăsarea serii, bătălia împotriva francezilor era cîștigată, însă Argalia nu s-a putut bucura de victorie. Din trupa sa inițială de luptători, mai puțîn de șaptezeci rămăseseră în viață.

Cînd s-au apropiat de oraș, au văzut flăcări înălțîndu-se peste tot, la fel ca în ziua în care fusese ales Papa,

și Argalia a trimis un călăreț înainte ca să afle ce se întâmplă. Iscoada s-a întors cu vestea că ducele era mort și cetățenii rămași fără conducător erau gata să dea vina pe Qara Koz, care ar fi pus un blestem atît de puternic pe capul lui, că îi mistuise trupul ca un animal înfometat, începînd cu organele sexuale și croindu-și drum de-acolo în sus. Argalia i-a poruncit lui Otho, unul din cei doi frați elvețieni îndurerați care mai rămăseseră, să conducă miliția înapoi la barăci într-un marș rapid. Strîngîndu-i pe Clotho și pe ienicerii pe care îi mai avea în jurul lui și nebăgînd în seamă brațul drept rănit și bandajat, a galopat către casă purtat de vînt. Căci într-adevăr se stîrnise vîntul în noaptea aceea și au văzut măslini smulși din rădăcini și stejari azvîrliți deoparte, de parcă ar fi fost niște lăstari plăpînzi, și nuci, cireși și arini, astfel că o pădure în zbor părea să li se fi alăturat în goana călare; iar cînd s-au apropiat de oraș, au auzit un mare vuiet, așa cum numai locuitorii Florenței știau să stîrnească. De data aceasta, însă, nu era un vuiet de bucurie. Era ca și cînd toți oamenii din oraș s-ar fi transformat în vîrcolaci și urlau la lună. Cît de scurt era drumul de la seducătoare la vrăjitoare! Cu o zi înainte doar fusese neoficial sfînta protectoare a orașului. Acum i se aduna o haită la ușa.

— Ușa din spate este încă deschisă, Angelica, a zis Oglinda.

— Angelica, vom aștepta, a răspuns ea.

Stătea pe un scaun cu spătar drept la marginea unei ferestre dingrand salon, privind afară dintr-o parte, văzînd fără a fi văzută. Era soarta ei să fie invizibilă. A rămas calmă. Apoi a auzit copitele cailor și s-a ridicat în picioare.

— A venit. Și venise.

În fața palatului Cocchi del Nero, Via Porta Rossa se lărgea și se transforma într-o piațetă în jurul căreia se mai aflau palatul Davizzi și casa cu turn a familiei Foresi. Argalia și ienicerii săi, care se îndreptau călare spre piață, au fost încetiniți de mulțimea din ce în ce mai mare de vînători de vrăjitoare. Dar erau hotărîți și înarmați, așa că lumea le-a făcut loc să treacă. Cînd au ajuns la fațada palatului, ienicerii au eliberat o porțiune și după ce s-au asigurat că nu e nici un pericol, au fost deschise porțile. O voce din mulțime a strigat:

— De ce o aperi pe vrăjitoare ?

Argalia a ignorat-o. Apoi, aceeași voce a strigat:

— Pe cine slujești, condotiere, poporul sau propriile-ți pofte? Slujești orașul și pe ducele său blestemat sau ești sclavul vrăjitoarei care l-a blestemat?

Argalia și-a întors calul și a înfruntat mulțimea.

— Pe ea o slujesc, a zis el, așa cum am făcut și o voi face întotdeauna.

Apoi a intrat în curtea interioară împreună cu vreo treizeci dintre oamenii săi, lăsîndu-l pe Clotho să conducă operațiunile de afară. Călăreții s-au oprit în jurul fîntîinii din mijlocul curții și palatul pînă atunci tăcut s-a umplut de zgomote - nechezat de animale, zăngănit de arme și zarva oamenilor care-și strigau porunci și răspunsuri. Servitorii casei s-au grăbit să le dea de băut și de mîncat călăreților și cailor lor. Și acum, ca o femeie care se trezea din somn, Qara Koz a înțeles pericolul în care se afla.

Stătea în capul scărilor care urcau din curte, iar Argalia stătea dedesubtul ei, privind în sus. Pielea îi era albă ca moartea.

— Am știut că ești în viață, a spus ea. N-a spus nimic despre brațul lui rănit.

— Și tu trebuie de asemenea să trăiești, a zis el. Gloata e din ce în ce mai mare.

N-a spus nimic despre durerea din rana de la umărul drept sau despre flacăra care i se răspîndea în corp dinspre ea. N-a spus nimic despre cum îi bubuia inima cînd se uita la ea. Avea răsuflarea tăiată după galopul îndelungat. Pielea albă îi era fierbinte la atingere. Nu a folosit cuvîntul „iubire”. Pentru ultima dată în viață s-a întrebat dacă își irosise iubirea pe o femeie care nu-și dăruia dragostea decît pînă cînd venea vremea s-o ia înapoi. Și-a alungat gîndul din minte. Își dăruise inima o dată în viață și se considera norocos că avusese ocazia să o facă. Întrebarea dacă ea era sau nu demnă de iubirea lui nu avea nici o noimă. Inima îi răspunsese de mult la această întrebare.

— Mă vei apăra, a zis ea.

— Cu prețul vieții, a răspuns el.

El începuse să tremure puțin. După ce fusese doborît pe cîmpul de luptă de la Cisano Bergamasco, tristețea provocată de trădarea lui Konstantin Sîrbul fusese repede urmată de înțelegerea propriei nesăbuițe. Fusese surprins la fel cum, pe vremuri, îl surprinsese pe șahul Ismail al Persiei în bătălia de la Chaldiran. Spadasinul va cădea întotdeauna victimă celui cu o armă de foc. În epoca flintei și a tunurilor

ușoare, ce puteau fi rapid manevrate, nu mai era loc pentru cavaleri în armură. Era un personaj al trecutului. Meritase acel glonț așa cum vechiul merită să fie distrus de nou. Era ușor amețit.

— N-am fost în stare să plec, a zis ea.

Era o urmă de surpriză în vocea ei, ca și când ar fi aflat ceva extraordinar despre ea însăși.

— Trebuie să pleci acum, a răspuns el, gîfîind puțin.

Nu s-au îndreptat unul spre altul. Nu s-au îmbrățișat. Ea s-a dus s-o caute pe Oglindă.

— Acum, Angelica, să fim gata să murim, a zis ea.

Noaptea era în flăcări. De peste tot se înălțau vîlvătăi în văzduhul strălucitor. Lima era plină, jos pe cer, mînjită cu roșu, imensă. Arăta ca ochiul rece, furios, al lui Dumnezeu. Ducele era mort și la putere erau zvonurile. Conform zvonurilor, Papa o afurisise pe „Angelica” pentru că era o curvă criminală și trimitea un cardinal să preia conducerea orașului și să se ocupe de vrăjitoarea lui sălbatică. Încă nu se ștersese din mintea locuitorilor amintirea arderii pe rug în Piazza della Signoria a celor trei conducători ai Plîngăreților, Girolamo Savonarola, Domenico Buonvicini și Silvestro Maruffi, și erau oameni care abia așteptau să simtă miros de carne de femeie în flăcări. Dar așa sînt gloatele, nerăbdătoare. Pînă la miezul nopții, mulțimea se triplase, probabil, și starea sa de spirit se urîțise. Se azvîrlea cu pietre în palatul Cocchi del Nero. Falanga de ieniceri sub conducerea lui Clotho elvețianul controla încă intrarea, dar pînă și ienicerii obosesc, iar unii dintre ei își oblojeau rănile. Apoi, spre dimineață, în timp ce gloata lătra, au venit vesti funeste. Miliția Florenței, stîrnită de zvonurile neconfirmate despre condamnarea vrăjitoarei Angelica de către Papă, se răscolise ca să se alăture mulțimii înfuriate și mărșăluia, complet înarmată, către Via Porta Rossa. Auzind una ca asta, Clotho și-a dat seama că totii cei trei frați ai săi erau acum morți și a hotărît că era gata să termine ce era de terminat.

— Pentru elvețieni, a strigat el și s-a repezit în mulțime cu toată puterea, răsucind o sabie într-o mîină și un lanț cu un glob cu țepi la capăt în cealaltă.

Tovarășii săi ieniceri l-au privit uluiți, căci oamenii din mulțime nu aveau la ei decît bețe și pietre, dar Clotho nu mai putea fi oprit. Îl cuprinseseră aburii omorului. Unii i-au căzut sub copitele calului și au murit călcați în picioare. Gloata era înnebunită de frică și de furie și, în primă instanță, toată lumea s-a retras din fața smintitului uriaș albinos călare. Apoi a venit un moment ciudat, un moment din acela care hotărăște soarta națiunilor, căci în clipa în care unei mulțimi nu îi mai e teamă de armată, lumea se schimbă. Dintr-odată, gloata a încetat să se mai retragă și Clotho, călare și cu sabia ridicată, gata să lovească, a înțeles că pînă acolo îi fusese.

— Ieniceri, la mine, a strigat el, și apoi mulțimea s-a repezit înspre ei ca un talaz, mii și mii de voci care urlau și mîini care apucau și pumni care loveau, deasupra soldaților a căzut o ploaie de pietre, iar oamenii au sărit la ei ca niște feline, răsturnînd caii, murind sub armele dezlăn-tuite ale războinicilor, dar înaintînd cu toate acestea, zgîriind, tîrînd, înșfacînd, trăgînd, pînă ce toți soldații au fost dați jos de pe cai și chiar și atunci picioarele tropăind ale oamenilor au mers mai departe, forța zdrobitoare a mulțimii umflata, umflîndu-se încontinuu, și totul a fost sînge.

Chiar înainte să sosească miliția, gloata despărțindu-se ca marea pentru a le permite soldaților înarmați să treacă, ienicerii din fața Palazzo Cocchi del Nero nu mai erau, iar mulțimea, cu topoarele luate de la războinicii căzuți, ataca cele trei porți mari de lemn ale palatului. În curtea din spatele acelor porți, Argalia Turcul și luptătorii care îi rămăseseră și-au încălecat caii și, îmbrăcați în armura completă de luptă, se pregăteau să opună o ultimă rezis-tență. „Cea mai mare rușine este să mori răpus de cei pe care i-ai condus în bătălie”, s-a gîndit Argalia, „dar cel puțin tovarășii mei cei mai vechi vor muri împreună cu mine și este ceva onoare în asta.” Apoi i-au dispărut din minte gîndurile legate de onoare și rușine, căci Qara Koz pleca și venise momentul să-și spună ultimele cuvinte.

— Noroc că gloatele nu sînt prea inteligente, a zis ea, altfel Ago și Oglinda nu ar fi reușit să ajungă la poarta din spate de pe străduță. Noroc că i-am ascultat sfatul prietenului tău Niccolo, altfel n-aș fi avut nici un plan și acum n-ar fi nimeni afară cu butoaie de vin goale în care să ne ascundem și o căruță și cai odihniți care să ne ducă de-aici.

— La început au fost trei prieteni, a zis Argalia Turcul, Antonino Argalia, Niccolo „il Machia” și Ago Vespucci. Iar la final tot trei au fost. Il Machia va avea cai mai rapizi pregătiți. Du-te.

Febra îl cuprinsese cu totul acum și rana îl durea foarte tare. Începuse să tremure. Sfirșitul nu era departe. Avea să-i fie greu să mai rămîină mult în șa.

Ea s-a oprit.

- Te iubesc, a spus ea. Mori pentru mine.
- Și eu pe tine, a răspuns el. Sînt deja pe moarte, dar voi muri pentru tine.
- Te-am iubit cum n-am mai iubit pe nimeni altcineva, a spus ea. Mori pentru mine.
- Tu ai fost iubirea vieții mele, a răspuns el. Viața mi-e pe sfîrșite, dar ce a mai rămas voi sacrifica pentru tine.
- Lasă-mă să rămîn, a zis ea. Predă-mă. Asta va pune punct la toate.

În glas avea din nou acea notă de surpriză provocată de ceea ce-și dădea voie să spună, să ofere, să simtă.

- E prea tîrziu pentru așa ceva, a zis el.

Ultima bătălie a Invincibililor din Florența, înfrîngerea și distrugerea lor în timpul Răscoalei din Via Porta Rossa, a avut loc în curtea palatului care a căpătat apoi numele de Palatul Însîngerat. La finalul luptei, vrăjitoarea și însoți-toarea ei erau de mult plecate, iar cînd locuitorii Florenței le-au descoperit fuga, furia a părut să li se risipească și, ca niște oameni care se trezesc dintr-un vis groaznic, și-au pierdut pofta de moarte. Și-au venit în fire, încetînd să mai fie o gloată și redevenind o mulțime de entități individuale independente, întorcîndu-se cu toții acasă, bolborosind, părăind rușinați și dorindu-și să nu-și fi pătat miinile cu sînge.

- Dacă și-a luat zborul, a spus cineva, atunci drum bun și la revedere.

N-a existat nici o încercare de a le urmări. Nu mai exista decît rușine. Cînd regentul Papei a sosit la Florența, Palazzo Cocchi del Nero a fost încuiat, i-au fost trase obloanele și i s-a pus sigiliul orașului și nimeni nu a mai locuit acolo timp de peste o sută de ani. Iar cînd Argalia Turcul a căzut, pierzîndu-și cunoștința din pricina septi-cemiei care îi cuprinsese tot trupul, și a fost străpuns în gît, în timp ce zăcea murind de pe urma infecției, de sulița josnică a unui soldat din miliție, vremea marilor condotieri a luat sfîrșit.

Iar fluviul Arno, ca și cînd ar fi fost blestemat de o vrăjitoare, a rămas uscat un an și o zi.

- N-a avut nici un copil, a remarcat împăratul. Ce ai de spus în această privință ?
- N-am terminat încă, a răspuns celălalt.

Cînd se crăpa de ziuă, Niccolo l-a văzut pe Ago în depărtare, Ago pe capra căruței cu două butoaie de vin, și a lăsat baltă planul de a merge la prins de sturzi, a pus jos coliviile și s-a dus să pregătească el însuși caii. Nu prea își putea permite să dea cadou doi cai, dar avea s-o facă oricum, fără urmă de regret. Poate așa își va aminti lumea de el, ca omul care a ajutat-o să scape de urmăritori pe Doamna Mogor, prințesa de sînge regesc a dinastiilor lui Tamerlan și Genghis Han, fosta seducătoare a Florenței. A strigat-o de la etaj pe soția sa, poruncindu-i să pregătească

de-ale gurii și vin pe loc și să pună și la pachet pentru drum; iar ea, auzind nuanța de criză din vocea lui, a sărit din pat și s-a executat fără să comenteze, chiar dacă n-a fost plăcut să fie trezită dintr-un somn neobișnuit de adînc și să i se dea ordine fiară prea multe menajamente. Apoi Ago a ajuns zdruncinat în fața locuinței Machiavelli, înapăimîntat, cu răsufarea tăiată. Argalia nu era cu el. Fără cuvinte, sprîncenele lui il Machia l-au interogat pe Ago Vespucci, care a făcut semn cu degetul că i-a fost tăiat gîtul și apoi a izbucnit în lacrimi de teamă, tulburare și durere.

- Pentru numele lui Dumnezeu, deschide butoaiele, a spus Marietta Corsini ieșind din casă. Probabil că sînt pe jumătate moarte de-atîtea zdruncinături.

Ago pusese perne și suluri de căpătii în butoaie, făcuse niște ușițe cu balamale pe laturile acestora și mici găuri de aerisire, dar, în ciuda eforturilor sale, cele două femei au ieșit din ascunzătoare în stare proastă, roșii la față, gîfîind și cu dureri peste tot. Au primit cu recunoștință apa care li s-a oferit, dar au refuzat mîncarea din cauza efectelor pe care le avusese călătoria asupra stomacurilor lor. Apoi, fără multe alte discuții, au cerut o încăpere în care să-și poată schimba hainele, iar Marietta le-a condus în dormitorul principal. Oglinda a urmat-o pe Qara Koz ducînd o geantă mică, iar cînd și-au făcut apariția o jumătate de oră mai tîrziu, cele două femei se transformaseră în bărbați, îmbrăcate în tunici scurte -roșu și auriu pentru Qara Koz, verde și alb pentru Oglindă - cu curele legate peste mijloc, pantaloni de călărie de lînă și cizme de piele de căprioară. Își tăiaseră părul scurt și și-l vîrșiseră sub pălăriile strimte. Marietta a tras adînc aer în piept cînd le-a văzut picioarele prin pantalonii strîmți, dar n-a zis nimic.

- Nu vreți să mîncăți ceva înainte de a pleca ? a întrebat ea, dar ele au refuzat.

I-au mulțumit pentru traista cu pâine, brînză și mezeluri pe care le-o pregătise. Apoi au ieșit și i-au găsit pe il Machia și Ago așteptînd. Ago era tot sus în căruță. Butoa-iele fuseseră descărcate, dar cele două cufere ale doamnelor erau încă acolo, împreună cu o altă traistă în care se găseau hainele lui Ago și toți banii pe care îi avusese la îndemîna, inclusiv cîteva polițe de mare valoare.

— Voi face rost de mai mult cînd ajungem la Genova, a zis el. Am cecurile la mine.

A privit-o pe Qara Koz în ochi.

— Voi, doamnelor, nu puteți călători singure, a zis el. Ea s-a minunat.

— Adică, i-a răspuns, așa, pe moment, cînd ți se cere ajutorul și văzînd în ce situație grea ne aflăm, ești gata să-ți părăsești casa, munca, viața și să fugi cu noi de un pericol și, cine știe, înspre multe altele, către un viitor nesigur ?

Ago a dat din cap.

— Da, sînt gata.

Ea s-a dus la el și i-a luat mîinile în ale ei.

—Atunci, domnul meu, a spus ea, îți aparținem de-acum.

Il Machia și-a luat rămas-bun de la vechiul său prieten.

— La început au fost trei prieteni, a spus el, Antonino Argalia, Niccolo „il Machia” și Ago Vespucci. Dintre cei trei numai doi aveau plăcerea să călătorească, celui de-al treilea îi plăcea să stea acasă. Acum, dintre cei doi călători, unul a plecat pentru totdeauna, iar celălalt e exilat. Orizon-turile mi s-au îngustat și nu mai am decît finaluri de scris. Tu, dragul meu Ago, casnicul, tu ești cel care pornește în căutarea unei lumi noi.

Apoi a întins mîna și a pus trei soldii în palma lui Ago.

— Îți eram dator, a zis el.

Cîteva minute mai tîrziu, cînd cei doi călăreți și bărbatul din căruță au dispărut după o cotitură, soarele dimineții i-a sărutat lui Ago Vespucci părul, care era acum atît de rar, atît de alb. Dar în lumina aceea galbenă, părea că

Ago are din nou clăia blondă din copilărie, de pe vremea cînd el și il Machia o porniseră pentru prima dată prin pădurea de stejari Caffacio și cringul vallatta de lingă Santa Măria dell'Impruneta, precum și prin pădurea din jurul castelului Bibbione, în speranța că vor găsi o rădăcină de mandragoră.

{19}

El era urmasul lui Adam

El era urmașul lui Adam, nu al lui Mohamed sau al califilor, i-a spus Abul Fazi; legitimitatea și autoritatea sa izvorau din faptul că se trăgea din Primul Om, din tatăl tuturor oamenilor. O singură credință nu îl putea cuprinde și nici un singur teritoriu geografic. Mai mare decît regele regilor care condusesese Persia înainte de venirea musulmanilor, superior străvechii noțiuni hinduse de Chakravartin - regele al cărui car putea merge oriunde, ale cărui mișcări nu puteau fi obstrucționate -, el era Conducătorul Atotputernic, suveran al unei lumi fără granițe sau limitări ideologice. De-aici reieșea că natura umană, nu voința divină, era marea forță care mina istoria. El, Akbar, omul perfect, era motorul timpului.

Soarele nu răsărise încă, dar împăratul era deja în mișcare. În întuneric, Sikri părea întruchiparea marilor mistere ale vieții. I se părea a fi o lume evazivă de întrebări cărora trebuia să le găsească răspunsul.

Aceasta era ora la care medita. Nu se ruga. Din cînd în cînd, se ducea la marea moschee pe care o construise în jurul mormîntului lui Chishti, se ducea de dragul aparențelor, ca să nu dea apă la moară limbilor ascuțite. Limba lui Badauni. Limba prințului moștenitor, care era și mai puțin evlavios decît tatăl lui, dar care se aliase cu sîcîitorii lui Dumnezeu doar ca să-i facă în ciudă. Cel mai mult însă, împăratului îi plăcea să folosească aceste ore timpurii, de dinainte ca soarele să se înalțe și să înfierbînte pietrele din Sikri și spiritele locuitorilor săi, pentru a analiza lucrurile, lucrurile serioase, nu iritările penibile de fiecare zi, cum ar fi prințul Salim. Mai medita și la prînz, și seara, și la miezul nopții, dar meditația de dimineața devreme îi plăcea cel mai mult. Muzicanții veneau să cînte imnuri religioase încet, în fundal. Deseori le făcea semn să plece și se lăsa mîngîiat de tăcere. Tăcerea întreruptă doar de țipetele din zori ale păsărilor.

Uneori — căci era un bărbat cu multe dorințe — aceste gînduri serioase îi erau întrerupte de imagini cu femei: dansatoare, concubine, chiar și soțiile imperiale. Mai demult, atenția îi fusese cel mai mult

distrasă de Jodha, regina sa imaginară; limba ei ascuțită, frumusețea ei, dibăcia ei sexuală. El nu era perfect, știa asta în adâncul sufletului său, dar mult timp se gândise la ea ca la femeia lui perfectă. Tovarășă, sprijin, pătimașă ca o tigroaică, nici un bărbat nu și-ar fi putut dori mai mult. Era capodopera lui sau cel puțin așa crezuse mult timp, un vis devenit realitate, o călătoare venită din lumea khayal-uhii, a imaginației, pe care el o adusese dincoace de granița realului. Dar, în ultimul timp, lucrurile se schimbaseră. Jodha nu mai avea puterea de a-i întrerupe gândurile. O altă femeie îl vizita în locul ei. Qara Koz, domnița Ochi Negri, prințesa ascunsă: vreme îndelungată a refuzat să o recunoască, a refuzat să-și dea seama încotro îl trăgea inima, căci îl ducea înspre o imposibilitate, o patimă care nu putea fi niciodată consumată, care era nepotrivită, în toate sensurile cuvântului. Pe el îl interesau sunetele viitorului, iar ea era un ecou din trecutul îndepărtat. Poate tocmai asta îl atrăgea, seriozitatea ei nostalgică; dacă așa stăteau lucrurile, ea era, într-adevăr, o vrăjitoare periculoasă, care avea să-l tragă înapoi în timp și, ca urmare, înapoi în toate - în ideile pe care le avea, în convingerile și speranțele sale.

Îi va face rău. Îl va ademeni în nebunia unei iubiri imposibile, iar el se va cufunda în ea și va rămâne în afara lumii în care existau legi și acțiune, măreție și destin. Poate că fusese trimisă tocmai cu acest scop. Poate că Niccolo Vespucci îi era dușman - Hamida Bano, regina mamă, era una din susținătoarele acestei teorii -, un agent al lumii creștine de dincolo, din care se ivise, un asasin trimis să-l distrugă vîrîndu-i-o în cap pe această femeie deochetă, această renegată dezrădăcinată. Nimeni nu putea cuceri Sikri prin forța armelor, dar prințesa ascunsă l-ar fi putut, probabil, înfrînge dinlăuntrul său. Îi făcea rău. Cu toate acestea, i se înfățișa din ce în ce mai des și înțelegea lucruri pe care Jodha nu le pricepuse niciodată. Înțelegea, de pildă, tăcerea. Când i se arăta, prințesa ascunsă nu vorbea. Nu era stilul ei să tachineze sau să certe. Nu rostea o vorbă, nu chicotea și nu cînta. Aducea cu ea un iz de iasomie, se așeza pur și simplu alături de el, fără să-l atingă, și privea începutul de zi pînă ce la răsărit linia orizontului se înroșea și se stîrnea o briză ușoară, iar în acea clipă deveneau o singură per-soană, el se unea cu ea așa cum nu o mai făcuse cu nici o altă femeie; apoi, cu o delicatețe infinită, ea îl părăsea, iar el aștepta singur primele atingeri tandre ale zorilor.

Nu, nu îi făcea rău și avea să îi sfiडेze pe toți cei care susțineau așa ceva. Nu vedea nimic rău în ea și nici în bărbatul care o adusese aici. Cum putea fi condamnat un spirit atît de aventurier? Qara Koz era o femeie cum nu mai întîlnise vreodată, o femeie care își făurise propria viață, dincolo de orice prejudecată, exclusiv prin puterea voinței ei, o femeie ca un rege. Acesta era un vis nou pentru el, o viziune de neînchipuit a ceea ce putea fi o femeie. Îl îngrijora, îl stîrnea, îl îmbăta, îl posedea cu totul. Da, Qara Koz era extraordinară; și la fel era, după părerea împăratului, și Vespucci, sau Mogor dell'Amore.

Împăratul îl pusese la încercare și găsisese că avea multe calități. Nu îi era dușman. Era favoritul lui. Merita să fie lăudat, nu defăimat.

Akbar se sili să-și readucă gândurile pe făgașul normal. Nu era perfect - acelea erau vorbe de lingușitor, iar lingușirile lui Abul Fazi îl duceau înspre ceea ce Mogor dell'Amore numise rețelele paradoxului. A ridicat un om la rang aproape divin și a-i da putere absolută, susținînd în același timp că oamenii, și nu zeii, sînt stăpîinii destinelor omenești dădea naștere la o contradicție care n-avea cum să reziste unei analize mai atente. În plus, peste tot în jurul lui erau împrăștiate dovezi ale amestecului credinței în trebu-rile oamenilor. Nu putea uita sinuciderea surorilor cu voci de înger, Tana și Riri, care preferaseră să moară mai degrabă decît să-și compromită credința. Nu-și dorea să fie divin. Dacă n-ar fi existat niciodată un Dumnezeu, s-a gîndit împăratul, poate ar fi fost mai ușor să-și dea seama ce însemna bunătatea. Toată treaba asta a închinării, a renunțării de sine în fața celui Atotputernic, era o confuzie, o pistă falsă. Orice ar fi fost bunătatea, sigur nu consta în ritual, în supunerea necondiționată în fața unei zeități, ci, probabil, în eforturile încete, stîngace, presărate cu greșeli, de a găsi o cale individuală sau colectivă.

Imediat s-a trezit din nou asaltat de contradicții. Nu-și dorea să fie divin, dar credea în dreptatea puterii sale, a puterii sale absolute, și, din perspectiva acestei convingeri, ideea ciudată care i se strecurase cumva în minte, cum că nesupunerea era benefică, era de-a dreptul o răzvrătire. Avea putere asupra vieților oamenilor deoarece îi cucerise. Aceasta era concluzia inevitabilă la care trebuie să ajungă orice prinț realist — că puterea era justificată și toate celelalte, această interminabilă meditație asupra virtuții, de exemplu, nu erau decît de decor. Învîngătorul era omul virtuții, nu era nevoie să se spună nimic altceva. Existau diferențe, vor exista execuții și sinucideri, dar disonanțele

puteau fi reduse la tăcere și pumnul lui era acela care o va face. Dar atunci ce e cu această voce din interior care îi șoptea în fiecare dimineață despre armonie, nu panaceul naiv al misticilor despre cum toți oamenii sînt una, ci această idee și mai ciudată. Conform căreia disonanțele, diferențele, dezacordurile, lipsa de respect, iconoclamsul, nerușinarea, obrăznicia chiar ar putea fi izvorul binelui. Astfel de gînduri nu erau potrivite pentru un rege.

Se gîndi la ducii de departe, din povestirea străinului. Nici ei nu pretindeau un drept divin asupra pămînturilor lor, ci numai dreptul învingătorului. Și filosofii lor îl puseseră pe om în centrul vremurilor sale, al orașului său, al vieții și bisericii sale. Dar, în mod nesăbuit, atribuiau umanitatea omului lui Dumnezeu, aveau nevoie de consfințirea divină pentru a-și susține cauza în această chestiune, chestiunea superioară a Omului, chiar dacă se dispensau de această consfințire cînd era vorba de chestiunea mai puțin impor-tantă a puterii. Cît de confuzi erau și cît de mărunți -n-aveau în stăpînire decît un biet oraș din Toscana și o episcopie catolică - și cît de importanți se credeau! El era stăpîn peste universul fără granițe și vedea mai limpede decît ei. Nu, se corectă el, nu era așa și nu făcea decît să se lase pradă bigotismului dacă susținea una ca asta. Mogor avusese dreptate. Blestemul rasei umane nu este că sîntem atît de diferiți unii de alții, ci că sîntem atît de asemănători.

Note:

1. Balcon ieșit în afară, tipic arhitecturii mogule.

Lumina zilei se revărsa pe covor și el s-a ridicat. Era timpul să se arate la jharokha¹ și să primească adorația mulțimii. Lumea era într-o dispoziție de sărbătoare azi -acesta era un alt element pe care îl aveau în comun cu populația celui alt oraș pe ale cărui străzi mergea în vis, această înclinație spre voie bună - căci era ziua de naștere a împăratului în anul solar, cincisprezece octombrie, iar Maiestății Sale avea să-i fie măsurată greutatea de două-sprezece ori în, printre altele, aur, mătase, parfumuri, aramă, unt, fier, grîne și sare, iar femeile din harem vor trimite fiecărei gospodării partea care i se cuvine din această dărnicie. Crescătorii de animale vor primi fiecare atîtea oi, capre și găini cîți ani avea regele. Altor animale, destinate abatorului, li se va da drumul să alerge libere și să-si încerce norocul. Mai tîrziu, în harem, el va lua parte la ceremonia legării nodului în firul vieții sale, fir care îi ținea socoteala vîrstei. Și tot azi avea de luat o

hotărîre în ceea ce-l privea pe străinul care pretindea că e un „mogul din flori”.

Pe împărat îl încercaseră multe sentimente în ceea ce-l privea pe acest individ: amuzament, interes, deza-măgire, deziluzie, surpriză, uluire, fascinație, iritare, plăcere, perplexitate, suspiciune, afecțiune, plictiseală și, trebuia s-o recunoască, din ce în ce mai mult, tandrețe și admirație. Într-o zi își dăduse seama că acesta era și felul în care părinții reacționau față de copiii lor, atîta doar că în cazul propriilor lui fii, momentele de tandrețe erau rare, în timp ce dezamăgirea, deziluzia și suspiciunea erau constante. Prințul moștenitor uneltea împotriva lui aproape de cînd era în leagăn și toți trei băieții erau niște degenerați, dar bărbatul care spunea povestea prințesei Qara Koz era tot timpul respectuos, de o inteligență de necontestat, fără teamă, iar povestea pe care o torcea era cu totul deosebită. În ultimul timp, Akbar începuse să se gîndească la ceva aproape scandalos în legătură cu acest Vespucci care era din ce în ce mai plăcut și care se adaptase atît de bine vieții de curte din Sikri, încît aproape toată lumea îl trata ca și cînd acela i-ar fi fost locul de drept. Prințul Salim îl ura, la fel și fanaticul religios Badauni, a cărui carte secretă de atacuri vitriolice la adresa împă-ratului se îngroșa din ce în ce mai mult, în timp ce autorul se subtia din ce în ce mai tare, dar aceste dușmăanii se răsfrîngeau pozitiv asupra străinului. Mama împăratului și regina Mariam-uz-Zamani, soția sa mai în vîrstă și aieva, îl detestau la rîndul lor, dar ele erau lipsite de imaginație și se opuneau oricăror incursiuni ale lumilor de vis tn cea reală. Ideea aproape scandalosă referitoare la Vespucci îl sîcîia pe Akbar de ceva timp și, pentru a o pune la încercare, începuse să îl implice pe străin în chestiuni legate de treburile de stat. „Mogulul” bălai reuși să stăpî-nească aproape imediat detaliile complexe ale sistemului mansabdari, prin care era guvernat imperiul și de care depindea supraviețuirea sa, piramida de deținători de ranguri care trebuiau să mențină trupe și cai în funcție de statutul lor și care primeau în schimb feude care constituiau sursa bogăției lor. În cîteva zile, memorase numele fiecărui mansabdar din imperiu - și erau treizeci și trei de ranguri ale acestor ofițeri, de la prinții regali, care comandau zece mii de oameni, la cel mai de jos comandant, care avea în subordine zece - și, în plus, se informase despre reușitele acestor deținători de ranguri, ajungînd astfel în situația de a-l sfătui pe împărat care dintre mansabdari meritau să fie promovați și care nu se ridicau la înălțimea așteptărilor. Străinul a fost cel care i-a sugerat lui Akbar

schimbarea fundamentală din structura sistemului care avea să garanteze stabilitatea imperiului pentru încă o sută cincizeci de ani. Inițial, majoritatea mansa6-ilor erau fie turani, locuitori din Asia Centrală de origine etnică mogulă, de loc din vecinătatea orașelor Ferghana și Andizhan, fie persani. Însă, convins de Mogor, Akbar a început să includă un mare număr de alte popoare - rajpuți, afgani și musulmani indieni - pînă ce nici unul dintre grupuri nu mai forma o majoritate. Turanii rămîneau în continuare grupul cel mai mare, dar după această reformă serioasă nu mai dețineau decît un sfert din posturi. Ca urmare, nici unul dintre grupuri nu putea dicta termenii celorlalte și toate erau obligate să se înțeleagă și să coopereze. Sulh-i-kuL Pace desăvîrșită. Totul era o chestiune de organizare.

Așa că era un individ care avea și alte talente în afară de cele de scamator și povestitor. Împăratul, foarte impresionat, se gîndi să pună la încercare îndemînarea athletică și militară a tînărului, descoperind astfel că putea călări fără șa, nimeri ținta cu săgeata și mînuie sabia cu o cutezanță mai mult decît suficientă. Dincolo de cîmpul de joacă și de luptă, era deja renumit talentul său la limbi și devenise repede expert la cele mai populare jocuri de interior ale curții, cum ar fi chandal mandal, un joc de tablă, șiganjifa, un joc de cărți, pe care l-a animat încercînd să găsească echivalentul cărților colorate în mai-marii din Sikri. Aswapati, Domnul Cailor, cea mai mare carte din joc, era, negreșit, împăratul însuși. Dhanpati, Domnul Vistierilor, era, evident, ministrul de finanțe Raja Tbdar Mal, iar Tiypati, Regina Doamnelor, era, firesc, Jodha Bai. Raja Man Singh era Dalpati, Domnul Războiului, iar Birbal, cel mai iubit dintre toți, cel dintîi dintre egali, trebuia, probabil, să fie Garhpati, Domnul Cetății. Pe Akbar îl înveseleau peste măsură aceste îndrăzneli.

— Iar tu, mogulul meu din flori, a zis el, mă gîndesc că tu trebuie să fii Asrpati.

Acesta era Domnul Spiritelor, regele magicienilor și al vrăjitorilor. Apoi străinul a îndrăznit să spună:

— Și Ahipati, Domnul Șerpilor, Jahanpanah... să fie oare prințul moștenitor Salim?

Pe scurt, acesta era un om cu calități, ceea ce era prima condiție pentru a deveni un om de calitate.

— Poveștile pot aștepta, i-a spus împăratul. Trebuie să înveți mai multe despre cum merg lucrurile pe aici.

Așa că Mogor dell'Amore a fost trimis în ucenicie mai întîi la Raja Tbdal Mal și apoi la Raja Man Singh, pentru a fi inițiat în misterele finanțelor și ale guvernării, iar cînd Birbal a pornit-o călare spre vest, spre fortărețele Chittorgarh și Mehrangarh, Amer și Jaisalmer, pentru a controla cum stau lucrurile cu supușii și aliații imperiului din acele părți, străinul l-a însoțit în calitate de consilier de rang înalt și, după ce a văzut acele palate-fortărețe ale căror prinți se închinaseră cu toții regelui regilor, s-a întors cu ochii măriți de uimire înțelegînd puterea împă-ratului. Pe măsură ce lunile s-au lungit în ani, le-a fost tuturor clar că bărbatul blond și înalt nu mai trebuia să fie considerat un străin. „Mogulul din flori” devenise sfătu-itorul și confidentul marelui mogul.

— Apropo, fii atent la Domnul Șerpilor, l-a prevenit împăratul pe Mogor. Cuțitele pe care visează să mi le vîre mie în spate s-ar putea să-și găsească drum înspre al tău.

Apoi a murit Birbal.

Împăratul se învinovăța pe sine, căci îi îndeplinise prietenului său dorința de a fi pus în fruntea unei campanii militare. Dar, surprinzător, Birbal luase răzmerița cultului Raushanai, Iluminații afgani, ca pe un afront personal în numele împăratului, cum ar veni. Conducătorul acestui cult, Baiazid Profetul, învălmașise la un loc hinduismul și islamul și scornise un ghiveci panteist de imoralitate. Birbal era dezgustat.

— Deoarece Dumnezeu se găsește în toți și toate, rezultă că toate faptele sînt fapte divine și, ca urmare, deoarece toate faptele sînt dumnezeiești, nu există nici o diferență între bine și rău, între fapte bune și rele, așa că putem face tot ce ne taie capul? spuse el, cu ironie. Jahanpanah, să mă iertați, dar acest războinic mărunț își rîde de înălțimea Voastră. A luat frumusețea dorinței voastre de a găsi credința unică în toate credințele și a transformat-o în ceva urît, ca să vă ia în derîdere. Fie și numai pentru această îndrăzneală și tot ar trebui eliminat, fără să punem la socoteală faptul că jefuiește și pîrjolește ca un barbar. Jaful este, bineînțeles, permis în opinia lui - ha! -, căci poporul Raushanai este cel ales, merit de Dumnezeu să moștenească pămîntul, așa că dacă vor să-și înșface moștenirea puțin mai devreme, cine poate susține că n-ar avea dreptul?

Ideea jafului ca datorie religioasă, prin care cei aleși dobîndeau ceea ce era al lor prin dar divin, era foarte atrăgătoare pentru triburile din munții afgani și, ca urmare, cultul s-a răspîndit rapid. Apoi Baiazid a murit subit și rolul de conducător al cultului Raushanai a fost preluat de Jalaluddin, fiul său cel mai mic, în vîrstă de șaisprezece ani. Această întorsătură l-a înfuriat peste măsură pe Birbal, căci „Jalaluddin” era

și numele împăratului Akbar, o coincidență agravată serios de neobrăzarea raushanailor.

— Jahanpanah, e cazul ca acestor insulte să li se răs-pundă așa cum merită, a zis el.

Akbar, amuzat de o asemenea furie nemilitară, a fost de acord să-i facă pe plac lui Birbal. Dar străinul Mogor dell'Amore nu l-a însoțit pe Birbal.

— Nu e gata pentru un război afgan, a decretat împă-ratul, spre distracția generală, în Casa Audiențelor Private. Locul lui e aici, la curte, ca să ne țină companie.

Cu toate acestea, răzmerița nu era de luat în glumă. Drumurile de munte deveniseră imposibil de practicat. Și la scurt timp după ce Birbal a ajuns în această regiune pentru a le da o lecție Iluminaților, a fost prins într-o ambuscadă în Trecătoarea Malandrai. După aceea, au circulat povești răutăcioase despre cum marele ministru ar fi încercat să-și salveze pielea abandonându-și în fugă trupele, dar zvonurile pe care le credea împăratul vorbeau de trădare. El bănuia că prințul moștenitor fusese implicat într-un fel sau altul, dar n-a avut cum s-o dovedească. Trupul lui Birbal n-a fost găsit niciodată. Opt mii din oamenii săi au fost măcelăriți.

După dezastrul din Trecătoarea Malandrai, împăratul a fost îngrozitor de nefericit pentru mult timp, refuzând să mănânce și să bea, complet distrus. A scris versuri în onoarea prietenului său căzut. Birbal, celor neajutorați le-ai dat tot ce-ai putut. Acum eu sînt ca și ei, dar mie nu mi-ai lăsat nimic. Pentru prima și ultima dată, scria la persoana întâi, nu ca rege, ci ca un bărbat care își plînge ființa iubită. Iar în timp ce îl jelea pe Birbal, l-a trimis mai întâi pe Todor Mal și apoi pe Man Singh să îi coto-nogescă pe raushanai și să-i pună cu botul pe labe. În palatele din Sikri vedea goluri peste tot, goluri unde fuseseră trei din cele Nouă Giuvaieruri ale lui și pe care nu le putea umple nici un om de valoare mai mică. Și l-a apropiat pe Abul Fazi din ce în ce mai mult, ajungînd să se bazeze pe el din ce în ce mai tare. Iar apoi i-a venit ideea aceea, ideea aceea aproape scandalosă pe care o cîntărea încă cu atenție la opt luni după moartea lui Birbal, în ziua cînd împlinea patruzeci și patru de ani solari, cînd se îndrepta spre balanța regală pentru a fi cîntărit.

Iată întrebarea la care încerca să găsească răspuns: să-l facă pe străin, pe Mogor dell'Amore, cunoscut și sub numele de Niccolo Vespucci, povestitor de istorii gogonate, care pretindea scandalos că ar fi unchiul său, care se dovedea a fi un administrator și consilier atît de iscusit și de care îi plăcea atît de neașteptat de mult, să-l facă, deci, pe acest individ fiul său onorific ? Rangul de farzând era printre cele mai puțin acordate și mai rîvnite onoruri din imperiu și oricine primea titlul era de îndată primit în cercul intim al împăratului. Era acest pungaș tînăr, care era mai degrabă fratele său mai mic decît fiul (sau unchiul) său, demn de o astfel de onoare deosebită ? Și -la fel de important - cum avea să fie primită o astfel de numire ?

S-a arătat la jharokha și mulțimea a aclamat puternic. Acest mogul din flori, a reflectat Akbar, era și favoritul mulțimilor. Împăratul bănuia că popularitatea sa se datora în egală măsură succesului casei de curtezane pe care o avea lîngă lac, Casa lui Skanda, unde Scheletul și Salteaaua erau stăpîne, și poveștii lui Qara Koz, dar era de netăgăduit că istoria prințesei ascunse ajunsese să facă parte din folclorul capitalei și interesul pe care oamenii îl manifestau pentru ea refuza să se diminueze. Lumea mai știa și că fiii regelui erau o mare dezamăgire. Ca urmare, viitorul dinastiei era problematic. Potrivit legendei, Timur, stră-moșul mogulilor, călătorea odată, pe vremea cînd nu era decît un bandit oarecare, deghizat în conducător de cămile și a fost oprit de un fachir cerșetor, care l-a rugat să-i dea de-ale gurii și apă. „Dacă îmi dai de mîncare, am să-ți dau un regat”, i-a promis fachirul, un individ care renunțase la Islam în favoarea hinduismului. Timur i-a dat ce-și dorea, după care fachirul și-a aruncat mantia peste el și a început să-l lovească pe Timur la fund cu palma. După unsprezece lovituri, Timur a azvîrlit mantia cu furie. „Dacă ai fi suportat mai multe palme”, a zis fachirul, „dinastia ta ar fi dăinuit un timp mai îndelungat. Așa, se va sfîrși cu al unsprezecelea urmaș.” Împăratul Akbar era al optulea descendent al lui Timur Șchiopul, așa că, dacă era să se dea crezare legendei, mogulii mai stăteau liniștiți pe tronul Hindustanului încă trei generații. Dar cea de-a noua generație era dificilă. La optsprezece, cincisprezece, respectiv paisprezece ani, erau toți niște bețivi, unul dintre ei suferea de epilepsie, iar prințul moștenitor... ce se putea spune despre prințul moștenitor... era o pacoste, nimic mai mult.

De ziua sa, așezat pe cîntarul vieții, cîntărit de cîte douăsprezece ori în lapte de orez, împăratul contempla viitorul. Mai tîrziu vizită atelierelor de artă, dar mintea îi era în altă parte. Pînă și în harem, unde femeile l-au înconjurat și l-au cufundat în tandrețea lor, atenția îi era distrasă. Simțea că ajunsese la un punct de cotitură și că hotărîrea referitoare la străin era cumva în miezul acestui punct. Primirea lui în familie ar fi un semn că împăratul urmărea într-adevăr ideea lui Abul Fazi de a deveni Rege al Lumii, că

putea încorpora în dinastia lui - în el însuși - persoane, locuri, povești, posibilități din tărîmuri încă necunoscute, tărîmuri care ar putea, la rîndul lor, să fie înglobate. Dacă un străin putea deveni mogul, atunci, cu timpul, toți străinii ar fi putut-o face. În plus, ar fi un pas înainte în crearea unei culturi a incluziunii, acea cultură pe care cultul Raushanai o ridiculiza prin simpla existență; ar fi adevărata sa viziune devenită realitate, o viziune în care toate rasele, triburile, clanurile, credințele și națiunile aveau să facă parte din marea sinteză mogulă unică, mărețul sincretism al pămîntului, al științelor, artelor, iubirilor, diferențelor, problemelor, deșertăciunilor, filoso-fiilor, sporturilor, capriciilor sale. Toate acestea îl încurajau să ajungă la concluzia că a-l onora pe Mogor deirAmore cu rangul de farzand ar fi un act care ar denota tărie.

Dar n-ar arăta oare și slăbiciune? Sentimentalism, autoiluzionare, credulitate? Să se lase dus de nas de un străin bun de gură despre care nu se știa nimic în afară de ce el însuși recunoștea că e o autobiografie incompletă și problematică din punct de vedere cronologic. Căci a-i oferi o poziție oficială însemna, de fapt, a admite că adevărul nu mai era considerat semnificativ, că nu mai conta dacă povestea lui nu era decît o minciună deșteaptă. Nu trebuia un prinț să evite să-și arate atît de clar disprețul pentru adevăr? Nu trebuia să apere acea valoare și apoi să mintă cînd era nevoie, protejat de faptul că o apăraseră? Pe scurt, nu trebuia un prinț să fie mai rece, mai puțin predispus la fantezii și viziuni? Poate că singura viziune pe care trebuia să și-o permită era cea a puterii. Servea ridicarea în rang a străinului puterii împăratului? Poate că da. Și poate că nu.

Și dincolo de aceste întrebări se aflau altele și mai profunde, întrebări din acea lume magică în care cu toții trăiau cu la fel de multă patimă ca și în lumea ele-mentelor tangibile. Cînd apărea în fiecare zi la jharokha pentru a fi văzut, Akbar hrănea această credință; dede-subtul lui se găseau credincioși, membri ai Cultului Privirii, care au început apoi să răsîndească povești despre miracole. În fiecare zi erau aduși acolo bolnavi, muribunzi, răniți, iar dacă ochii lui Akbar se opreau asupra lor, dacă îi privea în timp ce ei îl priveau pe el, atunci rezultatul inevitabil era vindecarea. Privirea trans-fera puterea împăratului asupra celor priviți. Întotdeauna magia se scurgea dinspre persoana mai miraculoasă (împăratul, necromantul, vrăjitoarea) către cea mai puțin magică: era una din legile sale.

Era important să nu păcătuiești împotriva legilor magiei. Dacă te părăsea o femeie, era pentru că nu ai pus farmecul potrivit asupra ei sau, dacă nu, pentru că altcineva a făcut un farmec mai puternic decît tine sau căsnicia ți-a fost blestemată astfel încît să rupă legăturile de iubire dintre sot și soție. De ce avea cutare și nu altul succes în afaceri? Pentru că se ducea la vrăjitoarea potrivită. Există ceva în împărat care se revolta împotriva vorbăriei de genul acesta, căci nu era, oare, un soi de infantilizare să renunți astfel la capacitatea ta de acțiune și să crezi că o astfel de putere ar exista în afara ta, mai degrabă decît înăuntru? Aceasta era și obiecția pe care o avea împotriva lui Dumnezeu — că existența sa îi lipsea pe oameni de dreptul de a-și forma propriile structuri etice. Dar magia exista peste tot în jur și nu putea fi negată și conducătorul care ar fi nesocotit-o ar fi fost un nesăbuit. Religia putea fi regîndită, reexaminată, refăcută, poate chiar abandonată; magia era imună la astfel de atacuri. În fond, acesta era motivul pentru care povestea prințesei Qara Koz pusese atît de ușor stăpînire pe imaginația oamenilor din Sikri. Dusese magia, magia „lor”, în alte lumi, lumi cu propriile lor ocultisme, și farmecele ei se dovediseră a fi mai puternice decît ale lor. Farmecele ei. Căroră nici chiar el, împăratul, nu le putea rezista.

Chestiunile magice care îl priveau pe străinul Niccolo Vespucci, autointitulatul „mogul din flori”, puteau fi exprimate astfel: era prezența lui printre ei o binecuvîntare sau un blestem? Va aduce înălțarea sa în rang o binecuvîntare asupra imperiului sau va aduce dezastre din pricină că vor fi fost încălcate niște legi obscure ale Sorții? Trebuia străinătatea acceptată ca o forță revitalizantă, ce îi va recompensa cu belșug și succese pe adepți, sau denatura ea ceva esențial din individ și societate în ansamblul ei; sîrnea ea oare un proces de decădere care avea să sfîrșească într-o moarte alienată, neautentică? Împăratul ceruse sfatul paznicilor tărîmurilor nevăzute — cititorilor în palmă, astrologilor, prezicătorilor, misticilor și teologilor de tot felul care se găseau din plin în capitală, mai ales în vecinătatea mormîntului lui Salim Chishti, dar povețele lor fuseseră contradictorii. Nu le ceruse părerea semenilor europeni ai străinului, părintele Acquaviva și părintele Monserrate, căci era binecunoscută ostilitatea acestora față de povestitor. Iar Birbal, oh, dragul și înțeleptul său Birbal nu mai era.

În cele din urmă, rămase cu el însuși. Numai el putea decide.

Ziua s-a sfîrșit. El nu luase nici o hotărîre. Medita la miezul nopții sub o semilună. Cînd ea i s-a înfățișat în tăcere, argintie toată, și a strălucit.

Lucrurile ajunseseră în punctul în care Jodha devenise invizibilă pentru mulți oameni. În mod firesc, servitorii din slujba ei o vedeau, pentru că de ea le depindea existența, dar celelalte regine, cărora întotdeauna le displicuse prezența ei, nu o mai puteau distinge. Ea știa că i se întâmpla ceva rău și îi era teamă. Se simțea din ce în ce mai slabă, ba chiar, uneori, intermitentă, ca și când s-ar fi aprins și stins, ca și când luminarea ființei sale era stinsă, reaprinsă, apoi stinsă din nou și aprinsă iarăși. Birbal murise, iar ea era pe ducă, s-a gândit ea. Lumea se schimba în rău. Împăratul o vizita mult mai rar acum, iar când o făcea, părea absent. Când făceau dragoste, avea impresia că el se gândea la altcineva.

Eunucul spion, Umar Războinicul, care vedea tot, inclu-siv unele lucruri care nu se întâmplaseră încă, a găsit-o odihnindu-se în arșița după-amiezii în Camera Vînturilor, încăperea răcoroasă de la etajul al doilea care avea/z-uri -paravane de piatră sculptate în filigran - pe trei dintre cei patru pereți. Era a doua zi după aniversarea împă-ratului și mișcările lui Umar trădau o grabă ciudată. De obicei, era tot o grație molatică și gesturi curgătoare. Azi, însă, era aproape tulburat, ca și când vestea pe care o avea de dat îi sălta în interior încoace și încolo, dezechilibându-l cu totul.

— Ei bine, a anunțat el, e un moment important pentru tine. Măria Eternității și Măria Conacului - soția și mama Califului Divin, Giuvaier Unic și Chediv al Veacului - vin personal în vizită.

Măria Eternității era Mariam-uz-Zamani, mama adevă-rată a prințului Salim, Rajkumari Hira Kunwari, o prințesă rajput din clanul Kachhwaha din Amer. Măria Conacului, Mariam Makani, era Hamida Bano, mama împăratului. (Califul, Giuvaierul și Chedivul se refereau toate la împă-rat.) Dacă aceste două mari doamne, care pînă atunci nu îi acordaseră reginei inexistente nici cea mai mică atenție, veneau să o vadă în încăperile ei, era ceva foarte important la mijloc. Jodha s-a recules și a luat poziția modestiei în așteptarea lor, cu mâinile împreunate și ochii în pămînt.

Peste cîteva minute, s-au năpustit înăuntru, pe fețe putîndu-li-se citi atît uluire, cît și dispreț. Bibi Fatima, doamna de onoare-ecou a reginei mame, nu era de față, deoarece murise de curind, și oricum doamnele veniseră intenționat neacompaniate de curteni, cu excepția lui Umar Războinicul, a cărui capacitate de a păstra un secret nu putea fi pusă la îndoială. Au privit în jur nedumerite și apoi s-au întors spre Umar, cerîndu-i ajutorul.

— Unde e ? a șuierat Hamida Bano. A ieșit din încăpere ? Umar și-a închinat capul în direcția Jodhei. Regina

mamă părea perplexă, în timp ce regina mai tînără a furnizat iritată și s-a întors în direcția pe care le-o indicase spionul.

— Nu mică mi-e consternarea să mă găsesc aici, a zis regina Mariam-uz-Zamani, prea tare și prea rar, ca și când i s-ar fi adresat unui copil idiot, vorbindu-i unei femei care nu există, a cărei imagine nu poate fi reflectată de nici o oglindă și care îmi pare a fi un loc gol de pe covor.

Mă află aici împreună cu mama împăratului, Văduva Cupolei Mîntuirii, Fostă Soție Iubită a împăratului Humayun, Păzitor al Lumii, al cărui Sălaș e Paradisul, pentru că ne temem că împăratul, augustul meu soț, ilustrul ei fiu, e pe punctul de a fi posedat de ceva mai rău decît tine. Sîntem de părere că i s-a făcut un farmec de către străinul Vespucci, care a fost trimis aici ca slujitor hain al Necre-dincioșilor sau al Diavolului, pentru a ne distruge liniștea și a ne umili, și că acest farmec a prins în mreje bărbăția împăratului, punîndu-i astfel în pericol sănătatea mintală, care, la rîndul ei, amenință siguranța întregului regat și, ca urmare, a noastră, a tuturor. E un farmec de care vei fi auzit - se pare că toată lumea din Sikri știe deja despre el! Forma pe care o ia este cea a apariției așa-zisei prințese ascunse, Qara Koz. Noi, noi ne dăm seama - și aici Măria Eternității ezită, căci ceea ce avea de spus îi știrbea mîndria - că, din motive numai lui știute, împăratul te preferă pe tine altor tovarășii feminine -refuza să spună regine — și sperăm că, înțelegînd pericolul în care se află, vei înțelege care îți este datoria. Ca să fiu clară, vrem să-ți exerciți toate puterile pe care le ai asupra lui, astfel încît să poată fi salvat de acest blestem, de dorința pentru acest demon din iad care a luat formă femeiască, și, ca urmare, am venit ca să te ajutăm învățîndu-te toate mijloacele prin care femeile și-au păstrat dintotdeauna puterea asupra bărbaților, lucruri pe care împăratul, bărbat fiind, nu le știe și n-a avut cum să ți le împărtășească, ție, plămuierea lui oarecum absurdă și, după cît se vede acum, aproape imperceptibilă. Știm că ai citit multe cărți și, fără îndoială, ai învățat cum se cuvine tot ce au ele de spus. Dar acestea sînt lucruri care n-au fost niciodată scrise în cărți, ci s-au păstrat doar în tradiția orală a femeilor și au fost transmise șoptit de la mamă la fiică de cînd e lumea. Fă aceste lucruri și va fi din nou sclavul tău, iar astfel va putea fi împiedicată victoria demonului asupra stăpînului din Fatehpur Sikri.

Căci femeia aceasta este, fără îndoială, o stafie răuvoitoare din trecut, o stafie răzbunătoare care s-a

săturat de lungul său exil și care încearcă să-l absoarbă pe împărat înapoi în timp ca să-l stăpânească și să-l distrugă, ceea ce ne va vătăma pe toți. Și, oricum, ar fi de preferat să fim scutiți, dacă se poate, de a-l vedea pe împăratul Hindustanului, Monarhul Formelor Manifeste și al Realității, Sălășluitoar în Trupul Neîntinat, Stăpîn al Credinței și Cerului, îndrăgostindu-se de fantoma renegatei și decedatei sale stră-mătuși.

— Adu-ți aminte ce s-a întâmplat cu pictorul Dashwanth, a zis regina mamă.

— Exact, a fost de acord Mariam-uz-Zamani. Un artist se poate să-l rătăcim astfel, dar pe Adăpostul Lumii nu-l putem pierde.

Chiar nu o puteau vedea pe femeia căreia îi vorbeau, dar cu toate acestea au fost dispuse să se așeze pe covoarele ei, să se întindă pe pernele ei, să-i bea vinul servit de slujitori și să împărtășească aerului secretele sexuale ale femeilor de-a lungul istoriei. După o vreme s-au oprit, avînd senzația că și-au pierdut mințile, și au început să se comporte ca și cînd ar fi fost singure, doar ele două conversînd una cu alta, vorbind deschis despre lucruri dintotdeauna tainice, rîzînd neputincioase de șocanta comedie a dorinței, de lucrurile absurde pe care și le doreau bărbații și de lucrurile la fel de absurde pe care femeile erau dispuse să le înfăptuiască pentru a le face pe plac, pînă ce s-au dezbrătat de ani și și-au amintit de propria lor tinerețe și de cum li se spusese aceste secrete de către alte femei serioase, înspăimîntătoare, care, la rîndul lor, s-au topit în hohote de rîs amintindu-și cum și lor le fuseseră împărtășite aceste cunoștințe, iar pînă la urmă rîsetele din încăperea au devenit rîsetele a generații de femei și ale istoriei.

Au vorbit astfel preț de cinci ore și jumătate, iar cînd au terminat, s-au gîndit că fuseseră una din cele mai fericite zile din viața lor. Începuseră să nutrească gînduri mai bune față de Jodha decît pînă atunci. Ea era, acum, una dintre ele, făcea parte din ștafeta femeilor; nu mai era doar plămuirea împăratului. În parte, le aparținea și lor.

Se lăsa înserarea. Slujitoarele care aprindeau lumînările în palat au intrat în încăperea cu luminări de camfor în sfeșnice de argint. Făcliile de fier de pe peretele din spate au fost aprinse și semințele de bumbac și petrolul din ele ardeau vesel, astfel că umbrele celor două femei dansau pe jali-wrile de piatră roșie. Apoi, în altă parte a capitalei Sikri, imaginația împăratului, khayal-xA său, s-a schimbat o dată pentru totdeauna și, ca urmare, în Camera Vînturilor, lui Umar Războinicul i s-a tăiat respirația, iar o clipă mai tîrziu Măria Eternității și Măria Conacului au văzut și ele ce văzuse el: nu doar umbra unei a treia femei printre jali-uri, ci silueta concretă a unei femei formîndu-se în văzduh, devenind din ce în ce mai conturată, mai clară, umplîndu-se, pînă ce s-au trezit cu femeia în fața lor, uitîndu-se la ele cu un zîmbet ciudat pe față.

— Tu nu ești Jodha, a zis încet regina mamă.

— Nu, a spus apariția, ai cărei ochi negri scăpărau. Jodhabai a plecat, deoarece împăratul nu mai are nevoie de ea. De acum înainte, eu voi fi tovarășa lui.

Acestea au fost primele cuvinte rostite de fantomă.

În ciuda precauțiilor celor două regine, vestea că regina imaginară Jodhabai fusese înlocuită de stafia lui Qara Koz s-a răspîndit rapid prin oraș. Pentru unii, aceasta a fost dovada supremă că prințesa ascunsă existase cu adevărat, că aparținea lumii concrete și nu celei imaginare, căci o femeie care nu trăise niciodată și murise nu putea avea o fantomă. Pentru alții, așa ceva dădea credibilitate ideii lui Abul Fazi conform căreia împăratul era de natură divină, deoarece acesta avea acum la activ nu doar plămuirea unei femei în întregime imaginare, care putea merge, vorbi și face dragoste în ciuda faptului că nu exista, ci și readucerea din morți a unei femei reale. Multele familii care fuseseră vrăjite de poveștile cu prințesa ascunsă, ce deveniseră rapid basme pe care părinții le spuneau copiilor seara, au fost încîntate de posibilitatea de a o vedea în public. S-au auzit cîteva voci scandalizate care au insistat ca ori de cîte ori ieșea din apartamentele regale ale femeilor să poarte vălul; nerușinarea dezvelită pe care o practicasă pe străzile occidentale nu va fi acceptabilă printre locuitorii cuviincioși ai capitalei mogule.

Lejeritatea cu care a fost primită această întîmplare supranaturală era, bineînțeles, consecința faptului că astfel de întîmplări erau normale pe vremea aceea, pe cînd realul și irealul nu fuseseră încă segregate pentru totdeauna și condamnate să existe separat sub monarhi diferiți și sisteme de legi distincte. Mai surprinzătoare a fost lipsa de compasiune pentru nefericita Jodhabai, abandonată atît de brutal de către împărat, înlocuită atît de umilitor în Camera Vînturilor, chiar sub ochii reginei mame și a reginei soții.

Mulți dintre locuitori își făcuseră o părere proastă despre Jodha din pricina refuzului ei de a ieși vreodată din palat. Pentru aceștia, dezintegrarea ei a fost o pedeapsă binemeritată pentru aroganța sa excesivă și

faptul că nu se putea coborî la nivelul oamenilor de rînd. Qara Koz devenise rapid prințesa poporului, în timp ce Jodha fusese întotdeauna o regină distantă și indife-rentă.

Umar Războinicul i-a relatat toate acestea împăratului, dar a adăugat și un avertisment. Reacțiile erau departe de a fi toate pozitive. În colonia Turani din cartierul persan, precum și în cartierul în care locuiau musulmanii indieni, exista un oarecare grad de neastîmpăr. Printre politeiștii non-islamici, care aveau atît de multe zeități, că nici nu mai puteau fi numărate, nu era mare lucru că mai apăruse o făptură miraculoasă, căci populația divină

era oricum prea numeroasă ca s-o mai poată înțelege -toate cele aveau zei, copacii aveau spirite, la fel și rîurile, și cine mai știe ce altceva, probabil exista chiar și un zeu al gunoiului și un zeu al veceului -, așa că ivirea unui nou spirit nu merita prea multă atenție. În zona monoteistă însă se resimțise un oarecare șoc. Se stîrnise un murmur înăbușit, un murmur pe care numai urechile cele mai fine îl puteau distinge, referitor la sănătatea mintală a împăra-tului. În jurnalul lui Badauni - pe care Umar îl memora în continuare noaptea, în timp ce liderul partidului manqul dormea - fusese ridicată problema blasfemiei; căci dacă se putea oarecum susține că nu exista nici o lege divină împotriva transformării viselor în realitate, astfel că plăsmuirea Jodhei putea scăpa de oprobriu, numai cel Atotputernic avea putere asupra viilor și morților, iar a readuce o femeie din viața de apoi doar pentru desfătarea personală însemna a merge mult prea departe și nu exista nici o scuză pentru așa ceva.

Adeptii lui Badauni începuseră să-și bombănească unul altuia ceea ce Badauni scria în particular.

Bombăneala se făcea pe un ton înăbușit, pentru că, după cum spunea zicala, la curtea Marelui Mogul numai cel slugarnic nu regretă amar. Cu toate acestea, după părerea Război-nicului, existau motive de îngrijorare, pentru că dedesubtul bombănelii înăbușite, la un nivel și mai adînc, el auzise un foșnet mai sumbru, o condamnare mai serioasă a acestei noi relații dintre Akbar și Qara Koz. La acest nivel mai adînc, Umar prinsese niște sunete slabe, sunete care abia dacă îndrăzneau să fie sunete, rostite de buze care abia se mișcau și erau îngrozite la gîndul că prin preajmă s-ar putea afla vreo ureche care ascultă. Aceste vibrații aproape imperceptibile conțineau un cuvînt atît de puternic, încît ar fi putut afecta serios respectul purtat împăratului și poate chiar zgudui tronul.

Acest cuvînt era incest. Iar avertismentul lui Umar a venit la timp, căci curînd după apariția prințesei Qara Koz în Fatehpur Sikri, prințul moștenitor Salim a plecat din capitală și a ridicat stindardul răscoalei în Allahabad, blasfemia și incestul fiind acuzațiile cu care și-a justificat revolta. Răscoala s-a dovedit lipsită de vlagă, chiar dacă Salim reușise să adune o armată de treizeci de mii de oameni. Timp de cîțiva ani a galopat încoace și încolo prin nordul Hindustanului pretinzînd că dorește să-și răstoarne tatăl de la putere, dar n-a îndrăznit nici măcar o dată să îl înfrunte pe marele rege în bătălie. O victorie sinistrală însă tot a dobîndit, cînd a pus la cale cu succes uciderea singurului sfetnic apropiat pe care îl mai avea împăratul și pe care l-a acuzat că i-a viciat mintea tatălui său, că l-a încurajat să comită acte blasfematorii și că l-a făcut să-și întoarcă fata atît de la Dumnezeu, cît și de la Profetul Său Sfînt, precum și că, prin remarcile răuvoitoare pe care le-a făcut tot timpul, l-a montat pe împărat împo-triva prințului Salim, moștenitorul său, fiul său. Abul Fazi a murit într-o ambuscadă, la fel ca și Birbal. Prințul trimisese vorbă unui aliat, Raja Bir Singh Deo Bundela din Orchha, prin al cărui teritoriu călătorea Giuvaierul din Sikri, să îl trimită pe lumea cealaltă, o cerere pe care Raja s-a grăbit să o îndeplinească, decapitîndu-l pe minis-trul neînarmat și trimițîndu-i capul lui Salim în Allahabad, unde acesta, dînd dovadă de obișnuitul său bun-gust și comportament corespunzător, l-a azvîrlit într-o latrină.

Akbar stătea sprijinit de o pernă în Camera Vînturilor, după ce băuse, probabil, prea mult vin, și o asculta pe fantoma de seară a prințesei Qara Koz cîntînd cîntece triste de dragoste și acompaniindu-se la dilruba , cînd Umar Războinicul a intrat și i-a dat vestea morții lui Abul Fazi. Această informație teribilă a avut efectul de a-l readuce pe împărat la realitate. S-a ridicat în picioare și a părăsit de îndată încăperile în care se afla Qara Koz.

— De acum înainte, Umar, a promis el, vom reîncepe să ne comportăm ca un conducător al universului și vom înceta să ne manifestăm ca un băiețandru înamorat, plin de coșuri.

Un prinț nu era legat de legile prieteniei sau răzbu-nării. Un prinț trebuia să se gîndească la binele împărăției sale. Akbar știa că doi dintre cei trei fii ai săi erau incapabili să-i succedă la tron, deoarece erau atît de cufundați în băutură și boală, că ar fi putut chiar să moară. Așa că nu rămînea decît Salim; indiferent ce ar fi făcut, trebuia asigurată continuitatea dinastiei. Așa că Akbar i-a trimis mesageri lui Salim, promițîndu-i că nu se va răzbu- na pe el pentru moartea lui Abul Fazi și declarîndu-i primului său născut iubire veșnică. Salim a înțeles din asta că asasinarea lui Abul Fazi fusese justificată. Acum că

nevăs-tuica aceea obeză fusese îndepărtată, tatăl său își deschise din nou brațele. Salim i-a trimis lui Akbar în dar elefanți, trei sute cincizeci la număr, pentru a-l îmbuna pe Regele Elefant. Apoi a consimțit să se întoarcă la Sikri și, în casa bunicii sale, Hamida Bano, a căzut la picioarele împăratului.

Note:

1. Instrument cu coarde, oarecum asemănător cu sitarul.

Împăratul l-a ridicat pe Salim, și-a luat turbanul și i l-a pus pe cap prințului moștenitor, în semn că nu îi purta pică. Salim a izbucnit în plîns. Era, fără îndoială, un tânăr penibil.

Mentorul lui Salim însă, Baudani, a fost azvîrlit în celula cea mai infectă din temnița cea mai adîncă din Fatehpur Sikri și, în afară de temniceri, nici un bărbat sau femeie nu l-a mai văzut vreodată în viață.

După moartea lui Abul Fazi, împăratul a devenit sumbru. Lui îi revenea sarcina de a rîndui felul în care trebuia să trăiască poporul și își neglijase această îndatorire prea mult timp. A interzis vînzarea de alcool oamenilor de rînd, cu excepția cazului în care era recomandat de doctor. A luat măsuri împotriva roiurilor de prostituate care forfoteau în capitală ca niște lăcuste și a pus să fie toate duse într-o tabără numită Diabolburg, aflată la ceva depărtare, apoi a poruncit ca toți cei care se duceau la diavol să fie obligați să-și dea numele și adresa înainte de a pătrunde în acea zonă. A descurajat consumul de carne de vacă, ceapă și usturoi, dar le-a recomandat oamenilor să mănînce tigri pentru a dobîndi curaj din carnea lor. A decretat că nici o credință religioasă: nu va fi persecutată, indiferent care ar fi fost aceasta, că se puteau construi temple și spăla lingamurile, dar s-a arătat mai puțin tolerant față de bărbi, căci bărbile își trăgeau seva din testicule, de aceea nu le aveau eunucii. A interzis căsătoriile cu minori și a dezaprobat arderea văduvelor și sclavia. Le-a spus oamenilor să nu facă baie după ce au făcut sex. Și l-a convocat pe străin la Anup Talao, ale cărui ape deveniseră agitate și vălurite, deși nu bătea vîntul, un semn care sugera că lucrurile care ar fi trebuit să fie liniștite fuseseră tulburate.

— Te înconjoară încă prea multe mistere, a zis împăratul iritat. Nu ne putem baza pe un bărbat a cărui autobiografie nu se leagă. Așa că spune-ne tot, hai să dăm lucrurile pe față chiar acum, iar apoi vom putea hotărî ce e de făcut cu tine și în ce direcție ți se îndreaptă soarta, în sus, înspre stele sau în jos, înspre țărîină. Totul clar, acum. Nu lăsa nimic pe dinafară. Astăzi e ziua judecării.

— S-ar putea să nu vă convină ce am de spus, sire, a răspuns Mogor dell'Amore, căci e legat de Mundus Novus, Lumea Nouă, și de caracterul haotic al Timpului din acel teritoriu pe jumătate necunoscut.

Dincolo de Ocean, în Mundus Novus, nu puteau fi aplicate legile obișnuite ale spațiului și timpului. În ceea ce privește spațiul, se putea extinde violent într-o zi și micșora a doua zi, astfel că dimensiunile pămîntului păreau sau să se dubleze, sau să se înjumătățească. Diferiți exploratori s-au întors cu relatări radical diferite despre proporțiile lumii noi, caracteristicile locuitorilor săi și felul în care acest nou cvadrant al cosmosului tindea să se comporte. Au existat povești despre maimuțe zburătoare și șerpi lungi ca niște rîuri. Cît despre timp, acesta era complet dereglat. Nu numai că accelera și încetinea complet aleato-riu, existau perioade - deși cuvîntul „perioade” nu era cel mai potrivit pentru a descrie astfel de fenomene — cînd nu curgea deloc. Băștinașii, cei puțini care stăpîneau limbile europene, au confirmat că lumea lor era o lume în care nu se schimba nimic, un loc încremenit, în afara timpului, spuneau ei, și așa le plăcea să fie. Era posibil, și unii filosofi susțineau asta cu tărie, ca exploratorii și coloniștii europeni să fi fost cei care au adus timpul în Mundus Novus, împreună cu tot felul de boli. Acesta era motivul pentru care nu funcționa cum se cuvine. Nu se adaptase încă noii situații. „Cu timpul”, spuneau oamenii din Mundus Novus, „va fi și timp”. Pe moment, însă, trebuia pur și simplu acceptată natura fluctuantă a ceasornicelor din lumea nouă. Cel mai îngrijorător efect al acestei incerti-tudini cronologice era că timpul se scurgea cu viteze diferite pentru diferiți oameni, chiar din cadrul acelorași familii sau gospodării. Copiii îmbătrîneau mai repede decît părinții lor, pînă ce ajungeau să arate mai în vîrstă decît creatorii lor. Unora dintre cuceritori, marinari și coloniști, li se părea că ziua nu are niciodată suficiente ore. Altor li se părea că au tot timpul din lume.

În timp ce-l asculta pe Mogor dell'Amore spunîndu-și povestea, împăratul și-a dat seama că tărîmurile occiden-tale erau exotice și supraréaliste într-o măsură ce nu putea fi înțeleasă de oamenii mai așezați din Orient. Aici, bărbații și femeile munceau din greu, o duceau bine sau rău, aveau parte de morți nobile sau josnice, credeau în religii care dădeau naștere la creații artistice, poetice, muzicale deosebite, precum și la o oarecare alinare și multă confuzie. Pe scurt, vieți omenești normale. Dar în climatele acelea vestice, oamenii păreau predispuși la isterii - cum ar fi, de exemplu, isteria Plîngăreților din

Florența — care dădeau iama prin țările lor ca niște molime și transformau complet totul, fără nici un avertisment. În ultimul timp, dragostea de aur stîrnise un tip special de isterie extremă, care devenise forța ce mîna istoria. Akbar și-a imaginat temple occidentale făcute din aur, cu preoți de aur înăuntru și credincioși de aur venind să se roage, aducînd ofrande de aur pentru a-și îmbuna dumnezeul de aur. Mîncau hrană de aur și beau băuturi de aur, iar cînd plîngeau, pe obrazii strălucitori li se scurgea aur topit. Aurul era cel care îi minase pe marinari și mai la vest, peste Ocean, în ciuda pericolului de a cădea de pe marginea lumii. Aurul și India, pe care o credeau plină de comori fabuloase de aur.

N-au găsit India, dar au dat peste un Occident mai... vestit. În acest Occident mai vestit au găsit aur și au căutat mai departe, au căutat orașe de aur și rîuri de aur și au dat peste ființe chiar mai puțin probabile și impresionante decît ei însisi, oameni ciudați, de neînțeles, înveșmîntați în pene, piei de animal și oase, pe care i-au botezat indieni. Lui Akbar asta i se părea o jignire. Bărbați și femei care aduceau sacrificii umane zeilor lor erau numiți indieni! Unii din acești „indieni” din cealaltă lume nu erau cu nimic mai buni decît niște primitivi; chiar și cei care construiseră orașe și imperii erau cufundați -sau cel puțin așa i se părea împăratului - în filosofii sîngeroase. Dumnezeul lor era pe jumătate pasăre, pe jumătate șarpe. Dumnezeul lor era făcut din fum. Dumnezeul lor era vegetal, un dumnezeu de napi și porumb. Sufereau de sifilis și credeau că pietrele, ploaia și stelele sînt făpturi vii. Ogoarele și le munceau încet, leneș chiar. Nu credeau în schimbare. După părerea categorică a lui Akbar, a-l numi pe acești oameni indieni era o jignire la adresa nobililor bărbați și femei din Hindustan.

Împăratul și-a dat seama că ajunsese la un soi de limită în mintea sa, o graniță dincolo de care empatia și curiozitatea sa nu puteau trece. Era vorba aici de insule care apoi s-au transformat în continente și continente care s-au dovedit a fi doar niște insule. Era vorba de rîuri și jungle, promontorii și istmuri, și să le ia naiba pe toate. Poate că existau hidre în aceste lumi, grifoni sau balauri, păzind mormanele imense de comori despre care se zvonea că se găseau în adîncurile junglelor. Să și le păstreze spaniolii și portughezii liniștiți. Acești străini nesăbuiți începuseră să-și dea seama că nu descoperiseră un drum spre India, ci cu totul altceva, nici Orient, nici Occident, ceva care se întindea între Occident și marele Ocean Indian și legendara insulă a comorilor, Taprobana, și dincolo de acestea, regatele Hindustan, Japonia și China. Descoperiseră că lumea e mai mare decît o crezuseră ei. Akbar le-a urat noroc în rătăcirile lor prin insulele și întinderile de pămînt din Ocean, în călătoriile în care mureau de scorbut, viermi tropicali, malarie, tuberculoză și pian. Împăratul se săturase de ei, de toți.

Și totuși, într-acolo o pornise ea, prințesa delincventă din dinastia lui Timur și Temujin, sora lui Babar, sora Khanzadei, sînge din sîngele lui. Nici o altă femeie din istorie nu mai înfăptuise o călătorie ca a ei. O iubea pentru asta și o admira, dar era, de asemenea, sigur că această călătorie a ei peste ocean era un fel de moarte, o moarte dinainte de moarte, căci și moartea era un voiaj dinspre cunoscut înspre necunoscut. O pornise înspre irealitate, înspre o lume imaginată, pe care oamenii o mai creau încă din vis. Fantasma care bîntuia prin palatul lui era mai aievea decît femeia aceea în carne și oase care renunțase la lumea reală pentru o speranță imposibilă, la fel cum renunțase cîndva la lumea firească a familiei și datoriei pentru opțiunea egoistă a iubirii. Visînd că-și

va găsi drumul înapoi spre punctul de pornire, că va fi reunită cu șinele său dinainte, ea s-a pierdut pentru totdeauna.

Drumul spre răsărit îi era închis. Din pricina piraților, călătoria pe mare era prea riscantă. Înspre lumea otomană și regatul șahului Ismail își arseseră toate punțile. În Khorasan se temea să nu fie prinsă de cel care va fi umplut golul lăsat de Shaibani Han. Nu știa unde e Babar, dar drumul înapoi la el era blocat. În Genova, în casa lui Andrea Doria de pe malul apei, unde îl rugase pe Ago Vespucci să o ducă, a hotărît că nu se putea întoarce pe unde venise. Și nici de rămas nu putea rămîne, temîndu-se de mînia Florenței. Doria, bătrînul lup de mare încărunțit, care a fost complet șocat de noua înfățișare bărbătească a prințe-sei Qara Koz și a Oglinzii sale, dar s-a abținut de la comentarii, le-a primit curtenitor - căci Qara Koz era încă în stare să stîrnească galanterie în bărbați, chiar și în bărbați recunoscuți pentru brutalitatea și insensibilitatea lor - și le-a asigurat că atîta timp cît se aflau sub protecția sa nici un florentin nu le va face rău. Doria a fost cel care a menționat pentru prima dată posibilitatea de a începe o viață nouă dincolo de Ocean.

— Dacă n-aș avea de căsăpit atîția pirați barbari, a zis el, m-ar tenta și pe mine călătoria, s-o pornesc pe urmele faimosului văr al lui signor Vespucci.

Omorîse deja o grămadă de astfel de pirați, iar flota sa personală, formată în mare parte din vase capturate de la corsari, număra acum douăsprezece ambarcațiuni, ale căror echipaje nu erau credincioase nimănui în afară de Doria însuși. Cu toate acestea, nu se mai considera un condotier adevărat, din cauză că nu-l mai interesau bătăliile pe uscat.

— Argalia a fost ultimul, a declarat el. Eu nu sînt decît o rămășiță lichidă.

În timpul liber, cînd nu era prins în vreo bătălie, ducea războaie politice în Genova cu rivalii săi din familiile Adorni și Fregosi, care încercau încontinuu să-l excludă de la putere.

— Dar eu am corăbiile, a zis el și a adăugat, incapabil să se abțină, deși erau femei de față - poate din cauză că femeile erau deghizate în bărbați -, iar ei nici măcar penisuri nu au, nu-i așa, Ceva? Ceva Scorpionul, zdrahonul său de locotenent tatuat, a roșit chiar înainte de a răspunde jenat:

— Așa-i, Amirale, n-am reușit să disting nici unul. Doria și-a dus oaspeții în bibliotecă, unde le-a arătat

ceva ce nici unul dintre ei nu mai văzuse, nici măcar Ago, despre a cărui rudă era vorba: volumul *Cosmographiae Introductio* de călugărul benedictin Waldseemüller de la mănăstirea Sf. Diă-des-Vosges, care era însoțit de o hartă imensă, o hartă care acoperea toată podeaua cînd era deschisă și a cărei denumire era aproape la fel de voluminoasă - *Universalis Cosmographia Secundum Ptholoemaei Traditionem et Americi Vespucii Aliorumque Lustrationes* (Geografia lumii conform tradiției ptolemeice și contri-buțiile lui Amerigo Vespucci și ale altora). Pe această hartă, Ptolemeu și Amerigo erau reprezentați ca niște coloși, ca niște dumnezei privindu-și de sus creația, iar deasupra unui segment mare din *Mundus Novus* apărea cuvîntul America. „Nu văd nici un motiv”, scria Waldseemüller în *Introducerea sa*, „pentru care ar putea fi cineva serios împotriva unui nume derivat din acela al lui Amerigo, descoperitorul, un om de geniu înțelept.”

Citind una ca asta, Ago Vespucci a fost foarte mișcat și și-a dat seama că soarta, sub forma vărului său, îl mînase toate viața înspre lumea nouă, chiar dacă el fusese întotdeauna un retrograd care îl crezuse pe nestăvilitul Amerigo un neguțător de baliverne ale cărui povești despre el însuși trebuiau tratate cu circumspecție. Nu-l știuse pe Amerigo foarte bine și nici nu încercase vreodată să-l cunoască mai bine, căci nu avuseseră multe în comun. Dar călătorul Vespucci era acum un geniu înțelept și își dăduse numele unei lumi noi, ceea ce era demn de respect.

Încetul cu încetul, sfios, agitat și repetînd de multe ori că nu era un călător din fire, Ago a început să discute cu amiralul Doria despre expedițiile de descoperire ale vărului său. Au fost rostite cuvintele Venezuela și Vera Cruz. Între timp, Qara Koz studia harta lumii. Reacționa la numele noi de parcă ar fi auzit o incantație, un farmec care i-ar fi putut îndeplini dorința inimii. A cerut să audă mai multe, tot mai multe. Valparaiso, Nombre de Dios, Cacafuego, Rio Escondido, a zis Ago. Era pe jos, în patru labe, citind. Tenochtitlă, Quetzalcoatl, Tezcatlipoca, Montezuma, Yucatân, a adăugat Andrea Doria, precum și Espanola, Puerto Rico, Jamaica, Cuba, Panama.

— Aceste cuvinte pe care nu le-am auzit niciodată, a spus Qara Koz, îmi arată drumul spre casă. Argalia era mort.

— Cel puțin a murit acasă, apărîndu-și iubirea, a zis Doria pe post de epigraf morocănos și a ridicat un pahar de vin în onoarea lui.

Ago nu era decît un înlocuitor jalnic pentru un asemenea bărbat, dar Qara Koz știa că altceva nu avea. Ago era cel alături de care își va face ultima călătorie, Ago și Oglinda. Aceștia îi vor fi ultimii protectori. De la Doria au aflat despre convingerea majorității marinarilor care se îndreptau înspre vest, precum și a stăpînitorilor Spaniei și Portugaliei, că în curînd avea să fie descoperită o trecere spre India, o rută navigabilă prin întinderile de pămînt ale Lumii Noi către Oceanul Indian. Mulți căutau această trecere mediană cu înfrigurare. Între timp, în coloniile Espanola și Cuba se putea trăi în siguranță, iar colonia cea nouă, Panama, era probabil din ce în ce mai sigură și ea. În aceste locuri indienii erau în cea mai mare parte sub control, un milion în Espanola, peste două milioane în Cuba. Mulți dintre ei erau convertiți la creștinism, chiar dacă nu vorbeau nici o limbă creștină. Coastele erau oricum sigure și se putea pătrunde chiar și în interior. Dacă aveai bani, puteai obține o cabină pe o caravelă care pleca din Cadiz sau Paloș de Moguer.

— Atunci, am să plec, a anunțat prințesa pe un ton serios, și am să aștept. Iar deschiderea spre lumea nouă, pe care o caută atît de mulți bărbați cu atîta înverșunare, va fi cu siguranță găsită. Stătea în picioare cu brațele întinse și fața îi era luminată de o lumină nepămînteană, astfel că lui Andrea Doria i-a părut a fi însuși Hristos, nazarineanul înfăp-tuindu-și minunile, Iisus înmulțind pîinile și peștele

sau sculîndu-l pe Lazăr din morți. Pe chip, Qara Koz avea aceeași expresie încordată pe care o dobîndise în timpul seducției Florenței, întunecată și mai mult de pierderea suferită și de durere. Puterile o părăseau, dar intenționa să și le mai folosească pentru o ultimă dată, așa cum nu mai fuseseră folosite niciodată, și să silească istoria lumii să ia direcția de care avea ea nevoie. Doar prin forța vrăjitoriei și voinței sale, avea să dea naștere aceluși pasaj median. Andrea Doria s-a uitat la tînără femeie în tunica și pantalonii ei de un verde-măsliniu, cu părul scurt, negru, ridicat în jurul capului ca un halou, și a fost copleșit. A căzut în genunchi în fața ei, s-a aplecat să-i atingă cu mîna cizma din piele de căprioară și a rămas așa, cu capul plecat preț de un minut și mai bine. În anii care au urmat, Doria, care a trăit pînă la adînci bătrîneți, s-a gîndit în fiecare zi la ce făcuse și n-a fost niciodată sigur dacă îngenunchease ca să primească o binecuvîntare sau ca să o dea, dacă simțise nevoia să o adore sau să o protejeze, să o admire în ultimele sale clipe de glorie sau să caute să o împiedice să pornească pe calea pieirii. S-a gîndit la Hristos în grădina Ghetsimani și cum trebuie să le fi apărut ucenicilor Săi pe cînd se pregătea să moară.

— Corabia mea vă va duce în Spania, a zis el.

Într-o dimineață învăluită în ceață albă, Cadolin, legendarul vas de luptă pirat, a ridicat ancora de la docul din Fassolo al noului său stăpîn, Andrea Doria, cu trei pasageri și Ceva Scorpionul la cîrmă, fluturînd steagul Genovei, Crucea Sfantului Gheorghe. În timp ce își lua adio, Andrea Doria a reușit să-si controleze emoțiile care îl aduseseră mai înainte în genunchi.

— Biblioteca unui aventurier este puțin folosită, i-a spus el prințesei Qara Koz, dar tu ai dat rost cărților mele.

Avea senzația că, după ce a citit *Cosmographiae Introductio* și a examinat harta imensă a lui Waldseemüller, prințesa a pătruns de fapt în carte, lăsînd în urmă lumea de pămînt, aer și apă și intrînd într-un univers de hîrtie și cerneală, că avea să traverseze oceanul și să ajungă nu în Espanola din *Mundus Novus*, ci în paginile unei povești. Era sigur că n-o va mai vedea niciodată în viață în lumea asta sau în cea nouă, căci moartea îi stătea pe umăr ca un șoim, moartea va călători cu ea o vreme pînă ce își va pierde răbdarea și se va sătura de călătorie.

— Adio, i-a zis ea și a dispărut în ceața albă. După răstimpul convenit, Ceva a adus corabia Cadolin înapoi la Fassolo, arătînd de parcă viața îi fusese golită pentru totdeauna de ultimele rămășițe de bucurie. Aproape doi ani mai tîrziu, Doria a auzit că Magellan descoperise o strîmtoare furtunoasă care le permitea marinarilor noro-coși să treacă pe la marginea de sud a lumii noi. Avea coșmaruri în care se făcea că frumoasa prințesă pierdea în strîmtoarea Magellan împreună cu tovarășii ei. În timpul lungii lui vieți, la Genova n-au ajuns nici un fel de vești sigure despre soarta ei sau despre locul în care s-ar fi aflat. Însă la cincizeci și patru de ani după ce prințesa ascunsă a părăsit Italia, un tînăr vagabond bălai de vreo douăzeci de ani s-a înființat la poarta Vilei Doria, pretinzînd că e fiul ei. Andrea Doria era mort de treisprezece ani și casa se afla acum în proprietatea strănepotului său, Giovanni, prinț de Melfi, fondatorul mării familii Doria-Pamphilii-Landi. Chiar dacă va fi știut vreodată povestea prințesei pierdute din dinastia lui Timur și Temujin, Giovanni o uitase de mult, așa că a pus să-l gonească pe golan de la poarta sa. După aceea, tînărul Niccolo Antonio Vespucci, botezat după cei mai buni prieteni ai tatălui său, a pornit să cutreiere lumea, luînd cîte o corabie încoace și încolo, uneori ca membru al echipajului, alteori ca pasager clandestin fără griji, a învățat multe limbi, a dobîndit o varietate de îndemînări, nu toate aflate în limitele legalității, și și-a făurit propriile povești, povești despre cum a scăpat de canibalii din Sumatra și despre perlele de mărimea unui ou din Brunei și despre cum a fugit de Marele Turc în susul Volgăi pînă la Moscova, în toiu iernii, despre cum a traversat Marea Roșie într-un dhow¹ legat cu sfori, despre poliandria din acea parte a *Mundus Novus* unde femeile aveau cîte șapte sau opt soți și nici un bărbat nu avea voie să se însoare cu o virgină, despre cum a mers în hagi² la Mecca pretinzînd că e musulman și despre cum naufragiase împreună cu marele poet Camoes lîngă gura rîului Mekong, unde a salvat manuscrisul *Lusiadelor* înotînd gol pînă la țarm și ținînd paginile manuscrisului lui Camoes într-o mîină deasupra capului.

Bărbaților și femeilor întîlniți în călătoriile lui le spunea despre el doar că povestea sa era mai ciudată decît oricare din cele pe care le spunea, dar că nu putea fi dezvăluită decît unui singur om din lume, căruia i se va înfățișa într-o bună zi în speranța că i se va da ce i se cuvenea, și că era protejat de o vrajă formidabilă care îi binecuvînta pe toți cei care-l ajutau și îi blestema pe toți cei care îi făceau rău.

— Adăpost al Lumii, simplul adevăr este că, datorită variabilității condițiilor cronologice din *Mundus Novus*, i-a spus el împăratului Akbar lîngă apele lui Anup Talao, adică datorită naturii nestatornicite a

timpului din acele părți, mama mea, seducătoarea, a putut să-și prelungească tinerețea și ar fi trăit probabil trei sute de ani dacă nu s-ar fi descurajat, dacă nu și-ar fi pierdut convingerea că întoarcerea acasă era posibilă și nu s-ar fi lăsat să se îmbolnăvească fatal, astfel ca măcar pe lumea de dincolo să li se alăture membrilor morți ai familiei sale. Pe când își trăia ultimele clipe, pe fereastră a intrat un șoim, care s-a așezat pe patul ei de moarte. A fost ultima sa vrăjitorie, apariția în lumea nouă a acestei păsări mărețe de dincolo de ocean. Când șoimul a zburat înapoi afară pe fereastră, am înțeles cu toții că acela era sufletul ei. Eu aveam nouăsprezece ani și jumătate la moartea ei și, în somn, arăta mai degrabă ca sora mea mai mare decât ca mama mea. Dar tatăl meu și Oglinda au continuat să îmbătrânească normal. Magia ei nu a fost destul de puternică să îi ajute să se împotrivescă forțelor timpului, la fel cum n-a fost destul de puternică să modifice geografia pământului. Nu s-a găsit nici o trecere mediană, astfel că a rămas prizonieră în lumea nouă pînă ce s-a hotărît să moară. Împăratul n-a spus o vorbă. Starea de spirit îi era de nepătruns. Apele bazinului Anup Talao erau în continuare agitate.

Note:

1. Un fel de felucă cu vele triunghiulare, ambarcațiune folosită frecvent în Marea Roșie și Oceanul Indian.

— Deci asta ne ceri să credem, a zis împăratul în cele din urmă, pe un ton grav. Că a știut cum să oprească timpul.

— În propriul ei trup, a răspuns celălalt, și doar pentru ea însăși.

— Așa ceva ar fi, într-adevăr, o reușită cu totul ieșită din comun, dacă ar fi posibilă, i-a spus Akbar și s-a ridicat și a intrat înăuntru.

Akbar și-a petrecut noaptea singur la ultimul nivel al Panch Mahalului, ascultînd întunericul. Nu credea povestea străinului. Avea să-și spună alta mai bună. El era împăratul viselor. Putea să smulgă adevărul din beznă și să-l aducă la lumină. Își pierduse răbdarea cu străinul și rămăsese în cele din urmă - ca întotdeauna - cu el însuși. Și-a trimis imaginația în zbor peste mări și țări, ca pe un porumbel mesager, iar într-un final a venit și răspunsul. Aceasta era de-acum povestea.

Peste douăzeci și patru de ore, l-a chemat pe Vespucci înapoi la Cel Mai Bun Dintre Bazinele Posibile, ale cărui ape se zbciumau încă uluite. Akbar avea o expresie întunecată pe față.

— Domnule Vespucci, a întreat el, îți sînt cunoscute cămilele ? Ai avut ocazia să le observi obiceiurile ?

Vocea îi era adîncă, precum tunetul care bubuia peste apele tulburate ale bazinului. Străinul n-a știut ce să răspundă.

— Ce rost îți are o astfel de întrebare, Jahanpanah ? a întreat el, iar împăratul l-a străfulgerat cu o privire furioasă.

— Nu îndrăzni să ne pui întrebări, domnule. Te întrebăm din nou, există cămile în lumea nouă, cămile precum cele pe care le avem aici în Hidustan, se găsesc cămile printre toți acei monștri și balauri? a întreat Akbar și, văzîndu-l pe celălalt că dă din cap, a ridicat o mîină menită să-l reducă la tăcere și a continuat, vocea devenindu-i din ce în ce mai puternică pe măsură ce vorbea.

— Întotdeauna am fost de părere că libertatea fizică a cămilei le oferă oamenilor o lecție de imoralitate. Căci nimic nu e interzis între cămile. Un pui de cămilă de sex bărbătesc va încerca să se împreuneze cu mama sa la scurt timp după naștere. Un mascul adult nu va avea nici o reținere să-și fecundeze fiica. Nepoți, bunici, surori, frați - cu toții prăzi ușoare cînd o cămilă își caută perechea. Cuvîntul incest n-are nici o noimă pentru acest animal. Noi însă nu sîntem cămile, nu-i așa ? Iar împotriva incestului există interdicții străvechi și cuplurilor care le ignoră li se administrează pedepse grele — pe drept, după cum sperăm că vei fi de acord cu noi.

Un bărbat și o femeie dispar pe o corabie în ceață și își pierd urma într-o lume nouă amorfa^ unde nu-i cunoaște nimeni. În toată lumea, nu se au decît unul pe altul și pe fata slujitoare. Bărbatul e și el slujitor, slujitorul frumuseții, iar pentru el călătoria e din iubire. Ajung într-un loc al cărui nume nu contează, la fel cum nici numele lor nu contează. Anii trec și speranțele li se destramă. Sînt înconjurați peste tot de oameni plini de energie. Sălbăticia de la sud, precum și cea de la nord sînt îmblînzite încetul cu încetul. Acelei mase primordial neclintite i se dau legi, formă, chip, dar urmează să fie un proces îndelungat, încetul cu încetul, cucerirea face progrese. Se înregis-trează avansări, retrageri, avansări din nou, mici

victorii, mici înfrîngeri, iar apoi cîștiguri mari. Nimeni nu se întrebă dacă este un proces bun sau rău. O astfel de întrebare nu este legitimă. Se înfăptuiește lucrarea lui Dumnezeu și, pe Ungă asta, se extrage și aur. Cu cît se întetește mai mult zarva din jurul lor, cu cît sînt mai dramatice victoriile, mai groaznice înfrîngerile, mai sînge-roase răzbunările lumii vechi asupra celei noi, cu atît devin ei mai încremeniți, cele trei făpturi lipsite de impor-tanță, bărbatul, femeia, slujitoarea. Cu fiecare zi, cu fiecare lună, cu fiecare an, ei devin din ce în ce mai mărunți și mai puțin însemnați. Apoi lovește boala și femeia moare, dar lasă în urmă un copil, o fetiță.

Bărbatul nu mai are nimic pe lume de-acum în afară de copil și de slujitoare, oglinda soției sale moarte. Copilul îl cresc împreună. Angelica. Fetița fermecată. Numele servitoarei a devenit de asemenea Angelica. Bărbatul o

urmărește pe copilă cum crește și se transformă într-o a doua oglindă, imaginea mamei sale, leit mama sa. Pe măsură ce îmbătrînește, slujnica vede asemănarea tulbu-rătoare în fata care crește, vede cum renaște trecutul și mai vede și dorința din ce în ce mai mare a tatălui. Cît de singuri sînt, ei trei, în lumea aceasta care nu și-a dobîndit încă pe deplin forma, în care vorbele pot însemna orice-ți dorești să însemne, la fel și faptele; în care noile vieți trebuie croite cum se poate. Bărbatul și slujitoarea sînt complici, căci pe vremuri aveau obiceiul de-a face dragoste, toți trei la un loc, și le e dor de cea dispărută. Viața cea nouă, viața reîncarnată, crește și umple golul din locul pe care-l ocupase cîndva viața cea veche.

Angelica, Angelica. La un moment dat, limba pe care o folosesc se schimbă, la un moment dat, anumite cuvinte își pierd înțelesul, cuvîntul „tatău, de exemplu, e uitat, la fel și cuvintele „copila meu. Trăiesc într-o stare primordială, o stare binecuvîntată, într-un Eden în care fructul din copac nu a fost încă mîncat și nu se știe despre bine și rău. Tînăra crește între bărbat și slujitoare, iar ce se întîmplă între ei se întîmplă firesc, pare inocent și ea e fericită. E o prințesă de sînge nobil, din dinastia lui Timur și Temujin, și o cheamă Angelica, Angelica. Într-o bună zi se va descoperi o trecere și, împreună cu iubitul ei soț, ea va intra în împărăția ei. Pînă atunci le rămîne căminul lor invizibil, viețile lor anonime, precum și acest pat în care se mișcă, atît de plăcut, atît de des, atît de îndelungat, ei trei, bărbatul, slujitoarea și fata. Apoi se naște un copil, copilul lor, odrasla a trei părinți, un băiat cu păr bălai ca al tatălui său. Bărbatul își botează copilul după prietenii săi cei mai buni. Cîndva au fost trei prieteni. El are senzația că, aducîndu-le numele peste ocean, i-a adus și pe ei. Fiul său este reîncarnarea prietenilor săi. Anii trec. Fata se îmbolnăvește din motive necunoscute. Ceva nu e în regulă cu viața ei. Ceva îi tulbură sufletul. Începe să delireze. Cine e ea, întrebă tînăra. În ultima conversație pe care o are cu fiul său, ea îl îndeamnă să-și găsească familia, să i se realătore și să rămînă veșnic alături de adevăratul său sine, de ceea ce este el, să nu mai plece, să n-o mai pornească în lume de dragul iubirii sau al aventurii sau al lui însuși. El e prinț de sînge împărătesc din dinastia mogulă. Trebuie să meargă și să-și spună povestea. Pe fereastră intră un șoim și apoi iese cu sufletul ei. Tînărul cu păr bălai se duce în port să caute o corabie. Bătrînul și slujnica rămîn. Ei nu mai au nici o însemnătate de-acum. Au înfăptuit ce-au avut de înfăptuit.

— Nu așa s-au întîmplat lucrurile, a spus Mogor dell'Amore. Mama mea a fost Qara Koz, sora bunicului vostru, marea vrăjitoare care a învățat cum să oprească timpul.

— Nu, a spus împăratul Akbar. Nu e adevărat.

Domnița Man Bai, nepoata lui Mariam-uz-Zamani, sora lui Raja Man Singh, s-a măritat cu prințul moștenitor Salim, iubitul ei de multă vreme, la data precizată de astrologii de la curte, cincisprezece ale celei de-a două-sprezecea luni, Isfandarmudh, a celui an, conform noului calendar solar introdus de împărat, care era treisprezece februarie, la palatul-fortăreață al familiei ei din Amer, în prezența Maiestății Sale, padișahul Akbar, Adăpostul Lumii. Cînd s-a aflat singură cu soțul ei în noaptea nunții lor, după ce au fost întinse alifiile obișnuite și membrul prin-țului a fost masat, mireasa a pus două condiții înainte să-i dea voie s-o penetreze.

— în primul rînd, a zis ea, dacă o mai vizitezi vreodată pe curva aia de Schelet, ai face bine să începi să dormi cu penisul îmbrăcat în armură în fiecare noapte, căci nu vei ști care va fi noaptea răzbunării mele. Și în al doilea rînd, trebuie să te ocupi de străinul cu păr blond, iubitul infect al Scheletului, căci atîta timp cit acesta se află în Sikri, tatăl tău ar putea să se dovedească destul de nebun să-i dea ceea ce îți aparține ție de drept.

După evenimentele de lîngă Anup Talao, împăratul renunțase la ideea de al ridica pe Niccolo Vespucci la rangul de farzand sau fiu onorific. Ferm convins - și ușor dezgustat - de corectitudinea versiunii lui la

povestea străinului, Akbar a ajuns la concluzia că un astfel de copil, odrasla unei legături imorale, nu putea fi recunoscut ca membru al familiei regale. În ciuda nevinovăției evidente a lui Vespucci în această privință și a faptului că, fără îndoială, nu își cunoștuse adevăratele origini, și indiferent de cât de mari îi erau farmecele sau talentele, acel unic cuvânt - incest - era suficient pentru a-l ostraciza. Cu siguranță că o asemenea persoană capabilă își putea găsi o slujbă în Sikri, dacă voia, și împăratul însuși poruncise să i se caute și să i se ofere de lucru, dar intimitatea lor trebuia să ia sfârșit. Ca și când ar fi confirmat înțelep-ciunea acestor hotărâri, apele din Anup Talao au revenit la calmul lor obișnuit. Niccolò Vespucci a fost informat de Umar Războinicul că i se permitea să rămână în capitală, dar trebuia să înceteze imediat să mai folosească porecla de „Mogor dell'Amore". Trebuia, de asemenea, să înțeleagă că accesul neîngrădit la împărat de care se bucurase era și el de domeniul trecutului.

— De azi înainte, i-a comunicat Umar, vei fi considerat un om de rînd.

Setea de răzbunare a prinților nu cunoaște limite. Nici măcar această serioasă cădere în dizgrație a lui Vespucci nu a mulțumit-o pe domnița Man Bai. „Dacă mintea împăra-tului poate face atît de ușor trecerea de la afecțiune la respingere", s-a gîndit ea, „atunci se poate răzgîndi la fel de repede". Atîta timp cît străinul rămînea în capitală, succesiunea la tron a prințului Salim nu era garantată. Dar, spre marea ei frustrare, prințul moștenitor n-a ridicat un deget împotriva dizgrațiatului său rival, care refuzase postul funcționăresc pe care i-l găsiseră angajații lui Akbar. preferind să rămînă la Casa lui Skanda împreună cu Scheletul și Salteaua și să se dedice plăcerilor oaspeților ei. Man Bai și-a arătat disprețul.

— Dacă ai fost în stare să omori un om mare precum Abul Fazi fără cea mai mică remușcare, ce te oprește să te ocupi de acest pește? a vrut ea să știe.

Dar Salim se temea să-și supere tatăl, așa că s-a abținut să acționeze. Apoi Man Bai i-a dăruit un fiu, pe prințul Khusraw, ceea ce a schimbat lucrurile.

— Acum trebuie să protejezi și viitorul moștenitorului tău, nu doar pe al tău, a spus domnița Man Bai, iar de data aceasta Salim n-a mai avut ce spune.

După care a murit Tansen. Muzica vieții a tăcut.

Împăratul a dus trupul neînsuflețit al prietenului său înapoi în Gwalior, orașul de baștină al acestuia, unde l-a îngropat lîngă altarul maestrului său, fachirul Sheikh Mohammed Ghaus, și s-a întors la Sikri devastat. Una cîte una, luminile strălucitoare i se stingeau. Poate că îl nedreptățise pe mogulul lui din flori, s-a gîndit el pe drumul de întoarcere, iar moartea lui Tansen îi fusese pedeapsa. Un om nu era responsabil pentru păcatele părin-ților săi. În plus, Vespucci își dovedise loialitatea față de împărat prin faptul că refuzase să plece. Așa că nu era pur și simplu un oportunist călător. Venise ca să rămînă. Trecuseră mai bine de doi ani lungi. Poate venise momentul să-l reabiliteze. Pe cînd alaiul împăratului trecea prin dreptul turnului Hiran Minar, pornind-o pe deal în sus către palat, Akbar s-a hotărît să trimită un mesager la Casa lui Skanda și să îi ceară străinului să se prezinte a doua zi dimineța pe terenul de pachisi.

Domnita Man Bai își crease o rețea de informatori în toate colțurile orașului tocmai pentru o astfel de eventualitate, așa că, la mai puțin de o oră de la sosirea mesagerului la Casa lui Skanda, soția prințului moște-nitor fusese informată de schimbarea de atitudine a împăratului. S-a dus imediat la soțul ei și l-a certat, așa cum o mamă își ceartă copilul neascultător.

— În noaptea asta, i-a spus ea, trebuie să-i vii de hac individului.

Setea de răzbunare a prinților nu cunoaște limite.

La miezul nopții, împăratul stătea tăcut în vîrfurile Panch Mahalului și se gîndea la noaptea de pomină în care Tansen cîntase deepak raag-vl la Casa lui Skanda și dăduse foc nu numai lămpilor cu petrol, ci și lui însuși. Chiar în momentul în care această amintire i-a venit în minte, o flacără puternică a izbucnit în depărtare, la malul apei de la poalele dealului, iar după o clipă de confuzie, în care nu-și putea da seama ce se întîmplă, înțelese că era o casă care ardea în întuneric. Casa lui Skanda arsesese pînă la temelii și cînd, la scurt timp, a aflat asta, împăratul a avut un scurt moment de panică, întrebîndu-se dacă nu cumva focul din mintea sa îl cauzase pe celălalt, mai ucigaș. Ii cuprinsese durerea la gîndul că

Niccolo Vespucci era mort. Dar cînd au fost cercetate ruinele fiimegînde, nu s-a găsit nici urmă din trupul străinului. Și nici cadavrele Scheletului și Saltelei nu se aflau printre rămășițele carbonizate; mai mult, se părea că toate doamnele din casă, precum și clienții lor scăpaseră. Domnița Man Bai nu era singura persoană din Fatehpur Sikri care își ținea o ureche prevăzătoare lipită de pămînt. Scheletul se temea de prea mult timp de fosta ei stăpîină.

Cînd a auzit de dispariția străinului, de felul misterios în care se făcuse nevăzut din mijlocul unei case în flăcări — fapt din cauza căruia mulți dintre locuitorii capitalei au început să vorbească despre el ca despre un vrăjitor — împăratul s-a temut de ce e mai rău. „Acum vom afla”, s-a gîndit el, „dacă toată vorbăria aceea despre blesteme a avut vreun fundament.”

În dimineața de după incendiu, vasul transportator de gheață Gunjayish a fost găsit scufundat intenționat la capătul celălalt al lacului, cu o gaură mare în chilă făcută de un topor furios. Niccolo Vespucci, mogulul din flori, plecase pentru totdeauna, evadînd într-o barcă și nu prin vrăjitorie, și le luase pe cele două femei cu el. Încărcătura de gheață a sosit din Cașmir și nu era nici un vas care s-o transporte la Sikri, pe celălalt mal al lacului. Au fost nevoiți să întrebuițeze mai luxoasele ambarcațiuni regale pentru pasageri, Asayish și Arayish, și pînă și micul schif Farmayish a fost încărcat pînă la refuz cu blocuri de gheață. „Ne pedepsește cu apă”, s-a gîndit împăratul. „Acum, că a plecat, ne va face să fim însetați după prezența lui.” Cînd, la insistențele domniței Man Bai, prințul Salim a venit să acuze trioul dispărut că și-ar fi incendiat propria casă, împăratul i-a văzut fiului său vinovăția pe frunte ca un semnal luminos, dar n-a zis nimic. Ce-a fost a fost. A dat ordin ca străinul și femeile sale să fie lăsați să plece. Nu va pune să fie urmăriți și aduși înapoi ca să fie trași la răspundere pentru vasul scufundat. Lasă-i să se ducă. Le dorea numai bine. Un bărbat într-o haină cu romburi de piele multicolore, o femeie subțire ca o lamă de cuțit și una umflată ca un balon. Dacă lumea era dreaptă, avea să se găsească un colțșor liniștit chiar și pentru niște oameni ca ei trei, care-și găseau cu greu locul. Po-vestea lui Vespucci se sfîrșise. Acesta trecuse pe pagina albă de după ultima pagină, dincolo de anluminurile de pe marginile lumii reale, și intrase pe tărîmul celor nemorți, acele biete suflete ale căror vieți se termină înainte să-și dea ultima suflare. De pe malul lacului, împăratul i-a urat mogulului din flori o viață de apoi blîndă și un final fără dureri; și s-a întors.

Pe Man Bai o înfuriase caracterul neterminat al celor întîmplate și urla în zadar după sînge.

— Trimite oameni după ei să-i omoare, a țipat ea la soțul ei, dar el a redus-o la tăcere și, pentru prima dată în penibila-i viață, a lăsat să se vadă o frîntură din excele-rentul rege care urma să devină.

Evenimentele zilelor recente îl tulburaseră profund și luau naștere în el lucruri noi, acele lucruri care aveau să-i permită să-și lase în urmă tinerețea impulsivă și să devină un om rafinat și cult.

— Am terminat-o cu omorîtul, a zis el. De acum înainte, voi socoti mai nobil a salva o viață decît a o distruge. Să nu mai îmi ceri niciodată să comit o astfel de greșeală.

Schimbarea de atitudine a prințului moștenitor venea prea tîrziu. Nimicirea capitalei Fatehpur Sikri începuse. În dimineața următoare, zgomotele panicii s-au înălțat devreme înspre dormitorul împăratului și, după ce a coborît dealul și a trecut de zarva de la instalațiile hidraulice și de hărmălaia și mai mare din interiorul și din jurul caravanseriului, Akbar a văzut că se întîmplase ceva cu lacul. Încet, de la o clipă la alta, retrăgîndu-se în ritmul pașilor unui om, apa dispărea. A trimis după inginerii-șefi ai orașului, dar aceștia n-au fost în stare să explice fenomenul. „Lacul ne părăsește”, țipau oamenii, lacul auriu dătător de viață, pe care cîndva un călător sosind la apus îl luase drept o mare de aur topit. Fără lac, blocurile de gheață din Cașmir nu puteau aduce apa rece de munte la palat. Fără lac, locuitorii care nu își puteau permite gheața din Cașmir nu aveau nimic de băut, nici cu ce să se spele sau să gătească, iar copiii lor aveau să moară în curînd. Arșița zilei se întetea. Fără lac, orașul nu era decît o pleavă pârjolită și scorjotă. Apa se retrăgea în continuare. Moartea lacului însemna și moartea capitalei Sikri.

Fără apă nu sîntem nimic. Pînă și de un împărat s-ar alege de îndată praful dacă ar fi lipsit de apă. Apa este adevăratul monarh și noi toți sîntem sclavii săi.

— Evacuați orașul, a poruncit împăratul Akbar.

Împăratul a fost convins pentru tot restul vieții că fenomenul inexplicabil al dispariției lacului din Fatehpur Sikri fusese isprava străinului pe care îl îndepărtase pe nedrept, pe care nu se hotărîse să-l ia înapoi la pieptul lui decît mult prea tîrziu. Mogulul din flori luptase împotriva focului cu apă și biruise. A

fost înfrîngerea cea mai devastatoare a lui Akbar; dar nu era o lovitură fatală. Mogulii mai fuseseră nomazi și înainte și puteau deveni nomazi din nou. Armata de corturi își aduna deja rîndurile, acei două mii cinci sute de artiști ai caselor pliante, împreună cu cămilele și elefanții lor, se pregăteau să o pornească în marș oriunde ar fi poruncit împăratul și să-și ridice pavilioanele de pînă oriunde ar fi hotărît el să se odihnească. Imperiul lui era prea imens, buzunarele îi erau prea adînci, armata prea puternică pentru a fi distruse de o singură lovitură, fie ea și o lovitură puternică precum aceasta. În Agra din apropiere se găseau palate și un fort. În Lahore, altul. Bogățiile mogulilor erau incomensurabile. Trebuia să abandoneze Sikri, trebuia să-și lase iubitul oraș roșu de umbre și fum singur într-un loc devenit dintr-o dată uscat, ca un simbol al efemerității tuturor lucrurilor, al rapidității cu care o schimbare le poate dovedi pînă și pe cele mai puternice popoare și pe cei mai tari oameni. Cu toate acestea, el va supraviețui. Asta însemna să fii prinț - să fii în stare să treci peste meta-morfoze. Și cum un prinț nu era decît o amplificare a supușilor săi, un om ridicat la ranguri aproape divine, rezulta că asta însemna și să fii om. Să treci peste metamorfoze și să mergi mai departe. Curtea se va muta și mulți dintre servitori și nobili se vor alătura, dar pentru țărani nu era loc aici, în această ultimă caravană care va pleca din caravanserai. Pentru țărani nu era decît ce avea să fie întotdeauna: nimic. Se vor împrăștia în imensitatea Hindustanului și era treaba lor cum vor supraviețui. Cu toate acestea, nu se răscoală și nu ne măcelăresc, s-a gîndit împăratul. Își acceptă soarta umilă. Cum se poate una ca asta? Cum se poate așa ceva? Ne văd că îi abandonăm și ne servesc în continuare. Și acesta este un mister.

Pregătirile pentru marea strămutare au durat două zile. Aveau apă suficientă pentru două zile. La sfîrșitul acestui răstimp, lacul se golise și acolo unde strălucise cîndva apa aceea dulce, nu mai rămăsese decît o adîncitură mocirloasă. Pînă și noroiul se va usca și se va întări peste alte două zile. A treia zi, familia regală și curtenii au pornit-o pe drumul spre Agra, împăratul călărindu-și semeț armăsarul, reginele strălucitoare în lecticile lor. În urma alaiului regal veneau nobilii, iar după ei cavalcada imensă a servitorilor și supușilor lor. În coadă veneau căruțele trase de boi în care muncitorii calificați își încărcaseră bunurile. Măcelarii, brutarii, zidarii, curvele. Pentru astfel de oameni se găsea întotdeauna un loc. Deprinderile erau transportabile. Pămîntul, însă, nu. Țăranii, parcă legați cu funii de pămîntul fierbinte și muribund, au privit alaiul îndepărtîndu-se. Apoi, părăind hotărîți să-și ofere o noapte de plăcere înainte de nefericirea restului vieții, mulțimile abandonate au urcat dealul spre palate. În noaptea aceasta, pentru o singură noapte, oamenii de rînd puteau să joace pachisi cu piese umane în curtea regală și să stea ca niște regi în vîrfurile marelui copac de Piatră din Casa Audiențelor Private. În noaptea aceasta, un țăran se va așeza la cel mai înalt nivel din Panch Mahal și va fi monarhul a tot ce vedea cu ochii. În noaptea aceasta, dacă aveau chef, puteau dormi în dormitoarele regale.

Mîine, însă, vor trebui să găsească soluții ca să nu moară.

Unul dintre membrii curții regale nu mai apucase să plece din Fatehpur Sikri. După incendiul de la Casa lui Skanda, domnița Man Bai a fost cuprinsă de o stare de tulburare mentală, la început țîpînd și urlînd că vrea sînge, iar apoi, după ce a fost pusă la punct de prințul Salim, căzînd într-o stare de melancolie profundă - o durere stridentă redusă brusc la tăcere. Odată cu moartea orașului Sikri, s-a sfîrșit și viața ei. În agitația acelor ultime zile, copleșită probabil de sentimente de vinovăție, de responsabilitatea pe care o avea pentru moartea capitalei imperiului, a găsit un moment de singurătate și, într-un ungher din palat, cînd nici una dintre servitoare nu se afla prin preajmă, a înghițit opiu și a murit. Ultimul lucru pe care prințul Salim l-a avut de făcut înainte de a se alătura îndurerat tatălui său în fruntea marelui exod a fost să-și îngroape soția iubită. Astfel, povestea lungii dușmăнії dintre Man Bai și Schelet a luat un tragic sfîrșit.

Iar cînd a trecut călare pe lîngă craterul unde se aflase lacul dătător de viață din Sikri, Akbar a înțeles în ce consta, de fapt, blestemul făcut asupra sa. Viitorul fusese blestemat, nu prezentul. În prezent era invincibil. Putea să construiască zece alte orașe ca Sikri dacă avea chef. Dar cînd nu va mai fi, tot ce gîndise, tot ce se străduise să facă, filosofia sa și felul de a fi, toate se vor evapora precum apa. Viitorul nu avea să fie ceea ce sperase el, ci un tărîm arid, dușmănos și potrivnic, în care oamenii vor supraviețui cum pot și își vor urî vecinii, își vor dărîma locașurile de cult și se vor omorî din nou unii pe alții în patima renăscută a mării lupte căreia el încercase să-i pună capăt pentru totdeauna - lupta pentru Dumnezeu. Brutalitatea - nu civilizația - va domni în viitor.

„Dacă asta e lecția pe care mi-o dai, mogul din flori”, i s-a adresat el în sinea lui străinului plecat, „atunci numele pe care ți l-ai ales e fals, căci în acest scenariu al lumii nu există nici urmă de dragoste.”

Dar în noaptea aceea a fost vizitat în cortul său de brocart de prințesa ascunsă, Qara Koz, frumusețea-i

arzînd ca o flacăra. Nu era făptura cu păr scurt și aspect bărbătesc în care se transformase pentru a scăpa din Florența, ci prințesa ascunsă în toată splendoarea ei tinerească, aceeași ființă irezistibilă care îl fermecase pe șahul Ismail al Persiei și pe Argalia Turcul, ienicerul florentin, Mînuitorul Lăncii Fermecate. În noaptea aceea a retragerii I u i Akbar din Sikri, ea i-a vorbit pentru prima dată. 7V-et înșelat, a apus ea, asupra unui lucru.

Ea a fost stearpă Pusese iubita unui rege și a unui mare războinic și na avut nici un copil de la nki mul. Așa că nu dăduse naștere unei fete în lumea nouă. Ea nu avnsrs. nici un copil

Cine era atunci mama străinului, a întrebat Akbar mirat Broderiile cu oglinzi de pe pereții cortului de brocart captau licărirea luminărilor și reflexiile îi dansau împă-ratului În ochi Am avut o Ogtindă, a spus prințesa ascunsă. Mi-a semănat ca și ctnd ar fl fbat propriul meu chip oglindit te apă, ca și ctnd ar fi fost ecoul vocii mele. Am împărțit totul inclusiv bărbații. Dar a fost ceva ce ea a putut fi și eu n-am putut deveni niciodată. Eu am fost o prințesă, dar ea a devenit mamă.

Restul a fost. tn mare, cum ti ai imaginat, a tis Qara KAs. Fiica Oglinzii a fbat oglinda mamei ei și a femeii a cărei oglinzi Oglinda fusese și au fost și mc e ade-vărat. Femeia care ae află acum În fața ta,, pe care ai readus-ă la viață, a fost prima. După aceea. Oglinda și-a crescut copila ftdnd-o să creadă că era ceea ce nu era de fapt, și anume femeia pe care mama fetei a reflectat-o și a iubit-o cîndva. Contopirea general pierderea cuvîntelor tată și fiică, înlocuirea altor cuvinte incestuoase; precum și ce ai visat ci a Acut tatii ei - da, așa a fost Tatii care a devenit soțul ei Cnma împotriva naturii a fost comisă, dar nu de mine, și nici un copiii al meu nu a fost astfel pîngănt Născută din picat, a murit tînăra. fără ai știe dne este. Da. Angelica, Angelica. Așa a che-mat-o. Înainte ai moară și-a trimis fiul si te găsească și si ceară ceea., ce nu i se cuvenea. Nelegiuții n-au scos o vorbă la cipittul ei, dar ctnd Oglinda și etipinul ei s-au tnftțșat înaintea Dumnezeului lor toate faptele le-au fost cunoscute.

Așa că acesta e adevărul. Niccolo Vespucci, crescut să creadă că fusese născut de o prințesă, era de fapt copilul unei Oglinzi. Atît el, cît și mama lui au fost nevinovați de orice înșelătorie. Ei au fost cei înșelați.

Împăratul a tăcut, gîndindu-se la nedreptatea pe care

o făcuse și pentru care pedeapsa fusese distrugerea capi-talei sale. Blestemul inocenților căzuse asupra celor vino-vați. Smerit, și-a plecat capul. Qara Koz, prințesa ascunsă, domnița Ochi Negri, a venit și s-a așezat la picioarele sale și i-a atins ușor mîna. Noaptea a trecut în zbor. începea o nouă zi. Trecutul n-avea nici o noimă. Nu exista decît prezentul și ochii ei. Sub farmecul lor irezistibil, generațiile se estompau, se contopeau, se dizolvau. Dar ea îi era interzisă. Nu, nu, nu putea să-i fie interzisă. Cum putea fi ceea ce simțea el o crimă împotriva naturii ? Cine ar fi îndrăznit să-i interzică împăratului ceva ce el însuși își permitea ? El era arbitrul legii, întruparea legii, iar în inima sa nu exista nici o crimă.

O înviase din morți și îi dăduse libertatea celor vii, îi dăduse libertatea de a alege și de a fi aleasă, iar ea îl alesese pe el. Ca și cînd viața ar fi fost un rîu și oamenii pietrele de pe fundul rîului pe care îl puteai trece, ea traversase anii lichizi și se întorsese să-i ia în stăpînire visele, uzurpînd locul unei alte femei în khayal-ul lui, în imaginația sa divină, atotputernică. Poate că el nu-și mai era propriul stăpîn. Dar dacă se plictisea de ea? Nu, nu se va plictisi niciodată de ea. Dar oare ar fi putut, la rîndul ei, să fie alungată sau numai ea hotăra dacă voia să stea sau să plece?

— M-am întors totuși acasă, i-a spus ea. Mi-ai dat voie să mă întorc și iată-mă la capătul călătoriei mele. Iar acum, Adăpost al Lumii, sînt a ta.

Pînă ce nu vei mai fi, s-a gîndit Conducătorul Atotpu-ternic. Pînă ce nu vei mai fi, iubirea mea.

Sfârșit...

Bibliografie

Cărți

- Ady, Cecilia M., *Lorenzo de' Medici and Renaissance Italy*. Londra : The English University Press Ltd, 1960. Alberti, Leon Battista, *The Family in Renaissance Florence*. Columbia, S.C.: University of South Carolina Press, 1969. Anglo, Sydney, *The Damned Art: Essays in the Literature of Witchcraft*. Boston: Routledge & Kegan Paul, 1977. Ariosto, Ludovico, *Orlando Furioso*. New York: Oxford University Press, 1966.
- Birbari, Elizabeth, *Dress in Italian Painting 1460-1500*. Londra: John Murray, 1975. Boiardo, Matteo, *Orlando Innamorato*. West Lafayette, IN: Parlor Press, 2004. Bondanella, Peter, ed., trad. Mark Musa, *77ie Portable Machiavelli*. New York: Penguin, 1979. Brand, Michael, and Lowry, Clenn, ed., *Fatehpur-SikrL Bombay*: Marg Publications, 1987. Brebner, John Bartlet, *The Explorers of North America: 1492-1806*. Londra: A. & C. Black, 1933. Brown, Judith and Davis, Robert, *Gender and Society in Renaissance Italy*. Londra, New York: Longman, 1998. Brucker, Gene., ed., *The Society of Renaissance Florence: A Documentary Study*. Toronto: University of Toronto Press, 2001.
- „Sorcery in Early Renaissance Florence". *Studies in the Renaissance*, Voi. 10 (1963), pp 7-24.
- Renaissance Florence*. Berkeley: University of California Press, 1969.
- Giovanni and Lusanna: *Love and Marriage in Renaissance Florence*. Berkeley: University of California Press, 1986. Burckhardt, Jacob, *The Civilization of the Renaissance in Italy*.

Voi. I. New York: Harper & Row, 1958. Burke, Peter, *The Italian Renaissance: Culture and Society in Italy*. Ed. a II-a, Princeton, NJ: Princeton University Press, 1986.

The Renaissance. New York: Barnes & Noble, 1967.

Burton, Sir Richard, *The Illustrated Kama Sutra*. Middlesex, UK: Hamlyn Publishing Group, 1987. Calvino, Italo, trad. George Martin, *Italian Folktales*. New York: Harcourt Brace Jovanovich, 1980. Camporesi, Piero, *The Magic Harvest: Food, Folklore and Society*. Cambridge, UK: Polity Press, 1993. Cassirer, Ernest, ed., *The Renaissance Philosophy of Man*. Chicago: The University of Chicago Press, 1948. Castiglione, Baldesar, trad. George Bull, *The Book of the Courtier*. New York: Penguin, 1967. Cohen, Elizabeth S., și Cohen, Thomas V., *Daily Life in Renaissance Italy*. Westport, CT: The Greenwood Press, 2001. Collier-Frick, Carole, *Dressing Renaissance Florence*. Baltimore: Johns Hopkins University Press, 2002. Creasy, Sir Edward S., *History of the Ottoman Turks from the Beginning of Their Empire to the Present Time*. Ann Arbor, MI: UMI, Out-of-Print Books on Demand, 1991. Curton, Philip D., *Cross-Cultural Trade in World History*. New York: Cambridge University Press, 1984. Dale, Stephen Frederic, *Indian Merchants and Eurasian Trade, 1600-1750*. New York: Cambridge University Press, 1994. Dalu, Jones, ed., *A Mirror of Princes: The Mughals and the Medici*. Bombay: Marg Publications, 1987. Dash, Mike, *Tulipomania*. New York: Random House, 2001. De Grazia, Sebastian, *Machiavelli in Hell*. Hertfordshire, UK: Harvester Wheatsheaf, 1989. Dempsey, C, *The Portrait of Love: Botticelli's Primavera and Humanist Culture at the Time of Lorenzo the Magnificent*. Princeton, NJ: Princeton University Press, 1992.

Dubreton-Lucas, J., *Daily Life in Florence in the Time of the Medici*. New York: The Macmillan Company, 1961. Eraly, Abraham, *Emperors of the Peacock Throne: The Age of the Great Mughals*. New Delhi: Penguin Books India, 2000. Fernandez-Armesto, Felipe, *Amerigo: The Man Who Gave His Name to America*. New York: Random House, 2007. Findly, Ellison B., „The Capture of Maryam-uz-Zamani's ship : Mughal women and European traders". *Journal of the American Oriental Society* yt Voi. 108, Nr. 2 (Apr., 1988). Finkel, Caroline, *Osman's Dream: The Story of the Ottoman Empire 1300-1923*. Londra: John Murray, 2005. Gallucci, Mary M., „«Occult» Power: The Politics of Witchcraft and Superstition in Renaissance Florence". *Italica* Voi. 80, (primăvara, 2003), pp.1-21. Gascoigne, Bamber, *The Great Mughals: India's Most Flamboyant Rulers*. Londra: Constable & Robinson, 2002. Goodwin, Godfrey, *The Janissaries*. Londra: Saqi Books, 1997. Goswamy, B.N. and Smith, Caron, *Domains of Wonder: Selected Masterworks of Indian Painting*. San Diego, CA: San Diego Museum of Art, 2005. Grimassi, Raven, *Italian Witchcraft: The Old Religion of Southern Europe*. Woodbury, Minnesota: Llewellyn Publications, 2006. Gupta, Ashin Das și Pearson, M.N., ed., *India and the Indian Ocean, 1500-1800*. Calcutta: Oxford University Press, 1987. Hale, J.R., *Florence and the Medici: The Pattern of Control*. Londra: Thames & Hudson, 1977. Horniker, Arthur Leon, „The Corps of the Janizaries", *Military Affairs*, Voi. 8, Nr. 3 (toamna, 1944), pp. 177-204. Imber, Colin, *The Ottoman Empire, 1300-1650: Structure of Power*. New York: Palgrave Macmillan, 2002. King, M., *Women of the Renaissance*. Chicago: University of Chicago Press, 1991. Klapisch-Zuber, Christine, *Women, Family and Ritual in Renaissance Italy*. Chicago: University of Chicago Press, 1985. Kristeller, Paul Oskar, *Renaissance Concepts of Man and*

Other

Essays. New York: Harper & Row Publishers, 1973. Lai, Ruby, *Domesticity and Power in the Early Mughal World*.

New York: Cambridge University Press, 2005. Landucci, L.A., *Florentine Diary from 1450 to 15/6*. New York:

Arno Press, 1969.

Lawner, Lynne, *Lives of the Courtesans: Portraits of the Renaissance*.

New York: Rizzoli, 1987. Lorenzi, Lorenzo, trad. Ursula Creagh, *Witches: Exploring the Iconography of the Sorceress and Enchantress*. Florence:

Centro Di, 2005. Machiavelli, Niccolò, *The Discourses*. New York: Penguin Putnam, 1998.

Manucci, Niccolao, trad. William Irvine, *Mogul India 1653-1708*

or *Storia do Mogor, Voi. I & II*. New Delhi: Low Price

Publications, 1996. Manucci, Niccolao, trad. William Irvine, *Mogul India 1653-1708*

or *Storia do Mogor, Voi. III & IV*. New Delhi, India: Low

Price Publications, 1996. Masson, Georgina, *Courtesans of the Italian Renaissance*. New

York: St Martin's Press, 1976. McAlister, Lyle N., *Spain and Portugal in the New World:*

1492-1700. Minneapolis: University of Minnesota, 1984. Mee, Charles L., *Daily Life in Renaissance Italy*.

New York:

American Heritage Publishing Co. Inc., 1975. Morgan, David, *Medieval Persia, 1040-1797*. Essex, UK: Pearson

Education Ltd, 1988. Mukhia, Harbans, *The Mughals of India*. Malden, MA: Blackwell

Publishing, 2004. Nath, R., *Private Life of the Mughals of India: 1526-1803*. New

Delhi: Rupa & Co., 2005. Origo, Iris, „The Domestic Enemy: Eastern Slaves in Tuscany

in the 14th and 15th Centuries". *Speculum* 30 (1955), pp.

321-66.

Pallis, Alexander, *In the Days of the Janissaries*. Londra:

Hutchinson & Co., 1951. Penrose, Boies, *Travel and Discovery in the Renaissance 1420-1620*.

Cambridge, MA: Harvard University Press, 1952. Pottinger, George, *The Court of the Medici*. Londra: Croom

Helm Ltd, 1978. Raman, Rajee, *Ashoka the Great and Other Stories*. Vadapalani,

Chennai: Vadapalani Press, dată necunoscută. Rizvi, Saiyid Athar Abbas și Flynn, Vincent John Adams,

Fathpur-Sikri. Mumbai India: Taraporevala Sons & Co.,

Rogers, Mary și Tinagli, Paolo, *Women in Italy, 1350-1650: Ideals and Reality*. Manchester, UK: Manchester University Press, 2005.

Rosenberg, Louis Conrad, *The Davanzati Palace, Florence, Italy*.

A Restored Palace of the Fourteenth Century. New York: The

Architectural Book Publishing Company, 1922. Ruggiero, Guido, *Binding Passions: Tales of Magic, Marriage*

and Power at the End of the Renaissance. New York: Oxford

University Press, 1993. Sachs, Hannelore, *The Renaissance Woman - vezi capitolul:*

„Women Slaves, Beggars, Witches, Courtesans, Concubines”,

pp. 49-53. New York. McGraw-Hill, 1971. Savory, Roger, *Iran Under the Safavids*. New York: Cambridge

University Press, 1980. Seed, Patricia, *Ceremonies of Possession in Europe's Conquest*

of the New World: 1492-1640. New York: Cambridge University

Press, 1995.

Sen, Amartya, *The Argumentative Indian: Writings on Indian History, Culture and Identity*. New York:

Farrar, Straus & Giroux, 2005.

Seyller, John, *The Adventures of Hamza: Painting and Story-telling in Mughal India*. Washington, D.C.:

Freer Gallery of Art and Arthur M. Sackler Gallery, Smithsonian Institute, 2002.

Sharma, Shashi S., *Caliphs and Sultans: Religious Ideology*

and Political Praxis. New Delhi: Rupa & Co., 2004. Symcox, Geoffrey, ed., Italian Reports on America: 1493-1522.
Turnhout, Belgium: Brepols, 2001. Thackston, Wheeler M., ed., trad., The Baburnama: Memoirs of Babar, Prince and Emperor. New York: Oxford University Press, 1996.
Thackston, Wheeler M., ed., trad., The Jahangirnama: Memoirs of Jahangir, Emperor of India. New York : Oxford University Press, 1999.
Tveharne, R.F., și Fullard, H., ed., Muirs Historical Atlas: Medieval and Modern. Ed. a X-a, New York: Barnes & Noble Inc., 1964.
Trexler, R., Public Life in Renaissance Florence. New York: Academic Press, 1980.

Trexler, Richard, Dependence and Context in Renaissance Florence — vezi capitolul: „Florentine Prostitution in the Fifteenth Century: Patrons and Clients”. Binghamton, N.Y.: Medieval and Renaissance Texts and Studies, 1994.
Turnball, Stephen, Essential Histories: The Ottoman Empire, 1326-1699. Oxford, UK: Routledge, 2003.
Viroli, Maurizio., trad. Antony Shugaar, Niccolo's Smile: A Biography of Machiavelli. Londra: I.B. Tauris, 1998.
Weinstein, D., Savonarola and Florence: Prophecy and Patriotism in the Renaissance. Princeton, N.J.: Princeton University Press, 1970.
Welch, Evelyn, Shopping in the Renaissance: Consumer Cultures in Italy, 1400-1600. New Haven, CT: Yale University Press, 2005.

Website-uri

al-Fazl ibn Mubarak, Abu, trad. H. Beveridge, Akbar-namah (The Book of Akbar). Packard Humanities Institute: Persian Literature in Translation. Disponibil online: <http://persian.packhum.org/persian>
al-Fazl ibn Mubarak, Abu, trad. H. Blockmann și Colonel H.S. Jarrett. Ain-i-Akbari (Akbar's Regulations). Packard Humanities Institute: Persian Literature in Translation. Disponibil online: <http://persian.packhum.org/persian>
Bada'uni, Abd al-Qadir, trad. Haig, W., Ranking. G., Lowe, W., Muntakhab ut-tawarikh, Packard Humanities Institute: Persian Literature in Translation. Disponibil online : <http://persian.packhum.org/persian>
Brehier, Louis, The Catholic Encyclopedia, Voi. V - vezi secțiunea „Andrea Doria”. New York: Robert Appleton Company, 1909. Disponibil online: www.newadvent.org/cathen/o5134b.htm
Cross, Suzanne, Feminae Românae: The Woman of Ancient Rome. 2001-2006. Disponibil online: web.mac.com/heraklia/Dominae/imperial_women/index.html
Encyclopaedia Britannica, 2007 - vezi secțiunea: „Doria, Andrea”. Disponibil online: Encyclopaedia Britannica, Online, 31 Oct. 2007: <http://www.britannica.com/eb/article-9030969>

Gardens of the Mughal Empire - vezi pag.: Silver, Brian Q. „Introduction to the Music of the Mughal Court”. Smithsonian Productions. Disponibil online: www.mughalgardens.org/html/musicor.html
Von Garbe, Richard, trad. Lydia G. Robinson, Akbar, Emperor of India. Project Gutenberg eBook, 23 nov. 2004. Disponibil online: www.gutenberg.org

Notă

Aceasta nu este lista completă a lucrărilor pe care le-am consultat. Dacă am omis, fără voia mea, vreo sursă de pe urma căreia s-a folosit material în acest text, îmi cer scuze. Orice fel de omisiuni vor fi rectificate în viitoarele ediții, dacă mi se aduce la cunoștință.

Mulțumiri

Aș vrea să-i mulțumesc Vanesei Manko pentru ajutorul acordat în redactarea bibliografiei, precum și pentru sprijinul inestimabil pe parcursul cercetărilor făcute pentru acest roman, cercetări înlesnite, în parte, de o bursă Hertog la Hunter Col lege, New York. Recunoștința mea se îndreaptă, de asemenea, către redactorii mei, Will Murphy, Dan Franklin și Ivan Nabokov; către Emory University; și către Stefano Carboni, Frances Coady, Navina Haidar, Rebecca Kumar, Suketu Mehta, Harbans Mukhia și Elizabeth West. Precum și către Ian McEwan, împreună cu care, cu mulți ani în urmă, am improvizat un cintecel numit Dulcea mea Mămăliga.

Cuprins

{1}

- {1} In lumina asfințitului 11
- {2} La bordul corăbiei pirat a milordului scoțian 18
- {3} In zori, obsedantele palate de gresie 31
- {4} Și iată din nou capitala Sikri, cu mătăsurile vii colorate filfiind 46
- {5} Fiii săi călărind în goană 58
- {6} Când este scoasă din teacă sabia limbii 81
- {7} In bezna din temniță 92
- {8} Când viața devenea prea complicată pentru ei 104
- {9} In Andizhan fazanii erau atât de grași 116

{ID}

- (10) Acolo unde cade pe pământ sămînța unui spînzurat 133
- {11} Avea tot ce iubea chiar sub nas 145
- {12} Pe drumul spre Genova se găsea la un moment dat un han părăsit 168
- {13} în tabăra pentru copii de la Uskiib 180
- {14} După ce Tansen a cîntat cîntecul focului 195
- {15} La Marea Caspică, bătrînele vrăjitoare cu cartofi 211

{III}

- {16} Ca și cînd toți florentinii ar fi fost cardinali 239
- {17} Ducele se baricadase în palat 267
- {18} Întâmplarea cu leii și ursul 289
- {19} El era urmașul lui Adam 313

În seria de autor „Salman Rushdi au apărut :

Shalimar clovnul Copiii din miez de noapte Harun și Marea de Povești

Versetele satanice Pămîntul de sub tălpile ei Rușinea Grimus Orient, Occident Seducătoarea din Florența

In pregătire: Ultimul suspin al Maurului

www.polirom.ro

Redactor: Ana-Maria Lişman

Coperta: Radu Răileanu Tehnoredactor: Radu Căpraru

Bun de tipar: mai 2009. Apărut: 2009 Editura Polirom, B-dul Carol I nr. 4 • P.O. BOX 266 700506, Iași, Tel. & Fax: (0232)21.41.00; (0232)21.41.11; (0232) 21.74.40 (difuzare); E-mail: office@polirom.ro București, B-dul I.C. Brătianu nr. 6, et. 7, ap. 33, O.P. 37 • P.O. BOX I-728, 030174 Tel.: (021)313.89.78; E-mail: office.bucuresti@polirom.ro

Tiparul executat la S.C. Arta Grafică S.A.

Contravaloarea timbrului literar se depune în contul Uniunii Scriitorilor din România Nr.

RO44RNCB5101000001710001 BCR UNIREA